

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΕ'

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΝΕΟΜΒΡΙΟΥ 1998

ΑΡΙΘ. 19

Η ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΓΚΛΗΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Αθήναι, 6 - 15 Ὀκτωβρίου 1998)

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝΤΑ

ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου πραγματοποιήθηκε στὸ Συνοδικὸ Μέγαρο ἀπὸ τὴν Τρίτην 6 Ὀκτωβρίου 1998 ἕως τὴν Πέμπτην 15 Ὀκτωβρίου 1998 ἡ Τακτικὴ Σύγκλησις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Πίναξ τῶν Θεμάτων τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶχεν ὡς ἐξῆς:

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΤΡΙΤΗ 6 Ὀκτωβρίου 1998

06.30'-08.30' Ἐναρκτήριος Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία εἰς τὸ Συνοδικὸν Παρεκκλήσιον Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, Καθολικὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη, ἱερουργούντος τοῦ νεωτέρου τῆ τάξει Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Χρυσσοστόμου. **09.00'** 1. Προσφώνησις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Συνοδικοὺς Συνέδρους. 2. Ἀντιφώνησις τοῦ πρώτου τῆ τάξει τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσσοστόμου. 3. Ἐκλογή τῆς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς διὰ τὰς εἰς τὰ Μ.Μ.Ε. ἀνακοινώσεις. 4. Εἰσαγωγικὴ Ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου

Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου. **11.00'** Διάλειμμα. **11.30 5.** Εἰσήγησις τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου με θέμα: «Περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως - Ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμισις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν». Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως, λήψις ἀποφάσεων. **6.** Ἀνακοινώσεις τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 7 Ὀκτωβρίου 1998

09.00' Ἐναρκτήριος Προσευχή. 1. Ἀνάγνωσις καὶ Ἐπικύρωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδρίας. 2. Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως κ. Ἀνδρέα με θέμα: «Ἄρσις τῶν ἐπιτιμίων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν κ. Νικοδήμου καὶ κ. Κωνσταντίνου». Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως, λήψις ἀποφάσεων. **11.00'** Διάλειμμα. **11.30'** 3. Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλίππων κ. Προκοπίου, με θέμα: «Ἰδρυσις παιδικῶν σταθμῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν πτωχῶν καὶ πολυτέκνων οικογενειῶν, διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ Δημογραφικοῦ». Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως, λήψις ἀποφάσεων. **12.30'** 4. Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰωαννίνων κ. Θεοκλήτου με θέμα: «Ἀνέγερσις Συνοδικοῦ Μεγάρου». Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως, λήψις ἀποφάσεων.

ΠΕΜΠΤΗ 8 Ὀκτωβρίου 1998

09.00' Ἐναρκτήριο Προσευχή. **1.** Ἀνάγνωσις καὶ Ἐπικύρωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδρίας. **2.** Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου, μὲ θέμα: «Τροποποιήσις τοῦ Κανονισμοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1977 "Περὶ ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος"». Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως, λήψις ἀποφάσεων. **11.00'** Διάλειμμα. **11.30'** **3.** Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ὑδρας κ. Ἱεροθέου μὲ θέμα: «Ποιμαντικὴ ἀντιμετώπισις τοῦ Παλαισημερολογιτικοῦ ζητήματος». Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως, λήψις ἀποφάσεων. **12.30'** **4.** Ἐγκρίσις Κανονισμῶν - Ὑπηρεσιακὰ θέματα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 9 Ὀκτωβρίου 1998

09.00' Ἐναρκτήριο Προσευχή. **1.** Ἀνάγνωσις καὶ Ἐπικύρωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδρίας. **2.** Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σερρών κ. Μαξίμου μὲ θέμα: «Περὶ καταργήσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων καὶ συγχωνεύσεως αὐτῆς εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Γυθείου καὶ Οἰτύλου». Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως, λήψις ἀποφάσεων. **3.** Ἐκλογὲς εἰς κενωθεῖσας ἢ κενωθησομένας Ἱερὰς Μητροπόλεις.

ΔΕΥΤΕΡΑ 12 Ὀκτωβρίου 1998

09.00' Ἐναρκτήριο Προσευχή. **1.** Ἀνάγνωσις καὶ Ἐπικύρωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδρίας. **2.** Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Νικοδήμου μὲ θέμα: «Κανονισμὸς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου». Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως, λήψις ἀποφάσεων. **11.00'** Διάλειμμα. **11.30'** **3.** Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ κ. Νικοδήμου, μὲ θέμα: «Πῶς ψαλτέον τὸ Τροπάριον: "Σῶσον, Κύριε, τὸν λαὸν σου..."»; Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως, λήψις ἀποφάσεων. **4.** Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου μὲ θέμα: «Περὶ τῆς κηδείας τῶν τελεσάντων πολιτικῶν Γάμων». Συζήτησις

ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως, λήψις ἀποφάσεων. **12.30'** **5.** Ἐγκρίσις Κανονισμῶν - Ὑπηρεσιακὰ θέματα.

ΤΡΙΤΗ 13 Ὀκτωβρίου 1998

09.00' Ἐναρκτήριο Προσευχή. **1.** Ἀνάγνωσις καὶ Ἐπικύρωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδρίας. **2.** Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ ἐπὶ τοῦ Πορίσματος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (Μέρος Α'). Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως, λήψις ἀποφάσεων.

ΤΕΤΑΡΤΗ 14 Ὀκτωβρίου 1998

09.00' Ἐναρκτήριο Προσευχή. **1.** Ἀνάγνωσις καὶ Ἐπικύρωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδρίας. **2.** Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ ἐπὶ τοῦ Πορίσματος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (Μέρος Β'). Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως, λήψις ἀποφάσεων.

ΠΕΜΠΤΗ 15 Ὀκτωβρίου 1998

09.00' Ἐναρκτήριο Προσευχή. **1.** Ἀνάγνωσις καὶ Ἐπικύρωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδρίας. **2.** Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ ἐπὶ τοῦ Πορίσματος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (Μέρος Γ'). Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως, λήψις ἀποφάσεων*.

* Ἐλλείπει ἐπαρκoὺς χρόνου, δὲν ἠκολοθηθῆ ἐπακριβῶς ἢ Ἡμερησία Διάταξις, δὲν ἀνεγνώσθησαν αἱ Εἰσηγήσεις: «Τροποποιήσις τοῦ Κανονισμοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1977 "Περὶ ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος"», τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου (τὴν 8.10.1998), καὶ «Ποιμαντικὴ ἀντιμετώπισις τοῦ Παλαισημερολογιτικοῦ ζητήματος», τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἱεροθέου (ἐπίσης τὴν 8.10.1998), ἐνῶ παρέστη ἀνάγκη νὰ πραγματοποιηθῆ καὶ ἀπογευματινὴ ἐμβόλιμος Συνεδρία (13.10.1998).

ΤΡΙΤΗ – 6 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1998

Μετὰ τὴν σχετικὴν Προσφώνησιν τοῦ Μακ. Προέδρου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδοῦλου, ἀνήλθεν ἐπὶ τοῦ βήματος ὁ ἔχων τὰ Πρεσβεῖα τῆς Ἀρχιερωσύνης ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ, Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, εἰπὼν τὰ ἐπόμενα:

ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΙΣ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας

κ. Χρυσοστόμου

Μακαριώτατε Πρόεδρε,

Σεβασμιώτατοι Συνοδικοὶ Σύνοδροι τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

Συμφώνως πρὸς τὴν Διοικητικὴν Παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὴν λεγομένην Ἐκκλησιαστικὴν Νομοθεσίαν, συνεκλήθημεν, προσκλήσει τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς Τακτικὴν Σύνοδον ἡμῶν, ἵνα ἀσχοληθῶμεν μετὰ τὰ ἀναγεγραμμένα ἐν τῷ Προγράμματι τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως σοβαρὰ καὶ ἐπείγοντα θέματα καὶ ἐν ταυτῷ προβλήματα, κατὰ τὰς 8 ἡμέρας τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱεραρχίας, καὶ ἵνα λάβωμεν τὰς δεούσας Ἀποφάσεις καὶ συναγάγωμεν τὰ ἀπαραίτητα Πορίσματα, ἐν βαθεῖα πάντοτε ἐπιγνώσει τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν ὡς ἐλέει Θεοῦ Ἐπισκόπων.

Στοιχοῦντες δὲ πρωτίστως τῷ θείῳ παραδείγματι καὶ τῇ θείᾳ ἐντολῇ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, προσηυχῆθημεν, ἐν μιᾷ καρδίᾳ καὶ μιᾷ ψυχῇ, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν, ἐπικαλεσθέντες τὴν χάριν καὶ τὸν φωτισμὸν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, βαθύτατα γνωρίζοντες καὶ εὐλαβῶς προσανατενίζοντες πάντοτε εἰς τὸ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ λόγιον τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας Ἰησοῦ Χριστοῦ, «Ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδὲν» (Ἰωάν. 15,5).

Ὡς γνωστὸν, ἡ Τακτικὴ Συνέλευσις τῆς Ἱεραρχίας καθ' ἕκαστον ἔτος ἀναγράφεται εἰς τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Νόμος 590/1977, ἄρθρον 6). Ἀλλὰ πέραν καὶ ὑπεράνω τοῦ Νόμου τῆς Πολιτείας, αἱ Συνελεύσεις Ἱερῶν Συνόδων, ἀπὸ τῆς Ἀποστολικῆς ἤδη ἐποχῆς, εἶναι ἱερὸν καὶ σεβάσιμον καὶ θελκτικὸν σύστημα διοικήσεως τῆς ἀνά τὰ

πέρατα τῆς γῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον ἴσχυσεν ἐπὶ δύο χιλιετίαις μέχρι σήμερον καὶ θὰ ἰσχύη μέχρι συντελείας τοῦ κόσμου ἐν τῇ Ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ. Εἶναι δὲ πολλαὶ αἱ ἀναφοραὶ εἰς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας περὶ τῶν Ἱερῶν Συνόδων εἴτε αὐταὶ εἶναι Οἰκουμενικαί, ἢ Τοπικαὶ ἢ Ἐπαρχιακαί, ἢ Ἐνιαῦσοι, ἢ Ἐπισκόπων δὲς τοῦ ἔτους.

Ἡ ἐν προκειμένῳ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας εἶναι ἡ πρώτη μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου καὶ συνεκλήθη ὡς Τακτικὴ, συμφώνως τῷ Καταστατικῷ Χάρτι. Ἡ ἀμέσως πρὸ αὐτῆς Τακτικὴ Συνέλευσις ἐγένετο ἀρχομένου τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου τοῦ 1996, ἧτοι πρὸς διετίας, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυροῦ Σεραφεῖμ, οὗ ἡ μνήμη ἔστω αἰωνία. Σημειοῦται δὲ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ὅτι κατὰ τὰ 24 ἔτη τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς θητείας τοῦ Σεραφεῖμ συνεκλήθησαν συνολικῶς 35 Σύνοδοι τῆς Ἱεραρχίας Τακτικαὶ μὲν 6, Ἐκτακτοὶ δὲ 29.

Τὰ πρὸς εἰσῆγησιν θέματα καὶ ἐν ταυτῷ προβλήματα, ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ τῆς Ἱεραρχίας εἶναι, ὡς προανέφερα, ἀξιόλογα καὶ ἀξιοπρόσεκτα, ἐπείγοντα καὶ ἐπίκαιρα. Ἡ δὲ ἀπόφασις καὶ ἡ ἀπάντησις τῆς Ἱεραρχίας ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν, πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον Πλήρωμα, θεωρῶ βέβαιον, ὅτι θὰ ἔχη τὴν ἀναφορὰν αὐτῆς, ἀπὸ ἐπόψεως φραστικῆς, εἰς τὸ Ἀγιογραφικὸν χωρίον τῆς Α' Καθολικῆς Ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου (3, 15-16), τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ἐτοιμοὶ δὲ αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος μετὰ πραύτητος καὶ φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν...». Καὶ θεωρῶ, ἐπίσης, ὅτι ἀπὸ ἐπόψεως φραστικῆς, θὰ ἔχη τὴν ἀναφορὰν αὐ-

τῆς καὶ εἰς τὴν προφητικὴν καὶ Προδρομικὴν φωνὴν τὴν λέγουσαν «Καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθειάν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας» (Λουκ. 3,5).

Μακαριώτατε Πρόεδρε

Σεβασμιώτατοι Συνοδικοὶ Σύνοδοι,

Ἄπαντες ἡμεῖς, οἱ συγκροτοῦντες τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας ἐπικαλεσθέντες τὴν χάριν καὶ τὸν φωτισμὸν τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἐπὶ τὸ ἔργον ἡμῶν, ἐμφοροῦμεθα εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς καὶ τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ἀπὸ ἀπέραντον ἀγάπην πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἡμῶν «ἐκτίησάτο τῷ τιμῷ αἵματι αὐτοῦ», καὶ στρέφομεν τὴν μνήμην καὶ τὴν σκέψιν ἡμῶν εἰς τὰς πρὸς ἡμῶν συγκληθείσας Ἱεράς καὶ σεπτὰς Συνόδους τῶν πρὸ ἡμῶν Ἐπισκόπων, ἀπὸ τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ Ἀποστολικῆς, (52 ἢ 48), ἢ ὁποία ἀναγράφεται εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων (15, 6-29), καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπεφασίσθη καὶ ἐγράφη ἡ ἱερὰ φράσις «Ἐδοξε τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν». Καὶ ἐν συνεχείᾳ, παρακολουθῶμεν τὴν Ἱστορίαν τῶν Ἱερῶν Συνόδων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὰς ποικίλας συνθέσεις καὶ μορφὰς αὐτῶν. Ἐκ δὲ τῆς μελέτης τῆς Ἱστορίας τῶν Ἱερῶν Συνόδων διδασκόμεθα καὶ καθοδηγοῦμεθα. Καθ' ὅσον ἡ γνώσις τῆς Ἱστορίας δημιουργεῖ ἐν εὐρύτατον πλαίσιον ἀναδρομῆς εἰς τὸ παρελθόν, τοποθετήσεως εἰς τὸ παρόν, ἐν σχέσει πρὸς τὰ πρακτέα καὶ τὰ φευκτέα, καὶ προσατενίσεως εἰς τὸ μέλλον μὲ ἀσφαλέστατον ὁδηγὸν τὸ παρελθόν. Ἐκ δὲ τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων, σὺν τοῖς ἄλλοις σοφοῖς λόγοις καὶ ἀποφθέγμασι, ἐκληρονομήσαμεν καὶ τὸ εἰς τὴν γνῶσιν τῆς Ἱστορίας καὶ ἐν γένει τῆς ἐπιστήμης ἀναφερόμενον ἀπόφθεγμα τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ Εὐριπίδου «Ὀλβιος ὅστις τῆς ἱστορίας ἔσχε μάθησιν».

Κατ' ἀκολουθίαν, πᾶσα ἀναδίφησης εἰς τὰς σελίδας τῆς Ἱστορίας καὶ τῶν Πρακτικῶν τῶν Ἱερῶν Συνόδων καὶ πᾶσα ἐνασχόλησις μετ' αὐτῶν, εἶναι καὶ ὠφέλιμος καὶ ἀρμόζει πλήρως εἰς τὸ ὑψηλὸν ἐπισκοπικὸν λειτουργημᾶ καὶ ἀξίωμα. Ὡς εἶναι δὲ γνωστὸν, ὑπάρχουν ἐκδεδομένα τὰ Πρακτικὰ τῶν Ἱερῶν Συνόδων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Παπικῆς. Τὰ δὲ «Πρακτικὰ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων», ἀλλὰ καὶ πέραν αὐτῶν χρονολογικῶς, μέχρι τῆς ἐν Ἰασιῶν κατὰ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως συνελθούσης Συνόδου τὸ 1643, ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ λογίου

Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Σπυρίδωνος Μήλια, εἰς 3 τόμους. Ἐπίσης, τὰ Πρακτικὰ τῶν Συνόδων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῆς Παπικῆς, ἐξεδόθησαν καὶ ὑπὸ τοῦ Παπικοῦ Δομνίκου Ἰωάννου Μάνσι († 1769), καὶ συνεχίσθη ἡ ἔκδοσις αὐτῶν, μέχρι τῆς ἐν ἔτει 1438 συγκληθείσης Συνόδου τῆς Φερράρας καὶ Φλωρεντίας.

Ἄλλὰ, ὅπως παρατηρεῖ ὁ Ἅγιος Νεκτᾶριος Πενταπόλεως εἰς τὴν μελέτην αὐτοῦ «Περὶ τῶν αἰτίων τοῦ Σχίσματος» (1912-1913) «Οἱ Ρωμαῖοι δὲν ἀγαπῶσι τὴν Ε' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, διότι αὕτη κατεδίκασε τὸν Βιγίλιον καὶ ἐταπείνωσε τὴν παπικὴν ὀφρύν, δι' ὃ οὐ μόνον δὲν διεφύλαξαν Ἑλληνιστὶ ἐν Ρώμῃ τὰ Πρακτικὰ ταύτης, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἱερῶν Συνόδων ἀφήρεσαν ὅσα χωρία καθήπτοντο τῆς τιμῆς τοῦ Βιγιλίου ἢ τοῦ Ρωμαίου θρόνου».

Ὅμως, θεῖα συνάρσει, τὰ γνήσια Πρακτικὰ τῆς Ε' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, συγκληθείσης ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, κατὰ τὸ ἔτος 553, μετεφράσθησαν ἐκ τῆς Λατινικῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ ἐξεδόθησαν εἰς ὀγκῶδη τόμον ἐν Ἀθήναις, κατὰ τὸ ἔτος 1985, ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Μελετίου (Καλαμαρᾶ) μετὰ ἐμπεριστατωμένης Εἰσαγωγῆς καὶ πολλῶν Σχολίων. Ἡ ἔκδοσις αὕτη, πραγματοποιηθεῖσα μετὰ πάροδον 1432 ὄλων ἐτῶν ἀπὸ τῆς συγκλήσεως τῆς Ε' Ἀγίας καὶ Ἱεράς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀπετέλεσε σπουδαιότατον καὶ ἀξιολογώτατον ἐκκλησιαστικὸν ἱστορικὸν γεγονός, ὡς ἀνεγράφη εἰς θαυμασίας βιβλιοκρισίας. Τῆς δὲ Ἱεράς ἡμῶν Συνόδου τῆς διέφυγε νὰ συγχαρῆ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν μεταφραστὴν καὶ ἐκδότην Ἱεράρχην, ὁ ὁποῖος ἐβραβεύθη ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν διὰ τὸ ὡς ἄνω πολῦτιμον καὶ ἱστορικὸν ἔργον αὐτοῦ.

Καθηκόντως, λοιπόν, ὡς προανέφερα, μελετῶντες ἡμεῖς οἱ Ἐπίσκοποι τὰ Πρακτικὰ τῶν Ἱερῶν Συνόδων, ὡς καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν πηγᾶσαντας Ἱεροὺς Κανόνας, μετὰ δέους προσατενίζομεν, ἀπὸ τὴν πεδιάδα τῆς ζωῆς ἡμῶν, τὰς ὑψηλοτάτας Πατερικὰς κορυφὰς.

Προσατενίζομεν πρὸς τὰς ὑψηλοτάτας Πατερικὰς κορυφὰς, διότι ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατεστάθημεν Ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ. Καὶ εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς καὶ τῶν πνευματικῶν ὧτων ἡμῶν ἐνηχοῦν οἱ λόγοι τοῦ Ἀ-

γίου Ἰγνατίου Ἀντιοχείας τοῦ ἱερομάρτυρος καὶ Ἀποστολικοῦ Πατρὸς († 107), καθορίζοντος τὸ ἀσύγκριτον καὶ ἀπροσμέτρητον ὕψος τοῦ ἐπισκοπικοῦ λειτουργήματος καὶ ἀξιώματος, καὶ διδάσκοντος περὶ αὐτοῦ, εἰς τὴν Πρὸς Σμυρναίους Ἐπιστολήν του, ταῦτα τὰ ἐπιγραμματικά: «Πάντες τῷ ἐπισκόπῳ ἀκολουθεῖτε, ὡς ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς τῷ Πατρὶ... Μηδεὶς χωρὶς ἐπισκόπου τι πρᾶστέω τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν... Ὅπου ἂν φανῇ ὁ ἐπίσκοπος, ἐκεῖ τὸ πλήθος ἔστω, ὡς περὶ οὗ τοῦ Χριστοῦ... Τίμα ἐπίσκοπον, ὡς ἀρχιερέα, Θεοῦ εἰκόνα φοροῦντα... Ὁ τιμῶν ἐπίσκοπον ἀπὸ Θεοῦ τιμηθήσεται... Ἐρωσὴν γὰρ ἔστι, τὸ πάντων ἀγαθῶν ἐν ἀνθρώποις ἀναβιβηκὸς» (Ἰγνατίου Πρὸς Σμυρναίους 8 καὶ 9). Εἰς δὲ τὴν Πρὸς Τραλλιανούς Ἐπιστολήν του προσθέτει: «Ὁ ἐπίσκοπος, τοῦ Πατρὸς τῶν ὄλων τύπος ὑπάρχει» (Ἰγνατίου Πρὸς Τραλλιανούς 3).

Ἴδου λοιπὸν διατί, ὡς Ἐπίσκοποι, μελετῶμεν πρωτίστως τὴν θεόπνευστον Ἀγίαν Γραφήν — Παλαιὰν καὶ Καινὴν Διαθήκην —, τὰ θεοφώτιστα συγγράμματα τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τὴν Ἱστορίαν τῶν Ἱερῶν Συνόδων καὶ τὰ Πρακτικὰ αὐτῶν καὶ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας. Διότι εἴμεθα, χάριτι καὶ ἐλέει τοῦ Θεοῦ, ἡ σύγχρονος συνέχεια τῶν Ἐπισκόπων ἀπὸ τῆς Ἀποστολικῆς ἐποχῆς μέχρι τῆς σήμερον. Ὅπως θὰ εἶναι ἡ ἰδίᾳ μὲ ἡμᾶς ἐπισκοπικὴ συνέχεια, μετὰ ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ μέχρι τῆς συντελείας τοῦ κόσμου.

Ἐντρυφῶντες δὲ εἰς τὰ θεοφώτιστα τῶν Ἱερῶν Συνόδων κείμενα, εὐρισκόμεθα πρὸ δογματικῶν θησαυρισμάτων. Πρὸ καταπληκτικῆς σοφίας καὶ ρητορίας τῶν αἰρεσιμαχῶν μεγάλων διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Ἐντυπωσιαζόμεθα καὶ ἀπὸ τὴν λεπτὴν καὶ θελκτικὴν ὀνομασίαν τῶν Ἱερῶν Συνόδων, καὶ ἀπὸ τὰς πλήρεις ἀγάπης προσφωνήσεις τῶν Ἐπισκόπων. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς ἐν ταῖς Συνόδοις προτάσεις αὐτῶν καὶ τὰς ἀποκρίσεις. Καὶ ἀπὸ τὰς σοβαρὰς ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις. Καὶ ἀπὸ τὰ κείμενα τῶν ἐπιστολῶν, καὶ τῶν ἀρίστων ὁμιλιῶν διὰ τε τὸ περιεχόμενον καὶ διὰ τὴν καλλιπέριαν. Ἐντυπωσιαζόμεθα, ὡσαύτως, καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν σύνταξιν τῶν Συνδικῶν — Πρακτικῶν, μὲ τὴν στερεοτύπως δι' ἕκαστον Ἐπίσκοπον ἐπαναλαμβανομένην λέξιν «εἶπεν», πρὸ τῆς ἀγορεύσεως αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τὰς βεβαιωτικὰς προσθήκας μετὰ τὴν ὑπογραφήν ἐκάστου Ἐπισκόπου. Ἐντυ-

πωσιαζόμεθα, τέλος, καὶ ἀπὸ τὰς λαμπρὰς προσφωνήσεις αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, οἱ ὁποῖοι συνεκάλεσαν Οἰκουμενικὰς καὶ Τοπικὰς Ἱερὰς Συνόδους. Ἐν συμπεράσματι, ἡ μελέτη τῶν Πρακτικῶν τῶν Ἱερῶν Συνόδων εἶναι ἀνεκτίμητον Ποιμαντικῆς Ἐπιστήμης Διδασκαλεῖον. Σημειωτέον δὲ ἐνταῦθα, ὅτι εἶναι σπουδαιότατη ἡ Ἀποδελτίωσις ὑπὸ τὸν τίτλον «Κλείς Πρακτικῶν καὶ Κειμένων τῶν Τοπικῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων τῆς Ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας» τοῦ Μητροπολίτου Κορίνθου Παντελεήμονος (Καρανικόλα), ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κατὰ τὸ ἔτος 1986. Διὰ τὸ ἔργον τοῦτο, καὶ δι' ἄλλας ἀποδελτιώσεις, ἐπληρώθη δεόντως ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὁ ὡς ἄνω Ἱεράρχης καὶ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Μακαριώτατε Πρόεδρε,

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος εἰς τὸν IB' Λόγον του «Περὶ Ἀκαταλήπτου» λέξει ἐπὶ λέξει «Οὐκ ἀνθρωπίνῃ δύναμις, ἀλλὰ θεία χάρις ταύτην γεωργεῖ τὴν Ἐκκλησίαν». Δηλαδή ἡ θεία χάρις καλλιεργεῖ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ δὲ Ἐκκλησία, ὡς γνωστόν, ὁμολογεῖ καὶ ψάλλει «Ἡ θεία χάρις, ἡ πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα». Ταύτη τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ καὶ τῇ ψήφῳ τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατεστάθητε, ἤδη ἀπὸ πενταμήνου καὶ πλέον, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ Πρόεδρος τῶν Ἱερῶν Συνόδων τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς Διαρκούς, καὶ ἀνελάβετε κανονικῶς τὰ ποιμαντορικὰ καθήκοντα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὡς καὶ τὰ κανονικὰ Προθιεραρχικά.

Ἀντιλαμβανόμεθα πλήρως τὰ διακατέχοντα ὑμᾶς αἰσθήματα ἐπὶ τῷ γεγονότι τῆς ἀναλήψεως σήμερον καὶ τῶν καθηκόντων τῆς Προεδρίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς σεβαστῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ εὐχόμεθα ὅπως εἶναι πολυετής καὶ ἐπιτυχῆς ἡ ὑμετέρα Προεδρία. Κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν, θὰ ἐνθυμεῖσθε ἀσφαλῶς τοὺς λόγους τοὺς ὁποῖους εἶπατε, κατὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ Ἐπιβατηρίου ὑμετέρου Λόγου, σχετικῶς μὲ τὴν Ἱεραρχίαν. Εἶπατε τότε ταῦτα τὰ ἐπιγραμματικά: «Πάνω στὴ συνοδικότητα στηρίζεται ἡ ἀποτελεσματικότητα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν ἀπαρέγκλιτη τήρησιν τῶν Ἱ. Κανόνων καὶ τῶν Ἀγιοπατερικῶν ἐπιταγῶν». Καὶ εἶπατε ἀκόμη: «Δὲν μπορεῖ νὰ λειτουργήσῃ ἀξιόπιστα ἡ Ἐκκλησία, οὔτε νὰ δώσῃ μηνύματα, νὰ καθοδηγή-

σει ψυχές, νὰ ἐμπνεύσει τοὺς νέους, ἂν ἡ Ἱεραρχία τῆς πρωτίστως, καὶ ὅλες οἱ ἄλλες ψυχικὲς δυνάμεις, δὲν συστρατευθοῦν πρώτες αὐτὲς κάτω ἀπὸ τὴ σημαία τῆς δράσης».

Νὰ εἶσθε βέβαιοι, Μακαριώτατε, ὅτι ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐνστερνίζε-

Οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμος, Σεργῶν καὶ Νιγρίτης κ. Μάξιμος καὶ Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμων, ὡς ἐκπρόσωποι Τύπου τῆς Ἱεραρχίας, ἐνημερώνουν τὰ Μ.Μ.Ε.

ται τὰς ὡς ἄνω ἀπόψεις ὑμῶν, ἢ καλλίτερον εἰπεῖν, ἐμφορεῖται καὶ αὐτὴ πλήρως ὑπ' αὐτῶν τῶν σκέψεων καὶ ἀπόψεων, καὶ θὰ πράττη τὸ καθήκον αὐτῆς εἰς τὸ ἀκέραιον ὑπὸ τὴν ὑμετέραν Προεδρίαν.

Ἐθέσατε ἐνώπιον ἡμῶν, πρὸς εἰσήγησιν, σοβαρὰ καὶ ἐπείγοντα θέματα καὶ ἐν ταύτῳ προβλήματα, ὡς ἀνέφερα ἐν ἀρχῇ τῆς Ἀντιφωνήσεώς μου ταύτης. Ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα, ὅλοι ἡμεῖς ἐδῶ οἱ ἐν Χριστῷ Ἀδελφοὶ Συνεπίσκοποι καὶ συλλειτουργοί, θὰ τὰ μελετήσωμεν καὶ θὰ τὰ ἐξετάσωμεν μετὰ τῆς ὀφειλομένης προσοχῆς καὶ εὐθύνης κατὰ τὰς ὀκταήμερους Συνεδρίας τῆς Ἱεραρχίας. Καὶ θὰ καταλήξωμεν εἰς Ἀποφάσεις, καὶ θὰ ἐξαγάγωμεν Πορίσματα, ἐκφέροντες σκέψεις καὶ γνώμας καὶ προτάσεις, ψηφίζοντες καὶ ἐκλέγοντες, εἰς ἐν καὶ μόνον ἀποβλέποντες. Καὶ τὸ πολύτιμον τοῦτο ἐν, εἶναι ἡ δόξα τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας του.

Ὁ Μέγας Βασιλεὺς χαρακτηριστικῶς κηρύττει ἐπὶ τοῦ προκειμένου δι' ὅλους τοὺς Χριστιανούς καὶ μάλιστα δι' ἡμᾶς τοὺς Ἐπισκόπους, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου, ὅτι «Μονότροπος — δηλαδὴ μιᾶς κατευθύνσεως — ἐστὶν ὁ τοῦ Χριστιανοῦ βίος, ἓνα σκοπὸν ἔχων, τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ» («Ὅροι κατὰ πλάτος» Β' - Ἐρώτησις Κ').

Ἐν συνεχείᾳ, προτάσει τοῦ Μακ. Προέδρου, συνεστήθη τριμελὴς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπὴ διὰ τὰς εἰς τὰ Μ.Μ.Ε. ἀνακοινώσεις καὶ ἠκολούθησεν ἡ Εἰσαγωγικὴ ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου κ. Χριστοδούλου, τὸ κείμενον τῆς ὁποίας ἔχει ὡς ἐξῆς:

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ Ι.Σ.Ι.

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου

Σεβασμιώτατε Γέροντα Μεσσηνίας κ.κ. Χρυσόστομε, Ἀντιπρόεδρε τῆς Ἱ. Συνόδου, Σεβασμιώτατοι καὶ ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ Ἀδελφοὶ καὶ Πατέρες,

Μὲ δικαιολογημένη συγκίνηση προεδρεύομε τῆς παρουσίας, πρώτης, μετὰ τὴν, τῆ χάριτι τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος, ἐκλογὴν μας στὸν περικλεᾶ καὶ περίπυστον τοῦτον Θρόνον, τακτικῆς συνελεύσεως τῆς Ἱεράς Συνό-

δου τῆς Ἱεραρχίας, καὶ ἰστάμενοι ἤδη ἐπὶ τῆς προεδρικῆς ταύτης καθέδρας, ἀναπολοῦμεν κατὰ πρῶτον μὲν τοὺς ἀοιδίμους Προκατόχους μας Ἀρχιεπισκόπους, ποὺ τὴν ἐκλείσαν ἐνδόξως καὶ μὲ τὴν παρουσίαν των στὸ Πηδάλιο τοῦ σκάφους τῆς Ἐκκλησίας ἐξασφάλισαν σ' αὐτὸ οὐριόδρομον πορείαν ἐν μέσῳ ἐνίστε σκοπέλων καὶ συμπληγᾶδων. Ἰδιαιτέρως στρέφομεν εὐγνώμονα τῆ σκέψη μας πρὸς τὸ πρόσωπο τοῦ ἀειμνήστου προκατόχου μας κυροῦ Σεραφεῖμ,

πὸ ἐπὶ 24 χρόνια κατεῖχεν αὐτὴ τὴν ἔδρα καὶ διηύθυνε μὲ σύνεση καὶ ἀποφασιστικότητα τὶς ἐργασίες τῶν Συνόδων μας. Ἐπειτα δὲ ἀναπολοῦμε τὶς εὐλογίες τοῦ Θεοῦ, ὧν ἠξιώθημεν κατὰ τὴν ὑπερτριακονταετὴ ταπεινὴ μας θητεία στὴν Ἐκκλησία. Εἰσήλθαμε στὶς τάξεις τῶν μοναχῶν σὲ πολὺ νεαρὰν ἡλικία, ἐγκαταβιώσαντες σὲ Μονή, μὲ συγκροτημένη ὀλιγομελῆ Ἀδελφότητα, ὀρμηθέντες ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ ιδεώδη τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς καὶ πολιτείας, καὶ δεχθήκαμε τὴ χάρη τῆς ἱερωσύνης μετὰ δέους, ἀφοσιωμένοι στὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο, ὑπὲρ τοῦ ὁποῦ ἐξεδαπανήσαμε ὅλες τὶς δυνάμεις. Ὁ Κύριος ἠδόκησε πάλιν σὲ σχετικῶς νεαρὴ ἡλικία νὰ καταξιωθοῦμε τῆς ἀρχιερατικῆς χάριτος καὶ νὰ θέσωμε ἐκ νέου τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸ ἄροτρον στὴν περιώνυμη Ἱ. Μητρόπολι Διμητριάδος, τῆς ὁποίας ὑπήρξαμεν ἐπὶ 24ετία ὄλην Πατὴρ καὶ Ποιμὴν καὶ Ἐπίσκοπος, ἀφήσαντες σὲ αὐτὴν ἕνα μεγάλο κομμάτι τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ ἀποκομίσαντες ἀπὸ αὐτὴν τὰ δάκρυα τῆς ἀγάπης κλήρου καὶ λαοῦ, ὅταν ἡ εὐνοια τῶν Σεβασμιωτῶν Ἀδελφῶν Ἱεραρχῶν μᾶς ἀνύψωσε στὸν Θρόνο τοῦτο.

Ἡ συγκίνησή μας εἶναι μεγάλη καθὼς βλέπουμε ἐνώπιόν μας ὄλην τὴν ἐν Χριστῷ ἐπισκοπικὴ μας Ἀδελφότητα, ἀπαρτιζομένην ἀπὸ πολιοὺς τῆς Ἐκκλησίας πρεσβύτας, ποὺ ἔχουν ἀναλώσει τὶς δυνάμεις των στὴν διακονία τοῦ ἁγιωτάτου θελήματος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀποτελοῦν πολύτιμο κεφάλαιο ἐκκλησιαστικῆς παρακαταθήκης γιὰ τοὺς νεωτέρους, ποὺ ὀφείλουμε πρὸς αὐτοὺς τιμὴ, σεβασμὸ καὶ ἀγάπη, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὠρίμους Ἀδελφοὺς Ἱεράρχες, ποὺ ἔχουν ὄλοι τὴν συνείδηση τοῦ χρέους των στὸ ἔπακρον καλλιεργημένη, ποὺ ἐργάζονται φιλότιμα καὶ ἀποδοτικὰ στὸ γεωργιὸ τους καὶ ποὺ μετέχοντες τῶν συνελεύσεων τῆς Ἱεραρχίας, μὲ γνήσια ἐκκλησιολογικὴ συνείδηση ἐκκλησιαστικοῦ Ποιμένα, κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίτναια τοῦ Ἁγ. Πνεύματος, ἐκπληρώνουν ἕνα ὑπέροχο χρέος ἀπέναντι στὴν ὄλη Ἐκκλησία, τὴν τοπικὴ καὶ τὴν οἰκουμενικὴ, ἐπιμερίζοντες μεταξὺ των τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν, μὲ ἐνότητα καὶ εἰρήνη, μὲ ἠπιότητα καὶ συνεργασία, μὲ σοφία καὶ δύναμη, ἀντιμετώπιση ὄλων τῶν ζητημάτων τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Πρὸς ὄλους αὐτοὺς, πρὸς ὄλους ὑμᾶς ἀπευθύνουμε τὸν ἐν Χριστῷ χαιρετισμὸ μας καὶ ἀποδίδομε τὸν εὐλικρινῆ ἀδελφικὸ μας ἀσπασμὸ, μνήμονες τῆς μεγάλης μας εὐθύνης γιὰ τὴν σὲ μᾶς ἀνάθεση,

ἀπὸ τὴν πλειοψηφία, τῶν χρεῶν τῆς ὑψηλῆς αὐτῆς θέσεώς μας. Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν τιμητικὴ γιὰ μᾶς ἐπιλογή σας, ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ ἀπετέλεσε καὶ ἀποτελεῖ γιὰ μᾶς ἀνηφορικὸ Γολγοθᾶ σταυρικῆς πορείας ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν. Εὐχαριστοῦμεν ἐπίσης ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς ἅπαντας ὑμᾶς, τόσο τὸς νεωτέρους, ὅσον καὶ τοὺς πρεσβυτέρους, ἰδίως αὐτοὺς, διότι ἀνεξαίρετως ἅπαντες, ἀνεξαρτήτως τῆς ὁποιασδήποτε προεκλογικῆς σας τοποθετήσεως, ἔχετε ἐπιδείξει ἐναντι τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου παραδειγματικὴ συμπεριφορὰ ἀναγνώρισης, τιμῆς, ἀκόμῃ καὶ σεβασμοῦ ἐν ὀνόματι τῆς σεβασμίας παράδοσης τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐν αὐτῇ ἐνότητος καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν θεσμῶν. Τὴν περινούστατη αὐτὴ στάση σας ἐκτιμᾶμε κατ' ἀξίαν καὶ ὑποσχόμεθα νὰ στηριχθοῦμεν ἐπ' αὐτῆς γιὰ νὰ οἰκοδομήσουμε ὄλοι μαζί τὸ νέο πρόσωπο τῆς ἐσωτερικῆς δυνάμεις μας, ποὺ ἐκδηλώνεται πρὸς τὰ ἔξω εὐεργετικὰ γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Ἡ τιμὴ ἄλλωστε πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, ὡς πρὸς τὸν Πρῶτον μεταξὺ ἴσων, εἶναι κανονικὴ ὑποχρέωση ποὺ ἔχει καὶ πρακτικὲς προεκτάσεις. Συμφέρει ὄλη τὴν Ἐκκλησία νὰ εἶναι ὁ Πρῶτος τῆς σὲ θέση νὰ διεκδικεῖ τὰ δίκαιά της, περιβαλλόμενος ἀπὸ τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν του καὶ τοῦ λαοῦ, νὰ ὀμιλεῖ ἀπὸ θέσεως ἰσχύος πρὸς τοὺς ἐναντιουμένους στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, νὰ προβάλλει μετὰ ἰσχύος τὰ καλῶς νοούμενα συμφέροντα Ἐκκλησίας καὶ Ἐθνους. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἠμπορεῖ καὶ πρέπει νὰ κρίνεται γιὰ τὶς πράξεις καὶ παραλείψεις του, δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ ἀμφισβητεῖται ὁ θεσμικὸς ρόλος του. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἡ Ἐκκλησία στὸ σύνολό της εἶναι ἱερὴ παρακαταθήκη τῆς ἱστορίας τοῦ Γένους μας. Ὡς ὁ ἐλάχιστος ἐν ἀδελφοῖς ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς πόλεως τῆς ἐπάνω ὄρους κειμένης, ὁ Προκαθήμενος ὀφείλει νὰ δίδει τὸ παράδειγμα τῆς ἀγάπης, ἀλλὰ καὶ τῆς θυσίας, ὡς ὁ πρὸ ὀλίγου καιροῦ τιμηθεὶς Νεομάρτυς ἅγιος Χρυσόστομος Ἐπίσκοπος Σμύρνης. Ἀπὸ τὴν θέση του ἐπίσης ὁ Πρῶτος εἶναι ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, φωνὴ παραμυθητικὴ, φωνὴ παρηγορίας, ἀλλὰ ὅταν χρειάζεται καὶ φωνὴ ἐλεγκτικὴ. Κατὰ τὸ φωτεινὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου μας, τῶν Ἀποστόλων, τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Νεομαρτύρων μας, ὅσο ζοῦμε δὲν θὰ παύσουμε νὰ λαλοῦμε, κατὰ τὸ τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου, τὸ ὁποῖον ἔγραψε πρὸς τοὺς Κοριν-

θίους· «Ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. Ὡστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. Ἐχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον “Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα”, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ» (Β΄ Κορ. δ΄, 12-14). Καὶ ἐνθυμοῦμαι πάντοτε τὴ συμβουλὴ τοῦ Ἀποστόλου πρὸς τὸν μαθητὴν τοῦ Ἁγίου Τίτον. Ἀφοῦ τοῦ περιγράφει πῶς πρέπει νὰ ὁμιλεῖ ὡς Ἐπίσκοπος, προσθέτει· «Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς». Αὐτὴ τὴν πορεία, Ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ, εἶμαι ἀποφασισμένος νὰ ἀκολουθήσω, ἀνεξαρτήτως ἐμποδίων, τὰ ὅποια εὕρισκω ἢ θὰ εὕρισκω μπροστά μου, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας μας.

Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

Ἀπ’ ἀρχῆς τῆς ἀναρροήσεώς μας στὸν Θρόνο ἐθέσαμεν ὡς ἀρχὴν μας τὴν ἐξασφάλισιν ἀγαθῶν σχέσεων μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐπ’ ἀγαθῷ ἀμφοτέρων. Καὶ ἐφροντίσαμεν νὰ συμπεριλάβομε στὸν ἐπιβατήριον λόγον μας εἰδικὴν παράγραφο, διαστείλαντες τὰ πεδία ἀρμοδιότητος καὶ δικαιοδοσίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας καὶ τὴν ἀνάγκη συνεργασίας μεταξὺ των. Συνητηθήμεν καὶ μὲ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καὶ μὲ τὸν κ. Πρωθυπουργὸν καὶ μὲ Ὑπουργοὺς διαφόρους, ὡς λ.χ. τὸν τῆς Ἐθν. Παιδείας, τὸν τῆς Ἐθν. Ἀμυνας, Ἐξωτερικῶν, Γεωργίας κ.λπ. Σὲ ὅλους συναντήσαμε θερμῇ τιμητικῇ ὑποδοχῇ, καλοὺς λόγους καὶ διάθεση συνεργασίας μὲ τὴν Ἐκκλησίαν τὴν ὁποίαν ἀξιοποιήσαμεν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας προωθήσαμε τὴν ἀναδιάρθρωση τῆς Ἐκκλ. Ἐκπαίδευσης, ὅπως θὰ σᾶς ἀνακοινώσωμε στὴ συνέχεια, ὁ δὲ κ. Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν συνεφώνησε γιὰ τὸ ρόλο τῆς Ἐκκλησίας μας στὴν ἀνάπτυξη τῶν σχέσεων μας μὲ τὶς ὁμόδοξες καὶ ἑτερόδοξες Ἐκκλησίες. Παντοῦ συναντήσαμε σεβασμὸ, διαλεκτικὴν διάθεση καὶ θερμὴν φιλικὴν ἀντιμετώπιση. Δὲν θέλομε μὲ αὐτὰ νὰ ποῦμε ὅτι δὲν ὑπάρχουν καὶ οἱ ἀντικείμενοι σὲ ἡμᾶς. Ἀλλὰ ἡ δύναμη ποὺ μᾶς δίδει ὁ Κύριος, ποὺ μᾶς δίδουν οἱ Ἁγιοὶ μας Πατέρες, Ἱεράρχες, οἱ Μάρτυρες, οἱ Ὁμολογητὲς καὶ οἱ Νεομάρτυρες, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τὴν ὁποία μᾶς δείχνει ὁ λαὸς μὲ

τὶς πρωτοφανεῖς ὑπὲρ ἡμῶν ἐκδηλώσεις τοῦ λειτουργοῦν ὡς ἀσπίδα καὶ θώρακος, ποὺ μᾶς προστατεύει, μαζὶ μὲ ὅλη τὴν Ἐκκλησίαν, ἀπὸ κάθε ἐμπλοκὴν καὶ διαμάχην, τὴν ὁποίαν δὲν ἐπιθυμοῦμεν. Ἀντιθέτως ἐνεργοῦμεν πάντοτε μετὰ συνέσεως καὶ διαπιστώνομεν ὅτι καὶ ἡ κυβέρνησις δὲν ἐπιθυμεῖ σύγκρουση μὲ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ Ἐκκλησία θέλει νὰ κρατήσουμε τὴν ἱστορικὴν μας συνείδηση, τὴ μνήμην μας ζωντανή. Θέλει νὰ μᾶς βοηθήσει νὰ μὴ χάσουμε τὴν ἐλληνικότητά μας. Καὶ ὑπ’ αὐτὴ τὴν ἔννοια ὁμιλεῖ ἐπὶ θεμάτων τοῦ Γένους. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἀποτελεῖ κριτικὴ τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς. Μὲ τὸ δικὸν μας κριτήριον ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας λειτουργεῖ σὲ ἄλλη παράλληλον ἀπὸ αὐτὸν τῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν πολιτικῶν. Καὶ δὲν μπορούμε νὰ ἀποκρύψομε ὅτι σταθερὴ μας ἐπιθυμία εἶναι οἱ δύο λόγοι νὰ συλλειτουργοῦν. Καὶ μέχρι στιγμῆς τὸ ἔχομε ἐπιτύχει. Πολλάκις κυβερνητικὰ στελέχη μᾶς διεβεβαίωσαν γιὰ τὶς ἀγαθὰς τῶν προθέσεις ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡμῶν προσωπικῶν καὶ μᾶς συνέστησαν νὰ μὴ ἀκοῦμε φωνὰς ἄλλων παραγόντων τοῦ δημοσίου βίου, οἱ ὁποῖες εἶναι ἀντίθετες μὲ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν πορείαν τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἐκκλησία καὶ σύγχρονος κόσμος

1. Εἶναι βέβαια ἀληθὲς καὶ πανθολογούμενον ὅτι, μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου, σύμπας ὁ ἐλληνικὸς λαὸς, ἀπ’ ἄκρου σὲ ἄκρον τῆς πατρίδος μας, ἐναπέθεσε πολλὰς ἐλπίδας στὴν Ἐκκλησίαν καὶ προσδοκίαις. Τὸν ἀπόρητον τοῦ νέου αὐτοῦ ἐνθουσιαστικοῦ κλίματος ποὺ ἔχει δημιουργηθῆ στὴν πατρίδα μας γεύονται ὅλοι οἱ κληρικοὶ μας, ὁμολογοῦντες ὅτι, τὰ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τοὺς ἰδίους αἰσθήματα τῆς μεγάλης πλειονοψηφίας τῶν Ἑλλήνων μετεβλήθησαν θετικῶς καὶ οἱ νέοι ἐκφράζονται ἐνθουσιωδῶς γιὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ ὁ λαὸς ζῆ μὲσα σὲ ἀτμόσφαιρα χαρᾶς.

2. Ἐμεῖς, μὲ βάση τὰ ἀνωτέρω, τοῦτο μόνον λέγομεν, ὅτι ἀποκλειστικὴ μας σκέψη καὶ ἐπίδιωξις εἶναι:

α) νὰ συμβάλωμε, μαζὶ μὲ τοὺς ἐν Χριστῷ Ἀδελφοὺς μας, στὴν πνευματικὴ καλλιέργεια τοῦ λαοῦ μας καὶ στὴ λύση τῶν μεγάλων προβλημάτων ποὺ τὸν καταπιέζουν σήμερον. Ὁ Μπερντιάεφ ἔλεγε ὅτι «“Ὅταν ἀγωνίζεσαι γιὰ τὸ ψωμί σου, τὸ πρόβλημα εἶναι ὑλικό, μὰ ὅταν ἀγωνίζεσαι γιὰ τὸ ψωμί τοῦ ἄλλου, τὸ πρόβλη-

Σεβασμιώτατοι Σύεδροι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας κατὰ τὴν ἐναρκτήριον προσευχὴν.

μα μεταβάλλεται αὐτόχρομα σὲ πνευματικό». Τότε εἶναι πού ἀλληλοπεριχωροῦνται θεολογία καὶ πολιτική. Ὁ πιστὸς καὶ πολὺ περισσότερο ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἡγέτης δὲν μπορεῖ νὰ ἀδιαφορήσει ἐνώπιον τῶν ποικίλων δρωμένων σὲ μιὰ κοινωνία πού κυριαρχεῖται ἀπὸ δομὲς πού λαπλασιάζουν τὴν ἀδικία, τὴν ἐκμετάλλευση, τὴ βία, τὴν καταπάτηση τῆς παγκόσμιας νομιμότητος σὲ διεθνή κλίμακα καὶ τὰ ἄλλα ὑποπροϊόντα τοῦ κακοῦ» (Στ. Παπαθεμελής, «Τὸ Βῆμα» 30.8.98).

β) Παράλληλα ἐπιδιώκουμε δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου νὰ βγεῖ ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ ἀπομόνωση καὶ τὸ κοινωνικὸ περιθώριο. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι πολλοὶ ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν κρατούντων δὲν εἶχαν συνηθίσει νὰ βλέπουν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἑλλάδος νὰ λειτουργεῖ στοὺς ἰ. ναοὺς καὶ νὰ ὁμιλεῖ ἐπὶ ζητημάτων πνευματικῶν καθὼς καὶ ἄλλων πού ἀπασχολοῦν τὸ λαὸ μας, νὰ γίνεται ἀποδεκτὸς ὁ λό-

γος τοῦ ἀπὸ τὴν πλειονότητα τοῦ κόσμου, νὰ ἀποτελεῖ ἀντικείμενο ἐνδιαφέροντος τῶν ΜΜΕ. Δὲν ἐπιδιώξαμεν ἡμεῖς οὔτε τὸν θόρυβον πέριξ τοῦ ὀνόματός μας, οὔτε τίς ὑπὲρ ἡμῶν ἐκδηλώσεις τοῦ λαοῦ. *Ἐνεργοῦμεν, ὅπως ἄλλωστε ὁλομας, ἅγιοι Ἀδελφοί, ὡς Ἐπίσκοπος τοῦ Γένους καὶ ὡς Ποιμὴν τῆς Ἐκκλησίας.* Οἱ ὅποιοι ἐπικριτὲς μας ἀγνοοῦν τὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἀγνοοῦν ἀκόμη τὴν οὐσία τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς κοινωνικῆς του δυναμικῆς. Ὁ θεῖος λόγος ἀγκαλιάζει «τὰ καθόλου» καὶ ὄχι «τὰ καθ' ἕκαστον». Ἡ σφαιρικότητα αὐτὴ προσδίδει στὸ λόγο ζωντάνια καὶ ἀπήχηση. Καὶ αὐτὸ εἶναι πού ἐνοχλεῖ. *Σὲ καμμία ἀπὸ τίς ὁμιλίες μας δὲν ἐξετράπημεν σὲ πολιτικολογία μὲ τὴν τρέχουσα ἔννοια τοῦ ὄρου.* Ἀπὸ κανένα λόγο μας δὲν συνάγεται ὅτι παρεμβαίνουμε στὴν πολιτικὴ καθημερινότητα. Δὲν ὁμιλοῦμεν ὡς πολιτικός, ἀλλ' ὡς Πατὴρ καὶ Πνευματικὸς Ἠγέτης. Καὶ δὲν δικαιούμεθα νὰ πα-

ραιτηθούμε του οικουμενικού μηνύματος ζωής που εκπροσωπούμε και εκφράζουμε, ενός μηνύματος που το έχει ανάγκη ο λαός μας. Δεν αντιδικοῦμε με κανένα, δεν ανταποδίδουμε τις ὕβρεις και τις προκλήσεις ἀκόμη και ὅταν ἀδικούμεθα και δὲν ἐμπλεκόμεθα σὲ ἀλλότρια και δὴ τὰ πολιτικά. Ὁδηγός μας εἶναι ὁ λόγος τοῦ σοφοῦ Σειράχ (ἡ' 3): «Μὴ διαμάχει μετὰ ἀνθρώπου γλωσσώδους και μὴ ἐπιστοιβάσης ἐπὶ τὸ πῦρ ξύλα». Ἡ φωτιά τῶν παθῶν που καιει μέσα στις καρδιές τέτοιων ἀνθρώπων δὲν μᾶς ἐπηρεάζει. Ὁ Ἠγέτης, και μάλιστα ὁ Ἐκκλησιαστικός, ὀφείλει νὰ εἶναι μεγαλόκαρδος και ἀνεκτικός, νὰ σιωπᾷ ὅταν τὸ ἀξίωμά του τοῦ ἐπιβάλλει τοῦτο και νὰ ὀμιλεῖ μετὰ παρησίας ὁσάκις πάλιν οἱ περιστάσεις τὸ ἐπιβάλλουν. Και πάντοτε ὀφείλει νὰ δίδει λόγον τῶν ἐνεργειῶν του. Ὅ,τι ἔχομεν πράξει και εἶπει ἀντέχουν και στήν πὺρ αὐστηρῆ κριτικῆ. Ἐκφράζουμε τὴ συνείδηση τοῦ χρέους μας ἀπέναντι στήν Ἱστορία και στὸ λαό μας. Ἄν αὐτὸ ἐνοχλεῖ ἐκείνους που μέχρι χθὲς κατηγοροῦσαν τὴν Ἐκκλησία για ἀπραξία και ἀπουσία ἀπὸ τὰ κοινωνικά δρώμενα, αὐτὸ δὲν εἶναι λόγος για νὰ ὑποχωρήσουμε στις πιέσεις και τις ἀπειλές και νὰ σιωπήσουμε, ὅταν οἱ καιροὶ ἐπιβάλλουν τὸ ἀγωνιστικὸ φρόνημα και ὁ λαὸς ἀπαιτεῖ νὰ ἀκούει τὸν λόγο γῆς ἀλήθειας. Και θὰ δώσουμε λόγο για τὴν ὑποταγή μας σὲ ὑποδείξεις ἐνὸς δῆθεν καθωσπρεπισμοῦ που εἶτε συντηρεῖ τὸ κλίμα τῆς ἠθικῆς κοινωνικῆς ἀδράνειας, εἶτε ἀπωθεῖ τὴν Ἐκκλησία στὸ περιθώριο, εἶτε ὀδηγεῖ τὸν Ἑλληνισμό σὲ συρρίκνωση. Σὲ ἐρώτηση ἂν εἴμεθα Παπαφλέσσας ἀπαντήσαμε ὅτι σήμερα τὸ ἔθνος δὲν εἶναι ὑπόδουλο και ἐπομένως δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ Παπαφλέσσες. Και συνεπληρώσαμεν, ἂν ὅμως κάποτε συμβεῖ νὰ τοὺς χρειασθεῖ, τότε μὴ ἀμφιβάλτετε ὅτι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία θὰ προέλθουν πολλοὶ Παπαφλέσσες, που θὰ ἀγωνισθοῦν για τὸ ἔθνος και θὰ θυσιαστοῦν «ὑπὲρ πίστεως και πατρίδος».

Ὡς πρὸς τις πολιτικές μας ὅμως πεποιθήσεις, περὶ τῶν ὁποίων γίνεται συχνὰ λόγος, ὅλοι πρέπει νὰ καταλάβουν ὅτι ὁ κληρικός και δὴ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος δὲν μπορεῖ νὰ ἔχουν πολιτικές πεποιθήσεις, ἀλλὰ μόνο πνευματικές χριστιανικές ἀρχές. Ὁ βίος τοῦ χριστιανοῦ εἶναι ὅπως περιγράφεται στήν πρὸς Διόγνητον Ἐπιστολή «Χριστιανοὶ γάρ... πατρίδας οἰκοῦσιν ἰδίας, ἀλλ' ὡς πάροικοι. Μετέχουσι πάντων ὡς πολῖται και

πάνθ' ὑπομένουσιν ὡς ξένοι» (Πρὸς Διόγνητον, Ε' 1-5). Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ χώρος τῆς ἀγάπης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀνεκτικότητας. Ἡ Ἐκκλησία ἐνώνει ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς ὅλο τοῦ λαοῦ, τὸν συμβουλεύει, τὸν ἀγκαλιάζει στις χαρὲς και στις λύπες του. Εἶναι ἡ Μάνα που θυσιάζεται για τὰ παιδιά Τῆς. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος πέραν αὐτῶν δὲν δικαιούται νὰ ἔχει ἄλλες πολιτικές πεποιθήσεις. Εὐρίσκεται ὑπεράνω κομμάτων, ἀνήκει σὲ ὅλους τοὺς Ἕλληνες, ὁ λόγος του εἶναι ἐνωτικός, καθοδηγητικός και ἀφυπνιστικός. Ἀσκεῖ μὲ περισκεψη τὸ προφητικὸ χάρισμα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Ἠγέτη.

γ) Ὁ λαός μας προσδοκᾷ σήμερα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία του νὰ διαδραματίσει τὸ ρόλο τῆς μέσα κι ἔξω ἀπὸ τὴ χώρα μας, σὲ μιὰ περίοδο ὅπου τὰ πάντα ἀλλάσσουν και ὁ κόσμος μεταβάλλεται ἄρδην, ἐνῶ τὰ αὐτονόητα ὑποχωροῦν και νέες συνθήκες ζωῆς ἐπιβάλλονται στὸν τόπο μας, που ἀπειλοῦν παραδοσιακοὺς θεσμοὺς αἰῶνων. Στὸ ἔργο αὐτὸ πιστεύουμε ὅτι δὲν εἴμεθα μόνοι. Μᾶς πλαισιώνει ὁ χορὸς τῶν Συνεπισκόπων μας και ἡ ἀγάπη τοῦ κλήρου και τοῦ λαοῦ μας, ὑπεράνω δὲ πάντων μᾶς προστατεύει ἡ χάρις και ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ. Και εὐκαιρον θεωροῦμε και σήμερα τὸν χρόνο για νὰ δηλώσουμε ἅπαξ ἔτι πρὸς πάντας ὅτι, τῆς ἐκλογῆς νέου Ἀρχιεπισκόπου περατωθείσης διὰ διαφανῶν και ὑπὸ πάντων ἀναγνωρισθειῶν και ἐπαινεθειῶν ἀπόρων κανονικῶν και συνοδικῶν διαδικασιῶν, και τοῦ Θεοῦ ἤδη πληρωθέντος διὰ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος, ἡ προεκλογικὴ περίοδος ἀνήκει ὀριστικῶς στὸ παρελθόν, τὸ κατ' αὐτὴν ἐπικρατήσαν πρὸς στιγμὴν κλίμα παρήλθε και ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἀνήκει σὲ ὅλους, τιμᾷ και ἀγαπᾷ ὅλους, στηρίζεται στὴ βοήθεια ὄλων, ζητεῖ τὴ συμπαράσταση και τὴ συνεργασία ὄλων και ἐπιδιώκει τὴν ἀξιοποίηση ὄλων τῶν δυνάμεων τῆς Ἐκκλησίας μέσα σὲ πλαίσια ἀξιοκρατίας ἀρχῶν και ἀκεραιότητας. Τὸ πνεῦμα μας αὐτὸ ἐφροντίσαμε ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή νὰ καταστήσουμε σαφὲς μὲ συγκεκριμένες ἐνεργειές μας, που ἐπεδίωξαν νὰ παγιώσουν στήν Ἐκκλησία μας τὴν ἐνότητα, τὴν ἀγάπη, τὴν ἐν Χριστῷ κοινωνία και τὴν συνεργασία ὄλων μας. Μέσα στὸ κλίμα αὐτὸ ὅλοι ἔχουν τὴ θέση των και κανεὶς δὲν πρέπει νὰ ἀπομονωθῆ. Ὡς μέλη τῆς μεγάλης οἰκογένειάς μας, ὀφείλομε νὰ συστρατευθούμε, ἀξιοποιούντες τὴ μεγάλη μας δυνατότητα τῆς συνοδικότητος, που συνιστᾷ εὐλογία

για τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας μας. Μαζί θὰ ἀντιμετωπίσουμε κάθε δυσκολία καὶ μέσα στὸ πνεῦμα αὐτὸ θὰ συμπεριφεροῦμε πρὸς πάντας, μὲ βαθεῖα ἐπίγνωση τῆς κρισιμότητος τῶν καιρῶν, δίδοντας τὸ σύνθημα τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἀνιδιοτέλειας. Ἡ ἐν Χριστῷ ἀγάπη μᾶς συνδέει ὅλους καὶ καμμία δύναμη δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς χωρίζει. Εἴμεθα μέσα στὴν Ἐκκλησία γιὰ νὰ ἐργαζώμεθα ἀκατάπαυστα γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ κόσμου. Τὰ ὄπλα τῆς στρατείας μας εἶναι ἐνώπιόν μας πνευματικά. Ὅφείλουμε νὰ τὰ χρησιμοποιήσουμε πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ ἔπαινον τῆς Ἐκκλησίας. Ὅφείλουμε νὰ καταστήσουμε σαφὲς ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὑπάρχει, ἔχει ρόλον μέσα στὴν κοινωνία, διαθέτει λόγο φερέγγυο, μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ βοηθήσει τὸ λαό.

Τοῦτο σημαίνει τὴν ἐναρξη τῆς δικῆς μας ἐπανάστασης. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει γυρίσει σελίδα στὴν Ἱστορία της. Δὲν δικαιούται νὰ παραμείνει ἄλλο στὴ σκιά. Ὁ λαὸς — τὸ βλέπετε — θέλει τὴν Ἐκκλησία του ἐμπνευστική, δυναμική, ἀληθινή Μητέρα. Τὴν εἰκόνα αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας χειροκροτεῖ μὲ πάθος καὶ αὐτὴν υἱοθετεῖ καὶ ἀγαπᾷ. Δὲν μποροῦμε καὶ δὲν δικαιούμεθα νὰ τὸν διαψεύσουμε, νὰ τοῦ κρημνίσουμε τὶς ἐλπίδες ποὺ ἔχει στοὺς ὤμους μας στηρίξει. Ἄν θέλουμε νὰ ἔχουμε μιὰ θέση στὴν καρδιά του, θὰ πρέπει νὰ τὸν πείσουμε ὅτι ἔχουμε παραμερίσει προσωπικὲς φιλοδοξίες ἢ ἄλλες ἐπιδιώξεις καὶ ὅτι εἴμαστε προσηλωμένοι στὸ μεγάλο ἔργο τῆς ἀποστολῆς μας. Ἡ νεολαία περιμένει, ἡ οἰκογένεια ἀδημονεῖ, ἡ κοινωνία προσβλέπει. Ἄλλοίμονο ἂν ἀπογοητεύσουμε. Θὰ καταρακλήσουμε ὅλοι μαζί στὴ σκάλα τῆς ἀνυποληψίας. Θὰ ἔχουμε χάσει μιὰ μοναδικὴ εὐκαιρία, ποὺ ὁ Θεὸς τώρα μᾶς ἔδωσε. Δὲν δικαιούται κανένας ἀπὸ ἐμᾶς νὰ ἀπολακτίσει τὴν εὐκαιρία αὐτή. Ἄς ἐγκαταλείψουμε τὰ καταφύγια τῶν τοίχων τῶν Γραφείων μας, ὅσοι ἀπὸ ἐμᾶς εἴμεθα μέσα σ' αὐτὰ κλεισμένοι καὶ ἄς μποῦμε στὴν κονίστρα τῶν ἀγώνων γιὰ τὸ λαὸ μας.

δ) Ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα κινούμενοι ἀνελάβουμε, κατόπιν προσκλήσεων τῶν οἰκείων Ἱεραρχῶν, ἐπισκέψεις σὲ ἀκριτικὲς καὶ ἄλλες Ἱ. Μητροπόλεις, νὰ ἔλθουμε ὡς ἄμεση ἐπαφή μὲ τὸ λαό, νὰ τονώσουμε τὸ φρόνημά του καὶ νὰ ἐπιδειξοῦμε τὸ πνεῦμα ἐνότητος ποὺ χαρακτηρίζει τοὺς Ἡγέτες τῆς Ἐκκλησίας. Παντοῦ ὅπου εὐρέθημεν ἐτονίσουμε τὸν σύνδεσμον τῆς ἀγάπης

ποὺ μᾶς ἐνώνει τοὺς Ἱεράρχες, τὶς εὐρύτατες προοπτικὲς ποὺ διανοίγονται ἐνώπιόν μας ἐν ὄψει τῆς νέας χιλιετίας, καὶ κυρίως τὴν ἀνάγκην ἐπιστροφῆς ὅλων στὶς παραδοσιακὲς μας ρίζες. «Χριστὸν καὶ Ἑλλάδα» ἐκηρύξαμε τονίζοντας τὴν ἀξία τῆς παραδόσεώς μας καὶ τὴν ἀνάγκην νὰ στηριχθεῖ τὸ ἔθνος ἐπ' αὐτῆς.

Ὁ Συνοδικὸς θεσμὸς

α. Ἡ σημερινὴ τακτικὴ συνέλευση τῆς ΙΣΙ ἐπιβάλλει στὸν ὁμιλοῦντα νὰ μὴ περιορισθεῖ σὲ τυπικοὺς μόνον λόγους ἀβρότητας καὶ εὐγενείας, ἀλλὰ νὰ προχωρήσει στὴν ἐκδίπλωση τῶν ἀνησυχιῶν του, τῶν σχεδίων του καὶ τῆς ἀγωνίας του γιὰ τὴν πορεία τῆς ἱεραῆς Ὀκιάδος τῆς καθ' Ἑλλάδα Ἐκκλησίας. Κανείς μας δὲν εἶναι ξένος πρὸς τὰ προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας μας. Τὰ ζοῦμε ἄλλωστε οἱ περισσότεροι γιὰ πολλὰς δεκαετίες καὶ σὲ καθ' ἰδίαν συζητήσεις μας τὰ ἀναφέρομε καὶ ζητοῦμε λύσεις. Ἐπιτρέψατέ μας λοιπὸν καὶ σήμερα, μέσα στὴν πανηγυρικὴ τούτη ἀτμόσφαιρα ποὺ χαρακτηρίζει τὴν πρώτη μας συνέλευση, νὰ σᾶς καταστήσωμε κοινωνοὺς μερικῶν σχετικῶν σκέψεών μας καὶ ἐνεργειῶν στὶς ὁποῖες προήλαμε στὸ βραχὺ ὅπωςδήποτε διάστημα τῶν 5 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς μας. Καὶ τοῦτο διότι μαζί μὲ τὴν συγκίνηση μᾶς διακατέχει καὶ ὁ θεὸς οἶστρος τῆς ἀναδιοργανώσεως τῶν βασικῶν δομῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, ποὺ, μετὰ τὴν μακροχρόνια ἀσθένεια τοῦ αἰοδίμου Προκατόχου μας, ὑπέστησαν σημαντικὴ ἀλλοίωση, ὥστε νὰ καθίσταται ἐκ τῶν πραγμάτων ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητη ἡ ἄμεσος ἐπαναφορὰ τοῦ σκάφους τῆς Ἐκκλησίας μας στὶς θεμελιώδεις κανονικὲς του βάσεις ἀπὸ τὶς ὁποῖες εἶχε πρὸς καιρὸν ἀπομακρυνθεῖ. Καὶ βεβαίως ἡ πλήρης ἀποκατάσταση τῆς λειτουργίας τοῦ συνοδικοῦ συστήματος προβάλλει τώρα ἐπιτακτικὴ καὶ ἀδήριτος.

Ὅπως εἶναι γνωστό, στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας τὸ συνοδικὸ σύστημα βρίσκεται στὴ βάση τῆς διοικητικῆς δομῆς της. Ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων εἶναι «ὁ ἔσχατος κριτὴς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων» («Πηδάλιον» σ. 120). Τοῦτο σημαίνει τὴν ὑποχρεωτικὴ συμμετοχὴ ὅλων τῶν ἐνεργεῖα Ἱεραρχῶν στὴ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετώπιση τῶν καθημερινῶν προβλημάτων καθὼς καὶ τὸν ἀνάλογο ἐπιμερισμὸ τῆς εὐθύνης γι' αὐτὴν σὲ ὅλους τοὺς συμμετέχοντες. Ἔτσι οἱ Ἱεράρ-

χες, με τὴ συμμετοχὴ τους εἴτε στὴ Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας (ΙΣΙ), εἴτε στὴν ΔΙΣ, ἐκπληρώνουν ἕνα βασικὸ τους χρέος ἀπέναντι στὴν Ἐκκλησία καὶ στὴ συνειδήσή του. Στὴν Ὁρθοδοξία δὲν ἐπεκράτησε ποτὲ τὸ παπικὸ μονοκρατορικὸ σύστημα διοικήσεως καὶ γι' αὐτὸ, οὐδέποτε, οὔτε Πατριάρχες, οὔτε Ἀρχιεπίσκοποι, οὔτε Ἐπίσκοποι μεμονωμένα ἐνεργοῦντες, διενεώθησαν νὰ παραβιάσουν τὴν θεμελιώδη αὐτὴ ἀρχή, ποὺ ἐκφράζεται με τὶς χαρακτηριστικὲς πατερικὲς φράσεις: «εἰδέναι (τοὺς Ἐπισκόπους) τὸν ἐν αὐτοῖς Πρῶτον» καὶ «ἡ τῶν πλειόνων ψήφος κρατεῖται» (Κανὼν Στ' τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου). Μέσα στὰ πλαίσια τῶν ἀδαμαντίνων αὐτῶν ἀρχῶν ἕκαστος Ἱεράρχης, ἀναδεχόμενος τὶς εὐθύνες του γιὰ τὴν πορεία τοῦ σκάφους τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ὑποχρεωμένος, ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς συνοδικότητος, νὰ μελετᾷ, νὰ ἐρευνᾷ, νὰ ἀγωνιᾷ καὶ νὰ τοποθετεῖται ὑπεύθυνα ἀπέναντι στὰ κορυφαῖα —κυρίως— ζητήματα τῆς ζωῆς τῆς, ὑποτασσόμενος τελικὰ στὴν ἀπόφαση τῆς πλειονοψηφίας, ὅπως ἐπιτάσσει καὶ τὸ ἰδιάζον στὸν ἐκκλησιαστικὸ χῶρο ἡθος. Τὸ ἡθος αὐτὸ εἶναι ἐξ ἄλλου ἐκεῖνο ποὺ κάθε φορὰ ὑπαγορεύει σὲ ὅλους μας, ὄχι μόνο τὴν ἐγρήγορηση τῆς συνειδήσεώς μας καὶ τῆς εὐθύνης μας γιὰ τὴν ὁμαλὴ πορεία τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τὴν κατάλληλη ἀντίδραση στὴν ὁποιαδήποτε ἐκτροπή, μικρὴ ἢ μεγαλύτερη, ἀποκλείον-τας ἐκ τῶν προτέρων τὴ χρήση τῆς ἀμετρίας ἢ τῆς προπέτειας, ποὺ δὲν δικαιολογοῦνται οὔτε ὡς ἔσχατα ἀναγκαστικὰ μέσα πρόληψης.

β. Ὅμως τὸ συνοδικὸ σύστημα δὲν καλύπτεται με ἀποσπασματικὰ μέτρα ἀμφίβολης διάρκειας, ἀλλὰ με μιὰ στὸ σύνολο ἐπαναβεβαίωση τῶν ἀρχῶν ποὺ τὸ διέπουν. Στὴ βάση του κινεῖται ἡ συνοδικὴ συνείδηση τῶν Ἐπισκόπων, ἔπειτα ἔρχονται οἱ θεσμοὶ καὶ τῶν δύο καρπὸς εἶναι ἡ ἄψογη καὶ χωρὶς ἀποκλίσεις, συνεργασία ὄλων στὴν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ρόλος τῶν Ἐπισκόπων δὲν ὑπῆρξε ποτὲ διακοσμητικὸς. Ἐνέχει ἀπὸ τὴν πνευματικὴ του φύση τὴν δυνατότητα οὐσιαστικῶν παρεμβάσεων στὰ ἐκκλησιαστικὰ δρώμενα, ἐπειδὴ κάθε Ἐπίσκοπος εἶναι φορέας τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ πρωτογενῶς καὶ τῆς πνευματικῆς δυνάμεως ποὺ ἀπὸ αὐτὴν ἀπορρέει καὶ ἐκπορεύεται.

Ἰδιαίτερα σήμερον τὰ ὀξέα ἐσωτερικὰ προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα

τοῦ Ἔθνους μας, ἐπιβάλλουν τὴ συστράτευση ὄλων τῶν ἐκκλησιαστικῶν δυνάμεων με μιὰ κοινὴ ὑπεράνθρωπη προσπάθεια ὑπέρβασῆς των χάριν τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ψυχῆς του. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι παράταξη, εἶναι Σῶμα Χριστοῦ, εἶναι ἐνότητα, ποὺ ἐγγυάται ἡ πνοὴ τοῦ Παρακλήτου. Τὸ μεγάλο βᾶρος πέφτει κυρίως στοὺς ὤμους τοῦ Πρῶτου, γιὰ τὴν ἀναβίωση καὶ λειτουργία τῆς συλλογικότητος. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο, καὶ ὁ Ἀρχιεπισκοπικὸς θρόνος δὲν εἶναι θρόνος τοῦ Μάκβεθ, με ὁμάδες, παρέες καὶ περιβάλλοντα, ἀλλὰ ἀνοιχτὴ ἀγκάλη ἀγάπης πρὸς ὅλους καὶ τιμῆς πρὸς ὅλους. Καὶ πιστεύουμε ὅτι ὅλοι ἔχετε γευθῆ τὸ νέος ἡθος καὶ τὴ νέα πνοὴ ποὺ φιλοδοξοῦμε νὰ ἐμφυσησοῦμε στὴν ἄσκηση τῆς ἀποστολῆς μας καὶ στὴν καθιέρωση τῶν διαπροσωπικῶν μας σχέσεων. Εἶναι ἀκόμη ὁ θρόνος αὐτὸς ἐπαλξὴ ποὺ καλεῖται, ἐν ὄψει καὶ τῶν ἐκρηκτικῶν προβλημάτων ποὺ ὀρθώνονται ἀπειλητικὰ στὴν κοινωνία μας, νὰ ἀναδείξει καὶ ἀξιοποιήσει ὅλες τὶς ὑπάρχουσες δυνάμεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς κοινωνίας, καὶ νὰ θέσει τοὺς λυχνούς ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἐνδυναμώνοντας τὴν πνευματικὴ ἰσχύ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Κληρικοὶ ὄλων τῶν βαθμῶν καὶ εὐσεβεῖς μοναχοὶ καὶ λαϊκοὶ μποροῦν καὶ πρέπει νὰ ἐπιστρατευθοῦν σὲ μιὰ εἰρηνικὴ πανστρατιὰ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ τόπου. Τὴν ἐκηρύξαμεν ἄλλωστε ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας καὶ ἔκτοτε γινόμεθα δέκτης τῆς προθύμης ἐπιστράτευσης πολλῶν ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ ἐργασθοῦν γιὰ τὴ δόξα τῆς καὶ νὰ συμβάλουν στὴν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων τοῦ καιροῦ μας.

γ. Ἡ ἀνασυγκρότηση τοῦ Συνοδικοῦ συστήματος δὲν σημαίνει μόνο ἐπιστράτευση τῶν Ἱεραρχῶν, ἀλλὰ ὄλων τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὴν σκέπη τῆς Ἱεραρχίας, σὲ μιὰ πανστρατιὰ ἀγάπης καὶ ἀλληλοπεριχώρησης τῶν ιδιωμάτων ἡτοι τῶν χαρισμάτων, ἰκανοτήτων, ἀρετῶν καὶ μόχθων, πνευματικῶν ἀσκήσεων καὶ ἐπιδόσεων, ὥστε νὰ κυριαρχήσει καὶ πάλιν ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐνότης, ἡ δύναμη καὶ ἡ συνοχή. Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ κινήθηκε καὶ ἡ πρότασή μας πρὸς τὴν ΔΙΣ γιὰ τὴν ἄρση ἐπιτιμίων ἐναντίον τῶν δύο Μητροπολιτῶν πρ. Ἀττικῆς κ. Νικοδήμου καὶ πρ. Θεσσαλιώτιδος κ. Κωνσταντίνου. Ὑπῆρξαν βεβαίως καὶ οἱ σπεύσαντες νὰ διαβάλουν τὶς προθέσεις μας γιὰ ἐνότητα τοῦ σώματος τῆς Ἱεραρχίας, ἀλλὰ καὶ ὁ

Σεβασμιώτατος πρ. Ἀττικῆς με μακροσκελὲς ὑπόμνημά του πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον ἐνεφανίσθη νὰ ἀποκρούει τὴν ἄρσιν τοῦ ἀνυπάρκτου κατ' αὐτὸν ἐπιτιμίου, ἰσχυριζόμενος μεταξὺ ἄλλων ὅτι δῆθεν ἐμεῖς γνωσιμαχοῦμεν ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἐπιβολῆς τῶν ἐπιτιμιῶν εἴχαμε διαφωνήσει ὡς πρὸς τὴν νομιμότητα τῆς ἐνέργειας αὐτῆς, ἐνῶ τώρα αἴροντες τὰ ἐπιτίμια ἀποδεχόμεθα αὐτὰ ὡς ὑπαρκτά. Ὅμως ἐμεῖς ἐνῶ ὄντως διεφωνήσαμεν τότε, ὡς μέλος τῆς ΔΙΣ, με τὴν ἐπιβολὴν τῶν ἐπιτιμιῶν, ὑπετάγημεν ἀκολούθως στὴ γνώμη τῆς πλειονοψηφίας, πιστοὶ σὺς ἀρχὲς τοῦ συνοδικοῦ συστήματος. Κατὰ συνέπειαν ἢ τωρινὴ πρότασή μας γιὰ τὴν ἄρση τῶν ἐπιτιμιῶν αὐτῶν εἶναι πράξις συνεπῆς καὶ πρὸς τὰ πιστεύματά μας καὶ πρὸς τὴν ἀνάγκη γιὰ ἐνότητα μέσα στοὺς κόλπους τῆς Ἱεραρχίας. Ἡ πρότασή μας πρὸς ἄρσιν ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τῶν ἐπιτιμιῶν εἶχεν ὡς κίνητρο τὴν ἐπιταγὴ τῆς συνειδήσεώς μας καὶ μόνο, με γνώμονα τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ἀγάπη. Πρέπει καὶ οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Νικὸδημος καὶ Κωνσταντῖνος νὰ παραδεχθῶν ὅτι ἐμεῖς οἱ Κληρικοὶ χάριν τῆς πνευματικότητάς μας καὶ χάριν τῆς εἰρήνης τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ ὑπακούωμε ἀκόμη καὶ σὲ ἀδικες καθ' ἡμῶν ἀποφάσεις τῆς Ἱεραρχίας, καὶ νὰ μὴ περιφρονοῦμεν αὐτέες. Ἐχουν ἀδικο ὅσοι ἔκριναν πὼς ἡ ἀπόφασή μας νὰ προτείνουμε τὴν ἄρση τῶν ἐπιτιμιῶν ἀποτελοῦσε δῆθεν ἐξόφληση λογαριασμῶν, ἐννοοῦντες τάχα προεκλογικὲς μας δεσμεύσεις στὴν ἐκπλήρωση τῶν ὁποίων ἐπροχωρήσαμεν. Οὐδὲν ἀναληθέστερον τούτου. Δηλοῦμεν ἐν βάρει τῆς ἀρχιερατικῆς μας συνειδήσεως ὅτι ἐνηργήσαμεν ὡς ἐνηργήσαμεν ἀποβλέποντες μόνο καὶ μόνο στὴν ἐπαναφορὰ τῆς ἐνότητος καὶ τῆς εἰρήνης στοὺς κόλπους τῆς Ἱεραρχίας καὶ οὐδὲν πλέον. Περισσότερα ὅμως ἐπ' αὐτοῦ θὰ εἴπωμεν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος αὐτοῦ στὸν οἰκεῖο τόπο.

δ. Τὸ πρόβλημα τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι παρωνυχίδα καὶ πρέπει νὰ ἐφελκύνει πάντοτε ἐνδιαφέρον τῆς Ἱ. Συνόδου. Σχίσματα καὶ παρασυναγωγὲς καλὸν εἶναι νὰ προλαμβάνονται, ἄλλως νὰ ἀντιμετωπιζοῦνται ἀμέσως διότι ἡ ἀνοχή των προκαλεῖ μεγάλους κινδύνους σὲ βάρος τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Μία τέτοια πληγὴ εἶναι καὶ τὸ Παλαιοημερολογητικὸ Ζήτημα, με τὸ ὁποῖο θὰ ἀσχοληθεῖ ἐπίσης ἡ παρούσα ΙΣΙ. Τὸ Ζήτημα τοῦτο τείνει νὰ προσλάβει

ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας διαστάσεις, ἐνῶ ἐξάγεται τόσο στὴ Διασπορά, ὅπου εὐρίσκει ἔδαφος ἀνάπτυξης, ὅσο καὶ σὺς ὁμόδοξες χώρες τῆς Βαλκανικῆς κἀνοντας — ὅπως ἰσχυρίζονται — ζημία ἐναντίον τῶν κανονικῶν δομῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, ποὺ ἀρχίζουν νὰ ἀνησυχοῦν με τὴ διεύρυνση τῆς λαϊκῆς βάσεως τῶν σχισματικῶν παρατάξεων. Ἐπεὶγε ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀναλάβει ἓνα ἀποφασιστικὸ ρόλο στὴν ἐπούλωση τοῦ τραύματος στὸ σῶμα τῆς, καὶ με βάση καθαρῶς ἐκκλησιολογικὰ κριτήρια νὰ προχωρήσει τολμηρὰ σὲ ὑπόδειξη λύσεων, ποὺ τελικὰ θὰ θεραπεύσουν τὴν πληγὴ καὶ θὰ ἐπαναφέρουν τὴν ποθητὴ γαλήνη στὸς κόλπους τῆς.

ε. Στὰ πλαίσια τῆς ἀνασυγκρότησης τῆς διοικήσεώς μας ἐντάσσεται καὶ ἡ ἄμεση ἐνεργοποίηση τῶν διοικητικῶν ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ΙΣΙ, αὐτὸ τὸ ἀνώτατο θεσμικὸ ὄργανο διοίκησης, πρέπει κατὰ τοὺς Κανόνες νὰ συνεδριάζει δις τουλάχιστον τοῦ ἔτους γιὰ νὰ ἐπιλαμβάνεται ζητημάτων πίστεως καὶ τάξεως ποὺ ἀναφαίνονται στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ σύγκλησή τῆς ὀφείλει νὰ σηματοδοτεῖ κάθε φορὰ ἓνα σημαντικὸ βῆμα στὴν προώθηση μέτρων, ποὺ ἀπευθύνονται στὸ σύγχρονο ἄνθρωπο καὶ ἀποβλέπουν στὸν ὀρθὸ προσανατολισμὸ του, ἐμπρὸς στὴ σύγχυση ποὺ τὸν παραδέρνει. Ἡ φωνὴ τῆς Ἱεραρχίας ὀφείλει νὰ εἶναι προφητικὴ καὶ ἀδέσμευτη, μετὰ παρρησίας λαλοῦσα τὴν ἀλήθεια καὶ μὴ ὑποκύπτουσα σὲ σκοπιμότητες. Ἀλλὰ γιὰ νὰ λειτουργήσει ἔτσι ἡ ΙΣΙ χρειάζεται τὴν ὑποστήριξη ἐνὸς ἐκσυγχρονισμένου οργανωτικοῦ σχήματος, με τὴν ἀναγκαῖα ὑποδομὴ καὶ προεργασία ἐπὶ τῶν θεμάτων, με ἐγκαιρὴ κοινοποίηση τῶν εἰσηγήσεων στὰ μέλη τῆς, με τὴ διεξαγωγὴ συζητήσεων σὲ βάθος καὶ ποιότητα, με ὁμάδες ἐργασίας, με τὴν ἀνετη ἀνταλλαγὴ ἀποψευων, με τὴν παρουσία εἰδικῶν συμβούλων. Τὸ σῶμα τῆς ΙΣΙ πρέπει νὰ λειτουργεῖ με βάσι τοὺς ἰ. Κανόνες, ἀλλὰ καὶ τὺς σύγχρονες μεθόδους λήψεως ἀποφάσεων. Ἄν δὲν συντρέχουν οἱ προϋποθέσεις αὐτέες, τότε ἡ ΙΣΙ μετατρέπεται, ὅπως μέχρι σήμερα, σὲ σεμινάριο διαλέξεων γιὰ τὴν ἐπιμόρφωση τῶν Ἱεραρχῶν. Εὐχῆς ἔργο εἶναι νὰ εὐρίσκεται ἡ ΙΣΙ σὲ συνεχή ἐπιφυλακὴ ἐν ὄψει τῶν πελωρίων καὶ ζωτικῶν γιὰ τὸ λαὸ μας προβλημάτων τῆς καθημερινότητος, καὶ σὲ ἄμεση ἐπαφὴ με τὺς ἐξελίξεις τῆς ζωῆς, ποὺ ἀπαιτοῦν τὸν γενικὸ συμπροβληματισμὸ τῶν ὑπευθύνων ταγῶν. Ὅταν θὰ συνέρχεται ἡ ΙΣΙ θὰ

πρέπει τοῦτο νὰ σηματοδοτεῖ ἓνα μείζον γεγὼνὸς γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ τόπου. Ἀλήγηση αὐτοῦ τοῦ πνεύματος εἶναι καὶ τὸ θέμα μὲ τὸ ὁποῖο θὰ ἀσχοληθεῖ ἡ παρούσα ΙΣΙ περὶ τῆς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἰδρύσεως παιδικῶν σταθμῶν πρὸς ὑποστήριξη τῶν πτωχῶν καὶ πολυτέκνων οἰκογενειῶν πρὸς ἀντιμετώπιση τοῦ δημογραφικοῦ προβλήματος. Εἶναι ἀνάγκη νὰ σκύψει ἀκόμη περισσότερο ἡ Ἐκκλησία πάνω ἀπὸ τὰ μεγάλα σημερινὰ κοινωνικά προβλήματα καὶ νὰ προσφέρει μιὰ χεῖρα βοήθειας στὸν ἀγωνιζόμενο οἰκογενειάρχη, τὸν ἐργαζόμενο ἄνθρωπο, τὸν ἀγωνιῶντα νέο. Τίποτε δὲν γίνεται χωρὶς θυσίες καὶ κόπους. Καὶ ἡ πρόταση ποῦ θὰ ἀκούσουμε γιὰ τὴν ἴδρυση παιδικῶν Σταθμῶν κινεῖται πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή, μὲ παράλληλη ἀνάπτυξη ἑνὸς σοβαροῦ παρεμβατικοῦ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

στ. Ἀκόμη ἐπιβάλλεται ἡ ἀναβάθμιση τοῦ κύρους τῶν Ἐπισκόπων, καὶ ἡ ἐπικράτηση ἀξιοκρατικῶν κριτηρίων κατὰ τὴν ἀνάδειξη τῶν. Πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ τονισθεῖ ἡ ἀνάγκη νὰ δίδεται ἡ εἰκόνα τῆς ἐπιλογῆς τῶν ἀξιοτέρων μὲ βάση ἓνα σύστημα δικαίας ἀξιολόγησης τῆς προσφορᾶς ἐκάστου ὑποψηφίου, ὥστε νὰ μὴ εὐνοοῦνται μόνον οἱ ἐν Ἀθήναις διακονοῦντες ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι ποῦ ἀναλίσκονται στὸ ποιμαντικὸ ἔργο ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις καὶ μάλιστα αὐτοὶ κατὰ προτίμησιν. Ἐπεὶγεῖ ἐπίσης ἡ δημιουργία προϋποθέσεων ἐγκυρότητος τοῦ Σώματος, ἡ ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπαφὴ τοῦ ὄργάνου μὲ τὴν πραγματικότητα. Δὲν πρέπει νὰ ἰκανοποιεῖ ἡ ἀπλή συμπόρευση του μὲ τὰ προβλήματα τῆς ἐποχῆς. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὴ δύναμη νὰ τὰ ὑπερβαίνει, ἰχνηλατώντας, μὲ βάση τὴ θεία Ἀποκάλυψη, τὸ δρόμο τῆς σωστῆς ἀντιμετώπισής των. Αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ λόγος τῶν πρώτων τροποποιήσεων, στὶς ὁποῖες ἔχομεν ἐν σχεδίῳ προέλθει τοῦ Κανονισμοῦ λειτουργίας τῆς ΙΣΙ, καὶ οἱ ὁποῖες θὰ τεθοῦν πρὸς ἔγκρισιν ἐνώπιον τῆς παρούσης ΙΣΙ. Πρόκειται γιὰ ρηξικέλευθες ἀλλαγές καὶ γιὰ πρωτοποριακές καινοτομίες ποῦ ἐλπίζομε νὰ τύχουν τῆς συνοδικῆς ἐγκρίσεως ὡς ἓνα πρῶτο βῆμα γιὰ νὰ σηματοδοτήσουν τὴν ἀπαρχὴ μιᾶς νέας πορείας τοῦ συνοδικοῦ αὐτοῦ ὄργάνου τῆς Ἐκκλησίας μας.

ζ. Εἶναι ἐξ ἄλλου ἀδιανόητο νὰ μὴ λειτουργοῦν οἱ ὑποστηρικτικοὶ τῆς ΙΣΙ θεσμικοὶ ὀργανισμοί, ὅπως εἶναι οἱ Συνοδικὲς Ἐπιτροπές, ποῦ ἔχουν οὐσιαστικά ἀτονήσει. Διότι οὔτε αὐτὲς

λειτουργοῦν κανονικά, οὔτε καὶ οἱ μηχανισμοὶ ποῦ ἐξασφαλίζουν τὸν ἔλεγχο τῆς ἐφαρμογῆς καὶ ἐκτέλεσης τῶν λαμβανομένων συνοδικῶν ἀποφάσεων ὑπάρχουν. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι, ὅτι σήμερα χωρὶς τὴ συνδρομὴ τῶν προϋποθέσεων αὐτῶν, ἡ ΙΣΙ πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ λύει τὰ ζητήματα. Δυστυχῶς δὲν ὑπῆρξεν ἐπαρκῆς χρόνος ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς μας μέχρι σήμερα πρὸς ἀντιμετώπιση καὶ αὐτοῦ τοῦ προβλήματος, διὸ καὶ δὲν εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ φέρωμεν ἐνώπιον τῆς παρούσης ΙΣΙ σχέδιο ἀναδιοργανώσεως τῶν ΣΕ, τοῦτέστιν ἀναζωογονήσεως καὶ ἀφυπνίσεως αὐτῶν ἀπὸ τῆς νάρκης στὴν ὁποῖαν αἱ πλείσται ἐξ αὐτῶν ἔχουν ἀπὸ ἐτῶν περιπέσει. Τὰ ἐπιτελικὰ ταῦτα ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας, ποῦ θὰ ἔπρεπε νὰ λειτουργοῦν συνεχῶς καὶ νὰ ἐξασφαλίζουν τὴν ἐκκλ. διοίκηση ἐμπεριστατωμένες καὶ μετὰ διεξονυχιστικῆς μελέτης εἰσηγήσεις ἐπὶ θεμάτων τῶν ἀρμοδιοτήτων των, οὐσιαστικὰ εἴτε ὑπολειτουργοῦν, ἐξαιρέσει ἐλαχίστων, εἴτε δὲν λειτουργοῦν διόλου. Ἐνδεικτικὸ εἶναι τὸ παράπονο ἀρκετῶν ἐκ τῶν ἀρχιερατικῶν καὶ λαϊκῶν μελῶν των, ποῦ ἐκλήθησαν πρὸ τριῶν μηνῶν νὰ ἀποφανθοῦν, κατόπιν προτάσεώς μας, περὶ τῆς διευρύνσεως τῶν τομέων εὐθύνης τῶν ΣΕ εἰς τίς ὁποῖες τυπικῶς μετέχουν, ὅτι διὰ πρώτην φορὰν ἐκαλοῦντο εἰς συνεδρίασιν μετὰ παρέλευση 5 ἡ καὶ περισσοτέρων ἐτῶν. Ἡ κατάσταση πρέπει τὸ ταχύτερον νὰ ἀλλάξει καὶ τὸ ἀνανεωτικὸ καὶ ἐκσυγχρονιστικὸ πνεῦμα νὰ πνεύσει καὶ στὸν χῶρο αὐτό. Ἀλλὰ καὶ ἡ ΔΙΣ πρέπει νὰ προσφέρει, ὅ,τι θὰ ἀνέμενε κανεὶς ἀπὸ ἓνα διαρκὲς σῶμα, ποῦ ἀπὸ τὴ φύση του ἐπιβάλλεται νὰ λειτουργεῖ συνεχῶς καὶ ὄχι κατὰ ἀραιὰ διαστήματα, μὲ ἄγρυπνο μάτι προσηλωμένο στὰ γεγονότα. Αὐτὸ, ἂν ἐπετυγχάνετο, θὰ κινούσε ἀσφαλῶς περισσότερο τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχιερατικῶν μελῶν τῆς, καὶ θὰ δημιουργοῦσε τίς προϋποθέσεις συμμετοχικῶν διαδικασιῶν, παρὰ τὸ μειονέκτημα τοῦ ἀνεπαρκοῦς χρόνου τῆς ἐτήσιας θητείας τῶν μελῶν τῆς. Τὸ σημεῖο αὐτὸ λοιπὸν ἠθελήσαμε νὰ διορθώσωμε κατὰ τὴν πρώτην συνεδρία τῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν μας ΔΙΣ, εἰσηγηθέντες τὸν διπλασιασμὸ τῶν κατὰ μῆνα συνεδριάσεών τῆς, πράγμα τὸ ὁποῖον καὶ ἐγίνε δεκτό. Γιὰ δὲ τὴν ἐνημέρωση ὅλης τῆς Ἱεραρχίας ἐπὶ τῶν σοβαρότερων ἀποφάσεων τῆς ΔΙΣ καθιερώσαμε τὴν ἐκάστοτε ἐκδοσὴ ἀναλυτικοῦ Δελτίου Τύπου, στὸ ὁποῖο καταγράφονται οἱ μείζονος σημασίας ἀποφάσεις τῆς ΔΙΣ. Μὲ

τὸν τρόπο αὐτὸ ἐπιδιώκουμε νὰ ἱκανοποιήσουμε τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Ἱεραρχῶν γιὰ τὴ λειτουργία τοῦ διαρκοῦς συνοδικοῦ ὄργανου καὶ νὰ ὑπερβούμε τὴν κατάσταση ἐνημερώσεώς των μόνο ἀπὸ τὸν κοσμικὸ Τύπο. Τὸ Δελτίο τοῦτο ἀποτελεῖ ἤδη ἓνα μέσο τακτικῆς (μηνιαίας) καὶ ἐπίσημης ἐνημέρωσης τῶν Ἱεραρχῶν ἐπὶ τῶν λαμβανομένων ἐκάστοτε ἀποφάσεων τῆς ΔΙΣ, ἐκδιδόμενο ἀπὸ τὴν Ἀρχιγραμματεία μὲ ἀριθμὸν πρωτοκόλλου καὶ τὴν σφραγίδα τῆς Ἱ. Συνόδου, ὥστε νὰ καλύπτει μὲ ὑπευθυνότητα καὶ ἐγκυρότητα τὴν ἀνάγκη αὐτή. Παλαιότερα εἴχαμε ὑποστηρίξει τὴν περιοδικὴ ἀνανέωση τῆς 12μελοῦς ΔΙΣ κατὰ τὸ ἥμισυ, ὥστε νὰ παραμένει ἓνας ἀριθμὸς 6 συνοδικῶν τῆς προηγουμένης περιόδου μὲ 6 τῆς νέας ὡς σύνδεσμος μεταξὺ τῶν δύο. Ἔτσι θὰ ἐξασφαλιζόταν καλύτερα ἢ συνέχεια στὴν ἀντιμετώπιση τῶν ζητημάτων καὶ ἡ τήρηση κοινῆς γραμμῆς σὲ ὅλα τὰ θέματα. Τοῦτο ὅμως ἀπαιτεῖ τροποποίηση τοῦ Καταστατικοῦ μας Χάρτου, γι' αὐτὸ καὶ θὰ πρέπει νὰ συνδυασθεῖ καὶ μὲ ἄλλες τροποποιήσεις τοῦ θεσμικοῦ αὐτοῦ κειμένου, πού μελετᾶμε καὶ νὰ φέρομε ἐνώπιόν σας.

θ. Ἐνα ἄλλο σοβαρὸ ζήτημα εἶναι ὁ ἄμεσος ἐκσυγχρονισμὸς τῆς λειτουργίας τῶν Συνοδικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ κατ' ἐπέκτασιν τῶν Μητροπολιτικῶν τοιούτων. Μέχρι σήμερα δὲν κατωρθώθη ἡ μηχανοργάνωσή των εἰ μὴ μόνο σὲ σπάνιες μεμονωμένες περιπτώσεις. Πολλὰ ἐξακολουθοῦν νὰ διέπονται ἀπὸ πεπαλαιωμένες τεχνικές, ἐνῶ ἡ πληροφορικὴ μὲ διστακτικὰ βήματα ἔχει προχωρήσει στὸ χῶρο μας. Ἐπείγει κατὰ ταῦτα ἡ προώθηση ἐνὸς ἐνιαίου συστήματος μηχανοργάνωσης, πού θὰ ἐξυπηρετήσῃ ὅλες τὶς ἐκκλησιαστικῆς Ὑπηρεσίες, κεντρικῆς καὶ περιφερειακῆς, καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ ἐλήφθησαν ἤδη οἱ δέουσες συνοδικῆς ἀποφάσεις, προκειμένου νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ καὶ νὰ λειτουργήσῃ μὲ σύγχρονο τρόπο ἡ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας.

ι. Σοβαρὴ ἐξ ἄλλου ἔλλειψη συνιστᾶ σήμερα ἡ ἀπουσία συγκροτημένης Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ νομικὰ προβλήματα ἀντιμετωπίζονται πρῶχειρα μὲ τὶς φιλότιμες προσπάθειες μεμονωμένων δικηγόρων, χωρὶς ὅμως νὰ ὑπάρχει ἐγκυρη καὶ ἐπίσημη νομικὴ ἔκφραση καὶ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας. Κάθε ἐκκλησιαστικὸς ὀργανισμὸς ἐξυπηρετεῖται ἐκ τῶν ἐνόντων μὲ τὴν ἐπιστράτευση ἰδιωτῶν κατὰ κανόνα δικηγόρων, πού προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες των

μὲ ἀμοιβὴ σύμφωνα μὲ τὸ νόμο. Ἐπιδιώξῃ μας εἶναι ἡ δημιουργία μιᾶς ἐνιαίας Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας πού θὰ ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ἐπιλαμβάνεται τῶν νομικῶν ζητημάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ὄργανισμῶν καὶ Ὑπηρεσιῶν τῆς σὲ κεντρικὸ ἐπίπεδο. Οἱ ἀρνητικῆς βέβαια ἐμπειρίες ἐκ τοῦ παρελθόντος, ὅπου ἡ νομικὴ ἐκπροσώπηση τῆς Ἐκκλησίας ἐστηρίζετο στὴ γνώμη ἐνὸς καὶ μόνον ἀνθρώπου καὶ ἡ συγκέντρωση στὸ πρόσωπο αὐτὸ ὄλων τῶν νομικῶν ἀρμοδιοτήτων, ὑπῆρξαν ὁδηγοὶ μας στὴν προσπάθεια νὰ δώσουμε στὴν Ἐκκλησία μὴ ἐγκριτὴ Νομικὴ Ὑπηρεσία, πλαισιωμένη ἀπὸ ἱκανά, ἀμειβόμενα καὶ μὴ, στελέχη τοῦ νομικοῦ καὶ δικαστικοῦ κόσμου, ὅπως προβλέπει ὁ ἤδη ἔτοιμος σχετικὸς Κανονισμὸς, πού πρόκειται λίαν προσεχῶς νὰ ἐγκριθεῖ καὶ δημοσιευθεῖ.

ια. Πέραν ὅμως τῶν τεχνικῶν προϋποθέσεων ἐπείγει καὶ ἡ ἀξιοποίηση τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ μας. Ἡ Ἐκκλησία μας, δόξα τῷ Θεῷ, διαθέτει στελέχη σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες τοῦ Κλήρου καὶ στὸ λαό. Εἶναι κρίμα νὰ παραμένουν ὅλοι αὐτοὶ οἱ πολύτιμοι συνεργάτες μας στὸ περιθώριο καὶ νὰ καλοῦνται — ὅταν καλοῦνται — νὰ μετάσχουν τυπικὰ σὲ ὄργανα πού ἔχουν περιέλθει σὲ πλήρη ἀδράνεια, καὶ τοῦτο σὲ μιὰ ἐποχὴ ὅπως ἡ δική μας, πού χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ἐξειδίκευση τῶν θεμάτων καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάγκη ποιοτικῆς προσφορᾶς καὶ ἄρθρωσης ἐνὸς σοβαροῦ ἐκκλησιολογικοῦ λόγου πρὸς τὰ ἔξω. Πολλὰ στὸ χῶρο αὐτὸ γίνονται μὲ ἐρασιτεχνισμό, ἡ συνεχῆς ἐπιμόρφωση ἀπουσιάζει, ὁ συντονισμὸς τῶν κινήσεων δὲν ὑπάρχει, ἕκαστος ἐνεργεῖ χωρὶς πρόγραμμα καὶ συνεννόηση. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι νὰ ἐπικρατεῖ προχειρότης καὶ μικρὴ ἀποδοτικότης. Εἶναι μεγίστη ἡ ἀνάγκη ἀποκτήσεως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ἐξειδικευμένων στελεχῶν, μὲ ὑψηλὴ κατάρτιση, μὲ γνώση τῶν σύγχρονων μεθόδων συνεργατικῆς καὶ συντονισμένης δραστηριότητος γιὰ τὴν προώθηση τῶν ὑποθέσεων. Ἡ ἀνάγκη αὐτὴ ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ στελέχη τῆς ἱεραποστολῆς, γιὰ ὅλους τοὺς συνεργάτες μας, πού πρέπει νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι παρήλθεν ἡ ἐποχὴ τῶν αὐτοσχεδιασμῶν. Τώρα πρέπει ὅλοι ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ συνειδητοποιήσουν τὴν ὑπαρξὴ ἐνδιαφέροντος γι' αὐτοὺς ἀπὸ μέρους τῆς Κορυφῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀποκτήσουν τὴ γνώση πού εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν καρποφόρα ἄσκηση τῆς ἀποστολῆς των. Μὲ αὐτὴ τὴ σκέψη ἐδόθη ἤδη ἐντολὴ γιὰ τὴν προετοι-

μασία πανελληνίων επιμορφωτικών Συνεδρίων για τους Ίεροκήρυκες, τους Πνευματικούς, τους Έφημερίους, τους Μοναχούς, τὰ στελέχη τοῦ Νεανικοῦ ἔργου, τους Ίεροψάλτες κ.λπ., μετὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἐπιθυμητὴ ἐπιμόρφωση δὲν θὰ παρραμείνει σὲ ἐπίπεδο ἀπλῆς ἐπιδίωξης, ἀλλὰ θὰ ἐγγίσει τὴν καρδιὰ τῶν προβλημάτων καὶ θὰ συμβάλει στὴν ὠριμότερη καὶ ἐπιτυχέστερη παρουσία ὄλων μας στὴ σημερινὴ δύσκολη κοινωνία. Μὲ μεγάλη ἀγωνία διαπιστώνουμε ὅτι τὸ ἱεραποστολικὸ πνεῦμα δὲν ἔχει στὶς ἡμέρες μας ἀρκετοὺς θιασώτες. «Αἱ χώραι εἰσι λευκαὶ πρὸς θερισμόν. Οἱ ἐργάται ὅμως ὀλίγοι». Γι' αὐτὸ ἐπιείγει ἡ ἀναζωπύρωση τῶν χαρισμάτων καὶ ἡ ἔμπνευση στοὺς νέους τῶν ἱεραποστολικῶν ἰδεωδῶν, προκειμένου νὰ ξαναγίνει ἡ Ἐκκλησία μας μήτρα ἱεραποστολῆς καὶ λίκνο ἀποστολικῆς παράδοσης.

β. Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία εἶναι ὁ βασικότερος ἐπιτελικὸς ὀργανισμὸς τῆς Ἐκκλησίας, ἔχει ὅμως ἀπωλέσει ἀπὸ τοῦ 1977, διὰ τοῦ ἰσχύοντος Καταστατικοῦ Χάρτου, τὶς περισσότερες ἀπὸ τὶς θεσμικὲς ἀρμοδιότητές της. Σήμερα εἶναι κατὰ βάσιν ἐκδοτικὸς ὀργανισμὸς, ποὺ χρειάζεται ὅμως ἰδιωτικοοικονομικὰ κριτήρια γιὰ νὰ εὐδοκμήσει. Εἶναι γνωστὸ ὅτι τὸ κόστος τῶν ἐκδόσεων της εἶναι ὑψηλότερο ἀναλόγων ἐκδόσεων σὲ ἰδιωτικὲς ἐπιχειρήσεις. Καὶ τοῦτο δὲν εἶναι τὸ μόνο πρόβλημά της. Ἀκολουθοῦν ἡ ἀνάγκη τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ ἐκδοτικοῦ μηχανισμοῦ της, ἡ ἀξιοποίηση τῶν περιοριστικῶν της στοιχείων, ἡ ἐξασφάλιση νέων ἐγκαταστάσεων κ.λπ. Γιὰ ὅλα αὐτὰ μελετᾶ ἐιδικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς ὁποίας ἀναμένονται τὰ πορίσματα. Πρέπει νὰ δοθοῦν στὴν Ἀποστολικὴ Διακονία νέες πρωτοποριακὲς δραστηριότητες, ὅπως π.χ. ἡ εὐθύνη ἐφαρμογῆς ἀναπτυξιακῶν προγραμμάτων τῆς Ε.Ε., ἡ διεύρυνση τῆς δραστηριότητος τῆς ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς κ.λπ.

γ. Ἡ ἀνάγκη συμπόρευσης τῆς Ἐκκλησίας μας μετὰ τὰ σύγχρονα προβλήματα ἐπέβαλε τὴ σύσταση Ἐπιτροπῆς Ἱατρικῆς Δεοντολογίας καὶ Βιοηθικῆς. Ἔργον της μέλλει νὰ εἶναι ἡ ἀπὸ μέρους ἐιδικῶν ἐπιστημόνων, ἐπιλεγομένων μετὰ αὐστηρὰ ἀξιοκρατικὰ κριτήρια, σὲ βάθος μελέτη τῶν ἠθικῶν κυρίως διαστάσεων τῶν μεγάλων βιοηθικῶν προβλημάτων τῆς Γενετικῆς Μηχανικῆς, ἀλλὰ καὶ ἄλλων κανόνων ἠθικῆς δεοντολογίας στὴν Ἱατρικὴ ἐπιστῆμη καὶ ἡ ἔγκυρη εἰσήγηση θέσεων καὶ ἀπόψεων τὶς ὁποῖες ἡ Ἐκκλη-

σία θὰ ἐπεξεργάζεται περαιτέρω προκειμένου νὰ ἀρθρώνει στὴ συνέχεια ἓνα μελετημένο θεολογικὸ λόγο, τὸν ὁποῖο ἀναμένει σήμερα ἡ ἐπιστημονικὴ οἰκογένεια, καθὼς καλεῖται νὰ ἀντιμετωπίσει πλῆθος προβλημάτων μετὰ τὰ ὁποῖα συνδέεται ἡ ἀνάπτυξη τῆς Γενετικῆς Βιολογίας κυρίως. Ὁ τομέας αὐτὸς εἶναι σπουδαιότατος καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀπουσιάζει ἀπὸ τὰ ἐνδιαφέροντα τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ διατυπώνει τὴν βαρύνουσα ἀποψὴ της γιὰ τὰ θέματα τῆς βιοηθικῆς, ποὺ ταλανίζουν τὸν ἄνθρωπο καὶ ἀπειλοῦν καὶ αὐτὴν ἀκόμα τὴν ὑπόστασή του.

δ. Τὸ Διορθόδοξο Κέντρο εἶναι ἐπίσης ἓνας ἀργὸν ἀπὸ ἐτῶν ὀργανισμὸς, ποὺ κτιριακῶς συνεχῶς φθείρεται, ἐνῶ οὐσιαστικῶς ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκπληρώνει τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖον ἰδρύθη. Αὐτὸ τὸ Κέντρο χρειάζεται ἀμεση νεκρανάσταση καὶ ἀξιοποίηση γιὰ νὰ ἀποτελέσει ἐργαλεῖο ἄσκησης μεγάλης ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἐπίδρασης τῆς Ἐκκλησίας μας. Μιὰ νέα πνοὴ στὸ Κέντρο αὐτὸ καὶ μιὰ ἐξ ὑπαρχῆς ἀναδιάρθρωσή του θὰ ἐχάριζε στὴν Ἐκκλησία μας ἓνα πολὺτιμο μέσο δυναμικῆς παρουσίας στὸν ὀρθόδοξο καὶ διορθόδοξο κυρίως χώρο.

Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευση καὶ Ἐπιμόρφωση.

α. Κοιτάζοντας πρὸς τὸ μέλλον τοῦ Γένους, ποὺ μᾶς ἀπασχολεῖ, βλέπουμε ἀμεση τὴν ἀνάγκη ἐπαναπροσδιορισμοῦ τῶν στόχων μας καὶ κυρίως ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς εἰκόνας μας πρὸ τὰ ἔξω, μετὰ παράλληλη ἀνακαινίωση καὶ ἀναδιοργάνωση στὸ ἐσωτερικὸ μας. Συνεχῶς ἐπικρινόμεθα ὅτι ζοῦμε σὲ κόσμους ξεπερασμένους, μετὰ φαντασιώσεις καὶ ὄνειρα ξεκομμένα ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Σὲ μιὰ ἐποχὴ ὅπου ὁ κόσμος τρέχει μετὰ ἰλιγγιώδεις ρυθμοὺς πρὸς τὸ μέλλον, δὲν ὑπάρχει βαρύτερη κατηγορία ἀπὸ τοῦ νὰ σὲ χαρακτηρίζουν στατικὸ καὶ μουμμιοποιημένο. Δὲν νοεῖται ὅμως καὶ μεγαλύτερη ἀδικία σὲ βάρος τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ μετὰ τὴ συνοδικότητα καὶ τὴ συλλογικότητα μπορεῖ νὰ προσφέρει στὸν ἑαυτὸ της πυξίδα καὶ στὸ λαὸ διέξοδο διαφυγῆς ἀπὸ τὰ ἀδιέξοδα. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀδήριτη ἀνάγκη ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῶν ἀντιλήψεών μας, ἡ ἐπιστροφή ὅλο καὶ περισσότερων στελεχῶν, ἡ δημιουργία νέων στελεχῶν, ὥστε νὰ ἐμπλουτισθοῦν τὰ ὑπάρχοντα, ἡ ἀναδιάρθρωση τῶν τρῶ-

πων ἐπαφῆς μας μὲ τὴ σύγχρονη πραγματικότητα τοῦ κόσμου, ἢ υἰοθέτηση τῶν νέων μεθόδων ἐπικοινωνίας μας μ' αὐτὸν καὶ ἰδίως μὲ τὴ νεότητα. Οἱ ποιμαντικές μας εὐθύνες εἶναι τεράστιες καὶ μᾶς ἐπιβάλλουν νὰ ὀμιλήσουμε τὴ γλώσσα τῶν νέων μας γιὰ νὰ τοὺς κερδίσουμε, νὰ τοὺς ἀποδείξουμε ὅτι δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει τόσο ἢ ἐμφάνισή τους ὅσο πρωτίστως ἢ ψυχῆ τους, νὰ τοὺς πείσουμε ὅτι δὲν στεκόμαστε στὸν κόσμο τῶν φαινομένων, ποὺ συνήθως ἐξαιπατᾶ. Εὐνόητον βέβαια εἶναι ὅτι γιὰ ὅλα αὐτὰ ἀπαιτεῖται διάκριση καὶ ἀγάπη. Εὐνόητο ἐπίσης εἶναι πὼς ὅ,τι ἰσχύει ἐδῶ ἐνδεχομένως δὲν ἰσχύει ἐκεῖ. Ὁ καλὸς ποιμὴν θὰ ἐπιλέξει κάθε φορὰ τὸ πρέπον, τὸ ἐφικτόν, τὸ ἀποδοτικόν. Ἄλλὰ γιὰ ὅλα αὐτὰ χρειάζονται νέο πνεῦμα, νέα στελέχη, νέοι ἄνθρωποι.

β. Τοῦ λόγου δὲ ἤδη ἐλθόντος στὴν ἐξασφάλιση στελεχῶν, ὀφείλομε νὰ σᾶς ἀναφέρουμε ὅτι στὸ διάστημα ἀπὸ Μαΐου μέχρι Σεπτεμβρίου ὠλοκληρώσαμε ἐπίπονες διαπραγματεύσεις μὲ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ ἀναγκαίου νομικοῦ πλαισίου πρὸς ἀνακαίνιση καὶ ἀνόρθωση τῆς Ἐκκλ. Ἐκπαιδεύσεως, ὥστε νὰ καταστεῖ θερμοκήπιο στελεχῶν. Ἐπιδιώξαμε νὰ πείσουμε τὸ Ὑπουργεῖον ὅτι οἱ Σχολές αὐτὲς πρέπει νὰ γίνουν παραγωγικὲς Σχολές τῆς Ἐκκλησίας. Πρὸς τοῦτο ἐπετύχαμε νὰ ἔχει ἡ Ἐκκλησία τὸν πρῶτο καὶ κύριο λόγο α) ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ καὶ β) ἐπὶ τῶν προγραμμάτων σπουδῶν. Τοῦτο ἐπετεύχθη διὰ τῆς ἐξασφάλισης τῆς προεδρίας τῶν δύο σχετικῶν Συμβουλίων παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων (Ἐποπτικοῦ καὶ Ὑπηρεσιακοῦ) καὶ τῆς σύνθεσης αὐτῶν κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα στὴν Ἐκκλησία τὴν πλειοψηφία. Παράλληλα ἐτολμήσαμε νὰ ζητήσουμε τὴν ἀναβάθμιση τῶν σπουδῶν στὰ μὲν Λύκεια, στὸ ἐπίπεδο τῶν Ἐνιαίων Λυκείων τῆς χώρας μας, ποὺ ἐφεξῆς θὰ λειτουργοῦν μὲ αὐστηρότητα κριτήρια βαθμολόγησης καὶ ἐπίδοσης τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν μαθητῶν, κατὰ τὰ πρότυπα τῆς Ε.Ε., στίς δὲ μέχρι τώρα Ἀνώτερες Ἐκκλ. Σχολές σὲ ἐπίπεδο τριτοβάθμιας ἐκπαίδευσης κατὰ τὸ πρότυπο τῶν ΤΕΙ. Θὰ ἐνημερωθῆτε λεπτομερῶς γιὰ τὸ νέο σύστημα Ἐκκλ. Ἐκπαιδεύσεως ποὺ ἐπιλέξαμε, ὥστε νὰ καταστήτε κοινωνοὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν τοῦ ἄλματος ποὺ ἐκάναμε, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ τῶν κινδύνων ποὺ ἐλλοχεύουν, ἐὰν δὲν ἀποφασίσουν ὅλοι νὰ ἐρ-

γασθοῦν γιὰ νὰ ἀποδώσουν, ὥστε νὰ παύσουν τὰ σχολεῖα αὐτὰ νὰ εἶναι ἐν πολλοῖς καταφύγια προβληματικῶν ἀτόμων καὶ νὰ γίνουν, ὅπως τὰ ὄραματιζόμεθα, φυτώρια στελεχῶν καὶ δὴ καὶ κληρικῶν. Ἐγγίσαμε ἤδη, ὡς ἐλέχθη, τὴν τριτοβάθμια θεολογικὴ ἐκπαίδευση, καθὼ ἔχομε ἐκ τοῦ Συντάγματος δικαίωμα, μὲ τὴν ἀναγωγή τῶν ὑπαρχουσῶν Ἀνωτέρων Ἐκκλ. Σχολῶν σὲ Σχολές τριτοβάθμιας Ἐκπαίδευσης 8 ἔξαμηνων, ποὺ μετονομάζονται σὲ Ἐκκλησιαστικὲς Θεολογικὲς Ἀκαδημίες, καὶ ἤδη διαθέτουμε 4 τριτοβάθμιες (σὲ ἐπίπεδο ΤΕΙ) Θεολογικὲς Ἀκαδημίες. Ἄλλὰ περὶ τούτων ἐπιφυλασσόμεθα νὰ σᾶς ἐνημερώσουμε λεπτομερέστερον στὸν οἰκεῖο χρόνο κατὰ τὴν Ἡμερησία Διάταξη.

γ. Ἐπίσης ἔχει ἤδη συσταθῆ ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρίαν μας γιὰ τὴ μελέτη τῆς δυνατότητος ἰδρύσεως καὶ Πανεπιστημίου τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τὴν γνωστὴ ἀπόφαση τοῦ Σ.τ.Ε. ποὺ ἐπιτρέπει στὰ ν.π.δ.δ. νὰ ἰδρῶν καὶ νὰ λειτουργοῦν ΑΕΙ. Πρόκειται γιὰ Πανεπιστήμιο καὶ ὄχι μόνον γιὰ Θεολογικὴ Σχολή, γεγονός ποὺ θὰ ἐπηρεάσει, εἴμεθα βέβαιοι, τὴν παρεχόμενη στὴ χώρα μας ἀνώτατη ἐκπαίδευση. Ὡστόσο τὸ ἐγχείρημα δὲν εἶναι εὐκόλο. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή προσέκρουσε σὲ νομικὰ ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα δημιουργεῖ ἢ ἐπίμονη πρόθεσή μας νὰ διατηρηθεῖ ἡ Ἐκκλησία τὸν ἔλεγχο ἐπὶ τῶν ἰδρυμάτων τῆς αὐτῶν, τὰ ὁποῖα ὁμως, κατὰ τὸ Σύνταγμα, εἶναι αὐτοδιοικούμενα καὶ τελοῦν ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ κράτους. Παρὰ ταῦτα τὸ ζήτημα μελετᾶται ἀπὸ εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ, τὰ πορίσματα τῆς ὁποίας θὰ μᾶς καθοδηγήσουν περὶ τοῦ πρακτέου. Τὸ ζήτημα αὐτὸ συνάπτεται καὶ μὲ τὴ σκέψη μας ἰδρύσεως νοσοκομείου γιὰ τοὺς κληρικούς ἢ τῆς ἐξασφάλισης κατ' ἄλλον τρόπο μᾶς εὐπρεποῦς καὶ ἐγγυημένης περιθάλψης τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν μας. Λεπτομέρειες θὰ εἴμεθα σὲ θέση λίαν προσεχῶς νὰ ἀναφέρουμε στὴν Ἱ. Σύνοδο.

δ. Στὸν τομέα τῆς ἐξασφάλισης στελεχῶν ἐντάσσεται καὶ ἡ ἐπιμόρφωση τῶν ὑπαρχόντων στελεχῶν μας καὶ δὴ τῶν κληρικῶν. Πρὸς ἐπιμόρφωσή των ἔχουν ἤδη δρομολογηθεῖ, ὡς προελέχθη, κατόπιν συνοδικῆς ἀποφάσεως, πανελλήνια συνέδρια Ἱεροκηρύκων, Ἐργατῶν νεανικοῦ ἔργου, Πνευματικῶν, Ἐφημερίων, Μοναχῶν, Ἐπικοινωνίας, Ἱεροφαιτών κ.ά. Παράλληλως τὰ συνέδρια αὐτὰ θὰ συμβάλλουν στὴν ἀμοιβαία γνωριμία τῶν ἐργατῶν τοῦ Εὐαγγελίου,

θά τονώσουν την έμπιστοσύνη των πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν των ἡγεσίαν καὶ θὰ δημιουργοῦν κατάλληλες συνθήκες συνεργασίας ὅλων μας, μὲ κοινὸς στόχους καὶ κοινὲς μεθόδους δραστηριοποίησης.

Ραδιόφωνο Ἐκκλησίας, Τηλεόραση, INTERNET

α. Τὸ Ραδιόφωνο καὶ ἡ Τηλεόραση καθὼς καὶ τὸ διαδίκτυο INTERNET μᾶς ἀπασχόλησαν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν. Καὶ σὲ μὲν τὸ INTERNET εἰσηγάγαμε ἤδη μὲ ὁμόφωνη συνοδική ἀπόφαση καὶ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, πού παρέμεναν ἔξω ἀπὸ αὐτό, ἐνῶ ἐλάχιστες ἐπαινετὲς περιπτώσεις Ἱ. Μητροπόλεων καὶ μεμονωμένων ἐνοριῶν ἔχουν μέχρι τώρα εἰσέλθει. Ἔχετε δὲ ἤδη στὴ διάθεσή σας μέσα στὸν φάκελλο πού σᾶς ἔχει δοθῆ τίς πρώτες «σελίδες» ἀπὸ τὸ INTERNET τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅλη ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ χρησιμοποιήσει τὸ διαδίκτυο, γιατί τοῦτο συνιστᾶ ἓνα διεθνῆ ἄμβωνα ἀκουόμενον ἢ ἀπλῶς ἀναγινωσκόμενον ἀπὸ ἑκατομμύρια καὶ δισεκατομμύρια ἀνθρώπων. Στὸ προσεχὲς μέλλον ἡ διακίνηση τῶν ιδεῶν θὰ διεισάγεται, παρὰ τὰ μειονεκτήματά του, κατὰ βάση μὲσω τοῦ INTERNET καὶ τῶν τηλεπικοινωνιακῶν δορυφόρων. Οὔτε κἂν ἡ Τηλεόραση μπορεῖ νὰ τὰ συναγωνισθεῖ. Εἶναι κρίμα νὰ ἔχουν εἰσέλθει στὸ διαδίκτυο περιθωριακὲς καὶ σχισματικὲς θρησκευτικὲς ἐνώσεις τῆς Ἑλλάδος (Παλαισημερολογίτες) καὶ νὰ ἀπουσιάζει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Προσπαθήσαμε καὶ ἐπιδιώξαμε νὰ χρησιμοποιήσουμε καὶ τὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα καθὼς καὶ τὴ ρωσικὴ γιὰ νὰ καταστήσουμε τοὺς θησαυροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸ προσίτουσ τοὺς ξένους, πού ἐνδιαφέρονται νὰ γνωρίζουν πῶς δρᾷ καὶ τί ἔχει νὰ πεῖ σήμερα ἡ ἐλληνικὴ Ὁρθοδοξία στὰ μεγάλα σύγχρονα προβλήματα. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι σταδιακὰ θὰ προσχωρήσουν στὸ σύστημα τοῦτο καὶ οἱ ἄλλες Ἱ. Μητροπόλεις, καὶ θὰ τίς βοηθήσουμε ἐμεῖς εἰς τοῦτο, ὥστε νὰ ἀπαρτισθεῖ ἡ πρὸ ἄρτια εἰκόνα τῆς Ἐκκλησίας στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων πού θέλουν νὰ μάθουν γι' αὐτήν. Τὸ κόστος εἶναι ἐλάχιστο, ἡ δὲ ὠφέλεια μεγίστη. Πρέπει ἐπιτέλους νὰ ἐξέλθει ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν αὐτοαπομόνωσή της. Πρέπει νὰ ἀνοιχθεῖ στὸν κοινωνικὸ στίβο, νὰ μιλήσει γιὰ ὅλα, νὰ δώσει κατευθύνσεις, νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὰ μεγάλα προβλήματα τοῦ λαοῦ μας, τὰ ναρκωτικά, τὴν ἀνεργία,

τὴν ἐγκληματικότητα, τὸν κοινωνικὸ ἀποκλεισμό. Νὰ καταστήσει ἀξιόπιστη τὴ μαρτυρία της, ὥστε νὰ τὴν ἐπιζητοῦν οἱ ἄνθρωποι. Νὰ χρησιμοποιήσει τὰ μέσα τῆς σύγχρονης τεχνολογίας γιὰ νὰ κηρύξει τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ.

Μελετᾶται ἀκόμη ἡ δυνατότητα χρησιμοποίησης τῆς δορυφορικῆς Ραδιοφωνίας μὲ πανευρωπαϊκὴ ἐμβέλεια, ὥστε ὁ Ρ.Σ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ ἀκούεται ἀπὸ ἑκατομμύρια ἀκροατῶν μέσα κι ἔξω ἀπὸ τὴ χώρα. Πρὸς τὸ παρὸν γίνονται ἐργασίες γιὰ τὴ συντήρηση τῶν μηχανημάτων, τὴν αὔξηση τῆς ἐμβέλειας τοῦ Ρ.Σ. μὲ τὴν τοποθέτηση ἀναμεταδοτῶν καὶ τὴν ἀνύψωση τῆς καταρριφθείσης κεραίας του, καὶ ἐλπίζεται ὅτι οἱ παρεμβάσεις αὐτὲς θὰ βελτιώσουν τὴν τεχνικὴ ὑποδομὴ καὶ θὰ συντελέσουν στὴν επέκταση τῆς ἐμβελείας τοῦ Ρ.Σ. Ὡστόσο ἡ ἀναμόρφωση τοῦ προγράμματος τοῦ Ραδιοφωνικοῦ μας Σταθμοῦ μᾶς ἀπασχόλησε σοβαρὰ καὶ κατὰ προτεραιότητα, γιὰ νὰ καταστῆ πνευματικὰ ὠφέλιμος καὶ μὲ ἠύξημένη ἀκροαματικότητα. Πρέπει ὁ Ρ.Σ. τῆς Ἐκκλησίας νὰ μπορεῖ νὰ ἀπαντᾷ στὰ σύγχρονα προβλήματα τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Ρ.Σ. μας ἔχει ἀνάγκη ἀναδιοργανώσεως ἐκ βάθρων. Πρῶτα - πρῶτα εἶναι τὸ πρόγραμμά του, πού ὅπως εἴπαμε ἀπαιτεῖ ἀναμόρφωση, ἀναβάθμιση, ἐκσυγχρονισμό. Σήμερα ἡ ἀκροαματικότητά του κινεῖται σὲ ἀπελπιστικὰ χαμηλὰ ἐπίπεδα. Ἐπιστρατεύουμε ἤδη γνωστοὺς καὶ καταξιωμένους πνευματικοὺς ἀνθρώπους ὡς συνεργάτες τοὺς Ρ.Σ. μας καὶ διαμορφώνουμε τὸ πρόγραμμά του μὲ νέες ἐκπομπὲς πού θὰ προσφέρουν ἀναβαθμισμένη πνευματικὴ τροφή στοὺς ἀκροατὲς. Συναφὲς ὅμως εἶναι καὶ τὸ οικονομικὸ πρόβλημα τοῦ Ρ.Σ. πού ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι δυσεπίλυτο, ἐνῶ μελετᾶται ἡ ἀντιμετώπισή του.

Ἐπίσης ἀσχολούμεθα καὶ μὲ τὸ πρόβλημα ἀποκρίσεως τηλεοπτικοῦ Σταθμοῦ, πού ἀποτελεῖ πάγιο αἶτημα μεγάλης μερίδος θρησκευομένων ἀνθρώπων. Τὸ ζήτημα μελετᾶται μετὰ προσοχῆς, γιὰ νὰ ἀποφευχθοῦν πρόχειρες καὶ ἀνέριστες λύσεις πού θὰ προκαλέσουν μᾶλλον κακὸ παρὰ καλὸ. Ἔχουν γίνε ἀλλεπάλληλες συσκέψεις καὶ ἀνταλλαγὴ γνωμῶν, καὶ ἀναζητεῖται ἡ μᾶλλον συμφέρουσα εἰς τὴν Ἐκκλησία λύση, πού θὰ συνδυάζει σοβαρότητα καὶ ὑπευθυνότητα. Προηγεῖται ἡ μελέτη τοῦ νομικοῦ πλαισίου κι ἔπειτα ἡ σὲ βάθος ἔρευνα γιὰ τίς τεχνικὲς

καὶ οἰκονομικὲς παραμέτρους, καθὼς καὶ γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ προγράμματος.

β. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἀρχίσαμε συστηματικὲς συνεννοήσεις γιὰ τὴν ἀναμόρφωση τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας περιοδικῶν, καὶ τῆς ἐφημερίδος «Ἐκκλ. Ἀλήθεια» ἢ ἐμφάνιση τῶν ὁποίων εἶναι μᾶλλον ἀρνητικὴ καὶ πεπαλαιωμένη. Ἐλπίζουμε σύντομα νὰ παρουσιάσουν μιὰ ἀνανεωμένη μορφή. Εἰδικὰ σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὴν «Ἐκκλ. Ἀλήθεια» ἐθέσαμε τὶς βάσεις γιὰ τὴν πλήρη ἀναδιάρθρωσὴ τῆς, ὥστε νὰ καταστῆ εὐανάγνωστη καὶ ἐλκυστικὴ, ἀλλάζουσα πλήρως μορφή καὶ περιεχόμενο. Φιλοδοξία μας εἶναι νὰ ἐξελιχθεῖ σὲ ἐφημερίδα τῆς Ἐκκλησίας παλούμενη στὰ περὶπτερα καὶ ἀποστελλόμενη σὲ συνδρομητὲς, ὥστε νὰ καλύπτει τὰ ἔξοδά τῆς καὶ νὰ μὴ γίνεται φόρτωμα στὸν προϋπολογισμό τῆς Ἐκκλησίας.

Λειτουργικὴ ἀναζωογόνηση - Συμμετοχὴ τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου.

α. Τὸ αἶτημα γιὰ τὴ λειτουργικὴ μας ἀναζωπύρωση καὶ ἀναμόρφωση διατυπώνεται ἐπ' ἐσχάτων μὲ πολὺ σοβαρὸ τρόπο. Ἐτσι ἐπιτακτικὴ προβάλλει ἢ ἀνάγκη γιὰ μιὰ λειτουργικὴ ἀναγέννηση, καθὼς καὶ γιὰ τὴν μεῖζονα ἀξιοποίηση τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου στὴν Ἐκκλησία. Καὶ ἡ μὲν ἀνάγκη γιὰ λειτουργικὴ ἀναγέννηση εἶναι ἐμφανὴς καθὼς καὶ ἀπλοὶ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ διαπιστώνουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ψαύσει μὲ ρεαλισμὸ ὠρισμένες πτυχὲς τῆς λειτουργικῆς μας ζωῆς καὶ νὰ τάμει ὁδοὺς ποὺ θὰ ἐξασφαλίζουν τὴ βιωματικὴ συμμετοχὴ τῶν πιστῶν στὰ δρώμενα τῆς λειτουργίας τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ζήτημα δὲ εἶναι νέο, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ εὐκολο. Συγκρούονται τὸ παλαιὸ μὲ τὸ νέο, ἢ παράδοση μὲ τὴν πρόοδο. Στὸ χῶρο αὐτὸ κάθε καινοτομία πρέπει νὰ ζυγίζεται καλά. Μὴ καὶ ἀπὸ ἐπιπολαιότητα προκληθεῖ ζημία στὴν Ἐκκλησία, σκανδαλισμὸς στοὺς πιστούς. Τὸ δὲ πρόβλημα τῆς ἐνιαίας καὶ ὁμοιόμορφης Τελετουργικῆς εἶναι συναφές, καὶ ἀποβλέπει στὸ νὰ γνωρίζουν οἱ πάντες «πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφουσθαι», καὶ νὰ λείπουν οἱ ποικίλοι αὐθαίρετοι τρόποι τοῦ τελεῖν τὴν Θ. Λειτουργία καὶ τὶς ἄλλες ἱερὲς Ἀκολουθίες. Πρὸς τοῦτο συγκοτήθηκε, μὲ συνοδικὴ ἀπόφαση, εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ, τὰ πορίσματα τῆς ὁποίας θὰ ἔλθουν ἐνώπιόν μας προσεχῶς. Στὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῇ βέβαια καθιερώσαμε ἤδη λειτουργικὲς τινες «μεταρρυθμί-

σεις» ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐπιστροφὴ στὴ λειτουργικὴ μας παράδοση μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν πρώτων μέτρων ποὺ περιλαμβάνονται σὲ εἰδικὲς Ἐγκυκλίους.

β. Ἡ δὲ συμμετοχὴ τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐπιταγὴ τῶν καιρῶν καὶ θὰ πρέπει νὰ ρυθμισθεῖ ὁμαλῶς καὶ οἰκοθεν πρὶν ἐπιβληθεῖ ἔξωθεν. Ζοῦμε σὲ ἐποχὲς ποὺ οἱ ἄνθρωποι διεκδικοῦν τὰ δικαιώματά των μὲ ἐπιμονή. Ἐὰν δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιο καὶ μὲ τοὺς λαϊκοὺς τῆς Ἐκκλησίας μας, τοῦτο πρέπει νὰ ὀφείλεται στὴν ἔλλειψη σχετικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἢ στὸν σεβασμὸ τῶν λαϊκῶν ἀπέναντι στὴν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας μας, ἢ ὅποια καὶ ἔχει ἐκ τῶν Ἱ. Κανόνων τὸ δικαίωμα νὰ παραχωρεῖ σ' αὐτοὺς τὰ ὅποια δικαιώματα κρίνει. Μᾶς συμφέρει ἢ ἐξ ἐνδιαφέροντος ἐλεγχόμενη ἀνάμειξη τῶν λαϊκῶν στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, πρῶτα τὴ λειτουργικὴ. Ἡ ἀπαγγελία φερ' εἰπεῖν τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως καὶ τῆς Κυριακῆς προσευχῆς ἀπὸ ὄλο τὸ ἐκκλησίασμα εἶναι εὐχῆς ἔργο. Ἡ συμπαλμωδία πάλιν ὠρισμένων εὐκόλων τροπαριῶν ἐπίσης. Ἡ ἀναβίωση τοῦ θεσμοῦ τῶν διακονισσῶν εὐκταία. Ἐπειτα ἡ σύσταση Κληρικο-λαϊκῶν συνελεύσεων σὲ κάθε ἐνορία, ἔστω τῶν πόλεων, μὲ σαφῶς καθωρισμένα δικαιώματα τῶν ἐνοριτῶν συμμετοχῆς των στοὺς προβληματισμοὺς τῶν ποιμένων των, θὰ ἦταν σημαντικὸ βῆμα γιὰ τὴν κίνηση τοῦ ἐνδιαφέροντός των. Καὶ οἱ ποιμένες θὰ ἔνοιωθαν μεγαλύτερη εὐθύνη καὶ θὰ ἐφιλοτιμοῦνταν νὰ ἐργασθοῦν ἐντατικότερα. Ταῦτα πάντα συνιστοῦν προτάσεις πρὸς μελέτη καὶ ἐπεξεργασία.

γ. Συναφὲς εἶναι καὶ τὸ πρόβλημα τῆς θεσμικῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἐντάξεως τῶν ἱεραποστολικῶν Ἀδελφοτήτων στὸν κορμὸ τῆς ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ παύσει τὸ φαινόμενο τῶν ἀνταγωνισμῶν καὶ πολλῶ χειρῶν τῶν ὑπονομεύσεων. Οἱ Ἀδελφότητες εἶχαν ἐσφαλμένη ἐκκλησιολογίαν, ἢ ὅποια ἔβλαψε καὶ αὐτὲς καὶ τὰ μέλη των, ἐνῶ προεκάλεσε δεινὰ στίς σχέσεις των μὲ τὴν ποιμαίνουσαν Ἐκκλησίαν. Προσέφεραν ἀνταντιλέκτως μεγάλες ἱεραποστολικὲς ὑπηρεσίες στὸν ἑλληνικὸ λαό, ἀλλὰ παρᾶλληλα ἀλλοίωσαν πολλὰς πτυχὲς τῆς ὀρθόδοξης πνευματικότητας, ὅπως τὴν ἐβίωσαν καὶ τὴν ἐδίδαξαν οἱ Ἅγιοι καὶ Θεοφόροι Πατέρες μας. Νομίζομεν ὅμως ὅτι τώρα ὠρίμασεν ὁ χρόνος γιὰ μιὰ γενναία κίνηση τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὶς Ἀδελφότητες, ποὺ διαθέτουν κατὰ κανόνα ἀνι-

διοτελή στελέχη εργατών του Ευαγγελίου. Ασφαλώς και «χωρούν» μέσα στον ιεραποστολικό και ποιμαντικό χώρο της Εκκλησίας και ιδιωτικές τρόπον τινά πρωτοβουλίες, άλλ' υπό ένα όρον, να τεθούν υπό την εύλογιαν και έγκριση του Έπισκόπου και να προσφέρουν υπηρεσίες με πλήρη ύποταγή σ' αυτόν, χωρίς να εκλάβουν βέβαια την πρόσκληση αυτή ως εύκαιρία για να έπεκτείνουν τὸ πεδίο των σὲ βάρος τῆς ένοριακής εργασίας.

Και θὰ πρέπει να καταθέσωμεν ενώπιόν σας ὅτι σὲ μιὰ πρώτη υπεύθυνη ἀπὸ μέρους μας τοποθέτηση τοῦ προβλήματος ενώπιον εκπροσώπων δύο Ἀδελφοτήτων, πού μᾶς έπεσκέφθησαν για να συγκαρῶν ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς μας, συναντήσαμε πρόθυμη ὑποδοχὴ τῆς προτάσεώς μας και τῆ διαβεβαίωση ὅτι ἀναμένουν με εὐλοκρινεῖς διαθέσεις τὴν πρωτοβουλία μας για τὴν ἔνταξη τῶν δυνάμεων των στὸ ιεραποστολικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἰ. Σύνοδος ἀπεδέχθη τὶς σκέψεις αὐτὲς και ἀπεφάσισε να ἐγκαινιάσει διάλογο εὐθύνης και ἀληθείας με τὶς Ἀδελφότητες. Δὲν γνωρίζουμε ποῖο θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα. Ἐὰν ὁμως τελικὰ ὑπάρξει συμφωνία με τοὺς ὁρους τῆς Ἐκκλησίας, τότε μεγάλη μέλλει να εἶναι ἡ ὠφέλεια ὄλων.

Ἡ Ἐκκλησία στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση.

Ἡ ἀξιοποίηση ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς ιδιότητος τῆς χώρας μας ὡς ἰσοτίμου μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης ἐπέβαλε τὴν ἴδρυση Γραφείου μας στὶς Βρυξέλλες. Τὸ θέμα τοῦτο εἶχε ἀπὸ ἐτῶν καθηλωθεῖ και δὲν προχωροῦσε, ἐπειδὴ διαιωνίζονταν οἱ συνομιλίες μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Κων/λεως και Ἑλλάδος, ἐνῶ ἐχάνετο πολὺτιμος χρόνος. Τὸ ζήτημα διευθετήθη, ὄχι χωρὶς δυσκολίες — και εἶναι περὶ τούτου σὲ θέση να διαβεβαιώσουν τὸ Σῶμα οἱ συνοδεύσαντες ἡμᾶς Ἱεράρχες — κατὰ τὴν πρώτην Εἰρηνικήν ἐπίσκεψίν μας στὸ Φανάρι τὸν περασμένο Ἰούνιο, ἐπὶ κεφαλῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας μας. Τότε συμφωνήθη τὸ βασικὸ πλαίσιο ἰδρύσεως και λειτουργίας τοῦ Γραφείου μας στὶς Βρυξέλλες, ἐκ τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας τοῦ ὁποῖου προσδοκῶμε να εἴμεθα πλησίον τῶν κέντρων λήψεως ἀποφάσεων πού μᾶς ἐνδιαφέρουν και παραλλήλως να ἀξιοποιῶμε οἰκονομικὰ και κοινωνικὰ εὐρωπαϊκὰ προγράμματα μεγίστης σημασίας και σπουδαιότητος, τὰ ὁποῖα μέλλουν να ἀναδείξουν τὴν Ἐκκλησίαν μας σταθερὸ και

μόνιμο παράγοντα μεγάλης κοινωνικῆς προσφορᾶς και συμβολῆς στὴ κοινωνικὴ συνοχὴ και ἐνότητα. Ἦδη ἔχουν δρομολογηθεῖ οἱ διαδικασίες για τὴν δημιουργία τῆς ἀναγκαίας νομικῆς και τεχνικῆς ὑποδομῆς, πρὸς ἀνάληψη ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας προγραμμάτων κατάρτισης και ἐπιμόρφωσης, ἐνῶ ἀπὸ τὴν κατὰ τὸν προσεχὴ μῆνα Νοέμβριον ἐπίσκεψή μας στὶς Βρυξέλλες πρὸς συνάντηση τόσοσιν τοῦ κ. Σαντέρ, ὅσο και ἄλλων Ἑλλήνων και ξένων παραγόντων τῆς Ε.Ε., προσδοκᾶται ὁ ἐγκαινιασμός μιᾶς περιόδου ἀγαστῶν σχέσεων μας με τὴν Εὐρώπη και ἀξιοποιήσεως τῶν πόρων τῆς με διαφανεῖς διαδικασίες και με ἴσες εύκαιρίες για ὅλες τὶς Ἰ. Μητροπόλεις πού θὰ ἠθελαν να ἐπωφεληθοῦν. Και ἐπιθυμοῦμε και στὸ σημεῖο αὐτὸ να ὑπογραμμίσωμε τὸν εὐρωπαϊκὸ προσανατολισμὸ τῆς Ἐκκλησίας μας, με πλήρη ἐπίγνωση τῶν ἱστορικῶν και παραδοσιακῶν μας μεγεθῶν πού μᾶς συνοδεύουν ὡς λαὸ και ὡς Γένος καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς μακροαίονος ἱστορικῆς μας πορείας. *Μεταβαίνωμε στὴν Εὐρώπη ὄχι σὰν πτωχοὶ συγγενεῖς, ἀλλὰ σὰν λαὸς ἀρχόντων, δοκίμων χειριστῶν τοῦ πνευματικοῦ πλοῦτου τῆς Εὐρώπης, και ἀντάξιον τῶν μεγάλων προγόνων μας πού ἔθρεψαν πνευματικὰ τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης. Δὲν θὰ πρέπει ἡ Ἐκκλησία μας να ἀπομονώσει τὸν Ἕλληνα ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, οὔτε ὁμως και να τὸν παραδώσει ἀθωρόκιστο σ' αὐτήν. Πρέπει να ἐπιλέξει ὄχι τὴ Ρήξη ἀλλὰ τὴν Πρόσληψη. Πρέπει δηλαδὴ να ἀποκτήσει ἐξωστρέφεια, να παύσει να μιλάει στὸν καθρέπτη τῆς, να διαλεχθεῖ με τὸν Ἕλληνα και με τὸν Εὐρωπαῖο, να βγεῖ ἀπὸ τὴ θερμοκοιτίδα τοῦ Ἑλλαδισμού. Πρέπει να ὑπερβεί τὴν ἀδικὴ ἀντίληψη ὅτι εἶναι μόνο για τελετές, για γάμους και κηδεῖες. Ὁ λόγος τῆς δὲν πρέπει να ὀρίζεται ἀπὸ τὴν ἐπικαιρότητα και μόνον, ἀλλὰ να τὴν ὀρίζει. Αὐτὸ θὰ συμβεῖ μόνο ἂν μάχεται για ἀρχὲς καθολικῆς ἰσχύος και ἂν προωθεῖ τὰ θέματα τοῦ ἔθνους δια μέσου τῶν ἀρχῶν αὐτῶν. Ἡ Εὐρώπη και σήμερα ἀναμένει τὸ λόγο τῆς. Θὰ εἶναι κρῖμα ἐάν, κατατριβόμενοι με ἐφήμερα και εὐτελεῖ, ἐγκαταλείψωμε τὶς μεγάλες εὐθύνες μας ἔναντι τῆς Εὐρώπης και τῆς Πατρίδος μας πού δὲν ἐκχωροῦνται. Ἡ σημερινὴ συγκυρία και ἡ ἱστορικὴ ἀναγκαιότης ἀπαιτοῦν τὴ ζωντανὴ παρουσία μιᾶς Ὁρθοδοξίας διευρυμένων ὀριζόντων, ἔξω ἀπὸ τὸ γνωστὸ καζάνι ὅπου σιγοβράζωμε λίγο-πολύ ὄλοι μας. Αὐτὴ τὴν ὀρθόδο-*

ξη έκφραση είμαστε αποφασισμένοι να υλοποιήσουμε μαζί με το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην Ευρώπη σήμερα. Γι' αυτό και προετοιμάζουμε με πολλή επιμέλεια το ταξίδι μας στην Ευρώπη, τις επικοινωνίες μας με ανώτατα στελέχη της, τις όμιλίες μας και τις επαφές μας. Θα συνοδευόμεθα, εκτός από αρμόδιους αδελφούς Έπισκόπους, και από ομάδα εμπειρογνομόνων που προΐστανται αξιολόγων τομέων της νέας ευρωπαϊκής διάρθρωσης της Έκκλησίας μας, που έντος του προλαβόντος θέρους κατηγορήθη με στόχο την παρουσίαση στις Βρυξέλλες ενός έργια ώργανωμένου εκκλησιαστικού μηχανισμού με δυνατότητες παρέμβασης στα κοινωνικά κυρίως προβλήματα της εποχής μας. Εύχηθήτε να επιτύχει αυτή μας ή αποστολή. Για να εμφανισθούμε ως σοβαρός παράγων των κοινωνικών μεταλλαγών και εξελίξεων στη χώρα μας και στον ευρύτερο χώρο των Βαλκανίων και της Άνατ. Ευρώπης.

Ίδρυση Γραφείου του Πατριαρχείου μας στην Άθήνα

Παραλλήλως, συνοδικώς, ένεκρίθη ή ίδρυση Γραφείου του Οικουμενικού μας Πατριαρχείου εις Άθήνας προς προώθησιν των υποθέσεών του. Το πάγιο τούτο αίτημα του Φαναρίου έκρίναμεν συνοδικώς ότι έπρεπε να ικανοποιηθώμεν, έπειδή και λογικόν ήτο και πρακτικώς σημαντικόν για το Οικουμενικόν Πατριαρχείον. Έμεριμνήσαμεν όμως για τη δημιουργία πλαισίου δράσεώς του, κοινής αποδοχής, έντος του οποίου θα κινείται ο Διευθυντής αυτού έν Άθήναις προς άποφυγήν παρεξηγήσεων και άλλων άνεπιθυμητών παρενεργειών. Τελικά το Γραφείον ώνομάσθη κοινή συναινέσει «Γραφείον εκπροσώπησης του Οίκουμ. Πατριαρχείου» και ο υπεύθυνος αυτού «Διευθυντής» αυτού. Εις το σημείον τούτο παρακαλούμε να μάς έπιτρέψετε να διατυπώσουμε το παράπονο ότι υπάρχουν στην Έλλάδα και άλλου διάφοροι κύκλοι, που άρέσκονται να άναμειγνύονται στα των σχέσεών μας με το Οικουμενικόν Πατριαρχείον. Οί κύκλοι αυτοί μεταδίδουν προς το Φανάρι συνήθως πληροφορίες που δέν είναι άληθείς, που μάς έμφανίζουν ότι επιδιώκουμε να περιορίσουμε το Πατριαρχείο, να του κόψουμε ζωτικους δήθεν χώρους, να το αποκλείσουμε από ότιδήποτε το εύνοει. Με άποτέλεσμα να δημιουργούν κλίμα καχυποψίας προς ήμάς και άναλόγου άμυντικής

τακτικής, που δυναμιτίζει κάθε άγαθή προσπάθεια. Οί κύκλοι αυτοί προσφέρουν πολύ κακές υπηρεσίες και στο Πατριαρχείο και σε ήμάς. Και δέν άντιστρατεύονται τα πρόσωπα, αλλά τους θεσμούς. Έναντίον αυτού του κλίματος άγωνιζόμεθα καθημερινώς και προσπαθούμε να άποτρέψουμε δυσάρεστες εξελίξεις στις μεταξύ των δύο Έκκλησιών μας σχέσεις, έπειδή και σεβόμεθα και άναγνωρίζουμε την πρωτοκαθεδρία του Οικουμενικού Θρόνου, και τον στηρίζουμε μετά πάθους και ύπερασπιζόμεθα τις έπιλογές του. Όμως δέν μπορούμε να άρηθηθώμε ότι είμεθα μία Αυτόκέφαλος Έκκλησία, που δικαιούται μαζί με τον σεβασμό της προς την πρωτόθρονη Κων/λη να επιδιώκει την ικανοποίηση των καλώς νοουμένων πνευματικών συμφερόντων της χωρίς να παραβλάπτει ή να ζημιώνει εκείνη. Οί άνθρωποι που μετέρχονται την τακτική αυτή δέν άγαπούν ούτε το Πατριαρχείο ούτε την Έκκλησία της Έλλάδος. Ένοσπεύρουν ζιζάνια και δηλητηριάζουν τις σχέσεις μεταξύ των εκατέρωθεν προσώπων, για να έπιχαίρουν μετά ταύτα για το έπίτευμά των.

Έορτασμός του έτους 2000

Η εκλογή μας συνέπεσε με τα έσχατα χρονικά περιθώρια προετοιμασίας της Έκκλησίας μας για τη διοργάνωση των παγκριστιανικών έορτασμών και στη χώρα μας για τη συμπλήρωση 2000 έτών χριστιανικής παρουσίας. Άμέσως έπελήφθημεν του ζητήματος και συνεκροτήσαμε όλιγομελή Έπιτροπή για την έπεξεργασία προγράμματος εκδηλώσεων της Έκκλησίας μας με κεντρικόν άξονα την άφιξη και περιοδεία του Άποστόλου Παύλου στην Έλλάδα. Μια πρώτη θεώρηση του σχεδίου προγράμματος αυτού έχετε ήδη στη διάθεσή σας. Υπολείπονται ώρισμένες προσθήκες και βελτιώσεις, ώστε να είμεθα σε θέση να άρχίσουμε την έφαρμογή του στην Έκκλησία μας περι τα τέλη του 1999. Στον έορτασμό θα κληθούν να συμμετάσχουν και όλες οί Ί. Μητροπόλεις μας, ένώ έπιστρατεύονται ένορίες, ή χριστιανική νεολαία, καλλιτεχνικοί κύκλοι, εκδοτικοί μηχανισμοί κ.λπ. Παραλλήλως μετέχουμε ως Όρθόδοξη Έκκλησία στους άναλόγους έορτασμούς που σχεδιάζει το Οικουμενικό Πατριαρχείο και το Πατριαρχείο Ίεροσολύμων στη Βηθλεέμ.

Διάφορες άλλες δραστηριότητες

α. Η ανάγκη δημιουργίας εύπρεπυς χώρου για τη φιλοξενία γερόντων Άρχιερέων, που θα άπεφάσιζαν να παραιτηθούν της ένεργου Άπηρεσίας για να ζήσουν με ειρήνη και με όλες τις άνέσεις, δαπάναις της Έκκλησίας, όπως ήδη τού έχουν ζητήσει Ιεράρχες μας και άλλοι, μās οδήγησε στη μελέτη τού προβλήματος προκειμένου να έξευρεθεί κατάλληλος τόπος και έτοιμασθει για την ύποδοχή αυτών, καθώς και κληρικών παντός βαθμού που δέν έχουν έξασφαλισμένα εύπρεπή και άνετα γηραιά. Η μελέτη προχωρεί και υπάρχουν έναλλακτικές λύσεις, που μελετώνται ώστε τού ταχύτερον να δοθεί ή πρέπουσα διέξοδος στο πρόβλημα αυτό. Επί τή εύκαιρία έπιθυμούμεν να καταστήσωμεν σαφές ότι τα άνωτέρω δέν έχουν καμμία άπολύτως σχέση με όσα κακοήθη και κακόβουλα είδαν προ ήμερών τού φως της δημοσιότητας περι δήθεν προθέσεων μας να έπιβάλωμε δια της Πολιτείας όριο ηλικίας. Πρόκειται για άνεύθυνη παραπληροφόρηση που άποβλέπει σε πρόκληση άνησυχίας και σύγχυσης. Η θέση μας επί τού προκειμένου είναι άπό έτών γνωστή. Τού όριο ηλικίας είναι μέτρο άντικανονικό, και προς τήν άποψη αυτή είμεθα στερωώς προσηλωμένοι για λόγους άρχων και συνειδήσεως.

β. Παραλλήλως ή Έκκλησία προωθεί τού ζήτημα της άνεγέρσεως τού νέου Συνοδικού Μεγάρου, ή ύπόθεσις τού όποιου έχει τελματωθεί. Ειδική Συνοδική Έπιτροπή τού μελετά και σε συνεργασία μαζί μας όριστικοποιήθησαν τού προσχέδια και έτοιμάζονται τού πλήρη τελικά σχέδια, ώστε ή έναρξη της θεμελίωσης να γίνει τού Πάσχα τού 1999. Υπάρχει ειδική εισήγηση που θα άκουσθει για τήν ένημέρωση της Ιεραρχίας. Ό φάκελλος με τή σχετική άρχιτεκτονική μελέτη εύρίσκει στη διάθεσή σας και παρακαλούμεν να τόν συμβουλευθήτε για να αισθανθήτε ίκανοποίηση και χαρά.

γ. Η έπίσκεψη τού Πατριάρχου στην Έκκλησία της Ελλάδος θα πραγματοποιηθεί περι τού τέλη Άπριλίου 1999, μετά τού Πάσχα. Ηδη ειδική Έπιτροπή έπιμελείται τού προγράμματος των έπισκέψεων τού Παναγιωτάτου εις Άθήνας και εις Μητροπόλεις τού βορείου χώρου. Η έπίσκεψη αυτή θα είναι έπίσημη και μεγαλοπρεπής και θα άποδοθούν στόν Πατριάρχη τιμές που προσιδιάζουν τόσο άπό έκκλησιαστικής, ό-

σον και άπό πολιτειακής πλευράς στο άξίωμα τού. Θα λάβουμε όλα τού μέτρα ώστε ή έπίσκεψη αυτή να είναι άνταξία της άγάπης της Έκκλησίας μας και τού κλήρου και λαού μας προς τόν Πατριάρχη τού Γένους.

δ. Με συνοδικές άποφάσεις καθιερώθη ή έπέτειος της τιμής προς τήν μεγάλη προσφορά της Έκκλησίας μας κατά τήν Κατοχή και προς τονισμόν της μεγάλης συμβολής της εις τού μετόπισθεν προς σωτηρίαν τού λιμώττοντος έλληνικού λαού και προς διαμεσολάβησιν παρὰ ταις Άρχαίς Κατοχής ύπερ όμήρων και μελλοθανάτων.

ε. Άπεφασίσθη ή τακτική οίκονομική ένίσχυση των πτωχών Ι. Μητροπόλεων, ώστε να άντιμετωπίζουν με άξιοπρέπεια τού λειτουργικά των έξοδα. Μελετώνται κριτήρια άντικειμενικά και διαφανής τρόπος χρηματοδότησης άπό τήν Οίκονομική Άπηρεσία που θα καταστρωθούν σε έτοιμαζόμενο Κανονισμό, που θα ισχύσει εύθύς ως ψηφισθεί.

στ. Υπάρχει έτοιμος και έτερος Κανονισμός, αυτός που συγκροτεί και διέπει τή λειτουργία της Οίκονομικής Άπηρεσίας. Με αυτόν λαμβάνεται μέριμνα για διαφάνεια στη διαχείριση των χρημάτων της Έκκλησίας και για άποτροπή έπανάληψης γεγονότων και καταστάσεων που υπήρξαν και έταλάνισαν τήν Έκκλησίαν. Έτσι εισάγεται ό θεσμός της έσωτερικής έπιθεώρησης και τού έλέγχου των ύπολόγων, και προσδοκάται ότι ή όρθη λειτουργία τού νέου αυτού θεσμού θα άποτρέψει τήν εμφάνιση στοιχείων καταχρηστικής άσκησης της διαχείρισης και της διοικητικής έξουσίας άπό μέρους των έντεταμένων όργάνων.

ζ. Τέλος εύρίσκει σε έξέλιξη μι ά σειρά άλλων μέτρων που ήδη μελετώνται, όπως π.χ. ή σύσταση Οίκου τού Εύεργέτου τού Γένους, ή ίδρυση Ειδικού Ταμείου για τήν ένίσχυση και στήριξη της Έκκλησίας της Ελλάδος, ή ίδρυση άπό τήν Έκκλησία σχολείων Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης κ.λπ. Με όλα αυτά και άλλα πολλά έτοιμάζεται τού έδαφος για μι ά δυναμική παρέμβαση της Έκκλησίας στα κοινωνικά δρώμενα.

Ό οίκονομικός έλεγχος

Στην Άρχιεπισκοπεία μας κληροδοτήθηκε άπό τού προηγούμενα χρόνια ως έκκρεμούν ζήτημα τού θέμα τού έν έξελίξει τότε οίκονομικού έ-

λέγχου, καὶ βρεθήκαμε ὑποχρεωμένοι νὰ ἀντιμετωπίσουμε μὲ κάθε δυνατὴ περίσκεψη κάθε πτυχὴ του, πού, ὅπως εἶναι φυσικό, ἔνεκα τῆς ἐμπλοκῆς σ' αὐτὸ συγκεκριμένων ἀρχιερατικῶν προσώπων, προσλαμβάνει μιὰ ἰδιάζουσα βαρύτητα. Ὁ ἔλεγχος διεξήχθη σὲ τρεῖς φάσεις καὶ ἡ τελευταία ἔχει ἤδη περατωθεῖ μὲ τὴν ὑποβολὴ καὶ γνωστοποίηση τοῦ Πορίσματος, μὲ τὴ μελέτη τοῦ ὁποίου πρόκειται νὰ ἀσχοληθῇ ἡ παρούσα ΙΣΙ. Ἐπιφυλασσόμεθα νὰ μιλήσουμε γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ στὸν οἰκείο τόπο, ἐκθέτοντες ὠρισμένες ἀπόψεις μας πρὸς ἐνημέρωσιν τοῦ Σώματος, δίδοντες ταυτόχρονα καὶ ἀπάντησιν σὲ ὠρισμένες προτάσεις ἢ αἰτιάσεις πού εἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, εἴτε μὲ γραπτὰ κείμενα Ἱεραρχῶν, εἴτε διὰ τῶν στηλῶν τοῦ Τύπου.

Σεβασμιώτατοι Ἀδελφοὶ καὶ Πατέρες,

Ἴδου τὰ ζητήματα ἐνώπιον τῶν ὁποίων καλούμεθα νὰ διαβουλευθοῦμε. Ἴδου καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ὄσων ἐμπόνως καὶ φιλοτίμως ἐπί 5μηνον ἐνεργήσαντες σὺν Θεῷ ἐπετύχαμεν. Ἐ-

χομεν τὴν αἴσθησιν ὅτι ἀποτελοῦμεν ὅλοι μαζὶ μιὰ πνευματικὴ δύναμη πού ἀξιοποιουμένη καταλλήλως πρόκειται νὰ εὐεργετήσῃ λαὸν καὶ ἔθνος. Χρειάζεται ὅλοι μας νὰ συστρατευθοῦμε στὴν κοινὴ προσπάθεια γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν μεγάλων προβλημάτων τοῦ ἀνθρώπου. Μὲ ὅσα εἶπαμε θελήσαμε νὰ σᾶς καταστήσουμε κοινωνοὺς τῶν ποιμαντικῶν ἀνησυχιῶν μας. Καὶ γνωρίζουμε ὅτι ἀπευθυνόμεθα πρὸς συναγωνιστὲς καὶ συστρατιῶτες. Θαύματα δὲν περιμένουμε. Περιμένουμε ὅμως τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, πού γνωρίζει τίς κινήσεις τῆς καρδιάς μας καὶ τὴν ἀνιδιοτέλεια τῶν προθέσεών μας. Ἀπὸ ὅσα ἔχουν γίνῃ τὰ μὲν καλὰ καὶ ὠφέλιμα εἶναι καρποὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Τὰ τυχὸν λάθη καὶ οἱ παραλείψεις εἶναι ἰδικές μας. Εὐχέσθε, παρακαλοῦμεν, ὥστε τὰ μὲν ἐξ ἀπειρίας ἢ ἀμελείας λάθη νὰ μειώνωνται, οἱ δὲ ἀπὸ Θεοῦ εὐλογίες νὰ πληθύνωνται, πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ καὶ πρὸς ἔπαινον τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀμήν.

Μετὰ τὸ πέρασ τῆς Συγεδρίας τῆς πρώτης ἡμέρας τῶν ἐργασιῶν τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας, ἐξεδόθη τὸ ἀκόλουθον ἀνακοινωθέν:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ τῆς 6ης Ὀκτωβρίου 1998

Συνῆλθε σήμερον εἰς πρώτην τακτικὴν Συνεδριᾶν αὐτῆς ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν προεδριᾶν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου. Ἀπὸ ὥρας 7.15-8.45 ἐτελέσθη Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία εἰς τὸ Καθολικὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γυθείου καὶ Οἴτυλου κ. Χρυσόστομου.

Ἐν ἀρχῇ τῆς Συνεδρίας ἐψάλη ἡ προβλεπόμενη δέησις διὰ τὴν εὐδωσίαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος προσεφώνησε τὰ μέλη τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἐξέφρασε τὴν χαρὰν αὐτοῦ ὡς καὶ πάντων τῶν μελῶν τῆς Συνόδου διὰ τὴν ἀρξαμένην πρώτην Συνεδριᾶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ὁποία κατὰ τὰς ἐπομένους ἡμέρας θὰ μελετήσῃ, βάσει εἰσηγήσεων, σοβαρότατα θέματα διὰ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ πληρώματος αὐτῆς.

Εἰς τὴν συνέχειαν ἀντεφώνησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος ὡς πρῶτος τῇ τάξει τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀναφερθεὶς μεταξὺ ἄλλων εἰς τὸ ἱστορικὸν τῶν Συνόδων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἀκολούθως, προτάσει τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου, συνεστήθη Ἐπιτροπὴ διὰ τὰς ἀνακοινώσεις εἰς τὰ Μ.Μ.Ε. ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου, Σερρών κ. Μαξίμου καὶ Ἐάνθης κ. Παντελεήμονος.

Μετὰ ταῦτα ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος κ. Χριστόδουλος ἔκαμεν ἐνώπιον τῆς Ἱεραρχίας τὴν Εἰσαγωγικὴν Ὀμιλίαν τοῦ ἡ ὁποία προεκάλεσε ἰδιαίτερα εὐνοϊκὸν ἐνδιαφέρον εἰς πάντας.

Ὁ Μακαριώτατος ἀνεφέρθη εἰς τὸ θέμα τῶν Σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ταχθεὶς ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῶν σχέσεων αὐτῶν ἐπ' ὠφελεία ἀμφοτέρων τῶν δύο αὐτῶν κορυφαίων θεσμῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἐ-

θους. Ἡ ἀγάπη τοῦ Λαοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν μας, εἶπε, εἶναι δι' αὐτὴν προστασία καὶ θώρακας. Ἐτόνισε δὲ ὅτι αἱ προθέσεις τῶν στελεχῶν τῆς Πολιτείας ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας εἶναι εὐνοϊκαὶ καὶ ἐξαιρετοί.

Ἄκολούθως ἀνεφέρθη ἐκτενῶς εἰς τὴν ἀνάγκη:

α) Τῆς συμβολῆς ὄλων τῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν τοῦ Λαοῦ μας.

β) Νὰ ἐπιδιωχθῆ ἡ ἔξοδος τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν ἀπομόνωσιν καὶ τὸ περιθώριον.

γ) Νὰ ἀποφεύγουν οἱ Ἐπίσκοποι τὴν πολιτικολογίαν, ἀλλὰ νὰ μὴ παραιτοῦνται τοῦ πατρικοῦ δικαϊώματος νὰ ὀμιλοῦν πρὸς τὸν Λαόν, ἐκφράζοντες τὴν συνείδησιν τοῦ χρέους τῶν ἔναντι τῆς ἱστορίας. Ὅλοι οἱ κληρικοὶ καλοῦνται νὰ ἔχουν χριστιανικὰς, εὐαγγελικὰς καὶ πνευματικὰς τοποθετήσεις.

δ) Νὰ ὑποστηριχθῆ ὁ Συνοδικὸς Θεσμός ὑπὸ τοῦ ἰδίου καὶ τῶν συνεπισκόπων του.

ε) Νὰ γίνῃ συστράτευσι ὄλων τῶν ἐκκλησιαστικῶν δυνάμεων χάριν τοῦ Λαοῦ καὶ τῆς ψυχῆς του.

στ) Νὰ ἀποφασισθῆ ἡ ἄρσις τοῦ ἐπιτιμίου τῆς ἀκοινωνησίας χάριν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας.

ζ) Νὰ ἀντιμετωπισθῆ τὸ Παλαιομερολογιακόν.

η) Νὰ συσταθῆ Ἐνιαία Νομικὴ Ὑπηρεσία διὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

θ) Νὰ ἀναδιοργανωθῆ καὶ νὰ ἀξιοποιηθῆ ἡ «Ἀποστολικὴ Διακονία».

ι) Νὰ ἰδρυθῆ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας Πανεπιστήμιον καὶ σὲ συνάρτησι Νοσοκομεῖον Κληρικῶν.

Τὰ τρία τελευταῖα θέματα μελετῶνται ἤδη ὑπὸ Ἐπιτροπῶν.

Ὁ Μακαριώτατος ἀνεκοίνωσε:

1) Ὅτι ἰδρύθηκε στὶς Βρυξέλλες τὸ Γραφεῖον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

2) Ὅτι ἐνεκρίθη ἡ ἴδρυσι Γραφείου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν Ἀθήνα.

Μετὰ τὸ διάλειμμα, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Θεβῶν κ. Ἱερώνυμος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Περιστερίου κ. Χρυσόστομος καὶ Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος ἔθεσαν θέμα διὰ τὴν ἀλλαγὴν τῆς θέσεως τοῦ θέματος περὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐλέγχου εἰς τὸ τέλος τῶν Συνεδριῶν καὶ ἐνῶ ἀρχικῶς ἦταν πρῶτο. Ὁμίλησαν ἐπ' αὐτοῦ οἱ Σεβ. Μητροπολίται Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. Τιμόθεος, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, καὶ Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος. Τελικῶς ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἔδωκε λεπτομερεῖς ἐξηγήσεις διὰ τὴν σειράν τῶν θεμάτων καὶ διὰ τὰς ἡμερομηνίας συγκλήσεως τῆς Ἱεραρχίας καὶ παρεκάλεσε τοὺς τέσσαρας Ἱεράρχας νὰ μὴ ἐπιμείνουν εἰς τὰς ἀπόψεις των.

(Ἐκ τῆς Τριμελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Τύπου)

ΤΕΤΑΡΤΗ – 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1998

Μετὰ τὰ προκαταρκτικὰ ἅμα τῆ ἐνάρξει τῆς Συνεδρίας, ὡς ἀναφέρονται ἐν τῷ σχετικῷ Ἀνακοινωθέντι, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ.κ. Χριστόδουλος, εἰσηγήθη τὸ ἐπόμενο θέμα:

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου

Μεταξὺ τῶν πρώτων αἰτημάτων ποὺ ὑπέβαλα εἰς τὸν Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὰ τὴν ἐκλογὴν μου, ὅταν συνητήθημεν διὰ νὰ συζητήσωμεν θέματα τῆς Ἐκ-

κλησίας, ἦτο καὶ τὸ θέμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀναβαθμίσεως πρώτον καὶ τῆς ἐπανυπαγωγῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως ὑπὸ τὴν εὐθύνην τῆς Ἐκκλησίας.

Αυτό εκ πρώτης όψεως έσήμαινε να περιέλθει ή διοικητική μέριμνα τής Έκκλησιαστικής Έκπαιδύσεως εις τήν ευθύνην τής Έκκλησίας. Υπήρχεν όμως τó προηγούμενον επί μακαριστού Άρχιεπισκόπου Έρωσύμου' είχε και τότε περιέλθει ή διοίκησης και ή ευθύνη εις τήν Έκκλησίαν, πράγμα όμως πού όδήγησε τήν όλην υπόθεσιν εις κρίσιν και τούτο διότι ή Έκκλησία δέν είχε αναλάβει άπλώς και μόνον τήν διαμόρφωσιν τών προγραμμάτων τών σχολείων και τήν έπιλογήν τού προσωπικού, αλλά είχε αναλάβει και τήν χρηματοδότησιν τών υπηρετούντων υπαλλήλων με έπιχορήγησιν τού Κράτους. Η έπιχορήγησις αυτή δέν άνεμορφούτο επί τή βάσει τού προϋπολογισμού και τού τιμαρίθμου, με άποτέλεσμα τó ποσόν πού έδίδετο από τó Κράτος να τó διαχειρισθή ή Έκκλησία δέν έπαρκοϋσε διά τήν κάλυψιν τών δαπανών και δέν ήμποροϋσαν να λειτουργήσουν τά οικοτροφεία, να πληρωθούν οί καθηγηταί και τελικώς ήναγκάσθη ή Έκκλησία να ζητήση όπως ή Έκκλησιαστική εκπαίδευσις επανέλθη εις τó Κράτος.

Γνωρίζοντας αυτά τά μειονεκτήματα δέν επέμεινα να επανέλθωμε σ' αυτό τó σύστημα, φοβούμενος μήπως επαναληφθή ή ίδια κατάσταση. Διά τούτο όμιλών εις τόν Υπουργόν διά τήν επανυπαγωγήν τής Έκκλησιαστικής Εκπαιδύσεως εις τήν Έκκλησίαν, έννοούσα και επέμεινα να έχη ή Έκκλησία τόν κύριον λόγον επί δύο θεμάτων: 1) επί τής έπιλογής τού προσωπικού, και 2) επί τής διαμορφώσεως τών αναλυτικών προγραμμάτων τών μαθημάτων πού θα διδάσκονται εις τήν Έκκλησιαστικήν εκπαίδευσιν. Η εκπαίδευσις τυπικώς παραμένει εις τó Υπουργείον Παιδείας, με τήν διαφοράν τά όργανα πού ρυθμίζουν τó Υπουργείον Παιδείας τά δύο μεγάλα Συμβούλια, τó Έποπτικόν και τó Υπηρεσιακόν, να περιέλθουν υπό τόν έλεγχον τής Έκκλησίας. Εις τά δύο αυτά Συμβούλια θα προεδρεύη Έράρχης. Ένώ αυτό συνέβαινε μέχρι τώρα μόνον διά τó Έποπτικόν. Εις τήν σύνθεσιν τών Συμβουλίων αυτών ή Έκκλησία θα έχει τήν πλειοψηφίαν.

Η Έκκλησιαστική Εκπαίδευσις καταστρώνεται σε ένα πλέγμα Σχολών αί όποιαί άλλαι υπάρχουν, άλλαι δέν υπάρχουν. Επέμεινα να παραμείνουν έν λειτουργία τά υπάρχοντα Έκκλησιαστικά Φροντιστήρια, επειδή έσκέφθην ότι αυτά τά σχολεία είναι κοιτίδα πού δίδουν ιερείς διά τά χωριά. Είναι τέσσαρα αυτά. Άθηνών,

Καλαμάτας, Καρδίτσας και Κατερίνης με σύνολον μαθητών 174. Είναι βαθμίδος Γυμνασιακής. Καταργούνται όμως τά σήμεραν ύφιστάμενα Έκκλησιαστικά Γυμνάσια, επειδή δέν προσφέρουν, λόγω τού ότι τά παιδιά είναι μικρής ηλικίας και δέν μπορεί κανείς να υπολογίση εις τήν σταθερότητα τής κλίσεώς των και τού πόθου των πρòς τήν Έρωσύνην. Έτσι λοιπόν ή κατώτερη βαθμίδα τής Έκκλησιαστικής Εκπαιδύσεως είναι τά Έκκλησιαστικά Φροντιστήρια.

Η άμέσως επόμενη βαθμίδα είναι τά Λύκεια, τά όποια εις όλην τήν Ελλάδα άνέρχονται εις 18 και έχουν μαθητάς 1264. Τά Λύκεια αυτά θα μπορούσαν να μείνουν έτσι, με βραδείαν εξέλιξιν, με καθηγητάς πού δέν τούς έχομε έλέγξει διότι επιβάλλονται από τó Υπουργείον και πολλές φορές δέν βοηθούν εις τήν εξέλιξιν τών παιδιών. Θα ήμποροϋσε, ή μία λύσις, να παραμείνουν τά σχολεία αυτά ως έχουν' ή δεύτερα λύσις ήτο να ένταχθούν εις τó νέον εκπαιδευτικόν σύστημα και επ' αυτού θέλω να σάς ένημερώσω.

Εισήχθη εις τήν χώραν μας από έφέτος ή εκπαιδευτική μεταρρύθμισις τών Λυκείων. Τώρα τά Λύκεια εις όλην τήν Ελλάδα λέγονται Ένιαία Λύκεια και είναι τριών κατευθύνσεων, θεωρητικής, θετικής και τεχνολογικής. Ατά τά τρία είδη Λυκείων υπάρχουν σήμερα εις τά όποια αναβαθμίζονται οί σπουδές και εκείνο πού άποτελεί τήν βάση τής εκπαιδύσεως είναι ότι από μέν τήν πρώτην τάξιν τά παιδιά δια να πάνε εις τήν δευτέραν τάξιν ύφίστανται προαγωγικές έξετάσεις τις όποιες μέχρι τώρα ύφίστανται. Από τήν δευτέραν όμως τάξιν δια να πάνε εις τήν τρίτην τάξιν ύφίστανται Πανελληνίους Έξετάσεις και τά γραπτά βαθμολογούνται από άλλο κέντρον έξεταστικόν. Αντιλαμβάνεσθε ότι είναι ένιαία τά κριτήρια με τά όποια κρίνονται τά γραπτά. Όταν θα είναι επιτυχείς οί έξετάσεις θα πηγαίνουν εις τήν Τρίτην Λυκείου, όπου και εκεί, δια να άποφοιτήσουν, θα ύφίστανται νέες Πανελλήνιες Έξετάσεις. Ο μέσος όρος τών βαθμών τής Δευτέρας και Τρίτης Λυκείου συνιστά τόν γενικόν βαθμόν τού άπολυτηρίου δια τού όποιου θα εισάγονται εις τις Άνώτατες Σχολές χωρίς νέες έξετάσεις. Έρωτηθήκαμε θέλετε να μείνουν τά σχολεία σας πίσω, να μην ένταχθούν στο νέο σύστημα, όποτε μετά από δύο τρία χρόνια καμία δυνατότης εισαγωγής εις τó Πανεπιστήμιον; Διότι τώρα δια

Στιγμιότυπον ἀπὸ τὰς ἐργασίας τῆς Συνόδου τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας.

νὰ εἰσέλθῃ κάποιος εἰς τὸ Πανεπιστήμιον πρέπει νὰ ἔχει τελειώσει Ἐνιαῖον Λύκειον. Ἀπὸ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Λύκεια, ἐὰν δὲν ἦσαν εἰς τὸ σύστημα τῶν Ἐνιαίων Λυκείων, τὰ παιδιά θὰ ἐθεωροῦντο μαθηταὶ δευτέρας καὶ τρίτης κατηγορίας καὶ θὰ συνεχίζονταν ἢ ἴδια κατάστασις πού ἐπικρατεῖ σήμερον. Ἔλαβα τὴν πρωτοβουλία νὰ εἰσηγηθῶ καὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Λύκεια νὰ ἐνταχθοῦν εἰς τὸ σύστημα τῶν Ἐνιαίων Λυκείων, οὕτως ὥστε νὰ μὴ ἀκούεται ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀρύεται τὰ στελέχη τῆς ἀπὸ δευτερευοῦσης κατηγορίας σχολεῖα καὶ νὰ μᾶς λέγουν ποιά ἀνανέωσιν καὶ ποιὸν ἐκσυγχρονισμόν λέτε καὶ ποιά νέα στελέχη λέτε, ὅταν δὲν ὑπάρχει ἡ διάθεσις νὰ εἰσέλθετε εἰς τὸ νέον ἀνταγωνιστικὸν σύστημα. Τὸ νέον σύστημα προβλέπει στὰ Ἐνιαῖα Λύκεια τοῦ Κράτους τρεῖς κατηγορίες μαθημάτων: α) Τὰ γενικὰ μαθήματα, β) τὰ μαθήματα εἰδικότητος, καὶ γ) τὰ μαθήματα ἐπιλογῆς. Τὰ πρῶτα καὶ τὰ δευτέρω εἶναι ὑποχρεωτικά, τὰ τρίτα πρέπει νὰ ἐπιλέξουν ποιὸ ἀπὸ ὅλα θέλουν. Αὐτὸ δίδει τὴν εὐχέρειαν εἰς τοὺς μαθη-

τὰς καὶ νὰ ἔχουν μίαν γενικὴν παιδείαν καὶ μίαν εἰδικότητα διὰ τὸν τομέα, διὰ τὸν ὁποῖον προορίζονται.

Γιὰ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Λύκεια προεβλέφθη ὅτι τὰ παιδιά θὰ ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ φοιτοῦν εἰς τὰ λεγόμενα Ἐκκλησιαστικὰ Λύκεια. Ἐπομένως ὅλα τὰ σήμερον Ἐκκλησιαστικὰ Λύκεια ἅμα τῇ ἐκδόσει τοῦ σχετικοῦ Διατάγματος μετατρέπονται εἰς Ἐνιαῖα Ἐκκλησιαστικὰ Λύκεια καὶ θὰ ἀνήκουν εἰς τὴν θεωρητικὴν κατεύθυνσιν. Θὰ ἔχουν μαθήματα τὰ βασικὰ τῆς Ἐκπαίδευσως καὶ εἰς τὴν συνέχειαν ὑπάρχουν τὰ μαθήματα τῆς εἰδικότητος καὶ τῆς ἐπιλογῆς. Γιὰ τὴν πρώτην τάξιν ἔχομε μαθήματα ὑποχρεωτικά: Θρησκευτικά, Νέα, Ἀρχαῖα, Μαθηματικά, Ἱστορία, Φυσικὴ, Χημεία, πρώτη ξένη γλῶσσα, Ἀρχαῖς Οἰκονομίας, Τεχνολογία, Φυσικὴ Ἀγωγή. Ἐπὶ πλέον εἰς τὴν πρώτην τάξιν τὰ μαθήματα ἐπιλογῆς εἶναι Ἀγιολογία, Εἰσαγωγή εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, Εἰσαγωγή εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην καὶ Βυζαντινὴ Μουσικὴ. Στὴν δευτέραν τάξιν ὑπάρχουν ὡς ὑποχρεωτικά μαθήματα

Ἀρχαῖα Ἑλληνικά, Κοινωνική καὶ Πολιτική Ὁργάνωση στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα, καὶ Λατινικά. Τὰ Ἐκκλησιαστικά Λύκεια ἔχουν αὐτὰ καὶ ἐπὶ πλέον Ἑρμηνεῖα Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, Ἑρμηνεῖα Πατέρων, Λειτουργική καὶ Βυζαντινὴ Μουσική. Εἰς τὴν δευτέραν τάξιν ὑπάρχουν καὶ τὰ μαθήματα τῆς ἐπιλογῆς, τὰ ὁποῖα εἶναι Ποιμαντική τῆς Ἐνορίας, Φύσις καὶ ἄνθρωπος εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Χριστιανικὴν Θεολογίαν. Εἰς τὴν τρίτην τάξιν τὰ μαθήματα εἶναι τὰ ὑποχρεωτικά μαθήματα εἰδικότητος Ἑρμηνεῖα Καινῆς Διαθήκης, Ἑρμηνεῖα Πατερικῶν Κειμένων, Τελετουργική, καὶ Βυζαντινὴ Μουσική. Θὰ ἔχουν ἐπὶ πλέον τὰ ἐξῆς μαθήματα ἐπιλογῆς: Οἰκονομική Λογιστική καὶ Διαχειρίσις τῆς Ἐνορίας. Εἶναι ἓνα μάθημα Ψυχολογία τοῦ ἐφήβου καὶ Ἑρμηνεῖα τῆς ἐκκλησιαστικῆς τέχνης. Ἐκτὸς αὐτῶν τὰ παιδιά τὰ δικά μας εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ κάνουν καὶ τὸ ἀπόγευμα μάθημα πρὸς ἐπίτευξιν τῶν εἰδικῶν σκοπῶν ποὺ στοχεύουν τὰ Ἐκκλησιαστικά Λύκεια, δηλαδή ἡ καλλιέργεια τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ ἤθους, ἡ καλλιέργεια τῶν κλίσεων τῶν μαθητῶν, δι' αὐτὸ ὁργανώνονται γιὰ τὸ ἀπόγευμα πρόσθετες δραστηριότητες ἐκτὸς προγράμματος διδασκαλίας μαθημάτων: α) Πρακτικὴ Ἐξάσκηση Βυζαντινῆς Μουσικῆς - Χορωδία, Ποιμαντικὲς ἐπισκέψεις, βραδυνῆς Ἀκολουθίης. Δίδεται μία κατεύθυνσις λειτουργική εἰς αὐτὰ τὰ μαθήματα τοῦ ἀπογεύματος τὰ ὁποῖα δὲν θέλουν διάβασμα.

Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἐλπίζομεν ὅτι ἀναβαθμίζομεν τὶς σχολὲς αὐτῆς ὅμως, δεδομένης τῆς χαμηλῆς στάθμης τῶν παιδιῶν ποὺ φοιτοῦν εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά Λύκεια, φοβούμεθα ὅτι ὄχι πολλὰ ἀπὸ τὰ παιδιά αὐτὰ θὰ ἀνθέξουν αὐτῆς τὴς συνθήκης καὶ θὰ μπορέσουν ἀνταγωνιστικά μὲ τὰ ἄλλα παιδιά τῶν Λυκείων νὰ ὑποστοῦν ἐπιτυχεῖς τὶς ἐξετάσεις των. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὑπῆρξε μέγας προβληματισμὸς διότι οἱ πάντες προέβλεπαν ὅτι θὰ ἔχωμε πλήρη κατάρρευσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ ὅτι σύντομα ἀπὸ τὰ 18 Λύκεια ἓνα ἢ δύο θὰ ἐπιβίωναν, διότι τὰ κριτήρια θὰ εἶναι αὐστηρά. Ἀπεφασίσθη ἡ ἴδρυσις ἑνὸς ἄλλου εἴδους Λυκείου, τὸ ὁποῖον ὠνομάσαμε Σχολὴ Ἱερατικῶν Σπουδῶν τετραετοῦς φοιτήσεως. Θὰ διοχετεύονται μετὰ τὴν τρίτην Λυκείου ὅσοι δὲν ἤμπορουν νὰ ἀνταγωνισθοῦν σὲ τὶς Πανελλήνιες Ἐξετάσεις. Ὅσοι τελειώνουν Γυμνάσιον ἤμπορουν νὰ φοιτήσουν σ' αὐτὴ τὴν Σχολή. Σ' ὅλες τὶς τάξεις τὰ μαθήματα εἶναι ὀλίγα θεωρητικῶν σπουδῶν καὶ

πολλὰ πολλὰ θεολογικά, ποιμαντικά, λειτουργικά καὶ Βυζαντινῆς μουσικῆς, διότι τὰ παιδιά ποὺ τελειώνουν αὐτὴ τὴν Σχολὴ δὲν μποροῦν νὰ πάνε σὲ ἀνώτατες Σχολές, ὅμως μποροῦν νὰ πάνε σὲ μία ἀπὸ τὶς τέσσαρες Θεολογικῆς Ἀκαδημίης. Ἐδῶ εἶναι πιὸ εὔκολα τὰ πράγματα, ὅπου οἱ ἀπόφοιτοι αὐτῶν τῶν σχολῶν χειροτονοῦνται Ἱερεῖς Δευτέρας Κατηγορίας, τὸ δὲ πρόγραμμα θὰ εἶναι ἀμιγροῦς ἐκκλησιαστικῶν καὶ ποιμαντικῶν καταρτισμοῦ καὶ θὰ εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἱερωθοῦν.

Ἡ ἀνώτατη βαθμίδα ποὺ εἶναι οἱ ἀνώτερες Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, Θεσσαλονίκης, Βελγῆς καὶ Κρήτης. Αὐτῆς μετονομάζονται σὲ Ἐκκλησιαστικῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίης καὶ ἀνυψώνονται σὲ ἐπίπεδο ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως. Ἄρα ὅσα παιδιά θὰ πάνε σὲ τὶς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίης θὰ βγαίνουν πρώτης κατηγορίας, θὰ ἔχουν δικαίωμα ἐγγραφῆς εἰς τὸν κατάλογον πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων, ὅπως ἰσχύει διὰ τοὺς πτυχιούχους τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ θὰ παρακολουθοῦν μαθήματα ἀκραιφνῶς θεολογικά. Οἱ σπουδῆς σ' αὐτῆς τὶς σχολῆς καταστρώνονται εἰς τρεῖς ἐνότητες: α) Ἱερατικῶν Σπουδῶν β) Ἀγιογραφίας, ψηφιογραφίας, ἀποκαταστάσεως καὶ συντηρήσεως εἰκόνων καὶ ἐκκλησιαστικῶν κειμηλίων καὶ γ) Ἐκκλησιαστικῆς καὶ παραδοσιακῆς Μουσικῆς. Οἱ φοιτῶντες θὰ ὑφίστανται προφορικὴν συνέντευξιν καὶ μίαν ψυχολογικὴν προετοιμασίαν. Οἱ ἀποφοιτῶντες θὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ γίνουν κληρικοί, ἀλλὰ καὶ ὅσοι δὲν ἱερωθοῦν νὰ μὴ πάνε χαμένοι. Αὐτοὶ θὰ ἐξέλθουν νὰ διδάξουν ἀπὸ τὰ μαθήματα ποὺ θὰ ἔχουν σπουδάσει. Ἔτσι καλύπτομε τὴν ἀνάγκη τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Τεχνῶν.

Οἱ Καθηγηταὶ ποὺ θὰ διδάσκουν. Συνιστάται ἐν εἴδει Πρυτανείας ἓνα Ἀνώτατον Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον τὸ ὁποῖον παίζει τὸν ρόλον τῆς Πρυτανείας τῶν ἄλλων Ἀνωτάτων Σχολῶν. Αὐτὸ εἶναι ἑπταμελές, προεδρεύεται ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, καὶ ἔχει ἀποφασιστικὸν ρόλον εἰς τὴν ἐπιλογὴν τῶν Καθηγητῶν ποὺ θὰ γίνονται κατὰ τὰ πρότυπα τῆς ἐπιλογῆς τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Θὰ ὑπάρχει τὸ ἐκλεκτορικὸν Σώμα, ἀλλὰ τὸ Ἀνώτατον Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον θὰ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀποκλείη πρόσωπα ποὺ δὲν ἔχουν ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα καὶ δὲν θὰ βοηθήσουν εἰς τὴν προαγωγὴν αὐτῶν τῶν σχολειῶν. Εἰς τὸν καταρτιζόμενον Νόμον προβλέπονται τὰ προσόντα προσλήψεως τῶν Καθηγητῶν.

Ἠκολούθησε σχετική συζήτησις καὶ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀνήλθεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτισης κ. Ἀνδρέας, ὅστις ἀνέγνωσε τὴν κατωτέρω Εἰσήγησιν:

ἈΡΧΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΙΜΙΩΝ ΤΩΝ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΚΑΙ κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

*Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως,
Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτισης κ. Ἀνδρέα*

Κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς προλαβούσης συνοδικῆς περιόδου μου ἀνετέθη νὰ ἀναπτύξω ἐνώπιον τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τὸ θέμα: «Ἄρχις τῶν ἐπιτιμιῶν τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν κ. Νικοδήμου καὶ κ. Κωνσταντίνου».

Ἀπεδέχθην τὴν ἐντολὴν τοσοῦτω μᾶλλον, ὅσω εἰς τὸ πρὸς τὴν Δ. Ἱ. Σύνοδον ὑπόμνημά μου (ὑποβληθὲν Αὐτῇ κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 2649/19.5.98 Ἐγκυκλίου Αὐτῆς) διελάμβανον περὶ τοῦ ζητήματος τούτου εἰς τὴν πρώτην παράγραφον, μὲ τίτλον «ἡ ἐνότης τῆς Ἱεραρχίας». Ὅφειλω δὲ ἀπ' ἀρχῆς νὰ δηλώσω, ὅτι δὲν προτίθεμαι τὸ παράπαν νὰ παραστήσω τὸν διδάσκαλον, καὶ μάλιστα εἰς πολίους Ἱεράρχας, ὡς εἴσθε ἀρκετοὶ ἐξ ὑμῶν, τοὺς ὁποίους βαθύτατα σέβομαι καὶ τιμῶ. Καὶ ἀκόμη, νὰ δηλώσω, πὼς ὅ,τι θὰ λεχθῆ εἶναι προῖόν θεομῆς προσευχῆς καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν Ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἄρα μέσα ἀπὸ τὴν καρδίαν καὶ τὴν σκέψιν τοῦ Εἰσηγητοῦ καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν σκέψιν οἰουδήποτε ἄλλου.

Μακαριώτατε Ἅγιε Πρόεδρε, Σεπτὴ χορεία τῶν Ἱεραρχῶν,

— Α —

Τὸ «ἐπιτίμιον τῆς ἀκοινωνησίας», εἴτε τὸ θέλομεν εἶτε ὄχι, εἶναι μέρος, καὶ δὴ σημαντικόν, τοῦ λεγομένου «ἐκκλησιαστικοῦ προβλήματος», τὸ ὁποῖον, ἐπὶ ἕν τεταρτον σχεδὸν αἰῶνος, ταιλαιπωρεῖ ὁλόκληρον τὴν Ἑλλαδικὴν Ἐκκλησίαν. Ὑπῆρξαν σιγμαί, κατὰ τὰς ὁποίας ὑπὸ τινων ἐνομίσθη βασίμως, ὅτι τὸ ἐν λόγῳ πρόβλημα εἶχε «λυθῆ». Ἡ, ἀκόμη, ὅτι δὲν ὑπῆρχε κἄν τέτοιο πρόβλημα. Πάντως, ἀπὸ τὸ περιβόητον ἐκεῖνο: «βαρᾶτε τους, εἶναι κατηχητόπουλα» τοῦ ἀπαισίας μνήμης Ἰουλίου τοῦ 1974, μέχρι τὸν φοβερὸν λόγον: «θὰ τοὺς συντριψῶ ἐγώ», ποὺ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ «ἔρκος τῶν ὀδόντων» τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σερραφείμ, ἀρχᾶς τῆς παρουσίας δεκαετίας, μετὰ τὴν γνωστὴν ἀπόφασιν τοῦ

Σ.τ.Ε., τὸ «ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα» οὕτως ἢ ἄλλως ὑπῆρχεν, ἐκινεῖτο δὲ μετὰξὺ πολεμοχαρῶν ἰαχῶν τῶν ἰσχυρῶς κρατούντων καὶ προπηλακισμῶν κατὰ τῶν διωκομένων Ἱεραρχῶν... Περὶ αὐτοῦ, ἄς ἀφήσωμεν τὸν πράγματι σοφὸν καὶ συνετὸν Ἱεράρχην ἀοίδιμον Μητροπολίτην Σερβίων καὶ Κοζάνης κυρὸν Διονύσιον νὰ ὁμολῆσῃ: «Πρόκειται λοιπὸν πράγματι περὶ καταντήματος καὶ περὶ ἀνυποληψίας, εἰς τὴν ὁποίαν περιεπέσαμεν, ἐννοῶ ἡ ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας, ἐνώπιον τοῦ λαοῦ μας καὶ τῶν οἵτινες τὸν ἐκπροσωποῦν εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Κράτους (...). Ἐχάθησαν καὶ λογισμὸς ἱερατικὸς καὶ γλώσσα καὶ πράξις ἱερατικῆ. Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ λεγόμενον, ὅτι “ἐμωράνθη τὸ ἄλας”». Ταῦτα ἔγραφεν ὁ μακαριστὸς Ἱεράρχης πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Σερραφείμ, τὸ πρῶτον ἐξάμηνον τοῦ 1975, εἰς δύο βαρυσήμαντους ἐπιστολάς του, αἱ ὁποῖαι προσφάτως μόλις εἶδον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος [βλ. Ἐπισκόπου Διονυσίου Α. Ψαριανοῦ, Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης: «ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ, ἦτοι προσπάθεια πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ». Εἰς μνημόσυνον (Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως Δέσπως Ἀθ. Λιάλιου). Θεσσαλονίκη 1998, σελ. 12]. Τὸ γεγονός, ὅμως, ὅτι ὁ ἀοίδιμος Διονύσιος δὲν ἀνήρρεσεν ἢ δὲν μετέβαλε τὸ περιεχόμενον των, φανερῶναι τὸν πόνον του διὰ τὰ ὅσα ἀνεπίτρεπτα ἐνήργει μερὶς τῆς Ἱεραρχίας, ὅπως τὸσον ἐπιγραμματικῶς τὸ διετύπωνε: «Λυποῦμαι διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν καὶ σπουδὴν ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι ἐδημιούργησαν τοιοῦτον θέμα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐκθέσαντες τὸ κύρος τῆς Ἱεράς Συνόδου» (ἔ.ἀ., σελ. 18-19).

— Β —

Ἄλλὰ τὸ θέμα τῆς παρουσίας Εἰσηγήσεως εἶναι συγκεκριμένον: «Ἄρχις τῶν ἐπιτιμιῶν τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν κ. Νικοδήμου καὶ κ. Κωνσταντίνου». Ἐπ' αὐτοῦ, λοιπόν, ἡ συνέχεια τοῦ

λόγου, με ἀπόλυτον σεβασμὸν —ὡς προελέχθη— καὶ πρὸς τὴν σεπτὴν Ἱεραρχίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἡ ὕποψία, κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφήν εἶναι «μεγάλη» «καὶ ὑπερισχύει» (Α' Ἑσδρα δ' 4), κατὰ δὲ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐλευθερώνει ἀπὸ προκαταλήψεως καὶ πάθου (Ἰωάν. η' 32), ἀφοῦ «ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο» (Ἰωάν. α' 17).

Μὲ ἡμερομηνίαν 10 Αὐγούστου 1993, ἐξαπελύθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 2560 Ἐγκύκλιος τῆς Δ. Ἱ. Συνόδου «πρὸς τοὺς Σεβ/τους Μητροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», εἰς τὴν ὁποίαν, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἐσημειώοντο τὰ ἑξῆς: «Ἡ Δ. Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν Συνεδριαν Αὐτῆς τῆς 10ης ὁδεύοντος μηνὸς Αὐγούστου ἐ.ἔ., διαπιστώσασα διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ὅτι οἱ Σεβ. Μητροπολίται κ.κ. Νικόδημος (Γκατζιρούλης), Θεολόγος (Πασχαλίδης) καὶ Κωνσταντῖνος (Σακελλαρόπουλος) ὑπέπεσον ἀμετανοήτως εἰς σωρείαν ἀντικανονικῶν παραπτωμάτων, δημιουργούντων ἐν τοῖς πράγμασι σχίσμα ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπιβάλλει εἰς αὐτοὺς τὸ ἐπιτίμιον τῆς ἀποκοπῆς ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας, ἤτοι τὸ ἐπιτίμιον τῆς ἀκοινωνησίας (...). Πρὸς δὲ τούτοις ἡ Δ.Ι.Σ. κρίνει τοὺς ὡς ἄνω Ἀρχιερεῖς καθαιρετέους καὶ ἀπογυμνωτέους πάσης ἱερατικῆς τιμῆς καὶ ἀξίας διὰ τὰ κατὰ συρροὴν ἀντικανονικά των παραπτώματα καὶ τὴν δογματικὴν καὶ ἐκκλησιολογικὴν των παρέκκλισιν ἐκ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ παραδόσεως (...). Ἡ Ἐγκύκλιος αὐτὴ ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ φ. ὑπ' ἀριθ. 13/1-15 Σεπτεμβρίου 1993 τοῦ Δελτίου «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», καὶ εἰς τὰς σελ. 474-475, τὴν ὑπογράφουν δέ: Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος, καὶ οἱ Μητροπολίται: Μεγάρων καὶ Σαλαμίνας Βαρθολομαῖος, Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Χριστόδουλος, Χαλκίδος Χρυσόστομος, Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Κλεόπας, Παροναξίας Ἀμβρόσιος, Νέας Σμύρνης Ἀγαθάγγελος, Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλωπίας Χρυσόστομος, Καστορίας Γρηγόριος, Κίτρους καὶ Κατερίνης Ἀγαθόνικος, Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Νικηφόρος, Μυτιλήνης, Ἐρεσσού καὶ Πλωμαρίου Ἰάκωβος, Λήμνου Ἱερὸθέος, καθὼς καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης. Ἡ ἐν λόγῳ Ἐγκύκλιος δημοσιεύεται, σχεδὸν αὐτολεξεί, εἰς τὸ αὐτὸ φύλλον τῆς «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ», ὡς ἀνακοινωθὲν τῆς Τρίτης 10ης

Αὐγούστου 1993 τῆς Ἱ. Συνόδου, εἰς τὴν στήλην «Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά», καὶ εἰς τὴν σελίδα 501.

Βεβαίως, ὁ ἀναγνώστης τῆς Συνοδικῆς αὐτῆς Ἐγκυκλίου εἰς μάτην θὰ ἀναζητήσῃ κάποιον ἢ κάποιους Κανόνας, τοὺς ὁποίους κατηγοροῦντο ὅτι παρεβίασαν οἱ διωκόμενοι Μητροπολίται. Γενικῶς μόνον, καὶ ἀορίστως γίνεται λόγος διὰ «σωρείαν ἀντικανονικῶν παραπτωμάτων». Ὁμως, εἰς τὸ ἀνακοινωθὲν τῆς Τετάρτης 25ης Αὐγούστου 1993 (ἐ.ἔ.), γίνεται λόγος περὶ παραπομπῆς τοῦ ὅλου θέματος «ἐνώπιον τῆς Ἱεραρχίας, ἵνα αὕτη κατὰ τὰ ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων προβλεπόμενα ἐπιβάλλῃ εἰς αὐτοὺς τὰ ἀρμοδίως ἐπιτασσόμενα (κανόνες ΛΣΤ' Ἀγ. Ἀποστόλων, ΙΖ' Ἀντιοχείας)». Τέλος, ἡ μὲ ἡμερομηνίαν 25 Ὀκτωβρίου 1994 ὑπ' ἀριθ. 2582 Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος, ἀπευθυνομένη «πρὸς τοὺς Σεβ/τους Μητροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», γνωστοποιεῖ ὅτι: «Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνεδριάσασα ἐκτάκτως τῆ 19ῃ καὶ 20ῇ φθίνοντος μηνὸς Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. (1994), ἔκρινε παραμένειν ἐν ἰσχύϊ τὸ (...) ἐπιβληθὲν ἐπιτίμιον τῆς ἀποκοπῆς ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας, ἤτοι τὸ ἐπιτίμιον τῆς ἀκοινωνησίας, κατὰ τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων διακελευόμενα». Διὰ τὴν Ἱστορίαν νὰ σημειωθῇ καὶ ἐδῶ, ὅτι τὴν ἀνωτέρω Ἐγκύκλιον ὑπογράφουν: Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος, καὶ οἱ Μητροπολίται: Σιδηροκάστρου Ἰωάννης, Λαγκαδᾶ Σπυρίδων, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου Ἀπόστολος, Καρπενησίου Νικόλαος, Κυθήρων Ἰάκωβος, Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Εὐστάθιος, Ἡλείας Γερμανός, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Ἱερώνυμος, Κερκύρας καὶ Παξῶν Τιμόθεος, καθὼς καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης (βλ. «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ἀρ. φ. 16/1.11.1994, σελ. 627).

— Γ —

Εἶχα, τότε, ἀναπρέξει εἰς τοὺς Κανόνας ΛΣΤ' τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων καὶ ΙΖ' Ἀντιοχείας. Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἐδοκίμασα ζωηρὰν ἐκπληξιν, ὅταν διαπίστωσα —μετὰ ἀπὸ ἐπισταμένην μελέτην— ὅτι καὶ οἱ δύο αὐτοὶ Κανόνες οὐδὲν, **ἀπολύτως οὐδὲν**, λέγουν διὰ τὴν περίπτωσιν τῶν διωκομένων Μητροπολιτῶν. Καί, φυσικά, ἡ ἐκπληξις παραμένει καὶ σήμερον, μετὰ πενταετίαν καὶ πλέον, καὶ ἀφορᾷ εἰς τὴν προχειρότητα μὲ τὴν ὁποίαν ἐνήργησεν ἡ

Σύνοδος. Διότι πρέπει και τούτο να σημειωθεί: Είς τὸ κείμενον τοῦ Ἀνακοινωθέντος τῆς Τετάρτης 25ης Αὐγούστου 1993, εἶχε διαγραφῆ (μὲ μολύβι ἢ μαρκαδόρον) ἡ ἐντὸς παρενθέσεως φράσις: (κανόνες Λ' καὶ ΛΣΤ' Ἀγίων Ἀποστόλων, ΙΖ' Ἀντιοχείας κ.λπ.), ὅταν δὲν τοῦτο ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν «ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ» εἶχον παραλειφθῆ ὁ Λ' Κανὼν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ τὸ «κ.λπ.», προφανῶς διότι καὶ ὁ Λ' Ἀποστολικὸς Κανὼν εἶναι παντελῶς ἄσχετος καὶ τὸ «κ.λπ.» δὲν περιλαμβάνει οὔτε ἓνα Κανόνα, ὅστις νὰ ἐπιβάλῃ τὸ ἐπιτίμιον τῆς ἀκοινωνησίας εἰς Ἐπισκόπους...

Τὸ γεγονός κατηγγέλθη πολλαχόθεν! Ὅμως, εἰς τὰς γενομένας καταγγελίας ἡ Ἱερὰ Σύνοδος οὐδὲν ἀπήτησεν. Οὕτω πως δὲ ἐξακολουθεῖ νὰ αἰωρῆται ἡ κατηγορία, ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος προσεπάθησε (καὶ τελικῶς ἐπέτυχε) νὰ θέσῃ ἐκποδῶν τοὺς τρεῖς Ἀρχιερεῖς μὲ τοιοῦτου εἶδους ἀνεπιτρέπτους μεθοδεύσεις καὶ εὐτελεῖ τεχνάσματα. Διότι ὑπάρχει ζωρὰ ἢ ἐντύπωση εἰς πλείστους ὄσους, ὅτι κατεβλήθη προσπάθεια ἐκ τῶν ὑστέρων ἐξευρέσεως Κανόνων, περιεχόντων ἀπλῶς τὴν λέξιν «ἀκοινωνητος», μὲ ἀποτέλεσμα ἢ «ἐρμηνεία» των νὰ εἶναι κυριολεκτικῶς «τραβηγμένη ἀπὸ τὰ μαλλιά», κατὰ τὸ κοινῶς λεγόμενον!

Τέλος, πολλὴν θλίψιν προὐκάλεσε καὶ προκαλεῖ καὶ ἡ «ἐπιστράτευσις» δύο Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, οἱ ὅποιοι μὲ ἄρθρα των εἰς τὴν «ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ» προσεπάθησαν —ἐντελῶς ἀνεπιτυχῶς, κατὰ τὴν γνώμην μου— νὰ ἀποδείξουν ὅτι αἱ Συνοδικαὶ Ἀποφάσεις τοῦ Αὐγούστου 1993 (ΔΙΣ) καὶ τοῦ Ὀκτωβρίου 1994 (ΙΣΙ) εἶχον ἐρείσματα εἰς ἀποφάσεις τοπικῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ φ. 15/15.10.94 τῆς «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ». Ἔχει τίτλον «Πρὸς γνώσιν καὶ ἐπίγνωσιν» (Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ «ἐπὶ τοῦ πιεστηρίου»), ἐκτείνεται εἰς τέσσαρας σχεδὸν σελίδας (596-599) καὶ ὑπογράφεται ἀπὸ τὸν Καθηγητὴν κ. Παν. Μπούμην. Τὸ δεύτερον, τὸ εὐρίσκει κανεὶς εἰς τὸ φ. 17/15.11.94 τῆς «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ». Ἔχει τίτλον «Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀκοινωνησία μεταξὺ ἐπιτίμιου καὶ ποινῆς», ἐκτείνεται εἰς ἕξ καὶ ἡμίσειαν σελίδας (684-690) καὶ ὑπογράφεται ἀπὸ τὸν Καθηγητὴν κ. Βλάσιον Φειδᾶν. Φρονῶ, ὅτι ἡ προσπάθεια τῶν κυρίων Καθηγητῶν ὑπῆρξεν ἀτυχῆς, διότι ἐπεχείρησαν νὰ ἀποδείξουν «σώνει καὶ καλά»

τὴν ὀρθότητα τῶν Συνοδικῶν Ἀποφάσεων (διὰ τοὺς «Τρεῖς»), αἱ ὁποῖαι μόνον συνοδικαὶ - συλλογικαὶ ἀποφάσεις δὲν ἦσαν, ὅπως τυγχάνει γνωστὸν «εἰς τοὺς παροικούντας τὴν Ἱερουσαλήμ». Διότι, κατὰ κανόνα, καὶ καθ' ὄλην σχεδὸν τὴν διάρκειαν τῶν 24 ἐτῶν τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς διακονίας τοῦ μακαριστοῦ Σεραφεῖμ, αἱ ἀποφάσεις ἐλαμβάνοντο «βία καὶ δυναστεία» πολλῆ, ὅπως εὐθαρσῶς καὶ κατ' ἐπανάληψιν κατήγγελλον, καὶ δὴ καὶ ἐγγράφως, ὁ αἰοίδιμος Μητροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως Ἀμβρόσιος καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας κ. Αὐγουστίνος, διὰ νὰ περιορισθῶ μόνον εἰς αὐτοὺς. Καὶ ἀπὸ τῆς ἐπόψεως αὐτῆς πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ, ὅτι καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ ὁ Κλῆρος καὶ ὁ Λαὸς ἐδοκιμάσαμεν βαθεῖαν ἀνακούφισιν καὶ χαρὰν μὲ τὴν ἐξαγγελίαν τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου, ὅτι ἐφεξῆς θὰ λειτουργῆ τὸ συνοδικὸν σύστημα, ὥστε αἱ διάφοροι ἀποφάσεις νὰ λαμβάνωνται «πολλῆς συζητήσεως γενομένης» καὶ ὄντως «ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι» (Βλ. Πράξ. ιε' 6 κ.έ.), τόσον δὲ ἡ ΔΙΣ, ὅσον καὶ ἡ ΙΣΙ νὰ λειτουργοῦν δημοκρατικῶς καὶ οὐχὶ ὡς «τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχῆ» (πρβλ. Θουκυδίδου 11,65), γεγονός ποὺ πολὺ ἐζημίωσε τὴν Ἑλλαδικὴν Ἐκκλησίαν.

— Δ —

Ἀλλά, διὰ νὰ ἔλθωμεν εἰς τὴν οὐσίαν: Τί εἶναι αὐτὸ τὸ περίφημον «ἐπιτίμιον τῆς ἀκοινωνησίας», τὸ ὁποῖον ἐπεβλήθη εἰς τοὺς «Τρεῖς»; Ὑπάρχει ὄντως τοιοῦτου εἶδους ἐπιτίμιον διὰ τοὺς Ἐπισκόπους; Καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιβληθῆ (ἐὰν ὑπάρχη) χωρὶς ἀκροαματικὴν διαδικασίαν; Πολλοί, κανονολόγοι καὶ κανονολογῶντες, ἔσπευσαν αὐτόκλητοι νὰ ἀπαντήσουν θετικῶς εἰς τὰ ἐρωτήματα αὐτά, ἐγένετο δέ, προηγουμένως, μνεῖα τῶν σχετικῶν μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο ἄρθρων τῶν δύο Πανεπιστημιακῶν Καθηγητῶν, τὰ ὁποῖα ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ». Ἐάν, ὅμως, ἔξῃ ὁ αἰοίδιμος Κοζάνης Διονύσιος θὰ ἐπανελάμβανε καὶ σήμερον ὅ,τι ἔλεγε πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Σεραφεῖμ, ἐν ἔτει 1975: «Ὅ,τι θέλουν ἄς λέγουν οἱ κανονολόγοι σας, ὅ,τι θέλουν ἄς γράφουν οἱ νεαρὸι ἀπολογηταὶ σας (...). Διότι τὸ καλὸν δὲν ἐπιτυγχάνεται μὲ κακὸν τρόπον, καθὼς σᾶς συνεβούλευσαν καὶ σᾶς ἐνεθάρρουναν οἱ κανονολόγοι σας καὶ οἱ νομικοὶ σας σύμβουλοι» (ἐ.ά., σελ. 16-17).

Ἐμελέτησα καὶ ἀπαξ καὶ δὶς, μάλιστα δὲ ἀπροκαταλήπτως τοὺς Κανόνες ἐκείνους, οἱ ὅποιοι —κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς ὠρισμένων— θεωροῦνται ὅτι ἐπιβάλλουν εἰς τοὺς Ἐπισκόπους τὸ «ἐπιτίμιον τῆς ἀκοινωνησίας». Δὲν θὰ καταπονήσω τὸ Σῶμα μὲ τὰ κείμενα καὶ τὴν ἐρμηνείαν τῶν ὑπ' ὄψει Κανόνων, καθ' ὅτι τυγχάνουν γνωστοὶ εἰς τὰ μέλη τῆς Ἱεραρχίας. Θὰ τονίσω, ὁμως, ὅτι, προσωπικῶς, δὲν ἐπέισθην τὸ παράπαν διὰ τὸ ἀληθὲς τῶν ἰσχυρισμῶν αὐτῶν. Ἀντιθέτως, ἐπέισθην —καὶ τολμῶ νὰ τὸ εἶπω παρρησίᾳ— ὅτι ἀπὸ μίαν μεριδα τῆς Ἱεραρχίας ἔλειπεν ἢ ἐν Χριστῷ ἀγάπη, ἢ ὁποία «μακροθυμεῖ, χρηστεύεται», «οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν», ἀλλὰ «πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει» καὶ «οὐδέποτε ἐκπίπτει» (Α' Κορ. ιγ' 4-8). Καὶ διὰ νὰ εἶπω μαζὶ μὲ τὸν μακαριστὸν Κοζάνης Διονύσιον, ἢ μερὶς αὐτῆ τῆς Ἱεραρχίας ἐσκέπτετο καὶ ἔπραττε «μὲ κριτήρια καθαρῶς κοσμικὰ καὶ πολιτικά». Ἀξίζει δὲ νὰ ἐπαναληφθῇ ἢ διαπιστωθῇ τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου ἀνδρός, ὅτι «ἐχάθησαν καὶ λογισμὸς ἱερατικὸς καὶ γλῶσσα καὶ πρᾶξις ἱερατική(...). “Ἐμωράνθη τὸ ἄλας”» (ἔ.ἀ., σελ. 12).

1) Ἐχομεν, κατ' ἀρχήν, τὰ ἐπιτίμια, τὰ ὁποῖα οἱ Πνευματικοὶ ἐπιβάλλουν εἰς τοὺς ἐξομολογουμένους. Αὐτὰ ἀποβλέπουν εἰς τὴν παιδαγωγίαν τῶν παραβατῶν τοῦ ἠθικοῦ νόμου τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν σχετικῶν Ἱερῶν Κανόνων. Καὶ ὡς τυγχάνει γνωστόν, δὲν ἔχουν τὴν ἐννοίαν τῆς ποινῆς, διὰ δὲ τοῦτο καὶ ὅταν ἐπιβάλλονται ἐπικρατεῖ ἢ φιλανθρωπία καὶ ὄχι ἢ δικαιοσύνη, ἀφοῦ, κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, «τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ (τοῦ Θεοῦ) καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας» (Α' Ἰωάν. α' 7).

2) Ὅμως, τὸ «ἐπιτίμιον τῆς ἀκοινωνησίας» τὸ ἐπιβληθὲν εἰς τοὺς «Τρεῖς», δὲν ἦτο, βεβαίως, τὸ παιδαγωγικὸν χαρακτῆρος ἐπιτίμιον τοῦ Πνευματικοῦ πρὸς τὸν ἐξομολογούμενον. Ὑπῆρξε, σαφῶς, σαφέστατα, ποινή ἢ ὁποία ἐπεβλήθη χωρὶς νὰ ἀπαγγελθῇ κατηγορία καὶ χωρὶς νὰ ὑπάρξῃ ἢ παραμικρὰ διαδικασία δίκης. Ἀλλά, ἓνας Ἱερεὺς, ἓνας ὑπάλληλος, ἓνας μαθητὴς ἂν θέλετε, εἶναι δυνατὸν νὰ καταδικασθῇ ἂν δὲν κληθῇ εἰς ἀπολογία καὶ δὲν τηρηθῶν αἱ νόμιμοι διαδικασίαι; Ὁχι! Πῶς, λοιπόν, τότε, νὰ δεχθῇ ἢ συνείδησις τῆς Ἐκκλησίας τὰς ἀλλεπαλλήλους καταδικίας τῶν τριῶν Μητροπο-

λιτῶν (ἐν ἔτει 1993 καὶ 1994), χωρὶς νὰ τοὺς ἀπαγγελθῇ κατηγορία, χωρὶς νὰ ἀπολογηθοῦν καὶ χωρὶς νὰ γίνῃ κανονικὴ δίκη εἰς Πρωτοβάθμιον καὶ Δευτεροβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον; Τὸ γεγονός, ὅτι καὶ σήμερον —μετὰ ὀλοκληρον, δηλαδή, πενταετίαν, ἀφ' ὅτου ἐπεβλήθη τὸ «ἐπιτίμιον» ἐκεῖνο —ἀσχολούμεθα πάλιν μὲ τὸ θέμα τοῦτο, ἀποδεικνύει ἀκριβῶς ὅτι τὰ ἐκκλησιαστικὰ προβλήματα δὲν λύνονται οὔτε μὲ τὴν περιστάσιακὴν πλειονοψηφίαν, οὔτε —πολὺ περισσότερο— μὲ τὴν συνδρομὴν τῆς Πολιτείας, ποὺ θέλει τὴν Ἐκκλησίαν εὐτελῆ θεοραπαινίδα τῆς. Καί, βεβαίως, δὲν λύνονται μὲ τὴν διαστροφὴν, τὴν παρερμηνείαν καὶ τὴν κακοποίησιν τῶν Ἱερῶν Κανόνων, ὅπως, ἀτυχῶς, ἐπεχειρήθη ὑπὸ τινων. Ἡ πικρὰ διαπίστωσις τοῦ ὄντως δεινοῦ κανονολόγου ἀοιδίμου ἀρχιμανδρίτου π. Ἐπιφανίου Θεοδοροπούλου ἔχει καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει τὴν θέσιν τῆς: «Ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν οἱ Κανόνες κατήντησαν “κανόνια”, ἅτινα στρέφει πᾶς τις ὅπου βούλεται, πάντως μόνον κατὰ τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ» (βλ. Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Θεοδοροπούλου: «Ἡ ἐν Κύπρῳ “Μεῖζων Σύνοδος” καὶ τὰ ἔργα αὐτῆς». Λευκωσία Κύπρου 1973, σελ. 7).

— Ε —

Καὶ πραγματικῶς, Μακαριώτατε, οἱ Κανόνες ἔγιναν «κανόνια» διὰ τὴν ἐξόντωσιν τῶν τριῶν Μητροπολιτῶν. Διότι τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας (ΣτΕ), στηριζόμενον εἰς τὸ περιβόητον «ἐπιτίμιον τῆς ἀκοινωνησίας», ἀνέτρεψε τὰς προγενεστεράς τριάκοντα (30) ἀποφάσεις του καί, αὐτοαναιρούμενον, ἀπεφάνθη ὅτι «διὰ τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας» ἔπρεπεν οἱ «Τρεῖς» νὰ θυσιασθοῦν. Ἐγράφη, τότε, εἰς τὸν Τύπον τῆς ἐποχῆς (καὶ οὐδέποτε διεψεύσθη), ὅτι ὁ Πρόεδρος τοῦ ΣτΕ ἐπεσκέφθη σχετικῶς «τὴν βίλλαν τῆς Ἐκάλης», καὶ ὅτι «ἐκκλησιαστικοὶ παράγοντες πρὸδωσαν τὶς συνεννοήσεις» ποὺ εἶχαν μὲ τὸν Πρόεδρον τοῦ ἀνωτάτου ἀκυρωτικοῦ δικαστηρίου «καὶ προανήγγειλαν τὴν ἔκβαση, ποὺ θὰ εἶχε ἡ ἀκυρωτικὴ διαδικασία». Ἐγράφη, τέλος, ὅτι καὶ μέλη τοῦ ΣτΕ «ἐκδήλωσαν τὴν ἀγανάκτησίν τους καὶ διαμαρτυρήθηκαν γιὰ ἄσκηση βίας καὶ γιὰ ἐπιβολὴ προκατασκευασμένης ἐτυμηγορίας».

Ἄρκετοὶ νουνεχεῖς καὶ σώφρονες Ἱεράρχαι διεμαρτυρήθησαν, τότε, διὰ τὰ πρωτοφανῆ ἐκείνα γεγονότα. Θὰ ἀρκεσθῶ εἰς δύο: α) Ἡ πρώτη

διαμαρτυρία εἶναι τοῦ Προκατόχου μου, ἀοιδίμου Μητροπολίτου Σεβαστιανοῦ, καὶ διαλαμβάνεται εἰς ἔγγραφόν του, τὸ ὁποῖον (μὲ ἡμερομηνίαν 3 Ἰανουαρίου 1994) ἀπέστειλε πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Σεραφεῖμ, ὡς Πρόεδρον τῆς Ἱεράς Συνόδου: «Διαφωνῶ ριζικῶς, ἔγραφεν ὁ ἀοιδίμος, μὲ ὄλας τὰς μεθοδεύσεις πού δρομολογοῦνται ἐν κρυπτῷ διὰ τὴν λύσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ θέματος τῶν τριῶν Μητροπολιτῶν, ἐρήμην τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας, τῆς Βουλῆς, δηλαδή, τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ὄχι μόνον διαφωνῶ, ἀλλὰ καὶ διαμαρτύρομαι διὰ τὴν αἰτουμένην **βέβηλον ἐπέλασιν τῆς Πολιτείας εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας**, διὰ τρόπων καὶ μέσων, μάλιστα, παρανόμων, ἀδίκων, ἀντισυνταγματικῶν καί, ὅπωςδήποτε, ἀντικανονικῶν, καταργουμένου, οὕτω, τοῦ αὐτοδιοικήτου τῆς Ἐκκλησίας, παρὰ τὰ περὶ τοῦ ἀντιθέτου διατυμπανιζόμενα. Λυποῦμαι, διότι ζητοῦμεν τὴν ἐπέμβασιν τῆς Πολιτείας — ὡς ἐὰν ἡ Πολιτεία νὰ μὴν ἔχη τὰ ἰδικὰ της «χάλια» — διὰ νὰ «λύσῃ» τὰ θέματά μας. Ἀλήθεια! Εἶναι, λοιπόν, τόσον ἀνίκανοι οἱ 75 σεπτοὶ — σοφοὶ καὶ μὲ πνεῦμα Θεοῦ, καθ' ἡμᾶς — Ἱεράρχαι, ὥστε νὰ ἀδυνατοῦν νὰ ἐπιλύσουν ἓνα τέτοιο θέμα, καὶ καλοῦμεν, πρὸς τοῦτο, τοὺς πολιτικούς; Δὲν αὐτοκαταργούμεθα ἔτσι;», κατέληγεν εἰς τὴν διαμαρτυρίαν του ὁ Προκάτοχος καὶ Γέροντάς μου ἀοιδίμος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτισης κυρὸς Σεβαστιανός.

β) Ἡ δευτέρα διαμαρτυρία προέρχεται ἀπὸ τὴν γραφίδα τοῦ τότε Μητροπολίτου Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ, νῦν δὲ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίου Χριστοδοῦλου. Συγκεκριμένως, εἰς ἐπιστολήν του, μὲ ἡμερομηνίαν 8.4.1994, πρὸς τὸν τότε Ὑφυπουργὸν Τύπου κ. Εὐάγγελον Βενιζέλον, ἔγραφε καὶ αὐτὰ τὰ ἐξόχως σημαντικά, διαμαρτυρούμενος καὶ καταγγέλλων τὰ τεκταινόμενα: «1. Ἡ ἐπίκλησις τῆς ἐπιβολῆς τοῦ ἐπιτιμίου τῆς ἀκοινωνησίας δὲν συνιστᾶ, ὡς γνωρίζετε, νόμιμον βάσιν ἐκδόσεως τῶν διαταγμάτων. Μετὰ δὲ τὴν γνωστὴν ἀπόφασιν τοῦ ΣτΕ ἡ ὅλη ὑπόθεσις προσλαμβάνει τὸν χαρακτήρα νομοθετικοῦ πραξικοπήματος. 2. Δὲν θὰ πρόπει ἀσφαλῶς νὰ ἀγνοῆτε ὅτι ἡ κίνησις σας αὐτὴ ἐντάσσεται εἰς ἐπιμελῶς ἐξυφανθὲν σχέδιον ἀλώσεως τῶν πλασματικῶς θεωρουμένων ὡς ἐν χρεῖα διατελουσῶν Μητροπόλεων Ἀττικῆς καὶ Λαρίσης, προκειμένου νὰ καταλάβουν αὐτὰς ὑποπτα πρόσωπα, κινούμενα εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν παρασκή-

νιον, καὶ ἐνδιαφερόμενα νὰ προωθήσουν τὶς προσωπικῆς των φιλοδοξίες (...). Ἡ κίνησις σας στερεῖται καὶ νομικοῦ καὶ ἠθικοῦ ἐρείσματος. Καὶ θὰ καταπέσει. Ἀλλὰ θὰ ἔχει πυροδοτήσει τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τὸ χάος (...). Μὴ ἀμφιβάλλετε δὲ ὅτι ἡ ἐπέμβασίς σας θὰ κριθῆ αὐστηρὰ ἀπὸ τὴν Ἱστορία καὶ θὰ σᾶς ἀποδείξει ὄχι μόνον ἀσυνεπεῖς πρὸς τὰς ἐπαγγελίας σας, ἀλλὰ καὶ ἀναξιόπιστους μὲ ἐπικίνδυνες προεκτάσεις γιὰ τὸν Τόπο» (βλ. Ἐφημ. «Ἀγώνας», Ἰούνιος 1998, σελ. 2).

Ἄτυχῶς, ὅμως, καὶ παρὰ τὰς πολλὰς καὶ τεκμηριωμένας διαμαρτυρίας, τὴν 20ῆν Ἀπριλίου 1994 ὑπεγράφησαν τὰ διατάγματα τῆς νέας ἐκπτώσεως τῶν «Τριῶν». Τὴν δὲ 25ῆν Μαΐου 1994 συνεκλήθη ἡ Ἱεραρχία, ἡ ὁποία, ἀφοῦ ἀπέρριψε πραξικοπηματικῶς (ὅπως ἐγράφη εἰς τὸν Τύπον τῆς ἐποχῆς) τὸ αἷτημα ἀναβολῆς τῆς συνεδριάσεως, πού ὑπέβαλον 17 Μητροπολίται, ἐπλήρωσεν ἐν σπουδῇ τὰς μὴ κενὰς Μητροπόλεις Λαρίσης καὶ Ἀττικῆς, καθὼς καὶ τὰς κενὰς Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας, Ζακύνθου καὶ Βεροῖας καὶ Ναούσης.

Ἄλλ' ἐτονίσθη προηγουμένως καὶ εὐκαιρον εἶναι νὰ ἐπαναληφθῆ, ὅτι τὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας δὲν λύονται οὔτε μὲ συντακτικὰς πράξεις, οὔτε μὲ νομοθετικὰ πραξικοπήματα, ἀλλ' οὔτε καὶ μὲ τὴν ἐμπάθειαν καὶ τοὺς «παλληκαρισμοὺς» ἐνίων ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων. Λύονται «ἐντὸς κλίματος κατανύξεως ἐν πνεύματι καταλλαγῆς καὶ ἀγάπης καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος καὶ τῆς εἰρήνης εἰς τὴν Ἐκκλησίαν», ὅπως ἐτονίζετο εἰς τὸ ἀπὸ 14 Ἰουλίου 1998 Ἐγκύκλιον Σημεῖωμα τῆς Ἱεράς Συνόδου, «ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀπόφασιν (Της) διὰ τὴν ἄρσιν τοῦ ἐπιβληθέντος ἐπιτιμίου εἰς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας κ. Νικόδημον (Γκατζιρούλην) καὶ κ. Κωνσταντῖνον (Σακελλαρόπουλον)» (βλ. παράγρ. Γ', σελ. 4-5).

— ΣΤ —

Μάλιστα! «Ἐν πνεύματι καταλλαγῆς καὶ ἀγάπης» δέον νὰ τακτοποιηθῆ τὸ ζήτημα τοῦτο. Θεωρῶ, ὅμως, χρέος μου ἐναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀληθείας νὰ προσθέσω, ὅτι **καὶ ἐν πνεύματι δικαιοσύνης καὶ θάρρους**. Καὶ ἐξηγοῦμαι, προτείνων ἐν ταῦτῳ καὶ τὴν —κατὰ τὴν γνώμην μου— ἐνδεδειγμένην λύσιν. Νὰ διευκρινήσω μόνον, ὅτι ἡ προταθσομένη λύσις ὑποστηρίζεται (καθ' ὅσον γνωρίζω καλῶς) ὑπὸ πλήθους κληρι-

κῶν καὶ λαϊκῶν, οἱ ὅποιοι ἀγωνιοῦν διὰ τὸν συνεχιζόμενον διχασμὸν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἱεραρχίας. Λοιπόν:

α) Γράφει τὸ εἰρημένον Ἐγκύκλιον Σημείωμα, «ὅτι παρέχεται κατ' οἰκονομίαν καὶ φιλαδέλφως ἢ δυνατότης εἰς τοὺς συγκεκριμένους Ἱεράρχας νὰ τελοῦν τὸ Μυστήριον τῆς θ. Εὐχαριστίας καὶ μόνον. Ἡ ληφθεῖσα ἀπόφασις εἰς οὐδὲν ἕτερον πέραν τούτου ἀποβλέπει καὶ δὲν ἐπιστηρίζει οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον ἄλλας ἐπιδιώξεις».

Τιμῶ, σέβομαι καὶ ἀγαπῶ καὶ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον καὶ τὰ μέλη τῆς προλαβούσης Ἱεραῆς Συνόδου. Ἐξανίσταμαι, ὅμως, δι' αὐτὸ τὸ «κατ' οἰκονομίαν καὶ φιλαδέλφως» ποὺ γράφουν. Δηλαδή, δέχονται ὅτι οἱ δύο Ἱεράρχαι εἶναι ἔνοχοι κανονικῶν παραπτώματων, ὥστε νὰ ἀπαιτηται ἡ οἰκονομία καὶ τὸ φιλάδελφον διὰ τὴν τακτοποίησίν των; Ἄν ναι, ἄς τὸ εἴπουν εὐθέως καὶ ἄνευ περιστροφῶν καὶ ἄς ἀναφέρουν καὶ τὰ συγκεκριμένα κανονικὰ παραπτώματα. Ἀρκετὰ ἐπροπηλακίσθησαν καὶ ἐσυκοφαντήθησαν ἄχρι τοῦδε οἱ ἔμπεριστατοὶ Ἀδελφοί. Τὸ νὰ ἔρχεται δὲ τώρα ἡ Δ. Ἱ. Σύνοδος καὶ —κατὰ τὸ κοινῶς λεγόμενον— «νὰ τοὺς σφάζῃ μὲ τὸ βαμβάκι», εἶναι καὶ ἀφιλάδελφον καὶ ὄλως ἀνεπίτρεπτον. Διότι, καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν δεχθῶμεν ὅτι ἔπταισεν ὁ Σεβ. Νικόδημος μὲ τὸ νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὸ Ἐπισκοπεῖον τῆς Ἱεραῆς Μητροπόλεως Ἀττικῆς, ὁ Σεβ. Κωνσταντῖνος εἰς τί ἔπταισεν; Ἐκτὸς ἐὰν θεωρήσωμεν ὡς ὀρθὴν τὴν θέσιν τοῦ μακαρίτου Σεραφεῖμ, ὁ ὅποιος, ἐρωτηθεὶς τότε σχετικῶς ἀπήντησεν ὅτι «καὶ αὐτὸς σὰν τοὺς ἄλλους εἶναι»...

Νὰ ἀρθῇ, λοιπόν, τὸ «ἐπιτίμιον». Καὶ νὰ ἀρθῇ ὄχι «κατ' οἰκονομίαν», ἀλλὰ κατὰ λόγον ἀγάπης καὶ δικαιοσύνης ἐν Χριστῷ. Καὶ νὰ ἔχωμεν τὸ θάρρος καὶ τὴν ταπεινώσιν νὰ εἴπωμεν εἰς τὸν Κλήρον καὶ τὸν Λαόν, ποὺ τώρα παρακολουθεῖ μὲ ἀγωνίαν τὴν Ἱεράν Σύναξίν μας, ὅτι ἐσφάλαμεν ἢ, μᾶλλον, ὅτι «ἠμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν» τοὺς ἀδελφούς μας καὶ ὅτι χωροῦμεν θαρραλέως καὶ ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ ταπεινοφροσύνης εἰς τὴν πολυπόθητον καταλλαγὴν.

β) «Ἡ ἄρσις (σημειοῦται εἰς τὸ Ἐγκύκλιον Σημείωμα) ἰσχύει ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς (ex nunc) καὶ ὄχι ἀναδρομικῶς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐπεβλήθη τὸ ἐπιτίμιον καὶ ἰσχυσε. Διὸ καὶ δὲν ἐξαφανίζεται, οὔτε ἐξαλείφεται διὰ τὸ χρονικὸν

διάστημα ἀπὸ τῆς ἐπιβολῆς μέχρι τῆς ἄρσεως αὐτοῦ».

Ἦκούσθη (καὶ δὲν ἔχω λόγους νὰ τὸ ἀμφισβητῶ) ὅτι ἐλήφθη οὕτω πως ἡ ἀπόφασις, διότι ἡ ἀναδρομικὴ ἰσχύς τῆς ἄρσεως θὰ ἦτο ἀπαρχὴ νέων προσφυγῶν εἰς τὸ ΣτΕ καὶ νέας ἐκκλησιαστικῆς ἀναταραχῆς. Νὰ μὴ διαφωνήσω διὰ τὴν τυχὸν προσφυγὴν εἰς τὸ ΣτΕ. Εἶμαι δὲ βέβαιος, ὅτι καὶ οἱ ἔμπεριστατοὶ Ἀδελφοὶ δὲν τὴν ἐπιθυμοῦν.

Διὰ τοῦτο, ὅμως, ἐπιβάλλεται νὰ δώσῃ ἡ σεπτῆ Ἱεραρχία τὴν ἐνδεδειγμένην λύσιν. Καὶ ἡ λύσις, ἢ ἐν Χριστῷ λύσις, εἶναι: Νὰ τοποθετηθοῦν ἀμελητῆ ὁ μὲν Σεβ. Νικόδημος εἰς τὴν Ἱ. Μητροπόλιν Ἀττικῆς (εἰς τὰ σημερινὰ τῆς ὄρια), ὁ δὲ Σεβ. Κωνσταντῖνος εἰς τὴν Μητροπόλιν Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων. Διὰ τὸν νῦν κατέχοντα τὸν θρόνον τῆς Ἀττικῆς Σεβ. κ. Παντελεήμονα νὰ ληφθῇ πρόνοια νὰ τοποθετηθῇ εἰς ἕτερον Μητροπόλιν ἐκ τῶν κενῶν ἢ κενωθησομένων. Μόνον ἡ λύσις αὕτη θὰ εὐφράνῃ τὴν Ἐκκλησίαν, θὰ κατασιγάσῃ τὰς τεταραγμένας συνειδήσεις καί, πρὸς παντός, θὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ κύρος τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας, ἐν οὕτω, μάλιστα, κρισίμοις καιροῖς.

γ) Ἄλλὰ τὸ πρᾶγμα ἔχει καὶ μίαν ἄλλην πλευράν, αὐτὴν τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Θεολόγου. Δηλαδή, ὁ Θεολόγος, ὅστις κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν εὐρίσκεται εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, θὰ διατελῇ ἐκεῖ ἐν... ἀκοινωνησίᾳ; Διότι ἄρσις τοῦ «ἐπιτίμιου τῆς ἀκοινωνησίας» διὰ τὸν Θεολόγον δὲν ἐγένετο, καθ' ὅσον τοῦλάχιστον γνωρίζει ὁ ὁμιλῶν. Μὰ καὶ ἂν ἀρθῇ τὸ ἐπιτίμιον... ex nunc, τί νὰ ὑποθέσωμεν διὰ τὸ διάστημα τῆς διετίας ἀφ' ἧς ἐκοιμήθη; Ὅτι εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλὴμ δὲν θὰ εἶχε κοινωνίαν μὲ τὸν Θεὸν καὶ τὸν οὐράνιον κόσμον; Βεβαίως, εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὸν ἀοίδιμον Ἱεράρχην «οὐκ ἔστι πόνος, οὐ λύπη, οὐ στεναγμός». Ἐν τούτοις, ὅμως, δὲν θὰ μένη δεινῶς ἐκτεθειμένη ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ἐὰν δὲν ἀποκαταστήσῃ ἀναδρομικῶς τὸν μακαριστὸν Θεολόγον; Ἀσφαλῶς, ναι, ἀφοῦ ἡδη ἡ Ἀλεξανδρινὴ Ἐκκλησία ἔχει κινήσει τὴν διαδικασίαν τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου Ἐπισκόπου Πενταπόλεως τοῦ Θαυματουργοῦ, τὸν ὅποιον τόσον πολὺ εἶχεν ἀδικήσει...

Ἄλλως, ἄς τὸ γνωρίζωμεν: Οὐκ ἔσται παῦλα τῶν δεινῶν, ἐπὶ μεγίστη ζημίᾳ τοῦ ἔργου τῆς

σωτηρίας τῶν ἀθανάτων ψυχῶν «ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανε», τὸ ὁποῖον ὅλοι πρέπει νὰ ἐργαζώμεθα πρὸς δόξαν τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ὅμως, ὄχι! Μὲ δεδομένην τὴν ἀγάπην ὅλων τῶν Σεβ/των Ἱεραρχῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ὁποῖαν ἅπαντες παιδιόθεν διακονοῦν, νὰ δοθῇ ἡ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ λύσις τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς καταλλαγῆς. Καὶ ἅς εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ὅταν τὸ μήνυμα τοῦτο ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν παρούσαν αἴθουσαν καὶ

φθάσῃ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος, μυριόστομος θὰ ἀναβῇ εἰς τὸν θρόνον τοῦ Κυρίου ἡ εὐχαριστήριος ᾠδὴ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Λαοῦ, «ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴ βροντῶν ἰσχυρῶν, λεγόντων ἄλληλούϊα· ὅτι ἐβασίλευσε Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ» (Ἀποκ. ιθ' 6).

«Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἁγνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων» (Ἀποκ. ε' 13).
ΑΜΗΝ.

Ἡ ἐξ Ἀρχιερέων Τριμελῆς Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Τύπου καὶ τῶν λοιπῶν Μ.Μ.Ε., μετὰ τὴν Συνεδρίαν, ἐξέδωκε τὸ ἀκόλουθον ἀνακοινωθέν:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ τῆς 7ης Ὀκτωβρίου 1998

Συνήλθε σήμερον εἰς τακτικὴν Συνεδρίαν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου.

Ἡ Συνεδρία ἤρχισε διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδριάσεως. Ἐξ ἀφορμῆς δὲ ἀναφορᾶς τῶν Πρακτικῶν εἰς ἄποψιν τοῦ Σεβ. Κορίνθου κ. Παντελεήμονος διὰ τὴν μνημόνευσιν τῶν Προκαθημένων τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὰς θείας Λειτουργίας, ἐγενικεύθη ἡ συζήτησις περὶ τῆς μνημονεύσεως τοῦ ἐκάστοτε Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν εἰς τὰς θείας Λειτουργίας, ὅταν συνιερουργοῦν καὶ ἄλλοι Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας ἐντὸς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἢ κατὰ τὰς ἐπισκέψεις αὐτοῦ εἰς ἄλλας Ἱερὰς Μητροπόλεις. Διευτώθησαν πολλὰ ἀπόψεις, ἐνίστε διάφοροι μεταξύ των, καὶ τελικῶς ἀπεφασίσθη, ὅπως τὸ θέμα αὐτὸ ἀντιμετωπισθῇ, ἀφοῦ μελετηθῇ ὑπὸ Ἐπιτροπῆς εἰδικῶν.

Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος κ. Χριστόδουλος εἰσηγήθη τὸ θέμα: «Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευσις - Ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμισις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν». Ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἐνημέρωσε τὰ μέλη τῆς Ἱεραρχίας δι' ὅσα ἔχουν συμφωνηθῆ μεταξὺ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἐπὶ ὑπηρεσιακοῦ ἐπιπέδου, σχετικῶς μετὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν Ἐκπαίδευσιν. Εἰδικώτερον ἀνεκοίνω-

σε τὴν κατάργησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν Γυμνασίων, τὴν λειτουργίαν τῶν νῦν Λυκείων ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν νέου τύπου Ἐνιαίων Λυκείων μὲ πρόσθετα θεολογικὰ μαθήματα, τὴν δημιουργίαν νέων μέσης παιδείας Σχολῶν Ἱερατικῶν Σπουδῶν (Σ.Ι.Σ.), ὡς καὶ τὴν ἀναβάθμισιν τῶν λειτουργουσῶν Ἀνωτέρων Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν εἰς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικὰς Θεολογικὰς Ἀκαδημίας, τετραετοῦς φοιτήσεως. Οἱ Ἱεράρχαι συνεφώνησαν μὲ τὰ προτεινόμενα καὶ ἐξέφρασαν τὴν ἐλπίδα διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀνακοινωθέντων.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κ. Ἀνδρέας εἰσηγήθη τὸ θέμα: «Ἄρσις τῶν ἐπιτιμίων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν κ. Νικοδήμου καὶ κ. Κωνσταντίνου». Ὁ εἰσηγητὴς ὑπεστήριξε ὅτι τὸ ἐπιτιμῖον ἐπεβλήθη χωρὶς νὰ στηρίζεται εἰς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας. Ἐπρότεινε δὲ τὴν ἄρσιν τοῦ ἐπιτιμίου καὶ τὴν τοποθέτησιν τοῦ Σεβ. κ. Νικοδήμου εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἀττικῆς καὶ τοῦ Σεβ. κ. Κωνσταντίνου εἰς ἰδρυθησομένην Ἱερὰν Μητρόπολιν Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων. Ἐπρότεινε ὡσαύτως ὅπως ὁ νῦν Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων τοποθετηθῇ εἰς ἄλλην Ἱερὰν Μητρόπολιν ἢ εἰς τμήμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς.

Πολλοὶ Μητροπολίται ἐξέφρασαν τὴν πλήρη ἀντίθεσίν των εἰς τὰς ὡς ἄνω προτάσεις, ἄλλοι δὲ συνεφώνησαν μὲ αὐτάς. Ὁμίλησαν οἱ Σεβ.

Μητροπολίται Λαγκαδά κ. Σπυρίδων, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἀπόστολος, Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης, Νέας Σμύρνης κ. Ἀγαθάγγελος, Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου κ. Δημήτριος, Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ καὶ Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων.

Ἐπικολούθησε ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω προτάσεως τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὴν ἄρσιν τοῦ ἐπιτιμίου τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Νικοδήμου καὶ Κωνσταντίνου μὲ τὸ ἐξῆς ἀποτέλεσμα:

Ἐπὶ 73 ψηφισάντων:

Ἐψήφισαν 46 ὄχι εἰς τὴν ἄρσιν.

Ἐψήφισαν 23 ναὶ εἰς τὴν ἄρσιν.

2 Λευκὰ καὶ 2 Ἄκυρα.

Ὡσαύτως μετὰ τὴν πρότασιν τοῦ Μακαριωτάτου ἡ Ι.Σ.Ι. ὁμοφώνως ἐψήφισε τὴν ἄρσιν τοῦ ἐπιτιμίου διὰ τὸν μακαριστὸν Μητροπολίτην ἀπὸ Λαρίσης κυρὸν Θεολόγον.

(Ἐκ τῆς Τριμελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Τύπου)

ΠΕΜΠΤΗ – 8 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1998

Μετὰ τὴν ἐναρκτήριον Προσευχὴν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν, συμπλήρωσιν καὶ ἐγκρισιν τῶν Πρακτικῶν τῆς χθεσινῆς Συνεδρίας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Πρόκοπος ἀνέγνωσε τὴν Εἰσήγησίν του, ἔχουσαν ὡς ἐξῆς:

ΙΔΡΥΣΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ Ἡ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕἰΣ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ

*Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλίππων,
Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Πρόκοπιου*

Μακαριώτατε Πρόεδρε,
Σεβασμιώτατοι Ἀδελφοί,

Θά παραλείψω, εἰσηγούμενος τὸ θέμα «Ἴδρυσις ἐκκλησιαστικῶν Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν – Ἡ συμβολὴ των εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ Δημογραφικοῦ», νὰ ἐπεκταθῶ μὲ τὰ ποικίλα καὶ εἰσαγωγικῶς ἀναγκαῖα ἐπὶ μέρους θέματα καί, κατ' ἀκολουθίαν, νὰ καταπονήσω τὸ Σῶμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, ἀναπτύσσων διὰ μακρῶν τὴν ἀγιογραφικὴν καὶ πατερικὴν διδασχὴν διὰ τὸν ψυχισμὸν καὶ τὴν δεκτικότητα τῶν παιδιῶν τῆς προσχολικῆς ἡλικίας, ὡς καὶ τὴν πρὸς αὐτὰ αὐτονόητον ἀγάπην, τὴν στοργὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας. Θά περιορισθῶ νὰ σημειώσω μόνον, ὅτι κατακολουθοῦσα ἡ τροφὸς Ἐκκλησία τὸ παράδειγμα τοῦ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκὶ νηπιῶσαντος Κυρίου, καὶ καταδεξαμένου «ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ δικαίου Συμεῶν» νὰ βασταχθῆ, ἐπιδιώκει πάντοτε νὰ ἐπισυνάγῃ καὶ νὰ θάλπῃ, ὡς νοσσία ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς (Ματθ. 23,37), τὰ παιδιά ἀπὸ τῆς βρεφικῆς καὶ παιδικῆς ἡλικίας. Ὅταν ὁ Κύριος ἡμῶν ὡς φιλόστοργος φίλος προσεδέχετο

καὶ ἐνηγκαλίζετο τὰ παιδιά, διακηρῦσσων «ἄφετε τὰ παιδιά καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἔλθειν πρὸς με» (Ματθ. 19,14), ὅταν ἠλόγει αὐτὰ καὶ αὐτῶν τὴν ἀγνότητα ἐπεδείκνυε καὶ προέβαλε εἰς τοὺς θέλοντας νὰ καταστοῦν πολῖται τῆς Βασιλείας αὐτοῦ καὶ νὰ τύχουν τῆς σωτηρίας (Μάρκ. 10,13-16), εἶναι αὐτονόητον, ὅτι οἱ διακονοῦντες τὴν Ἐκκλησίαν βιώνουν, ὡς θεῖκον θέλημα, τὴν πρὸς τὰ νήπια τρυφερὰν συμπάθειαν καὶ φιλόστοργον μέριμναν, ἵνα, ἐν τέλει, ἀνατραפוῦν «ἐν παιδείᾳ καὶ νοθεσίᾳ Κυρίου» (Ἐφεσ. 6,4), ἵνα ἀυξάνωσι σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι (Λουκ. 2,52) ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ καὶ ἐκ τοῦ στόματος τῶν νηπίων καὶ τῶν θηλαζόντων θὰ καταρτίζεται ὁ αἰώνιος καὶ τέλειος ὕμνος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ (Ματθ. 21,16).

Εἰς τὴν συνέχειαν θά ἐκθέσω συνοπτικῶς τὰς σκέψεις μου διὰ τὴν ἴδρυσιν καὶ λειτουργίαν Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν εἰς τὰς ἰ. Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προτάσσων ὠρισμένας ἐκτιμήσεις, ἀξιολογήσεις καὶ προοπτικὰς, σχέσιν ἐχούσας πάντοτε πρὸς τὸ θέμα.

1. Ἐκτιμήσεις καὶ ἀξιολογήσεις σημερινῶν δεδομένων.

1.1. Ἐκκλησιαστικά δεδομένα. Κατὰ τὴν παροῦσαν χρονικὴν στιγμήν πολλὰ εἶναι τὰ περὶ τὴν Ἐκκλησίαν δεδομένα, θετικὰ ἢ καὶ ἀρνητικά, τὰ ὁποῖα συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ἀναλήψεως συγκεκριμένων πρωτοβουλιῶν ὑπὸ τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἐξαγγελίαν καὶ ὑλοποίησιν εὐρυτάτου κοινωνικοῦ Προγράμματος, σχέσιν ἔχοντος μετὰ τὴν θεραπείαν ὑπαρκτῶν ἀναγκῶν εὐπαθῶν καὶ οἰνομικῶς ἀδυνάτων, μεμονωμένων προσώπων ἢ ομάδων.

Ἡ ἐκδηλὸς καὶ καθ' ἡμέραν αὐξανομένη στροφή καὶ ἐπιστροφή τῶν νέων καὶ τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν στηρίζουσαν τὰς ἐλπίδας του Μητέρα καὶ τροφὸν Ἐκκλησίαν, ἢ ἐκ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου Προκαθημένου καὶ ἢ ἐκ τοῦ Ἐπιβατηρίου λόγου αὐτοῦ ἱκανοποίησις καὶ ἐξαφθεῖσαι προσδοκίαι, ἀποτελοῦν κρισίμους θετικούς παράγοντας πρὸς ἀξιολόγησιν, ὅπως καὶ ἀρνητικαὶ ἄλλαι συγκυρίαι, ἐν αἷς ὁ συντονισμὸς τῶν ἀντιδραστικῶν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας δυνάμεων καὶ ἢ ὠργανωμένη ἐπίθεσις κατ' Αὐτῆς καὶ τῶν διακονούντων Αὐτὴν προσώπων πρὸς ἀφανισμόν καὶ ἀλλοίωσιν τοῦ εὐμενοῦς ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ψυχολογικοῦ κλίματος, ἢ περαιώσις τοῦ οἰκονομικοῦ ἐλέγχου καὶ ἢ κατάθεσις τοῦ πορίσματος ὑπὸ τῆς συσταθείσης πρὸς τοῦτο Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου καὶ καταλογισμοῦ εὐθυνῶν εἰς τοὺς ὀλιγωρήσαντας καὶ ἐκτραπέντας ἀπὸ τὴν χρηστὴν καὶ ἐντιμὸν διοίκησιν καὶ διαχειρίσιν τῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας. Πάντα ταῦτα καὶ εἴ τι ἕτερον, καθ' ἕκαστον καὶ ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν, συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς προβολῆς τοῦ κοινωνικοῦ προσώπου τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν παροῦσαν περίοδον καὶ εἰς τὸν ἐγκαινιασμὸν πρωτοβουλιῶν, ἐχουσῶν σχέσιν — κατὰ τὴν ἡμετέραν πρότασιν — μετὰ τὴν ἀπορῶν, οἰκονομικῶς ἀδύνατον, πολύτεκνον καὶ γενικῶς ἐμπερίστατον Οἰκογένειαν καὶ τὸ Παιδί τῆς προσχολικῆς ἡλικίας, ὡς καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ὑπογεννητικότητος ἢ τῆς ἀποφυγῆς τῆς τεκνογονίας.

1.2. Τὸ Δημογραφικόν. Ἡ πολύτεκνος καὶ κατ' ἀπόλυτον προτεραιότητα ἢ οἰκονομικῶς ἀδύνατος Οἰκογένεια προσελκύει πάντοτε τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ποιμένων αὐτῆς. Ἄλλωστε τὸ Δημογραφικόν μετὰ τοὺς προσδιορισμοὺς «μέγιστο ἔθνικὸ καὶ ἐκκλησιαστικὸ πρόβλημα» ἀπησχόλησε σοβαρῶς τὴν Ἐκκλη-

σίαν. Κατὰ τὴν τακτικὴν συνέλευσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1996 ἐγένετο ἐμπεριστατωμένη εἰσήγησις, ἠκούσθησαν ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα καὶ ἀναλύσεις καὶ προετάθησαν πολλὰ μέτρα διὰ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος. Μεταφέρομεν καὶ ἐδῶ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐνισχύει τὴν διὰ τοῦ παρόντος γενικωτέραν πρότασιν. «Ἄφησα τελευταῖο — ἔλεγεν ὁ Εἰσηγητὴς — τὸ προτεινόμενον μέτρο περὶ δημιουργίας πολλῶν βρεφονηπιακῶν σταθμῶν, διότι ταπεινῶς κρίνω, ὅτι στὸ ἔργο αὐτὸ πολλὰ ἠμπορεῖ νὰ προσφέρει ἡ Ἐκκλησία, βοηθουμένη ἀπὸ τὸ Κράτος. Πρέπει δὲ νὰ λεχθεῖ, ὅτι σὲ πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου, σὲ πολλὰ Κράτη, ἢ Ἐκκλησία μετέχει στὰ θέματα αὐτά, τὰ ὁποῖα τὴν ἐνδιαφέρουν ἰδιαίτερος, διότι ἀνάγονται σὲ ἠθικοθηρησκευτικὰ ζητήματα τῶν πιστῶν...» καὶ συνέχιζε τὴν πρότασίν του νὰ τὴν ἐξαρτᾷ ἀπὸ εὐνοϊκά, ἔμμεσα κυρίως, οἰκονομικὰ μέτρα καὶ ἐνισχύσεις τοῦ Κράτους πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν ἐλήφθησαν ἀποφάσεις. Ὅμως, τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἐνεκρίθησαν αἱ προτάσεις τοῦ Εἰσηγητοῦ καὶ ὅτι οὐδὲν ἐγένετο μετὰ ταῦτα. Σήμερον εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἰδρῶσμεν περισσοτέρους τῶν πενήντα βρεφονηπιακοὺς σταθμοὺς δι' ἰδίων χρημάτων καὶ νὰ τοὺς λειτουργήσωμεν χωρὶς ἐπιβαρύνσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ταμείων, συνοδεύοντες, τὸ σπουδαιότερον, τοὺς πυρίνους προτρεπτικούς λόγους καὶ τὰς ἐναγωνίους ἐκκλήσεις ὑπὲρ τῆς τεκνοποιίας μετὰ τὴν προσφορὰν παιδοτόπων φυλάξεως καὶ ἀγωγῆς τῶν βλαστῶν τῆς ἀπόρου καὶ εὐπόρου, τῆς πολυτέκνου καὶ μὴ, συγχρόνους ἐλληνικῆς Οἰκογενείας, τῆς ὁποίας οἱ σύζυγοι ἐργάζονται ἢ ἀπασχολοῦνται ἐκτὸς τοῦ οἴκου των.

1.3. Θεσμικαὶ ἀλλαγαί: Τὴν προσοχὴν μας, εἰς τὴν συνέχειαν, εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ ἐπικεντρώσωμεν εἰς τὰς ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἐπιχειρουμένας καὶ ἐφαρμοζόμενας θεσμικὰς ἀλλαγὰς καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς παιδικῆς προστασίας. Παρουσιάζουν πολὺ ἐνδιαφέρον.

Εἰς δεκασέλιδον ἐπίσημον κείμενον τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας καὶ Προνοίας, τιτλοφορούμενον «Οἱ γενικὲς ἀρχὲς γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν, ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Ἐθνικοῦ Συστήματος Κοινωνικῆς Φροντίδας», ἀφοῦ ἀξιολογῶνται αἱ ὑπὸ τῶν ὑφισταμένων φορέων καὶ προγραμματικῶν προσφερόμεναι προνοιακαὶ Ὑπηρεσίαι ὑ-

πὲρ τοῦ Παιδιοῦ, τῆς Οἰκογενείας, τῶν Ἑλικιωμένων, τῶν Ἀτόμων μὲ εἰδικὰς ἀνάγκας καὶ τῶν εὐπαθῶν ομάδων (ναρκομανῶν, ἀσθενῶν καὶ φορέων aids κ.λπ.), ἐκτίθενται τὰ τῆς σταδιακῆς ἀναπτύξεως, ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τοῦ εἰσαγομένου νέου Ἐθνικοῦ Συστήματος Κοινωνικῆς Φροντίδος, μὲ τὴν παράλληλον προοπτικὴν καὶ μετεξέλιξιν καὶ ἔνταξιν εἰς τοῦτο ὄλων τῶν προνοιακῶν Ὀργανώσεων τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν ἰδιωτικῶν, μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος, Ὀργανώσεων.

Μεταφέρω περιληπτικῶς ἀπὸ τὰς Γενικὰς Ἀρχάς... τοῦ «Ἐθνικοῦ Συστήματος Κοινωνικῆς Φροντίδος» τὰ, κατ' ἄμεσον ἢ ἔμμεσον τρόπον, ἀναφερόμενα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ φιλανθρωπικὸν αὐτῆς ἔργον, ὅπως ἐπίσης καὶ τὰ εἰς τὴν ἀξιολόγησιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου ὑπὸ τῶν συντακτῶν τοῦ ἐν λόγῳ κειμένου ὑποστηρίζόμενα.

Θέτοντες ὡς βάσιν τὴν θεμελιώδη, κατ' αὐτούς, ἀρχὴν τῆς, κατὰ προτεραιότητα καὶ ἴσως ἀποκλειστικότητα, παροχῆς πάσης κοινωνικῆς μερίμνης μὲ τὴν εὐθύνην τοῦ Κράτους, προχωροῦν εἰς τὴν θεσμοθέτησιν τοῦ Ἐθνικοῦ Συστήματος Κοινωνικῆς Φροντίδος. Εἰς τὸ Σύστημα προεχόντως παρέχουν ὑπηρεσίας οἱ φορεῖς τοῦ δημοσίου τομέως, οἱ ἐποπτευόμενοι ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ὑγείας καὶ Προνοίας, χωρὶς βεβαίως νὰ ἀποκλείωνται καὶ οἱ ἰδιωτικοὶ φορεῖς, μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος.

Εἶναι χαρακτηριστικὰ ὅσα καταχωροῦνται διὰ τὴν σταδιακὴν ἀνάπτυξιν, τὴν ὀργανῶσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ συστήματος: Τὸ ἐθνικὸν σύστημα — σημειώνεται καὶ μεταφέρονται ἐνταῦθα ὀλίγον παρηλλαγμένα καὶ προσηρμοσμένα εἰς τὸ γλωσσικὸν ὕφος — ἐδράζεται κύρια εἰς τρεῖς πυλῶνας. α) Τὸν δημοσίου τομέα, ὁ ὁποῖος ἀναδιοργανώνεται εἰς τὴν νέαν συγκρότησιν τοῦ κράτους καὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως (κέντρον - περιφέρεια - νομαρχιακὴ αὐτοδιοίκησις - τοπικὴ αὐτοδιοίκησις). β) Τὸν μὴ κερδοσκοπικὸν ἰδιωτικὸν τομέα, δηλ. τὰ ἰδρύματα, τὰ ὁποῖα ἐπιθυμοῦν νὰ ἰδρῦνται καὶ νὰ λειτουργοῦν μὲ θεσμοθετημένας προδιαγραφάς, ἐπὶ τῆ βάσει τῆς συμπληρωματικῆς καλύψεως τῶν ἀναγκῶν καὶ κατόπιν ἐλέγχου τῆς σκοπιμότητος καὶ βιωσιμότητος αὐτῶν. Καὶ γ) Τὸ ἐθελοντικὸν κίνημα καὶ τὰς ὀργανώσεις μὴ κυβερνητικοῦ χαρακτήρος, αἱ ὁποῖαι ὅμως ἐνθαρρύνονται ἀπὸ τὸ Κράτος διὰ νὰ στηρίζουν τὰς δραστηριότητας κυρίως

τοῦ κρατικοῦ τομέως. Εἰς τὸ σχῆμα τοῦτο δυσκολεύομαι ὄντως ν' ἀντιληφθῶ εἰς ποῖον πυλῶνα ἢ τομέα κατατάσσεται ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ ἀναμφισβητήτως πλούσιον προνοιακὸν ἔργον αὐτῆς πῶς ἀξιολογεῖται.

Δηλωτικὴ καὶ ἀποκαλυπτικὴ εἶναι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἢ ἀναφορὰ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ ὁποῖα κατηγορεῖται δι' ἐσωστρέφειαν. Προτιθέμενοι νὰ ὀργανώσουν περαιτέρω τὸν ἐθελοντισμόν, μὲ σκοπὸν νὰ ἐπωφεληθῇ ἀπὸ αὐτὸν τὸ Κράτος, ὑποστηρίζουν, ὅτι «ἡ ἀνάπτυξη καὶ διακίνηση ἐθελοντικοῦ κινήματος σ' ὅλη τὴ χώρα» στοχεύει εἰς «τὴ στήριξη προνοιακῶν προγραμμάτων στὰ πλαίσια τοῦ Ἐθνικοῦ Σχεδιασμοῦ καὶ μὲ βάση τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπικουρικότητος, ἀποτελεῖ (δὲ) βασικὸ πυλῶνα γιὰ ὀλοκληρωμένο, ἀποτελεσματικὸ καὶ συμμετοχικὸ σύστημα κοινωνικῆς φροντίδας». Περαιτέρω θεσμοθετοῦν Ἐθνικὸν Συμβούλιον προωθήσεως τοῦ ἐθελοντισμοῦ μὲ εὐρείας ἀρμοδιότητος τόσον εἰς τὸ Κέντρον ὅσον καὶ εἰς τὴν Περιφέρειαν, ἔχοντες τὴν ἀκόλουθον ἄποψιν περὶ αὐτοῦ. «Ἡ ὀργάνωση τοῦ ἐθελοντισμοῦ — γράφουν ἐπὶ λέξει — καὶ ἡ ἀναφορὰ στὴν τοπικὴ κοινωνία εἶναι ἀκόμη σὲ πολὺ χαμηλὰ ἐπίπεδα. Πέρα ἀπὸ ὀρισμένες μεμονωμένες περιπτώσεις ἀπὸ ἓνα σύνολο 1200 περίπου ἐθελοντικῶν ὀργανώσεων, ὅπου οἱ 800 περίπου ἐμφανίζονται ὡς ἐνεργεῖς, πουθενὰ δὲν ὑπάρχει ὀλοκληρωμένο τοπικὸ σχέδιο δράσης. Οἱ περισσότεροι δήμοι δὲν ἔχουν κοινωνικὲς ὑπηρεσίες, ἡ Ἐκκλησία παρουσιάζει ἐνδοστρέφεια, ἐνῶ οἱ μὴ κυβερνητικὲς ὀργανώσεις λειτουργοῦν χωρὶς θεσμικὸ πλαίσιο».

Σημειώνωμεν, προσέτι, ὅτι προχωροῦν εἰς τὴν μετονομασίαν τῶν φιλανθρωπικῶν σωματείων εἰς σωματεῖα «κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης», ὅτι διὰ τὸν πλήρη ἔλεγχον τοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν ἀσκούντων προνοιακὸν ἔργον ἢ προσφερόντων κοινωνικὰς ὑπηρεσίας, τῆς ἐγκρίσεως παροχῆς τοιοῦτου ἔργου ἢ ὑπηρεσιῶν προϋποθέτουν τὸν ἔλεγχον τῆς σκοπιμότητος, τὴν οἰκονομικὴν βιωσιμότητα καὶ τὴν κοινωνικὴν ἀνταποδοτικότητα ἐν σχέσει μὲ τοὺς πόρους, τοὺς ὁποῖους ἓνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν διαθέτει. Δὲν παραλείπουν δὲ νὰ διακηρύξουν, ὅτι ἡ κρατικὴ στήριξις παρέχεται μὲ αὐστηρὰ κριτήρια καὶ προϋποθέσεις, μὲ προέχον τὴν ἐπικουρικότητα καὶ συγκριτικὴν ἀξιολόγησιν τοῦ προσφερομένου ἔργου. Τὸ Κράτος Προνοίας τείνει νὰ μετεξελιχθῇ σὲ Κράτος ἀλληλεγγύης μὲ προφανῆ τὴν ἀντίφασιν μεταξὺ

τοῦ συγκεντρωτισμοῦ τοῦ ἐξουσιαστικοῦ Κράτους καὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀφελότητος τοῦ ἐθελοντισμοῦ.

1.4. Ἰσχύον νομικὸν πλαίσιον Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν. Ἄλλ' εἶναι σκόπιμον νὰ ἀναφερθῶμεν δι' ὀλίγων καὶ εἰς τὰς διατάξεις τῶν τελευταίων νόμων διὰ τοὺς βρεφικοὺς καὶ νηπιακοὺς σταθμοὺς, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων καθορίζεται ἡ μέριμνα πρὸς τὸ παιδί τῆς προσχολικῆς ἡλικίας καὶ οἱ ὅποιοι διαπνέονται ἀπὸ τὰς ἤδη ἐκτεθείσας γενικὰς ἀρχάς.

Ἦδη μὲ τὸν Νόμον 2503/1997 «Διοίκηση, ὀργάνωση, στελέχωση τῆς Περιφέρειας, ρύθμιση θεμάτων γιὰ τὴν τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ ἄλλες διατάξεις» ὀρίζεται, ὅτι «Κρατικοί, παιδικοὶ καὶ βρεφονηπιακοὶ σταθμοί... μεταφέρονται στοὺς δήμους καὶ στὶς κοινότητες... στὴ διοικητικὴ περιφέρεια τῶν ὁποίων βρίσκονται...», εἰς τὸν ἴδιον δὲ νόμον ρυθμίζονται καὶ αἱ λοιπὰ λεπτομέρειαι λειτουργίας καὶ χρηματοδοτήσεώς των ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας καὶ Προνοίας.

Ἄλλ' ὅπως περιῆλθεν εἰς γνώσιν μου, αἱ γενικαὶ ἀρχαί, περὶ τῶν ὁποίων ὁ λόγος εἰς τὴν προηγουμένην παράγραφον, καθὼς καὶ αἱ λοιπὰ ρυθμίσεις εὔρον τὴν ἀρμόζουσαν θέσιν των εἰς ψηφισθέντα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ προηγουμένου μηνὸς Σεπτεμβρίου καὶ μὴ δημοσιευθέντα εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καθ' ὃν χρόνον γράφονται αἱ γραμμαὶ αὐταί, Νόμον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀνάπτυξη τοῦ Ἐθνικοῦ Συστήματος Κοινωνικῆς Φροντίδας καὶ ἄλλες διατάξεις».

Ἀπὸ τὸ Σχέδιον τοῦ Νόμου καὶ τὸ Πρακτικὸν τῆς Διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς Κοινωνικῶν Ὑποθέσεων ἐπὶ τοῦ νόμου αὐτοῦ θὰ περιορισθῶ, α) νὰ μεταφέρω ἐδῶ μικρὸ χαρακτηριστικὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Εἰσηγητοῦ τῆς πλειοψηφίας, καθ' ὃ: «Τὸ κράτος πρόνοιας στὴν Ἑλλάδα θεμελιώθηκε οὐσιαστικὰ στὴν 10ετία τοῦ '80 ... καὶ ἡ σημερινὴ Κυβέρνηση ἐπιχειρεῖ μὲ τὸ παρὸν νομοσχέδιο τὴ θέσπιση ἑνὸς νέου θεσμικοῦ πλαισίου, ποῦ θὰ μπορεῖ μὲ λειτουργικὸ τρόπο νὰ παρεμβαίνει καὶ νὰ ἀπαντᾷ στὰ μεγάλα κοινωνικὰ προβλήματα καὶ φαινόμενα...». β) Νὰ ἐπισημάνω, ὅτι μὲ τὴν διαδικασίαν μετεξελιξέως τῶν προνοιακῶν Ὀργανώσεων τοῦ Δημοσίου ὀρίζεται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ μεταφορὰ εἰς τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινότητας τῶν βρεφονηπιακῶν καὶ παιδικῶν σταθμῶν, οἱ ὅποιοι παρέχουν πρωτοβάθμιον κοινωνικὴν φρο-

ντίδα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ μεταβίβασις εἰς τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν Α' Βαθμοῦ τῶν βρεφικῶν καὶ παιδικῶν σταθμῶν τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α., τὸ ὁποῖον καταργεῖται ὡς αὐτοτελὲς νομικὸν πρόσωπον καὶ συγχωνεύεται μὲ τὸν Ἐθνικὸν Ὀργανισμὸν Κοινωνικῆς Φροντίδος, καὶ γ) νὰ σημειώσω συμπερασματικά, ὅτι ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ τῶν ὀργάνων του ἀγνοεῖται ἢ ὑποτιμᾶται ἡ πλουσία ἐκκλησιαστικῆ κοινωνικῆ ἐμπειρία καὶ προσφορά. Μετὰ τὴν θεωρίαν περὶ Κράτους Προνοίας τὸ νέον θεσμοθετημένον Ἐθνικὸν Σύστημα Κοινωνικῆς Φροντίδος κατ' οὐσίαν ἀγνοεῖ τὴν «ἐνδοστρεφῆ» Ἐκκλησίαν — μόλις καὶ μετὰ βίας προβλέπεται νὰ μετέχη μετὰ δέκα καὶ πέντε (15) ἄλλων καὶ εἰς ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον Κοινωνικῆς Φροντίδος — καὶ τὸ οὐσιώδες πολύπτυχον ἔργον τῆς ὑπ' Ἐκείνης ἀσκουμένης ποικίλης εὐποιίας. Ἡ ἀξιοποίησις τοῦ ἐθελοντισμοῦ καὶ ἡ γενίκευσις του ἀνὰ τὴν Χώραν θὰ ἐπεχειρεῖτο περισσότερον ἐπιτυχῶς ὄχι διὰ τῆς ἀντιγραφῆς καὶ μεταφορᾶς ξένων προτύπων, ἀλλὰ διὰ τῶν γνωστικῶν καὶ ἐμπειρικῶν δεδομένων τῆς ἐλληνορθόδοξου Παραδόσεως, τὴν ὁποίαν κοσμοῦν λαμπρὰ ἐπιτεύγματα ἀδόλου ἀγάπης, ἀνιδιοτελοῦς φιλανθρωπίας καὶ συνεχοῦς εὐποιίας καὶ κοινωνικῆς προσφορᾶς.

2. Ἀφετηριακαὶ σκέψεις καὶ δεδομένα.

2.1. Τὸ κοινωνικὸν πρόσωπον τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ἀληθῶς φιλάνθρωπον πρόσωπον τῆς Ἐκκλησίας οἱ διοικούντες καὶ ποιμαίνοντες αὐτὴν χρεωστοῦν νὰ προβάλλουν εἰς τὴν ἐλληνικὴν κοινωνίαν, χωρὶς διάθεσιν ἐπιδείξεως ἢ ἰδιοτελοῦς προσωπικῆς αὐτοπροβολῆς. Ἄλλωστε τὰ ἐπιτεύγματα εἰς τὸν χώρον τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐποιίας τιμοῦν τοὺς ἐμπνευστὰς καὶ ἀκαμάτους κοινωνικοὺς ἐργάτας Κληρικοὺς καὶ τοὺς γενναίως προσφέροντας δωρητὰς καὶ εὐεργέτας τῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτὴν τὴν ἀδιάκοπον ποιμαντικὴν καὶ κοινωνικὴν τῆς Ἐκκλησίας προσφορὰν ὑπὲρ τῶν μελῶν τῆς, ὑπὲρ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου καί, προεχόντως, ὑπὲρ τῶν δοκιμαζομένων καὶ ποικίλας ἀνάγκης ἀντιμετωπιζόντων, οἱ ὅποιοι καταφεύγουν καὶ εὐρίσκουν ἀγάπην, στοργὴν καὶ στήριξιν εἰς τὰς προνοίας τῆς Ἐκκλησίας ἰδρυθέντα καὶ μερίμνη Αὐτῆς λειτουργοῦντα, ἀγνωστα ἢ πλημμελῶς γνωστά, πολυώνυμα ἐκκλησιαστικὰ Καθιδρύματα, αὐτὰ ὀφείλομεν νὰ γνωστοποιή-

σωμεν, καθώς, ἐν τελευταία ἀναλύσει, ἐπιβιβαιώνουν τὴν πραγματικὴν διάστασιν τῆς φιλανθρωποῦ προσφορᾶς καὶ ποιμαντικῆς δραστηριότητος τῶν κατὰ τόπους ἱερῶν Μητροπόλεων.

Κατ' ἀπόλυτον, λοιπόν, προτεραιότητα, ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Εὐποιίας νὰ καταγράψῃ μετ' ἀκριβείας κατὰ κατηγορίαν τὰ ἀνὰ τὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος λειτουργοῦντα φιλανθρωπικὰ Καταστήματα, οἱ δὲ πίνακες μὲ τὰ ἀδιαμφισβήτητα στοιχεῖα νὰ δοθοῦν εἰς τὴν δημοσιότητα, πρὶν ἢ μετὰ ἀπὸ τὴν ἐξαγγελίαν τοῦ προτεινομένου Προγράμματος ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας ἀλυσίδος ἐκκλησιαστικῶν Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν.

2.2. Οἰκονομικαὶ δυνατότητες. Τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Δ.Ι.Σ. ὑπάρχουν ρευστὰ χρηματικὰ διαθέσιμα ὕψους 4 δις καὶ πλέον δραχμῶν ἀποτελεῖ βασικὸν δεδομένον δι' εὐοίωνους προοπτικὰς καὶ περὶ τὸ κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Αἱ τελευταίως γινόμεναι προσπάθειαι ἐξελέγξεως τῆς διαχειρίσεως καὶ διοικήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας κατέδειξεν τὴν τάσιν αὐξήσεως τῶν χρηματικῶν διαθεσίμων εἰς ἐτησίαν βάσιν οὕτως, ὥστε καὶ αἱ ἱεραὶ Μητροπόλεις καὶ Μοναὶ νὰ ἐνισχύωνται εἰς τὸ πνευματικὸν καὶ κοινωνικὸν αὐτῶν ἔργον μὲ τρόπον διαφανῆ καὶ δίκαιον, καὶ ἰσχυραὶ βάσεις νὰ τίθενται εἰς ἔργα α) ὑποδομῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως (Συνοδικὸν Μέγαρον), β) περαιτέρω οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως (ὀργάνωσις καὶ παραγωγικαὶ ἐπενδύσεις) καί, κυρίως, γ) ἐφαρμογῆς κατόπιν ἐξονυχιστικῆς μελέτης ὅλων τῶν πτυχῶν τοῦ σοβαροῦ καὶ εὐρύτατου κοινωνικοῦ Προγράμματος, καλύπτοντος, εἰς πανελλήνιον κλίμακα, ἓνα ἐκ τῶν πλέον εὐαίσθητων τομέων, ὅπως εἶναι αὐτὸς τὴν κοινωνικῆς προνοίας καὶ ἀγωγῆς τῶν ἑλληνοπαίδων τῆς προσχολικῆς τρυφερῆς ἡλικίας.

Διὰ τῆς δημοσιοποιήσεως τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ἐλέγχου ἐγένετο εὐρύτατα γνωστὸν τὸ ἀποθεματικὸν ποσὸν τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας καὶ ἐγράφησαν πολλοὶ ὑπερβολαὶ περὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν. Ἡ διάθεσις μέρους ἐκ τοῦ ἀποθεματικοῦ διὰ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ προτεινομένου Προγράμματος θὰ ἀποτελέσῃ τὴν πλέον κατάλληλον καὶ ἀποστομωτικὴν ἀπάντησιν, εἰς ὅσα ἐκ προκαταλήψεως ἢ ποικίλων

σκοπιμοτήτων ὑποστηρίζονται καὶ διαδίδονται διὰ τῶν μέσων ἐνημερώσεως εἰς βάρος τῆς ἀληθείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

3. Μέρημα διὰ τὰ παιδιὰ τῆς προσχολικῆς ἡλικίας.

3.1. Προσχολικὴ ἀγωγή. Ἐρευναι καὶ μελέται τῶν παιδαγωγῶν, παιδοψυχολόγων καὶ ἄλλων εἰδικῶν ἐπιστημόνων ἔδειξαν, ὅτι αἱ βάσεις καὶ τὰ θεμέλια τῆς ἀγωγῆς τίθενται ἀπὸ τὴν στιγμήν τῆς γεννήσεως καὶ ὅτι ἡ ὀρθὴ διαπαιδαγώγησις κατὰ τὴν προσχολικὴν ἡλικίαν ἐγγυᾶται εἰς μέγιστον ποσοστὸν τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐν συνεχείᾳ μορφωτικῆς καὶ παιδαγωγικῆς προσπαθείας.

Ἡ προσχολικὴ ἀγωγή, ἐπιδιώκουσα τὴν πνευματικὴν, ἠθικὴν, σωματικὴν καὶ αἰσθητικὴν ἀνάπτυξιν τῶν παιδιῶν ἡλικίας μέχρι πέντε ἐτῶν, καλλιεργεῖ καὶ ἀναπτύσσει τὰς ψυχοφυσιολογικὰς δυνατότητας αὐτῶν, μορφώνει τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ προετοιμάζει εἰς τὴν ὁμαλὴν ἐνταξιν εἰς τὴν σχολικὴν κοινότητα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν εὐρύτεραν ζωντανὴν κοινωνικὴν πραγματικότητα.

Γενικώτερα, ὑποστηρίζεται, ὅτι, ἐκτὸς τῶν ὡς ἄνω ἐπιτευγμάτων καὶ τῆς βοηθείας καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν πολύτεκνον μητέρα, διὰ τῆς ὀργανώσεως τῆς προσχολικῆς ἀγωγῆς, ὑποβοηθεῖται ἡ οἰκονομικὴ προκοπὴ καὶ ἡ πολιτιστικὴ ἀνάπτυξις, καθὼς εἰς τὰς μητέρας τῶν βρεφῶν καὶ τῶν νηπίων παρέχεται ἡ δυνατότης τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἐνεργοῦ συμμετοχῆς εἰς τὸ κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν γίγνεσθαι.

Ἀπὸ τὴν ἀνάγκην, λοιπόν, τῆς προσχολικῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς θεραπείας τῶν δι' αὐτῆς ἐπιδιωκομένων ὑψηλῶν στόχων καὶ σκοπῶν, μεταπίπτομεν εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν καταλλήλων τόπων φιλοξενίας παιδιῶν προσχολικῆς ἡλικίας.

3.2. Βρεφονηπιακοὶ Σταθμοί. Αἱ εἰς τὴν προηγουμένην παράγραφον νύξεις περὶ τῆς, κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου παιδαγωγικῆς, ἀναγκαιότητος καὶ σκοπιμότητος τῆς προσχολικῆς ἀγωγῆς, χρῆζουν συμπληρώσεως μὲ τὰς παρατηρήσεις καὶ διαπιστώσεις, καθ' ὅς ἡ οἰκογένεια ἀποτελεῖ σήμερον τὸν κύριον δέκτην σοβαρῶν ἀρνητικῶν ἐξελίξεων, ὅπως εἶναι ἡ ἀλλοίωσις τῆς δομῆς καὶ ἡ χαλάρωσις τῶν παραδοσιακῶν δεσμῶν τῆς (πατριαρχικῆς ἢ μητριαρχικῆς) Οἰκογενείας, ἡ συγκέντρωσις εἰς τὰ ἀπρόσωπα ἀστικὰ κέντρα (ἀστυφιλία) καί, κυρίως, ἡ ἀπα-

σχόλησις τῆς γυναικὸς - μητέρας (ὑπάνδρου ἢ καὶ ἀνυπάνδρου) ἐκτὸς τοῦ οἴκου τῆς. Εἰς ταῦτα προσθετέα καὶ ὅσα, εἰς ἀπάντησιν τῶν διδασκῶν τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς τεκνοποιίας καὶ περὶ τῆς ἀπειλῆς ἐκ τῆς ὑπογεννητικότητος διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Ἑλληνισμόν, ἰσχυρίζονται οἱ σημερινοὶ γονεῖς, ὅτι δηλαδὴ δυσκολεύονται ἢ δὲν ἔχουν ποῦ νὰ ἐμπιστευθοῦν τὰ παιδιὰ των κατὰ τὴν προσχολικὴν περιόδον τῆς ἡλικίας των, διὰ νὰ ἐργασθῆ καὶ ἡ μητέρα καὶ νὰ συμβάλῃ εἰς τὰ συνεχῶς αὐξανόμενα οἰκονομικὰ βάρη τῆς διαβιώσεως ὄλων τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας.

Οἱ ἐνδεικτικῶς καταγραφόμενοι λόγοι καὶ ἀνάγκαι ὁδηγοῦν εἰς τὴν ἀναζήτησιν: α) τοῦ καταλλήλου τόπου διὰ τὴν παραμονὴν καὶ φύλαξιν τῶν παιδιῶν κατὰ τὰς ὥρας ἐργασίας τῶν γονέων, β) τοῦ ἀσφαλούς περιβάλλοντος, εἰς τὸ ὁποῖον εἰδικευμένον προσωπικὸν θὰ εὐκολύνῃ καὶ θὰ συμπληρώσῃ τὸ παιδευτικὸν ἔργον τῶν γονέων διὰ τὴν μόρφωσιν, ἀνάπτυξιν καὶ ψυχαγωγίαν τῶν μικρῶν παιδιῶν, γ) τοῦ φυσικοῦ καὶ ψυχολογικοῦ χώρου, εἰς ὃν θὰ περισσεύῃ ἡ στοργή, ἡ ἀγάπη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τὸ παιδί, ὅπως αὐτὰ ἀναδύονται ἀπὸ τὴν πρὸς αὐτὸ στάσιν καὶ διδασκαλίαν τοῦ ἰδίου τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Ἄλλ' ἐνῶ οὕτω προβάλλουν αἱ ἀνάγκαι ὑπάρξεως καὶ λειτουργίας πολλῶν βρεφονηπιακῶν σταθμῶν, ἡ πραγματικότης εἶναι ὀδυνηρὰ καὶ ἀποκαρδιωτικὴ. Δὲν ὑπάρχουν πολλοὶ σταθμοί, οἱ βρεφικὸι σταθμοὶ σπανίζουσιν, οἱ περισσότεροι δέχονται τὸ παιδί μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν 12 μηνῶν, οἱ σταθμοὶ τοῦ ΠΙΚΠΑ ἔχουν ἐγκαταλειφθῆ, ὅπως καὶ οἱ Κρατικοί, καθὼς τὸ «Κράτος Προνοίας» ἀδυνατῆ ἢ δὲν θέλῃ νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν, μεταθέτον τὴν εὐθύνην αὐτὴν εἰς τὴν ἄπειρον τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν, ἀρνούμενον ἢ ἐπιφυλασσόμενον νὰ συνεργασθῆ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας.

Κατόπιν τούτων ὁ ὀρίζων τοῦ εὐαισθήτου αὐτοῦ τομέως προβάλλει βεβαρυμένος, ἢ δὲ ἀνάπτυξις τῶν ἰδιωτικῶν παιδικῶν σταθμῶν δὲν ἀποτελεῖ τὴν ἰδεώδη λύσιν τοῦ προβλήματος. Εἰς τὴν ὀργάνωσιν κέντρων προσχολικῆς ἀγωγῆς καὶ διαμονῆς παιδιῶν μικρὰν μόνον θέσιν ἔμπορεῖ νὰ ἔχη ἡ κερδοσκοπία. Ἄλλωστε τὰ ὑψηλὰ δίδακτρα συνιστοῦν λόγον μὴ ἐπιλογῆς αὐτῆς τῆς λύσεως ἀπὸ τὴν μὲ περιορισμένας οἰκονομικὰς δυνατότητας μέσῃν ἑλληνικὴν οἰκογένειαν.

Ἀναγκαστικῶς, λοιπόν, οἱ γονεῖς ὁδηγοῦνται, εἴτε νὰ ἐμπιστεύωνται τὴν φύλαξιν τῶν παιδιῶν των εἰς συγγενικὰ ἢ μισθωμένα, συνήθως ἀκατάλληλα, πρόσωπα, εἴτε νὰ ἀποφεύγουν τὴν τεκνογονίαν διὰ νὰ γευώμεθα ἤδη τοὺς πικροὺς καρποὺς καὶ τὰς ἀπειλητικὰς διὰ τὸ Ἔθνος συνεπειὰς τοῦ συνεχοῦς ὀξυνομένου δημογραφικοῦ προβλήματος.

3.3. Ἐμπειρίαι ἀπὸ τὴν ἴδρυσιν καὶ λειτουργίαν ἐκκλησιαστικοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ. Ἡ τριετὴς λειτουργία βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ ἐν Καβάλα, δυναμικότητος ἑκατὸν πενήντα (150) παιδιῶν (70 βρεφῶν - 80 νηπίων), ὑπὸ τὴν αἰγίδα καὶ τὴν ἀμεσον ἐποπτεῖαν καὶ εὐθύνην τῆς ἱεράς Μητροπόλεως, παρέχει πολύτιμα στοιχεῖα γνώσεων καὶ πείρας περὶ τὴν ἴδρυσιν, ἀνέγερσιν, ἐξοπλισμὸν καὶ λειτουργίαν παιδικῶν ἐκκλησιαστικῶν Σταθμῶν.

Ἡ συνάντησις τῆς ἱεράς Μητροπόλεως, ἡ ὁποία ἦτο διατεθειμένη ν' ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην λειτουργίας βρεφικοῦ κατὰ πρῶτον λόγον, ἀλλὰ καὶ νηπιακοῦ Σταθμοῦ, μετὰ Καβαλιώτου εὐκαταστάτου ἐμπόρου, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν ἀποψιν, πρῶτον μὲν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία κατέχει παραδοσιακῶς εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῆς εὐρυτέρας ἀποστολῆς αὐτῆς, τὰ πρωτεῖα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων κοινωνικοῦ καὶ φιλανθρωποῦ χαρακτήρος, δεύτερον δέ, ὅτι ὑφίσταται ἀνάγκη συμπαραστάσεως πρὸς τὰς πολυτέκνους οἰκογενείας καὶ πρὸς τὴν ἑλληνίδα μητέρα, τὴν ἀντιμετωπίζουσαν δυσκολίας εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν βρεφικῆς καὶ νηπιακῆς ἡλικίας παιδιῶν, γεγονὸς ἀποτελοῦν ἀνασταλτικὸν παράγοντα τεκνοποιίας εἰς τὴν σύγχρονον οἰκογένειαν, καὶ τρίτον, ὅτι ἐλλείπουν βρεφονηπιακοὶ Σταθμοί, ὑποβοηθοῦντες τοὺς γονεῖς εἰς τὴν ὑγιᾶ ψυχικὴν καὶ κοινωνικὴν διάπλασιν τῶν τέκνων των, ἀπέφερε τὴν παρὰ τοῦ ἰδιώτου δωρεὰν ἑκατὸν καὶ πλέον ἑκατομμυρίων δραχμῶν διὰ τὴν ἐπὶ ὑπάρχοντος ἐν Καβάλα ἐνοριακοῦ οἰκοπέδου ἀνέγερσιν καταλλήλου κτηρίου πρὸς στέγασιν τῶν δραστηριοτήτων τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος Ἀρωγῆς τοῦ Παιδιοῦ».

Τὸ ἴδρυμα τοῦτο θὰ ἐπεδίωκε: i. τὴν πάσης φύσεως ἀρωγὴν, ἐνίσχυσιν καὶ προστασίαν τῆς μητρότητος, τῶν πολυτέκνων καὶ τῶν οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρων οἰκογενειῶν, ii. τὴν καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν εἰς τὰς εὐπλάστους παιδικὰς ψυχὰς ὑγιῶν ἠθικῶν, πνευματικῶν καὶ ἐθνικῶν.

κών άρχών και άξιών, iii. την διοργάνωσιν εκδηλώσεων δια την αντιμετώπισιν και επίλυσιν του δημογραφικού προβλήματος και, κυρίως, iv. την λειτουργίαν βρεφικού και νηπιακού σταθμού έν συνδυασμῶ πρὸς την παράλληλον λειτουργίαν ιατροκοινωνικού κέντρου δια την προστασίαν τῆς μητρότητος και την παροχήν παιδιατρικῶν συμβουλῶν, έμβολίων κ.λπ.

Αί άπαραίτητοι διαδικαστικάι ένέργειαι (συμβολαιογραφική πράξις δωρεᾶς έν ζωῆ, δημοσίευσις Κανονισμού ίδρύσεως και λειτουργίας, άνοιχοδόμησις τετραορόφου κτηρίου, έξοπλισμός κ.λπ.) έγκαιρως έπερατώθησαν και ό Σταθμός άπό τριετίας λειτουργεί με πλήρη κάλυψιν (περὶ τὰ 150 βρέφη και νήπια) με ώρариον άπό 7ης πρωινῆς έως 4ης μεταμεσημβρινῆς, με δέκα (10) βρεφονηπιοκόμους και τρείς (3) βοηθητικὸν προσωπικόν, με ιατρὸν έπισκέπτην, με προσφορὰν δύο γευμάτων, ώστε κατά τρόπον άριστον νὰ έξυπηρετῶνται ισάριθμοι πρὸς τὰ παιδιὰ οίκογένειαι. Ός πρὸς τὰς έντυπώσεις και τὰ άποτελέσματα αὐτῆς τῆς προσπάθειας μαρτυρεῖ τὸ γεγονός, ότι ἤδη κατά τὸ άρξάμενον τρίτον έτος λειτουργίας του Σταθμοῦ έχουν καλυφθῆ όλαί αί θέσεις και τῶν βρεφῶν και τῶν νηπίων με συνεχῶς αύξανομένην ζήτησιν.

Και, τελευταίον, τὸ πλέον άξιοσημείωτον: Ό Σταθμός λειτουργεί χωρὶς οὐδεμίαν οίκονομικὴν έπιβάρυνσιν τῆς ιερᾶς Μητροπόλεως ἢ οίουδήποτε άλλου. Ένώ φιλοξενοῦνται περὶ τὰ 40 παιδιὰ έντελῶς δωρεὰν (εἰσόδημα γονέων κάτω τῶν 2,5 έκ.ατ.), τὰ έσοδα εκ τῆς εἰσφορᾶς τῶν γονέων (20 χιλιάδας μηνιαίως με εἰσόδημα γονέως άνω τῶν 2,5 έκ.ατ. και 30 χιλ. μηνιαίως άνω τῶν 5 έκ.ατ. δρχ.) καλύπτουν τὰ έξοδα κυρίως τῆς μισθοδοσίας και τὰς λοιπὰς άνελαστικάς λειτουργικὰς δαπάνας. Έπομένως χωρὶς έπιβάρυνσιν δια τοὺς έχοντας την εὐθύνην τῆς λειτουργίας.

4. Ἰδρυσις και λειτουργία Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν εἰς τὰς ἰ. Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

4.1. Οίκονομικὸς προγραμματισμός. Εἰς τὰ προεκτεθέντα ύπάρχουν διάσπαρατα στοιχεία οίκονομικου χαρακτήρος και περιεχομένου δια τὸ προτεινόμενον Πρόγραμμα ίδρύσεως εἰς άπάσας, σχεδόν, τὰς ἰ. Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παιδικῶν Σταθμῶν. Η συγκυρία

ύπάρξεως διαθεσίμου χρηματικού κεφαλαίου έννοεῖ την ύλοποίησιν τοιαύτης έμβελείας ποιμαντικού σχεδιασμοῦ, σχέσιν έχοντος με τὸ παιδὶ τῆς προσχολικῆς ἡλικίας, με την ύπογεννητικότητα και τὸ, όσημέραι όξύτερον καθιστάμενον, δημογραφικὸν τῆς Χώρας ἡμῶν πρόβλημα.

Έκ του διαθεσίμου τῶν τεσσάρων (4) και πλέον δισεκατομμυρίων δραχμῶν, ποὺ διαθέτει ἢ Οίκονομικὴ Ἐπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, δι' άποφάσεως τῶν άρμοδίων όργάνων (Διοικούσης Ἐπιτροπῆς - Ἱερᾶς Συνόδου και, επίσης, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας) ποσὸν 2 έως 2,5 δισεκατομμυρίων δραχμῶν νὰ διατεθῆ δια την ίδρυσιν και λειτουργίαν μεσαίας τάξεως βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν εἰς τὰς περισσοτέρας ιερᾶς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ την έγκύκλιον πρόσκλησιν τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν δια την εκδήλωσιν ένδιαφέροντος συμμετοχῆς εἰς τὸ Πρόγραμμα, ύπὸ την προϋπόθεσιν πάντοτε τῆς ύπάρξεως καταλλήλου εκκλησιαστικού οίκοπέδου (κυριότητος Ἱερᾶς Μητροπόλεως, Μονῆς ἢ Ἐνορίας), ύπολογίζεται, ότι θ' ανταποκριθοῦν περὶ τὰς πενήκοντα ἰ. Μητροπόλεις. Δια τὸν άριθμὸν αὐτὸν υπεραρκεῖ τὸ προαναφερθὲν ποσόν, με δεδομένα άφ' ένὸς μεν την εκπόνησιν τῶν σχεδίων και τῶν άλλων μελετῶν ύπὸ τῆς Οίκονομικῆς Ἐπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου και άφ' έτέρου την ύπὸ άρμοδίου εκκλησιαστικῆς Ἐπηρεσίας (ναοδομίας) εκδοσιν τῆς άδείας άνεγέρσεως και εκ τρίτου με προγραμματισμένην την κατ' έτος άνοιχοδόμησιν άριθμοῦ τινος Σταθμῶν δια την έντὸς 3-5 ετῶν κάλυψιν όλων τῶν ύποβληθησομένων αίτημάτων.

Υπολογίζεται, ότι τεσσαράκοντα έως πενήκοντα έκ.ατ. δρχ. — ό συνταχθησόμενος ύπὸ τῶν Τεχνικῶν προϋπολογισμός θὰ εἶναι περισσότερον άκριβῆς — θὰ επαρκέσουν δι' εκαστον βρεφονηπιακὸν Σταθμὸν δυναμικότητος έξήκοντα (60) περίπου βρεφῶν και νηπίων (8 έως 60 μηνῶν), καθὼς και δια τὸν έξοπλισμὸν των.

Εἰς την ένδεχομένην ένστασιν δια την νομιμότητα τῆς δαπάνης εκ τῶν έσόδων τῆς Οίκονομικῆς Ἐπηρεσίας θὰ άντιπαρατεθῆ ἢ άποψις, ότι πέραν τῶν Κανονιστικῶν διατάξεων τὰ Συνοδικὰ Ὁργανα κυριαρχικῶς άποφασίζουν επί τῆς διαθέσεως τῶν πόρων εκ τῆς διαχειρίσεως τῆς εκκλησιαστικῆς περιουσίας.

Ἄλλωστε ὑπάρχει ἡ δυνατότης ἐπὶ τοῦ προσφερομένου οἰκοπέδου καὶ τοῦ μέλλοντος ν' ἀνεγερθῆ κτηρίου νὰ καταστούν συγκύριοι τὸ ἰδιοκτήμον ἐκκλησιαστικὸν πρόσωπον καὶ ἡ χρηματοδοτοῦσα Ἱερὰ Σύνοδος, ὥστε δι' ἀμφοτέρω τὰ συμβαλλόμενα μέρη νὰ ὑπάρχη ἀντιπαροχὴ καὶ ἔμμεσος διασφάλις τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον θὰ διατεθῆ.

4.2. Κτηριολογικὸς προγραμματισμός. Τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰς κτηριακὰς ἐγκαταστάσεις τῶν βρεφικῶν καὶ νηπιακῶν Σταθμῶν ρυθμίζοντα ὑπὸ τῶν νόμων καὶ τῶν σχετικῶν κανονισμῶν τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας.

Εἰς ἐπιλεγσόμενον Τεχνικὸν Γραφεῖον θ' ἀνατεθῆ ἡ ἐκπόνησις τῶν μελετῶν κατὰ τὰς προδιαγραφὰς τῶν νόμων περὶ παιδικῶν Σταθμῶν. Ἄρχοῦν δύο ἕως τρεῖς τύποι συγχρόνων καὶ ἀνέτων κτηρίων μὲ τοὺς ἀπαραιτήτους βοηθητικούς χώρους, οἱ ὁποῖοι θὰ προσαρμῶζονται εἰς τὰ διαθέσιμα ἐκκλησιαστικά οἰκόπεδα. Ἄν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἀδειαὶ λειτουργίας παιδικῶν Σταθμῶν δίδονται καὶ εἰς διαμερίσματα ἐντὸς πολυκατοικιῶν, τότε γίνεται ἀντιληπτόν, ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξουν προβλήματα χορηγήσεως ἀδειῶν εἰς εἰδικὰ κτίσματα, σχεδιασμένα καὶ ἀνεγερθέντα κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς καὶ τὰς προϋποθέσεις, πού θέτει ἡ κειμένη νομοθεσία.

Διὰ τῆς ἐκπόνησεως τῶν μελετῶν ὑπὸ ἡ μερῖμνη τῆς Ὑπηρεσίας ἡμῶν θὰ ἔχωμεν καὶ σύγχρονα, εἰδικῶς σχεδιασμένα, οἰκοδομήματα καὶ περιορισμὸν τῆς δαπάνης διὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἀπαραιτήτων Τευχῶν δι' ἕκαστον παιδικὸν Σταθμὸν καὶ τὸν περιορισμὸν τοῦ γενικοῦ κόστους τῆς κατασκευῆς καὶ τοῦ ἐξοπλισμοῦ διὰ τῶν ὁμαδικῶν παραγγελιῶν καὶ κατασκευῶν.

4.3. Κόστος λειτουργίας. Ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸ κόστος λειτουργίας τῶν ὑπὸ ἴδρυσιν ἀνὰ τὰς ἱερὰς Μητροπόλεις παιδικῶν Σταθμῶν, τῶν μελλόντων νὰ λειτουργήσουν μὲ τὴν μερῖμναν καὶ τὴν εὐθύνην τῶν κατὰ τόπους Σεβ. Μητροπολιτῶν, εἶναι σκόπιμος καὶ ἐπιβεβλημένη. Δὲν θὰ πρέπει νὰ ἰδρυθοῦν Σταθμοί, οἱ ὁποῖοι δὲν θὰ λειτουργήσουν καὶ δὲν θὰ συμβάλλουν εἰς τὴν θεραπείαν πραγματικῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν, ὅταν αἱ ἀπαιτήσεις εἰς τὸν τομέα τῆς προστασίας τοῦ παιδιοῦ τῆς προσχολικῆς ἡλικίας εἶναι μεγάλαι, θὰ καταστούν δὲ περισσότερο ὀξείες διὰ τῆς εἰς τὴν τοπικὴν Αὐτοδιοίκησιν ἀναθέσεως τῆς εὐθύνης λειτουργίας τῶν Κρατικῶν

Παιδικῶν Σταθμῶν, οἱ ὁποῖοι εἰς πλείστας περιπτώσεις θὰ ὑπολειπτοῦν καὶ θὰ διαλυθοῦν.

Ἡ Ἐκκλησία μὲ τὴν ἴδρυσιν ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων ἰδιωτικοῦ δικαίου, μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος, θὰ καλέσῃ τοὺς γονεῖς νὰ συνεισφέρουν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐξόδων λειτουργίας τοῦ Σταθμοῦ, μὲ ἀπόλυτον κριτήριον τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν αὐτῶν. Θὰ ὑπάρχουν παιδιὰ, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ καταβάλλουν μηνιαῖα τροφεῖα. Ἄλλὰ οἰκογένειαι, διαθέτουσαι ὑψηλὸν εἰσόδημα προθύμως θὰ συνεισφέρουν διὰ τὴν κάλυψιν τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐργαζομένων. Εἶναι διὰ τὰς περισσοτέρας ἱκανοποιητικὸν τὸ γεγονός, ὅτι ἐμπιστεύονται τὰ τέκνα τῶν εἰς τοὺς Συνεργάτας τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς διακρινομένους διὰ τὸν ζῆλον τῶν εἰς τὸ παιδαγωγικὸν ἔργον καὶ τὴν ἀγάπην τῶν πρὸς τὸ παιδί. Ἄλλωστε προηγείται ἡ ἐπιλογὴ τῶν καταλλήλων καὶ διαθετότων τὰ ἀπαραίτητα χριστιανικὰ καὶ παιδαγωγικὰ προσόντα. Θὰ ὑπάρχουν προσέτι καὶ οἱ δωρηταί, οἱ ὁποῖοι ἀυθορμητῶς θὰ προσφέρουν, ὅπως καὶ τὸ Κράτος, διαπιστώνον ὅτι ἡ ἀποτελεσματικὴ δρᾶσις τῶν ἐκκλησιαστικῶν παιδικῶν Σταθμῶν συμβάλλει εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπιμέρους ἀναγκῶν εἰς τὸν εὐαίσθητον τομέα τῆς παιδικῆς προστασίας.

Εἰς τὸ στάδιον τῆς μελέτης τοῦ Προγράμματος, αἱ ἐμπειρίαι τῶν Ἀδελφῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν, οἱ ὁποῖοι λειτουργοῦν ἤδη Παιδικοὺς Σταθμούς, θὰ εἶναι ἰδιαιτέρως χρήσιμοι, καθὼς καὶ εἰς τὴν συζήτησιν, ἡ ὁποία θὰ ἀκολουθήσῃ τὸ τέλος τῆς παρούσης εἰσηγήσεως.

Τὰ προεκτεθέντα ἀποτελοῦν σκέψεις ἢ νύξεις διὰ νὰ στραφῆ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἓνα ἐκ τῶν πλέον σοβαρῶν τομέων τῆς ποιμαντικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐργασίας. Κατὰ τὴν παρούσαν χρονικὴν στιγμήν ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία καλεῖται νὰ ἐμφανισθῆ συνοδεύουσα τοὺς λόγους καὶ τὰς προτροπὰς αὐτῆς μὲ ἔργα ὑποστηρικτικά. Νὰ παράσχῃ εἰς τὸ Πλήρωμά Της δεῖγμα γραφῆς περὶ τοῦ τρόπου ἀξιοποιήσεως τῶν περιουσιακῶν αὐτῆς στοιχείων καὶ τῆς χρησιμοποίησεως τῶν χρηματικῶν διαθεσίμων.

Ἡ πλουσία καὶ μακροαίων ἐκκλησιαστικὴ παράδοσις εὐπορίας συνεχίζεται, ἀναζητοῦσα μάλιστα νέους τομεῖς κοινωνικῆς δράσεως καὶ προσφοράς. Ἡ ἐνασχόλησις μὲ τὸ παιδί τῆς προσχολικῆς ἡλικίας θ' ἀποτελέσῃ τὴν βάσιν καὶ τὴν

ἀρχήν, διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ ὠργανωμένη προσπάθεια τῆς ἀναλήψεως πρωτοβουλιῶν εἰς ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς Ἐκπαιδεύσεως. Ἡ προοπτικὴ αὐτὴ συνιστᾷ τὴν ὀφειλὴν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς

τὴν ἑλληνικὴν Οἰκογένειαν κατὰ τὰς ὄντως κρίσιμους παρούσας στιγμὰς τῶν μετασηματισμῶν καὶ θεσμικῶν ἀλλαγῶν, ἀλλὰ καὶ χρέος τῶν Λειτουργῶν τῆς πρὸς τὸν Λαὸν τοῦ Θεοῦ.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος εἰσηγήθη τὸ θέμα:

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΙΣ ΤΗΣ Ι.Σ.Ι. ΔΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰωαννίνων
κ. Θεόκλητου

Ἡ ἀποκαλυφθεῖσα Ἐκκλησία εἰς τὴν ἱστορικὴν τῆς διαδρομὴν συμμίνγεται μετὰ τοῦ κόσμου, καὶ τοῦτο ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν μεταλλαγὴν τῆς παρουσίας τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐγγύτερον πρὸς τὰς μορφολογικὰς τοῦ κόσμου ὄψεις. Καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ ἀνθρωπόμορφος ὄψις τῆς Ἐκκλησίας ἐμπεριέχεται εἰς τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολὴν Τῆς, ὡς γεγεννημένη διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὅμως μὴ ὑποκειμένη εἰς ἐξανθρωπισμὸν καὶ μεταστοιχείωσιν Τῆς εἰς ἀνθρώπινον κατασκευάσμα, διότι τότε ἀποστερεῖ τὴν ἐλπίδα τῆς θεώσεως ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον. Παρὰ τὴν γενικὴν ταύτην προσωπικὴν παραδοχὴν, ἐν τῷ συγκεκριμένῳ χοροχρόνῳ ἡ Ἐκκλησία, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν μιᾶς σειρᾶς παραμέτρων, ὑπάρχει ὑπὸ μορφήν ἀπαιτοῦσα ἀναγκαιότητος κοσμικᾶς, τὰς ὁποίας εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο, ἀφοῦ τὰς προσλάβῃ νὰ τοὺς προσφέρῃ τὴν μεταφυσικὴν τῆς ὑφὴν καὶ νὰ μεταστοιχείωσῃ ταύτας εἰς ὄργανα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ.

ὑπὸ τὸ πρίσμα καὶ τὸ βάρος τῆς ἀνωτέρω σημειολογίας, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἔχει προκύψει, ὡς αὐτονόητος ἀνάγκη, ἡ δημιουργία ἐνὸς συγχρόνου Συνοδικοῦ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ στεγάζονται καὶ θὰ συνεργάζονται τὰ ἀνθρωπόμορφα ὄργανα τὰ ὁποία υἰοθέτησε ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ ῥοῇ τοῦ χρόνου, ὡς ὄργανα διακονοῦντα εἰς τὸ Σωτηριολογικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Ὡς πρώτη μαρτυρία δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ὑπ' ἀριθμ. 1672/17.10.1969 Ἐγκύκλιος τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τῆς ὁποίας θεσπίζεται ὁ πρῶτος οἰκονομικὸς πόρος διὰ τὴν ἀνεγερσιν τοῦ Συνοδικοῦ. Δυστυχῶς δὲν δύναται τις νὰ ἀνεύρῃ φάκελλον συγκεκριμένον τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Συνοδικοῦ.

Ἡ πρώτη συνοπτικὴ ἱστορία εὑρίσκεται διατυπωμένη εἰς τὴν συνταχθεῖσαν Ἐκθεσιν τῆς ὑπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου τριμελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς «Περὶ τῆς Οἰκονομικῆς Διαχειρίσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», τὴν ὑποβληθεῖσαν εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας.

Ἐξ αὐτῆς τῆς συνόψεως ἀναφέρομεν τὰ ἀκόλουθα ὡς πυρῆνα τῆς ἱστορίας τῆς ἐξελίξεως.

Τὸ πρῶτον τίθεται ἡ ἀνέγερσις Συνοδικοῦ, μὲ ἐπιλεγέντα χώρον, τὸ παρακείμενον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς οἰκόπεδον τῆς ὁδοῦ Θουκυδίδου καὶ ἀρχικῶς ὀρισθέντα ἀρχιτέκτονα μελετητὴν τὸν ἤδη μακαριστὸν Νικολαΐδη. Ἐξ αἰτίας τῆς ἀποκαλύψεως ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων εἰς τὸ οἰκόπεδον ἡ ἰδέα τῆς ἀνεγέρσεως μεταφέρεται εἰς τὸ οἰκόπεδον τῆς ὁδοῦ Δεινοκράτους ὀλικοῦ ἐμβαδοῦ ἑνδεκα περίπου στρεμμάτων καὶ ὀρίζεται μελετητῆς ὁ Ἀρχιτέκτων Γεώργιος Ἀξιῶτης συντάξας καὶ παραδώσας εἰς τὴν Δ.Ι.Σ. προμελέτην, δυνάμει ἐνὸς ἀρχικῶς προβλεφθέντος κτηριολογικοῦ προγράμματος συνοδικῆς ἐπιφανείας μέτρων τετραγωνικῶν 21.600.

Τὴν παρακολούθησιν τῆς πορείας τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Συνοδικοῦ ἡ Δ.Ι.Σ. ἐν ἔτει 1991 ἀνέθηκεν εἰς τριμελῆ ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Γεώργιον, ἧτις ἐτήρησεν καὶ βιβλίον πρακτικῶν, ἀλλὰ τὴν 28ην Μαρτίου 1995 διὰ νεωτέρας ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ. ληφθεῖσης τὴν 14.03.1995 ἡ ἀρμοδιότης μετεβιβάσθη εἰς τὴν Οἰκονομικὴν Ὑπηρεσίαν.

Εἰς ἔγγραφον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας Σεβασμιώτα-

τον Μητροπολίτην Καισαριανῆς ἀναφέρεται ὅτι «3. — εἰς τὰς 14 Φεβρουαρίου 1994 ἡ Ἐκκλησία ἀνέθεσε εἰς Knowledge Trust and Investment τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ νῦν Συνοδικοῦ Μεγάρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ χρήματα τὰ ὁποῖα θὰ ἐξησφάλιζε ἢ ἐν λόγῳ ἑταιρεία διὰ προσπαθειῶν τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἢ τὸ Ἐξωτερικὸν (E.E.)» καὶ ἐκθέτει περαιτέρω τὴν πρὸς τὸν Διευθυντὴν τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας ἀναπτυχθεῖσαν ἀποψιν τῆς ἑταιρείας ὅτι θὰ ἦτο καλλίτερον διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν προσδοκωμένων πόρων ἢ ἔνταξις τοῦ νέου Συνοδικοῦ εἰς τὰς φροντίδας τῆς ἑταιρείας.

Ἡ πρότασις αὕτη διεβιβάσθη εἰς τὴν Δ.Ι.Σ. ὑπὸ τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας προκειμένου νὰ ἀποφασίσῃ. Ἡ κίνησις αὕτη θὰ πρέπει νὰ ὠδήγησε εἰς τὴν σύναψιν τῆς Συμβάσεως μετὰ τῆς Κ.Τ.Ι. ἢ ὁποῖα πλέον κρίνεται ἀπὸ τὸ Πόρισμα καὶ τῆς ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς. Τὴν 17ην Δεκεμβρίου 1996 ἔγγραφον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιον γνωστοποιεῖ ἀπόφασιν τῆς 10.12.1996 τῆς Δ.Ι.Σ. διὰ τῆς ὁποίας ὀρίζεται τριμελὴς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην σχετικοῦ μὲ τὸ Συνοδικὸν ἔγγραφο τῆς Κ.Τ.Ι. καὶ νὰ εἰσηγηθῇ τῇ Συνόδῳ.

Ἡ ἐναλλαγὴ ὑπευθύνων καὶ ἀρμοδίων περὶ τὸ θέμα, φοβούμαι ὅτι θὰ εἶναι πλουσιωτέρα ἐάν τις ἐνσκήψῃ εἰς τὸ Γενικὸν Ἀρχεῖον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπικεντρούμενος εἰς τὸ συγκεκριμένον θέμα.

Ἡ νῦν ὑφισταμένη κατάστασις ἐμφανίζεται ὡς ἀκολούθως: Μὲ τὴν ἀπὸ 5ης Νοεμβρίου 1997 ἀπόφασιν τῆς Δ.Ι.Σ. ἀνετέθη εἰς τὸν Ἀρχιτέκτονα κ. Γ. Ἀξιότιμην ἢ ἐκπόνησις τῆς ὀριστικῆς μελέτης τοῦ Συνοδικοῦ καὶ ἀνετέθη εἰς τὴν Οἰκονομικὴν Ὑπηρεσίαν, ὅπως προετοιμάσῃ τὸ σχέδιον συμφωνητικοῦ δι' οὗ θὰ περιγράφεται τὸ ἀνατιθέμενον ἔργον καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Σύνοδον πρὸς ἔγκρισιν.

Ἡ σύνταξις τοῦ σχεδίου συμβάσεως μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἀρχιτέκτονος Μηχανικοῦ εὐρίσκειται ἐν ἐξελίξει, τῆς καθυστερήσεως ὀφειλομένης κυρίως εἰς τὴν ἀναγκαιότητα νὰ περιληφθοῦν ἐν αὐτῷ οἱ συγκεκριμένοι χρόνοι τῶν διαφόρων φάσεων τοῦ ἔργου καὶ αἱ ὁποῖαι φάσεις θὰ προσδιορισθοῦν μετὰ τὴν σχετικὴν ἀναθεώρησιν τῆς προμελέτης,

ἣτις προέκυψε μετὰ τὴν ὑπὸ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον συσκέψεως διὰ τὴν ὀριστικοποίησιν τοῦ κτηριολογικοῦ προγράμματος. Πιστεύομεν ὅτι θὰ εἶναι ἔτοιμον κατὰ τὸν τρέχοντα μῆνα.

Μὲ βάσιν τὰς τελευταίας ἀποφάσεις ἐπὶ τῆς ὑφισταμένης προμελέτης, εἰς τὴν ἀναφερομένην σύσκεψιν, καὶ τὴν διατύπωσιν τῶν δοθεισῶν ὀδηγιῶν εἰς τὸν μελετητὴν ἐπὶ σχεδίων, τὰ ὁποῖα ἐκπονήθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὑφισταμένου οἰκοπέδου καὶ τῶν κειμένων πολεοδομικῶν περιορισμῶν, διεμορφώθη κτηριολογικὸν πρόγραμμα τοῦ ὁποίου τὰ βασικὰ στοιχεῖα ἀντιγράφουμε ἀπὸ τὴν σχετικὴν ἐκθεσιν τοῦ μελετητοῦ.

Ἡ πολυόροφη ὀργάνωσις τοῦ κτηρίου ἀναπτύσσεται εἰς 9 συνολικῶς ἐπίπεδα, τρία ἄνωθεν καὶ πέντε κάτωθεν τοῦ ἰσογείου τοῦ κτηρίου ποῦ προβλέπεται εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ὁδοῦ Δεινοκράτους.

Συνοπτικῶς, ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τῶν λειτουργιῶν μποροῦμε νὰ ἀναφέρουμε τὰ ἑξῆς:

α'. Τὸ ἰσόγειον καταλαμβάνεται ἀπὸ τοὺς ἐπισήμους χώρους ὑποδοχῆς.

Ἀναπτύσσεται γύρω ἀπὸ μιὰ ἐσωτερικὴ αὐλὴ (αἶθριον), μοναστηριακοῦ τύπου, ἐκφράζοντας τὴν πνευματικότητα τοῦ κτηρίου.

Τὸ Συνοδικὸν Παρεκκλήσιον, ὁ Ἱερὸς Ναός, ἀναπτύσσεται μὲ δυνατότητα ὥστε ἡ λειτουργία του νὰ εἶναι καὶ κάπως ἀνεξάρτητος ἐνῶ ἐξυπηρετεῖται μὲ τὸ ἀρχονταρῖκι, εἰς τὸ Α' ὑπόγειον.

β'. Οἱ τρεῖς ἀνώτεροι ὄροφοι (Α', Β', Γ' ὄροφοι) ἀναπτύσσονται ἐπίσης γύρω ἀπὸ τὸ αἶθριον καὶ καταλαμβάνονται ἀπὸ τὶς ἐγκαταστάσεις τῶν πάσης φύσεως Συνοδικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ τὶς ἐγκαταστάσεις φιλοξενίας.

γ'. Τὰ πρῶτα δύο ὑπόγεια (Α' καὶ Β' ὑπόγεια) διατίθενται διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πολιτιστικῶν λειτουργιῶν ποῦ καλύπτει τὸ κτήριο (χώροι μουσείου, βιβλιοθήκη - ἀναγνωστήριον, αἶθουσα ὁμιλιῶν κ.λπ.).

δ'. Τὸ Γ' ὑπόγειον διατίθεται διὰ τὶς ἀπαραίτητες μηχανολογικὰς ἐγκαταστάσεις.

ε'. Τὰ Δ' καὶ Ε' ὑπόγεια διατίθενται ὡς χώρος σταθμεύσεως.

Ἡ κλίσις τοῦ ἐδάφους τοῦ οἰκοπέδου ἐπιτρέπει τὴν ἀνάπτυξιν φυσικὰ φωπιζομένων καὶ ἀεριζομένων χώρων οἱ ὁποῖοι εἶναι ἄμεσα προσβάσιμοι σὲ διάφορα ἐπίπεδα, ἐξυπηρετώντας τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν λειτουργικῶν ἐνοτήτων τοῦ κτηρίου, ὡς ἀκολούθως:

α'. Οἱ χώροι ὑποδοχῆς καὶ αἱ Συνοδικαὶ Ὑπηρεσίαι ἐξυπηρετοῦνται ἀπὸ τὴν κεντρικὴν εἴσοδον εἰς τὸ ἰσόγειον τοῦ κτηρίου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δεινοκράτους.

β'. Ἡ αἴθουσα ὀμιλιῶν ἔχει ἀνεξάρτητη εἴσοδο ἀπὸ τὴν ὁδὸ Σπευσίππου, εἰς τὴν στάθμην τοῦ Β' ὑπογείου.

γ'. Ἡ εἴσοδος τοῦ κοινοῦ πρὸς τὰ Γραφεῖα προβλέπεται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἰατρίδου εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ Β' ὑπογείου.

δ'. Ἡ εἴσοδος τοῦ χώρου σταθμεύσεως βρῖσκεται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σπευσίππου εἰς τὴν στάθμην τοῦ Γ' ὑπογείου.

Σημειώνεται ὅτι μὲ τὴν σύνταξιν τῆς προμελέτης τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τοῦ μετὸν εἶναι ἐνδεχόμενη ἢ μεταβολὴ καὶ ἢ διαφοροποιήσις ὀρισμένων στοιχείων τῆς προμελέτης, τὰ ὅποια καὶ θὰ ἐπανεξετασθοῦν διὰ τὴν διατύπωσιν τῶν ὀριστικῶν λύσεων.

Τὸ ὅλον συγκρότημα προβλέπεται ὡς πανταχόθεν ἐλεύθερον, περιβαλλόμενον ὑπὸ πρασί-νου, μὲ ὁδὸν προσπελάσεως ἐσωτερικῶς τοῦ οἰκοπέδου.

Ἡ συνολικὴ ἐπιφάνεια τοῦ κτηρίου θὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ 24.921 τετραγωνικὰ μέτρα κατανεμημένη εἰς ἑννέα ἐπίπεδα ἐκ τῶν ὁποίων πέντε θὰ εἶναι ὑπόγεια καὶ τὰ τέσσερα ὑπέργεια, ὡς προελέχθη.

Τὰ πέντε ὑπόγεια ἔχουν συνολικὰ ἐπιφάνεια 15.670 τ.μ. ἐκ τῶν ὁποίων 6.200 τ.μ. περίπου διατίθενται εἰς χώρους σταθμεύσεως καὶ τὰ ὑπόλοιπα 9.500 τ.μ. περίπου διατίθενται εἰς κυρίους καὶ βοηθητικούς χώρους. Οἱ ὑπέργειοι χώροι μὲ βάσιν τὴν στάθμην τῆς ὁδοῦ Δεινοκράτους ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὸ ἰσόγειον καὶ τοὺς τρεῖς ὀρόφους. Ἰσόγειον καὶ ὀροφοὶ ἀναπτύσσονται περίξ ἐνὸς κεντρικοῦ αἰθρίου καὶ περιλαμβάνουν:

Ἰσόγειον: Τὴν ἐπίσημον εἴσοδον τοῦ κτηρίου, χώρους πρὸς χρῆσιν ἀπὸ τὴν Ἱεραρχίαν (αἴθουσαι συνεδριάσεων, θρόνου καὶ ἐντευκτήρια).

Α' ὀροφος: Προσπελαύνεται κυρίως μὲσφ τοῦ κεντρικοῦ κλιμακοστασίου καὶ ἀναπτύσσονται εἰς αὐτὸ αἱ ὑπηρεσίαι τῆς Δ.Ι.Σ.

Εἰς τὸ νότιον τμήμα τοῦ ἀναπτύσσονται χώροι φιλοξενίας οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀνεξάρτητον πρόσβασιν ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τοῦ αἰθρίου.

Β' ὀροφος: Ἐδῶ ἀναπτύσσονται κυρίως αἱ ἐγκαταστάσεις τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων καὶ

χώροι πρὸς ἐγκατάστασιν Ὑπηρεσιῶν. Εἰς τὸ νότιον τμήμα τοῦ ἀναπτύσσονται διαμερίσματα φιλοξενίας.

Γ' ὀροφος: Εἶναι ἀντίστοιχος τοῦ δευτέρου ὀρόφου μὲ διαφοροποιήσιν ὡς πρὸς τὴν χρησιμοποίησιν τῶν διαμερισμάτων φιλοξενίας, ἀναβαθμισμένων διὰ τὴν δυνατότητα φιλοξενίας ὑψηλῶν προσώπων.

Τὸ σύνολον τῶν ἐπιφανειῶν τῶν ὑπέργειων χώρων συνοψίζονται σὲ 9.250 τ.μ. Εἰς τὸν διαμορφούμενον ἐν τῷ ἰσογείῳ χώρον τοῦ Αἰθρίου καὶ εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμήμα αὐτοῦ τοποθετεῖται τὸ συνοδικὸν παρεκκλήσιον τὸ ὁποῖον τηρούμενον πανταχόθεν ἐλεύθερον συνδέεται μὲ τὸ εἰς τὸ πρῶτον ὑπόγειον δημιουργούμενον ἀρχονταρῖκι.

Ἀπὸ πλευρᾶς χρησιμοποίησεως τῶν χώρων τοῦ κτηρίου συνολικὰ κατανέμονται μὲ βάσιν τὴν χρῆσιν τῶν ὡς ἀκολούθως:

Γραφεῖα προσωπικοῦ 82 συνολικὰ, τετραγωνικὰ μέτρα 2.111,20

Αἴθουσαι Ἱεράς Συνόδου καὶ ὑποδοχῆς, τετραγωνικὰ μέτρα 1.354,20.

Ναός, τετραγωνικὰ μέτρα 171,70.

Αἴθουσαι ὀμιλιῶν καὶ ἐκδηλώσεων, τετραγωνικὰ μέτρα 1.661,80.

Αἴθουσαι Μουσείου - Βιβλιοθήκης, τετραγωνικὰ μέτρα 1.082,00.

Ἀρχονταρῖκι τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, τετραγωνικὰ μέτρα 484.

Χώροι φιλοξενίας, τετραγωνικὰ μέτρα 2.700,40.

Χώρος σταθμεύσεως, τετραγωνικὰ μέτρα 6.166,00.

Βοηθητικοὶ χώροι καὶ λοιποὶ χώροι, τετραγωνικὰ μέτρα 9.604,10.

Τὸ ἐνδεικτικὸν χρονοδιάγραμμα τῆς ἐξελίξεως τῶν μελετητικῶν φάσεων συνοψίζεται ὡς ἀκολούθως: Πέρασ προμελέτης Μάρτιος 1999. Χρόνος Ἀρχιτεκτονικῆς μελέτης ἀπὸ Ἀπριλίου 1999 ἕως καὶ Νοεμβρίου. Μελέτη Ἐφαρμογῆς ἀπὸ Νοεμβρίου 1999 ἕως καὶ Ὀκτωβρίου τοῦ 2000, καὶ τέλος Ὀικονομικὴ ἀπὸ Νοεμβρίου 2000 ἕως Φεβρουαρίου 2001.

Μετὰ τὴν συνοπτικὴν προσέγγισιν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς μορφολογίας τοῦ Συνοδικοῦ εἶναι ἀπαραίτητον νὰ προσεγγίσωμεν καὶ τὴν οἰκονομικὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκαιοτήτων, αἵτινες δημιουργοῦνται διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν του.

Ὁ πραγματικὸς Προϋπολογισμὸς τοῦ ὅλου

έργου δύναται να προσδιορισθῆ μόνον μετά τὸν προσδιορισμὸν τῶν πραγματικῶν δεδομένων, ἡτις θὰ προκύψῃ ἀπὸ τὰς προμετρήσεις τῶν κατασκευαστικῶν ποσοτήτων καὶ τὴν ἐπιλογὴν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐξοπλισμοῦ του, τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὴν διακόσμησιν καὶ ἐπίπλωσίν του.

Μὲ βάσιν τὰ κατασκευαζόμενα τετραγωνικὰ μέτρα καὶ τὸ σημερινὸν κόστος κατασκευῆς, εἰς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνεται ὁ ἀπαραίτητος τεχνικὸς ἐξοπλισμὸς του, τὸ ὅλον ἔργον παρουσιάζει κόστος τῆς τάξεως τῶν 7 ἕως 8 δισεκατομμυρίων καὶ χρόνος κατασκευῆς τοῦλάχιστον ἐτῶν τριῶν ἕως πέντε ἀπὸ τῆς θεμελιώσεώς του, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐτῶν δέον νὰ τρέχῃ ἡ χρηματοδότησίς του.

Τὸ ἀναφερθὲν κόστος δὲν θεωρεῖται ἀπαγορευτικόν, δεδομένου ὅτι ὑφίστανται νομοθετημένοι πόροι καὶ ἤδη ὑφίσταται συγκεκριμένον ποσὸν διαθέσιμον καὶ ἐλπίζεται ὅτι θὰ ἐξευρεθοῦν καὶ ἔκτακτοι πόροι.

Τὸ σήμερον ὑφιστάμενον διαθέσιμον ποσὸν εἶναι 1.112.145.000 δρχ. δυνάμενον μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1999 νὰ φθάσῃ τὸ ὕψος τῶν 2.000.000.000 δρχ. Εἰς τὸ ὑφιστάμενον ποσὸν δέον νὰ προστεθῆ καὶ τὸ προβλεπόμενον ποσὸν τὸ ὁποῖον θὰ διατεθῆ διὰ τὸ Συνοδικὸν ἐκ τῆς Ἐπιχορηγήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐκ τοῦ κονδυλίου τῶν Δημοσίων Ἐπενδύσεων.

Ἡ ἐτήσια πρόσοδος ἐκ τῶν νομοθετημένων πόρων εἶναι σήμερον τῆς τάξεως τῶν 70.000.000 δρχ. περίπου, ἡ ὁποία δύναται νὰ αὐξηθῆ τῇ φροντίδι πάντων ἡμῶν, μετὰ μάλιστα τὴν ἀναδιάρθρωσιν τῆς διαχειρίσεως τῆς συγκεκριμένης προσόδου καὶ ἐφ' ὅσον ἐνεργοποιηθῆ καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 68/1976 Κανονισμοῦ, διὰ τῆς ὁποίας ὀρίζεται καὶ εἰσφορὰ ἐκ τῶν προσκυνημάτων διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Συνοδικοῦ.

Ἐνταῦθα θὰ ἀναφερθοῦμε εἰς τὴν γενομένην ἄχρι τοῦ νῦν διαχείρισιν ἐπιγραμματικῶς καὶ θὰ παρουσιάσουμε τὸ σχέδιον τοῦ τρόπου διαχειρίσεως, τὸ ὁποῖον θὰ ἐφαρμοσθῆ ἀπὸ 1.1.1999.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1672/17.10.1969 Ἐγκυκλίου τῆς Δ.Ι.Σ. παραγγέλλεται ἡ ἐναρξίς καταβολῆς ἀπὸ μέρους τῶν Ἱ. Μητροπόλεων ποσοστοῦ 0,5% εἰσπραττομένου παρ' αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων τῶν Ἱ. Ναῶν ἀπὸ 1.1.1970 τὸ ὁποῖον προεβλέπετο ἀπὸ τὸ ἀρθρο 25 τοῦ

ὑπ' ἀριθμ. 2/69 Κανονισμοῦ καὶ διατηρηθέντος ἐν ἰσχύϊ μὲ τὸ ἀρθρον 8 παρ. στ' τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 8/1979 Κανονισμοῦ μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/69 Κανονισμοῦ. Ἀποτελεῖ πάντως γεγονός ὅτι δὲν παρέχονται ὁδηγίαι πληρωμῆς του.

Τὸ 1982 μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2338 Ἐγκύκλιον τῆς Ἱεράς Συνόδου ὑπογραφομένης ὑπὸ τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου καὶ τοῦ τότε Ἀρχιεπισκοπάρχου γνωστοποιεῖται τοῖς Σεβασμιωτάτοις Μητροπολίταις ἡ ἀναγκαιότης συμπληρώσεως ἀποστελλομένου πίνακος, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἔδει νὰ ἀναφέρονται τὰ εἰσπραχθέντα ἀπὸ τοὺς Ἱερούς Ναοὺς ποσὰ τὸ ἔτος εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρονται, ἡ ἡμερομηνία ἀποστολῆς των τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ καὶ ὁ ἀριθμὸς ἀποδείξεως τῆς Τραπεζῆς διὰ τὰ ἔτη 1970 ἕως 31.12.1982.

Εἰς τὴν αὐτὴν Ἐγκύκλιον ἀναφέρεται ἡ ὑποχρέωσις τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων νὰ παρακρατοῦν ἀπὸ τὰς ἐκτελέσεις τῶν πάσης φύσεως ἐκκλησιαστικῶν ἔργων ποσοστὸν 2% ὑπὲρ τοῦ Συνοδικοῦ.

Τὸ ποσοστὸν τοῦ 2% ἐπὶ τῶν δαπανῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔργων ἐθεσπίσθη μὲ τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 68/1976 Κανονισμοῦ. Διὰ τοῦ αὐτοῦ κανονισμοῦ μὲ τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 1 δημιουργεῖται καὶ τρίτη πηγὴ πόρου διὰ τὸ Συνοδικὸν θεσπίζοντος «Εἰς τὴν παράγραφον 2 τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 7/1970 Κανονισμοῦ προστίθεται ἐδάφιον ε' ἔχον ὡς ἀκολούθως:

«ε) Πρὸς ἀνέγερσιν καὶ συντήρησιν τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου ποσοστὸν μὲν ἐκ 2%, ἐφ' ὅσον ὁ ἐτήσιος προϋπολογισμὸς ἀνέρχεται μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν διακοσίων χιλιάδων δραχμῶν (200.000), ποσοστοῦ δὲ ἐκ 10%, ἐφ' ὅσον ὁ ἐτήσιος προϋπολογισμὸς ὑπερβαίνει τὸ ἀνωτέρω ποσόν».

Τὸ ἀρθρον 3 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 7/1970 Κανονισμοῦ ὀρίζει τὸ τί δέον νὰ περιλαμβάνῃ ὑποχρεωτικῶς ὁ Κανονισμὸς ἐνδὸς προσκυνήματος καὶ οὕτω καθίσταται ὑποχρέωσις τοῦ μὲν προσκυνήματος ἢ καταβολῆ τῆς εἰσφορᾶς, τῆς δὲ Ἱεράς Μητροπόλεως νὰ εἰσπράξῃ ὑπὲρ τοῦ Συνοδικοῦ τὴν νομοθετημένην εἰσφορὰν.

Τοῦτο ὅμως δὲν γνωστοποιεῖται εἰς τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις διὰ τῆς εἰρημένης ἐγκυκλίου, ἂν καὶ δὲν θεωρεῖται ἀπαραίτητον, ἀφοῦ καὶ αἱ Ἱεραὶ Μητροπόλεις ἔχουν ὑποχρέωσιν ἐφαρμογῆς τῶν εὐρισκομένων ἐν ἰσχύϊ Κανονισμῶν.

Ἐκτός ἀπὸ τοῦ ὅσον τοῦλάχιστον γνωρίζω δὲν νομίζω νὰ εἰσπράττεται καὶ νὰ ἀποδίδεται ὁ συγκεκριμένος πόρος.

Τὰ εἰσπραττόμενα ἀπὸ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις ποσὰ ἀπεστέλλοντο διὰ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. 558013-72 Λογαριασμὸν τοῦ Καταστήματος τῆς Ε.Τ.Ε. ὁδοῦ Μητροπόλεως χωρὶς νὰ τηρῆται ταμεῖον διὰ τὴν διαχειρίσιν των ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς ὑπάρξεως ὑπευθύνου ὑπολόγου.

Τὸ 1995 μετεβιβάσθη ὑπὸ τῆς Δ.Ι.Σ. ἡ εὐθύνη τῆς διαχειρίσεώς του εἰς τὴν Οἰκονομικὴν Ἱηρεσίαν ἢ ὅποια συνέταξε λογιστικὰς μερίδας δι' ἐκάστην Μητρόπολιν καὶ ἔκτοτε παρακολουθεῖ καὶ ἐνημερώνει τὰς μερίδας τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ἀπὸ τοὺς μηνιαίους ἀναλυτικούς λογαριασμοὺς τοὺς ὁποίους ἐκδίδει τὸ τηροῦν τὸν λογαριασμὸν ὑποδοχῆς τῶν καταθέσεων Κατάστημα.

Κατεβλήθη προσπάθεια νὰ ἐνημερωθῇ ἀναδρομικὰ τὸ σύνολο τῶν μερίδιων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ἀλλὰ τοῦτο κατέστη ἀδύνατον, τὸ μὲν διότι δὲν ἐτηροῦντο στοιχεῖα εἰς τὴν Ἀρχιγραμματεῖαν διὰ τὰ μέχρι τοῦ 1995 ἀποσταλλέντα ἀπὸ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις, τὸ δὲ διότι εἰς τοὺς ἀναλυτικούς λογαριασμοὺς τοὺς ὁποίους ἐζητήσαμεν ἀπὸ τὸ ἀρχεῖον τοῦ Καταστήματος κατὰ τὸ πλεῖστον, ἵνα μὴ εἴπωμεν διὰ τὸ σύνολον, ὡς καταθέτης εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Τραπεζῆς φέρεται φυσικὸν πρόσωπον, πιθανῶς ὁ μεταβὰς εἰς τὴν Τράπεζαν ὑπάλληλος τῆς Μητροπόλεως, καὶ οὕτω δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συμπληρωθοῦν αἱ μερίδες τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Θεωροῦμεν ἐπάναγκες, προκειμένου νὰ ὑπάρξῃ ὀλοκληρωμένη εἰκόνα, ἐκάστη Ἱερὰ Μητρόπολις ἐκ τοῦ παρ' αὐτῆς τηρουμένου ταμείου νὰ ἀποστείλῃ κατάστασιν τῶν ἀποσταλλέντων ποσῶν κατὰ ἔτος καὶ εἰ δυνατόν ἡμερομηνίαν ἀποστολῆς ἀρχομένης τῆς καταστάσεως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1970 μέχρι καὶ τὸ 1998 διὰ τὰ μέχρι σήμερον εἰσπραχθέντα ἀπὸ τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς καὶ μὴ ἀποσταλλέντα ποσὰ νὰ ἀποσταλοῦν καὶ νὰ ὑποβληθῇ ἀναλυτικὴ κατάστασις τῶν ἐτῶν τὰ ὅποια καλύπτουν.

Ἀπὸ τὴν 1.1.1999 καὶ ἡ πρόσδοδος διὰ τὸ Συνδικὸν θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μηχανογραφημένην διαχείρισιν τῆς Οἰκονομικῆς Ἱηρεσίας, τηρουμένου ἰδίου λογαριασμοῦ λογιστικῆς καὶ παρακολουθουμένη μέσω τῶν Ἀναλυτικῶν λογαριασμῶν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων. Δι' ἐκάστην πληρωμὴν ἀπὸ μέρους τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως θὰ ἐκδίδεται γραμματίον εἰσπράξεως τῆς Οἰκονομικῆς Ἱηρεσίας τὸ ὅποῖον θὰ ἀποστέλεται εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν διὰ τὴν πίστωσιν τοῦ ταμείου τῆς.

Αἱ Ἱερὰι Μητροπόλεις ὁμῶς πρὸς διευκόλυνσιν καὶ τῆς Ἱηρεσίας μας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν δυνατότητα τηρήσεως διαφανῶν ἀποδεικτικῶν στοιχείων ἀπὸ μέρους τῆς Οἰκονομικῆς Ἱηρεσίας θὰ πρέπει νὰ μᾶς γνωστοποιοῦν τὴν ἀνάλυσιν τοῦ ἀποστελομένου ποσοῦ ἀναφερομένης τῆς ἀναλύσεως εἰς τὰς πηγὰς προελεύσεως τοῦ ποσοῦ.

Πρὸς τοῦτο μελετοῦμε τὴν δημιουργίαν τυποποιημένου ἐντύπου διὰ τοῦ ὁποίου ἐγκαίρως θὰ ἐφοδιάσωμεν τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις.

Μὲ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς Συνεδρίας ἐξεδόθη τὸ ἀκόλουθον ἀνακοινωθέν:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ τῆς 8ης Ὀκτωβρίου 1998

Συνήλθε σήμερον εἰς τακτικὴν Συνεδρίαν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδοῦλου. ··

Ἐν ἀρχῇ τῆς Συνεδρίας ἀνεγνώθησαν, συμπληρώθησαν καὶ ἐνεκρίθησαν τὰ Πρακτικὰ τῆς προηγουμένης Συνεδριάσεως.

Ἀκολούθως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων,

Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος εἰσηγήθη ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἴδρυσις παιδικῶν Σταθμῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν πτωχῶν καὶ πολυτέκνων οἰκογενειῶν, διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ Δημογραφικοῦ». Ὁ Σεβ. ὁμιλητὴς εἰσηγήθη Πρόγραμμα ἰδρύσεως, ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας ἁλυσίδος Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ πρότασις αὐτὴ ἐγένετο μὲ τὴν προοπτικὴν συμπαραστάσεως πρὸς τὴν πολύτεκνον

καὶ μὴ, ἄπορον καὶ πρὸς τὴν ἐργαζομένην ἑγγα-
μον ἀλλὰ καὶ ἄγαμον μητέρα, ἀλλὰ καὶ ὡς συμ-
βολὴ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ Δημογραφικοῦ
Προβλήματος.

Κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ εἰσηγητοῦ ἡ Ἐκκλη-
σία θὰ ἀναλάβῃ τὴν χρηματοδότησιν διὰ τῆς
διαθέσεως ποσοῦ 2,5 δισεκατομμυρίων δραχ. ἐν-
τὸς διαστήματος 3-5 χρόνων, διὰ νὰ ἀνεγερθοῦν
50 νέοι βρεφονηπιακοὶ Σταθμοὶ εἰς ἰσαριθμοὺς
Ἱερᾶς Μητροπόλεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλά-
δος καὶ νὰ λειτουργήσουν εὐθύνη τῶν Σεβ. Μη-
τροπολιτῶν.

Ἡ πρότασις ἀποκτᾷ ἰδιαίτερον σημασίαν
καὶ ἐπικαιρότητα, ἐπειδὴ οἱ Κρατικοὶ Βρεφονη-
πιακοὶ Σταθμοί, καθὼς καὶ οἱ τοῦ ΠΙΚΠΑ πε-
ριέρχονται εἰς τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινότητας.
Ἡ Ἐκκλησία συμφώνως πρὸς τὴν ἀποστολήν
τῆς ἔρχεται νὰ συμπληρώσῃ τοὺς λόγους τῆς δι'
ἔργων κοινωνικῆς προνοίας «πρὸς διακονίαν
τοῦ λαοῦ» μας.

Ἐπηκολούθησε συζήτησις εἰς τὴν ὁποίαν ἔ-
λαβον μέρος ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος, καὶ οἱ
Σεβ. Μητροπολίται Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος,
Κορίνθου κ. Παντελεήμων, Περιστερίου κ. Χρυ-
σόστομος, Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμ-
βρόσιος, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος,
Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Στέφανος, Ἡλείας
κ. Γερμανός, Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων
Νήσων κ. Τιμόθεος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀν-
θιμος, Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος καὶ Σταγῶν
καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολί-
της Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος εἰσηγήθη τὸ θέμα:
«Ἀνέγερσις Συνοδικοῦ Μεγάρου». Ἐπηκολού-
θησεν εὐρεία συζήτησις καὶ ἐλέχθησαν πολλὰ
ἀπόψεις ὑπὸ τῶν ὁμιλητῶν Ἱεραρχῶν.

(Ἐκ τῆς Τριμελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων
Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Τύπου)

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ – 9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1998

Κατὰ τὴν Συνεδρίαν τῆς 9ης Ὀκτωβρίου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σερρών καὶ Νιγρίτης κ.
Μάξιμος, ἀνέγνωσε τὴν ἀκόλουθον Εἰσήγησιν:

ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΥΘΗΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΝ ΓΥΘΕΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙΤΥΛΟΥ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σερρών
καὶ Νιγρίτης κ. **Μαξίμου**

Μακαριώτατε ἅγιε Πρόεδρε,
Σεβασμιώτατοι Πατέρες καὶ Ἀδελφοί,

Τὰ κανονικὰ καὶ τὰ εὐρύτερα ἐκκλησιαστικὰ
κριτήρια διὰ τὴν ἰδρυσιν ἢ καὶ τὴν κατάργησιν
μᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως εἶχον πάντοτε ὡς ἀ-
μετάθετον βάσιν τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν πληρεστέ-
ραν κάλυψιν τῶν ποιμαντικῶν ἀναγκῶν ἐκάστης
τοπικῆς Ἐκκλησίας. Αἱ ποιμαντικαὶ ἀνάγκαι
μᾶς τοπικῆς Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι καθιστοῦν
ἀναγκαίαν καὶ τὴν ἰδρυσιν δι' αὐτὴν ἰδιαίτερας
Ἐπισκοπῆς, ἠξιολογήθησαν πάντοτε ἐπὶ τῇ βᾶ-
σει συγκεκριμένου πραγματικοῦ λόγου, ἥτοι τῆς
ἐντυπωσιακῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πι-

στῶν αὐτῆς, τῆς ἐδαφικῆς ἰδιαιτερότητός της ἐν
σχέσει πρὸς τὰς Ἐπισκοπὰς τῆς εὐρύτερας πε-
ριοχῆς, ἰδίᾳ δὲ διὰ τὰς τοπικὰς Ἐκκλησίας νή-
σων, τῆς συνδρομῆς ἄλλων εἰδικῶν λόγων αὐτο-
δυνάμου ἐπισκοποκεντρικῆς ὀργανώσεως τοπι-
κῆς τινος Ἐκκλησίας.

Ἐν τούτοις, ἐὰν οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀνωτέρω
πραγματικῶν λόγων αὐτοδυνάμου ἐπισκοποκεν-
τρικῆς ὀργανώσεως τοπικῆς τινος Ἐκκλησίας
συντρέχῃ, ἰδίᾳ δὲ ἂν ὁ ἀριθμὸς τῶν πιστῶν αὐ-
τῆς εἶναι μικρὸς καὶ αἱ ποιμαντικαὶ ἀνάγκαι του
θὰ ἠδύναντο νὰ καλυφθοῦν διὰ τοῦ ἐνοριακοῦ
συστήματος ὁμόρου ἐπισκοπῆς, τότε ἡ ἰδρυσις

αὐτοτελοῦς Μητροπόλεως ὄχι μόνον δὲν ἐνδείκνυται, ἀλλὰ πᾶν τούναντίον ἀποδοκιμάζεται ὑπὸ τῆς κανονικῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως, ὁ ΣΤ' Κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου (347), ὁ ὁποῖος ἐκυρώθη καὶ ὑπὸ τῆς ἐν Τρούλλῳ Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου (691), ὀρίζει: «Μὴ ἐξεῖναι δὲ ἀπλῶς καθιστᾶν Ἐπίσκοπον κώμη τινί, ἢ βραχεῖα πόλει, ἥτινι καὶ εἰς μόνος Πρεσβύτερος ἐπαρκεῖ. Οὐκ ἀναγκαῖον γὰρ Ἐπισκόπους ἐκείσε καθίστασθαι, ἵνα μὴ κατευτελιζήται τὸ τοῦ Ἐπισκόπου ὄνομα καὶ ἡ αὐθεντία».

Ἡ κανονικὴ αὐτὴ ἀρχὴ ἀναφέρεται εἰς τοὺς πραγματικοὺς λόγους τῆς ἰδρύσεως ἢ μὴ Ἐπισκοπῆς εἰς τινὰ τοπικὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ὅπως δῆποτε δὲν καλύπτει τὴν ἐπίκλησιν εἰδικῶν λόγων διὰ τὴν ἰδρυσιν ἐν αὐτῇ Ἐπισκοπῆς καὶ ὁπωσδήποτε δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ διεκδικήσῃ ἀπὸλυτον ἀναφορὰν καὶ ἐπὶ ἤδη ὑφισταμένων Ἐπισκοπῶν.

Ὁ ἴδιος Κανὼν, καίτοι δὲν ἐγκρίνει τὴν χειροτονίαν Ἐπισκόπου εἰς μικρὰς τοπικὰς Ἐκκλησίας, «ἵνα μὴ κατευτελιζήται τὸ τοῦ Ἐπισκόπου ὄνομα καὶ ἡ αὐθεντία», ἐν τούτοις θεωρεῖ εὐλόγον τὴν χειροτονίαν Ἐπισκόπου εἰς τοπικὰς Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν καὶ προηγουμένως Ἐπισκοπαί: «...ἀλλ' οἱ τῆς ἐπαρχίας Ἐπίσκοποι, ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι καθιστᾶν Ἐπισκόπους ὀφείλουσιν, ἔνθα καὶ πρότερον ἐτύγχανον γεγονότες Ἐπίσκοποι». Πράγματι, ἡ ἤδη ὑφισταμένη Ἐπισκοπὴ δὲν ὑπόκειται εἰς τὸ κριτήριον τοῦ πλήθους τοῦ λαοῦ ἢ τοῦ μεγέθους τῆς πόλεως, τοῦθ' ὅπερ, κατὰ τὸν αὐτὸν Κανόνα, ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἰδρυσιν νέας Ἐπισκοπῆς, καθ' ὅσον «εἰ δὲ εὐρίσκειτο οὕτως πληθύνουσα τις ἐν πολλῶ ἀριθμῶ λαοῦ πόλις, ὡς ἀξίαν αὐτὴν καὶ Ἐπισκοπῆς νομίζεσθαι, λαμβανέτω».

Συνεπῶς, τὸ τιθέμενον ζήτημα περὶ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Κυθήρων παρουσιάζει σημαντικὰς ἰδιομορφίας, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν εἶναι παλαιὰ Ἐπισκοπὴ, ἀφ' ἑτέρου δὲ δὲν συντρέχουν οἱ πραγματικοὶ λόγοι διὰ τὴν διατήρησιν αὐτῆς, διὸ καὶ ἡ ὅλη λειτουργία τῆς, κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ὑπῆρξεν ἐξόχως προβληματικὴ, ὡς διεκήρυσσον τοῦτο, λόγῳ καὶ ἔργῳ, πάντες οἱ ἄχρι τοῦδε διατελέσαντες Ἀρχιερεῖς τῆς Μητροπόλεως ταύτης.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ δημογραφικὴ ἀπίσχυανσις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων, κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν, ὑπῆρξε ραγδαία,

διὰ τῆς συνεχοῦς μεταναστεύσεως μεγάλων ὁμάδων τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς καὶ κατέστησε πάντοτε προβληματικὴν τὴν αὐτοτελῆ διατήρησιν τῆς εἰς τὴν τάξιν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Οὕτως, ἐνδεικτικῶς ἀναφέρομεν ὅτι ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Κυθήρων:

α) *Κατηργήθη* καὶ προσηρτήθη εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Γυθείου καὶ Οἰτύλου μετὰ τὴν μετάθεσιν τοῦ Μητροπολίτου Κυθήρων Δωροθέου (Κοτταρᾶ) εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Λαρίσης κατ' Ἰανουάριον τοῦ ἔτους 1935, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 5438/1932 «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Νόμου 5187/1931 “Καταστατικὸς Νόμος τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος”» (Κώδιξ Ἱ. Συνόδου, 16/1/1933 - 28/2/1935, σελ. 510).

β) *Ἀνασυνεστήθη* διὰ τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ Ν.Δ. 1044/1942 (Φ.Ε.Κ., τ. Α', ἀριθ. φύλλου 34/23-2-1942) καὶ ἐπληρώθη διὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιμανδριτοῦ Ἀμβροσίου Ἀντωνοπούλου (24-2-1942).

γ) *Παρέμεινε κενή*, μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1946 μετάθεσιν τοῦ Μητροπολίτου Κυθήρων Ἀμβροσίου εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Παροναξίας, ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον δεκαετίαν, μέχρι τῆς ἐκλογῆς ὡς Μητροπολίτου Κυθήρων τοῦ Ἀρχιμανδριτοῦ Μελετίου Γαλανοπούλου (18-4-1956), ὁ ὁποῖος ἐποίμανε τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Κυθήρων μέχρι τῆς ἀποχωρήσεώς του ἐκ τῆς ἐνεργοῦς ὑπηρεσίας, κατ' ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων περὶ ὀρίου ἡλικίας διὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ Ν.Δ. 126/1969.

δ) *Παρέμεινε καὶ πάλιν κενή* μετὰ τὴν ὡς ἄνω ἀποχώρησιν τοῦ Μητροπολίτου Μελετίου καὶ θὰ ἔδει νὰ καταργηθῇ, διὰ νὰ συγχωνευθῇ μετὰ τινος τῶν ὁμόρων Ἱερῶν Μητροπόλεων, διότι, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 29 τοῦ Ν.Δ. 126/1969 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», πᾶσαι αἱ Ἱερὰι Μητροπόλεις, αἱ ὁποῖαι εἶχον «ἀριθμὸν κατοίκων ἐλάσσονα τῶν πεντήκοντα χιλιάδων» θὰ ἔδει νὰ συγχωνευθοῦν «πρὸς τὴν ἐκ τῶν ὁμόρων Ἱερῶν Μητροπόλεων μὴ συγχωνευτέαν, τὴν ἔχουσαν τὸν μικρότερον ἀριθμὸν κατοίκων».

Ἐν τούτοις, ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Κυθήρων δὲν «συνεχωνεύθη» μετὰ τινος τῶν ὁμόρων Ἱερῶν Μητροπόλεων, διότι, δι' ἀγνώστους λόγους, δὲν ἐξεδόθη τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 29 τοῦ Ν.Δ. 126/1969 προβλεπόμενον σχετικὸν Βασιλικὸν Διάταγμα καὶ οὕτω παρέμεινεν αὐτὴ ἐν χρεΐα

καὶ ὠρίσθη Τοποτηρητὴς αὐτῆς ὁ Μητροπολίτης Γυθείου καὶ Οἰτύλου μέχρι τῆς, κατὰ μῆνα Μάϊον τοῦ ἔτους 1974, ἐκλογῆς τοῦ Μητροπολίτου Κυθήρων Ἱεροθέου (Δαλλαρῆ).

Ἡ πλήρωσις τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κυθήρων, μετὰ πενταετῆ χηρείαν, ὄχι μόνον δὲν ἔλυσεν, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐπεδείνωσε τὸ ζήτημα τῆς αὐτοτελοῦς διατηρήσεώς της μεταξὺ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διότι ὁ ἀοίδιμος Μητροπολίτης Κυθήρων Ἱεροθεός, ἐν ἔτος περίπου ἀπὸ τῆς ἐνθρονίσεώς του (2 Ὀκτωβρίου 1975), δι' Ὑπομνήματός του πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ὑπέβαλε παράκλησιν «περὶ τῆς ἐξοικονομήσεως τῶν ὀρίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων ἢ τῆς καταργήσεως ταύτης καὶ τῆς ἐν συνεχείᾳ τοποθετήσεώς» του εἰς ἑτέραν Μητρόπολιν, ὡς κατέληγεν εἰς τὸ Ὑπόμνημα αὐτοῦ, ἐπικαλούμενος ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν μείωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πιστῶν, ὁ ὁποῖος «εἶναι ὁ αὐτὸς μὲ τὸν τοιοῦτον τῆς μικροτέρας ἐνορίας ἐπαρχιακῆς πόλεως», ἀφ' ἑτέρου τὴν ἀλλεπάλληλον κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους μεταβολὴν τοῦ καθεστῶτος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων.

Ὁ Μητροπολίτης Κυθήρων Ἱεροθεός προέτεινε καὶ ἄλλην λύσιν διὰ τὸ ζήτημα, ὅταν διὰ τῆς ἐπικλήσεως τῶν αὐτῶν λόγων εἰς νέον Ὑπόμνημά του πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον (19 Δεκεμβρίου 1977), ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς χηρείας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς, ἐζήτησε τὴν προσάρτησιν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Κυθήρων τμήματος τῆς ἐν χηρείᾳ τελοῦσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς, διότι οὕτως ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Κυθήρων θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποτελέσῃ «μίαν βιώσιμον Μητρόπολιν, μὲ χειμερινὴν ἔδραν εἰς περιοχὴν τοῦ Πειραιῶς καὶ μὲ θερινὴν τοιαύτην εἰς Κύθηρα». Ἡ πρότασις αὕτη, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγένετο ἐπίκλησις καὶ τῆς διοικητικῆς καὶ δικαστικῆς ὑπαγωγῆς τῆς νήσου τῶν Κυθήρων εἰς τὴν Νομαρχίαν Πειραιῶς, προεβάλλετο ὡς κανονικῆ, «καθ' ὅσον μία μὴ βιώσιμος Μητρόπολις καθίσταται βιώσιμος διὰ τῆς προσαρτήσεως εἰς αὐτὴν ἑτέρου τμήματος τοῦ αὐτοῦ Νομοῦ».

Ἡ μὴ ἱκανοποίησις ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῶν αἰτημάτων τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Κυθήρων Ἱεροθέου ἀφήκε τὸ ζήτημα ἀνοικτὸν καί, μετὰ τὴν χηρείαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων κατὰ τὴν 24ην Νοεμβρίου 1979, προσέφευγεν ἐπιχειρήματα εἰς τὸν ἀναλαβόντα χρῆνι Τοποτηρητοῦ αὐτῆς Μητροπο-

λίτην Γυθείου καὶ Οἰτύλου Σωτήριον νὰ ζητήσῃ δι' Ὑπομνήματός του πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τὴν προσάρτησιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Γυθείου καὶ Οἰτύλου «ὑπὸ τὸν παλαιὸν τίτλον Μητρόπολις Γυθείου, Οἰτύλου καὶ Κυθήρων», διότι, ὡς ἀνέγραφε, «δὲν εἶναι δίκαιον καὶ συμφέρον νὰ ὑπάρχουν τόσον πλησίον δύο Μητροπόλεις, ἢ μὲν μία, ὡς ἡ τοῦ Γυθείου, πτωχή, ἢ δὲ ἄλλη, ὡς ἡ τῶν Κυθήρων, λιλλιπούτειος καὶ πτωχοτάτη», ἐνῶ θεωρεῖται ἀδικαιολόγητος ἢ διατήρησις κεχωρισμένων «δύο πτωχῶν Μητροπόλεων», καίτοι δὲν ὑπάρχουν λόγοι «ἐθνικοὶ ἢ ἐκκλησιαστικοὶ» διὰ τὴν διατήρησιν τῆς αὐτοτελείας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων. Ἀλλὰ καὶ ἡ πρότασις αὕτη δὲν εἰσηκούσθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Κυθήρων νὰ πληρωθῇ καὶ πάλιν διὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ πρὸ ἔτους παραιτηθέντος (8 Ὀκτωβρίου 1997) Μητροπολίτου Κυθήρων Ἰακώβου, ὁ ὁποῖος ἐπανειλημμένως ὑπέβαλε πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τὰ αὐτὰ αἰτήματα διὰ τῶν αὐτῶν ἐπιχειρημάτων περὶ τῆς μὴ βιωσιμότητος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων, τὰ ὁποῖα εἶναι γνωστὰ εἰς τε τὸν Μακαριώτατον Πρόεδρον καὶ εἰς πάντα τὰ μέλη τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας καὶ δὲν ἐνδείκνυται ἡ συνεχῆς ἐπανάληψις των.

Εἶναι, λοιπόν, παντὶ που δήλον ὅτι τὸ ἐνώπιον τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τιθέμενον ζήτημα περὶ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Κυθήρων εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπίκαιρον, ἀφ' ἑτέρου δὲ συγκεκριμένον. Εἶναι ἐπίκαιρον, διότι ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Κυθήρων διατελεῖ καὶ σήμερον ἐν χηρείᾳ καὶ ἀντιμετωπίζει τὰ αὐτὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα προσδιόρισαν πάντοτε τὰς ἀλλεπαλλήλους καὶ διαδοχικὰς διαφοροποιήσεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ιδιαιτερότητός της. Εἶναι καὶ συγκεκριμένον, διότι, δεδομένων τῶν προβλημάτων βιωσιμότητος τῆς Μητροπόλεως ταύτης καὶ τῶν γενομένων προτάσεων διὰ τῶν προμνησθέντων Ὑπομνημάτων, ἡ Σεπτὴ Ἱεραρχία ἀντιμετωπίζει τὸ δίλημμα τῆς ἐπιλογῆς μιᾶς ἐκ τῶν δύο λύσεων: ἢ νὰ προβῇ εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κυθήρων, δι' ἐκλογῆς νέου Μητροπολίτου ἢ εἰς τὴν συγχώνευσίν της μετὰ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γυθείου καὶ Οἰτύλου, συμφώνως πρὸς τὴν ἀπὸ 9ης Ὀκτωβρίου 1997 ὁμόφωνον ἀπόφασιν τῆς προλαβούσης Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἄλλη ἐπιλογὴ δὲν ὑπάρχει. Ἐκατέρω ὁμως τοῦ-

των παρουσιάζει διαφορετικά προβλήματα, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἔδει νὰ ἀγνοηθοῦν ἢ ὑποτιμηθοῦν κατὰ τὴν λήψιν τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως.

Ἡ, τυχόν, ἐπιλογή τῆς πληρώσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων δι' ἐκλογῆς νέου Μητροπολίτου θὰ ἔδει νὰ μὴ παραθεωρήσῃ τὸ ἀποδεδειγμένον ἐκ τῶν πραγμάτων γεγονός, ὅτι δηλαδὴ σημαντικὸν βᾶρος τοῦ ὑφισταμένου προβληματισμοῦ ὡς πρὸς τὴν βιωσιμότητα τῆς Μητροπόλεως ταύτης ἐπεσφραγίσθη διὰ τῶν ἀλληπαλλήλων Ὑπομνημάτων τῶν προθύμως ἀποδεχθέντων τὴν διαποίμανσιν αὐτῆς διὰ νὰ προαχθοῦν εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν ἐνθρόνισιν των ἀγωνισθέντων διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς. Εἶναι προφανὲς ὅτι οἱ ἐκ τῆς συρρικνώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πιστῶν πραγματικοὶ λόγοι βιωσιμότητος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κυθήρων δὲν θὰ ἐτίθεντο ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς καταργήσεως ἢ συγχωνεύσεως αὐτῆς, ἐὰν οἱ ἐν γνώσει τῶν ὑφισταμένων προβλημάτων ἐκλεγέντες Μητροπολίται Κυθήρων δὲν ἤγειραν τὴν ἐπαύριον τῆς ἐκλογῆς των τὸ ζήτημα τῆς βιωσιμότητος τῆς ἀγαλλομένῳ ποδὶ ἀναληφθείσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ δὲν ἐζήτησαν τὴν ἄμεσον μετάθεσιν των εἰς ἄλλην μεγαλύτεραν καὶ πλουσιωτέραν Ἱερὰν Μητρόπολιν.

Συνεπῶς, ἐὰν ἡ Σεπτῆ Ἱεραρχία προτιμῆσῃ τὴν ἐπιλογὴν τῆς διατηρήσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων, δι' εἰδικούς ἱστορικούς καὶ ποιμαντικούς λόγους, οἱ ὅποιοι δὲν θὰ ἔδει νὰ ὑποτιμηθοῦν καὶ εἰς τὴν ἄλλην ἐπιλογὴν τῆς συγχωνεύσεώς της, τότε ὁ ἐκλεγησόμενος ὡς Μητροπολίτης τῆς ὄντως ἱστορικῆς ταύτης Μητροπόλεως ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ βᾶρος τῆς ἐνώπιον Θεοῦ ἀναλαμβανομένης πνευματικῆς εὐθύνης διὰ τὴν ἰσόβιον διαποίμανσιν τοῦ εὐαριθμοῦ ποιμνίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν κανονικὴν κατάκρισιν κατὰ παντὸς Ἐπισκόπου, ἐπιδιώκοντος τὴν μετάθεσιν αὐτοῦ ἐκ τινος πωχῆς ἢ μικρᾶς Ἐπισκοπῆς πρὸς τινα πλουσίαν καὶ πολυάριθμον εἰς μέλη πιστῶν, διότι μόνον

οὕτω θὰ καταστῆ πράγματι πιστὸς οἰκονόμος τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ Ἱερὰν Μητρόπολιν.

Ἡ, τυχόν, ἐπιλογή τῆς συγχωνεύσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων μετὰ τινος τῶν ἐγγυτέρων αὐτῇ Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ συγκεκριμένως μετὰ τῆς Γυθείου καὶ Οἰτύλου τοιαύτης, θὰ ἔδει νὰ μὴ παραθεωρήσῃ τοὺς ἱστορικούς καὶ ποιμαντικούς λόγους, οἱ ὅποιοι ἐβάρυναν εἰς τὴν συνείδησιν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους νὰ ἐπιμείνῃ αὕτη εἰς τὴν αὐτοτελῆ διατήρησιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων. Οἱ λόγοι αὐτοὶ εἶναι σημαντικοί, διότι ἀναφέρονται εἰς αὐτοτελῆ Ἐπισκοπὴν Κυθήρων, ἢ ὁποῖα κατὰ τὴν ὑστεροβυζαντινὴν περίοδον ὑπήγετο εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Μονεμβασίας καὶ κατὰ τὴν μεταβυζαντινὴν τοιαύτην (μετὰ τὸ 1644) ὑπὸ τὸν ἐν Βενετία διαμένοντα Μητροπολίτην Φιλαδελφείας, ἐνῶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ὑπῆρξε πάντοτε Ἐπισκοπὴ καὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1922 Μητρόπολις τῆς Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκτὸς τῆς προαναφερθείσης προσαρτήσεώς της, ἐπὶ ἑπταετίαν περίπου (1935-1942), εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Γυθείου καὶ Οἰτύλου.

Συμπερασματικῶς δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν τὰ ἑξῆς: Οἱ πραγματικοὶ λόγοι τῆς συνεχοῦς συρρικνώσεως τοῦ ποιμνίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων, τὸ ὁποῖον κατὰ τοὺς χειμερινούς, τουλάχιστον, μῆνας δὲν ὑπερβαίνει τὸν ἀριθμὸν τῶν δύο χιλιάδων (2.000) ἀτόμων, ἐπιτρέπει ἢ δὲν ἀποκλείει τὴν συγχώνευσιν αὐτῆς μετὰ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γυθείου καὶ Οἰτύλου, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀναφερθέντες ἱστορικοὶ λόγοι ἐπιτρέπουν τὴν οἰκονομίαν διὰ τὴν διατήρησιν της. Ἡ ἀπόφασις ἀνήκει εἰς τὸ Σεπτὸν Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας, τὸ ὁποῖον καὶ ἐκ βάθους καρδίας εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ὑπομονὴν τῆς ἀκροάσεως τῆς παρουσίας εἰσηγήσεως.

Ἠκολούθησε εὐρεία συζήτησις καὶ λήψις ἀποφάσεως περὶ μὴ καταργήσεως τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κυθήρων, ψήφισις τοῦ καταλόγου τῶν πρὸς ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων, ἀπόρριψις τοῦ μεταθετοῦ καὶ ψηφοφορία διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν μητροπολιτικῶν ἐδρῶν Κυθήρων, Σερβίων καὶ Κοζάνης, καὶ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ, ὅπως ἀναλυτικῶς ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐκδοθὲν ἀνακοινωθέν:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ τῆς 9ης Ὀκτωβρίου 1998

Συνήλθε σήμερον εἰς τακτικὴν Συνεδρίαν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου.

Ἐν ἀρχῇ τῆς Συνεδρίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σερρών καὶ Νιγρίτης κ. Μάξιμος εἰσηγήθη τὸ θέμα: «Περὶ καταργήσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων καὶ συγχωνεύσεως αὐτῆς εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Γυθείου καὶ Οἰτύλου». Ὁ ὁμιλητὴς ἀνεφέρθη εἰς τὸ ἱστορικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων, καθὼς καὶ εἰς τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ τῆς διατηρήσεως ἢ τῆς καταργήσεως αὐτῆς ἀντιστοιχίως. Ἐπὶ τοῦ θέματος ὠμίλησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος, Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος, Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. Τιμόθεος, Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐστάθιος, Κορίνθου κ. Παντελεήμων. Εἰς τὴν συνέχειαν ὠμίλησεν ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ὁ ὁποῖος καὶ ἐκάλεσε τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας νὰ ἀποφασίσουν δι' ἀνατάσεως τῆς χειρὸς περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων. Ἡ πλειονοψηφία ὑπῆρξε θετικὴ ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως εἰς βαθμὸν σχεδὸν ἀπόλυτον.

Ἀκολούθως οἱ Σεβ. Ἱεράρχαι προχώρησαν εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ καταλόγου τῶν πρὸς ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων καὶ ἀπέρριψαν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας τὸ μεταθετὸν καὶ διὰ τὰς τρεῖς πρὸς πλήρωσιν Ἱερᾶς Μητροπόλεις.

Ἐπηκολούθησεν ἡ ψηφοφορία διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων, καταρτισθέντος τοῦ τριπροσώπου ψηφοδελτίου ἐκ τῶν:

Ἀρχιμ. Κυρίλλου Χρηστάκη διὰ ψήφων 64, Ἀρχιμ. Χρυσόστομου Ἀγγέλου διὰ ψήφων 39 καὶ Ἀρχιμ. Εἰρηναίου Καλογήρου διὰ ψήφων 13.

Ἀκολούθως ἡ Ἱεραρχία ἐξέλεξε ὡς Μητροπολίτην Κυθήρων τὸν Ἀρχιμ. Κύριλλον Χρηστάκη, Πρωτοσύγκελλον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος, διὰ ψήφων 60.

Ἐν συνεχείᾳ ἐγένετο ἡ ψηφοφορία διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης, καταρτισθέντος τοῦ τριπροσώπου ψηφοδελτίου ἐκ τῶν:

Ἀρχιμ. Ἀμβροσίου Γιακαλῆ διὰ ψήφων 53, Ἀρχιμ. Συμεὼν Κούτσα διὰ ψήφων 31 καὶ Ἀρχιμ. Διονυσίου Μανιάκα διὰ ψήφων 23.

Ἐκ τοῦ τριπροσώπου τούτου ἡ Ἱεραρχία ἐξέλεξε Μητροπολίτην Σερβίων καὶ Κοζάνης, τὸν Ἀρχιμ. Ἀμβρόσιον Γιακαλῆν, προϊστάμενον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παναγίας Φανερωμένης Χολαργοῦ καὶ διδάκτορα τοῦ Πανεπιστημίου Καίμπριτζ, διὰ ψήφων 55.

Κατὰ τὴν γενομένην τρίτην ψηφοφορίαν πρὸς πλήρωσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ, τὸ τριπροσώπον ψηφοδέλτιον κατηρτίσθη ὑπὸ:

Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Γεωργακοπούλου διὰ ψήφων 65, Θεοφ. Ἐπισκόπου Εὐρύπου Βασιλείου διὰ ψήφων 27 καὶ Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Κολοκυθᾶ διὰ ψήφων 13.

Ἐκ τοῦ τριπροσώπου τούτου ἡ Ἱεραρχία ἐξέλεξε Μητροπολίτην Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ τὸν Ἀρχιμ. Ἰγνατίον Γεωργακοπούλου, Πρωτοσύγκελλον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς, διὰ ψήφων 65.

Ἐν συνεχείᾳ ἐγένοντο τὰ Μικρὰ Μηνύματα ἐντὸς τῆς αἰθούσης τῶν Συνεδριῶν τῆς Ἱεραρχίας καὶ τὰ Μεγάλα Μηνύματα ἐντὸς τοῦ Συνοδικοῦ Παρεκκλησίου, τοῦ καὶ Καθολικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη.

Μετὰ ταῦτα ἐλύθη ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν Δευτέραν 12 Ὀκτωβρίου.

Αἱ χειροτονίαι θὰ γίνωνται ὡς ἀκολούθως:

1) Τοῦ Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Γεωργακοπούλου αὐριον Σάββατον 10 Ὀκτωβρίου εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ἱερόν Ναὸν Ἀγίας Τριάδος Πειραιῶς.

2) Τοῦ Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης Ἀρχιμ. Ἀμβροσίου Γιακαλῆ τὴν Κυριακὴν 11 Ὀκτωβρίου εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ἱερόν Ναὸν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ

3) Τοῦ Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Κυθήρων Ἀρχιμ. Κυρίλλου Χρηστάκη τὴν μεταπροσεχῆ Κυριακὴν 18 Ὀκτωβρίου εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ἱερόν Ναὸν τῶν Ἀθηνῶν.

(Ἐκ τῆς Τριμελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Τύπου)

ΔΕΥΤΕΡΑ – 12 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1998

Μετὰ τὴν Προσευχὴν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς Παρασκευῆς 9ης Ὀκτωβρίου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικόδημος, ἀνέγνωσε τὴν Εἰσήγησιν αὐτοῦ μὲ θέμα:

ΠΩΣ ΨΑΛΤΕΟΝ ΤΟ ΤΡΟΠΑΡΙΟΝ: «ΣΩΣΟΝ, ΚΥΡΙΕ, ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΣΟΥ»

*Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους
καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικοδήμου*

Μακαριώτατε ἅγιε Πρόεδρε,
Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς Σύνοδου,

Δοξάζομεν τὸν Κύριον καὶ ὑμνολογοῦμεν τὴν Κυρίαν Θεοτόκον, ἐπὶ τῇ ἱερᾷ Συνάξει τῆς τακτικῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μάλιστα δὲ ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸν ὁποῖον προσφέρομεν τὰς ἐγκαρδίους συγχαρητηρίους εὐχὰς καὶ προσρήσεις.

Εὐχαριστῶ, θερμῶς καὶ ἐν ταπεινώσει πολλῇ, τὸν Μακαριώτατον Πρόεδρον, διὰ τὴν τιμητικὴν ταύτην διάκρισιν, τῆς ἀναθέσεως εἰς τὴν ταπεινότητά μου εἰσηγήσεως εἰς τὴν τακτικὴν Συνέλευσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας, μὲ ὠρισμένον τὸ θέμα: «Πῶς ψαλτέον τὸ Τροπάριον: «Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου»».

Ἐνα θέμα τόσο δύσκολον, ὅσον καὶ ἴσως εὐκόλον, ἐκ πρώτης ὄψεως, διὰ μίαν Εἰσήγησιν ἐνώπιον τοῦ Σώματος τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας, ἢ ὅποια θὰ κληθῇ, κατὰ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, νὰ λάβῃ ἀπόφασιν ἐπ' αὐτοῦ, ἐν εὐθύνη πολλῇ, ἐνώπιον τῆς Ἱστορίας, ἐνώπιον τῶν Κειμένων τῆς Ὑμνολογίας, καὶ ἐνώπιον αὐτῆς τῆς Παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ ἐγὼ μὲν εὐρίσκομαι εἰς δύσκολον θέσιν, ὡς Εἰσηγητῆς, νὰ προτείνω τοῦτο ἢ τὸ ἄλλον, καὶ δὴ τὴν ἀλλοίωσιν ἢ τὴν διόρθωσιν λέξεων καὶ ἐννοιῶν εἰς κείμενα ὑμνολογικά, τὰ ὅποια ἄπτονται καὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παραδόσεως. Καὶ εὐρίσκομαι εἰς δύσκολον θέσιν νὰ ἀναλάβω μίαν τοιαύτην εὐθύνην, μάλιστα δὲ διὰ παρεμβάσεις εἰς ὑμνολογικά κείμενα, τὰ ὅποια ἔχουν καταξιωθῆ ἱστορικῶς καὶ λειτουργικῶς, ἐκφρά-

ζοῦν ἓνα ἱστορικὸν γεγονός μετὰ εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔχουν καταχωρηθῆ καὶ κατακυρωθῆ εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Ὁρθοδοξίαν, μετὰ εἰς τὴν λειτουργικὴν Πράξιν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ δὲ Σεπτῆ Ἱεραρχία, ἐν τῇ εὐθύνη καὶ τῇ ἀρμοδιότητι τῆς, δύναται νὰ λάβῃ ἀπόφασιν καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος, τῆς διορθώσεως δηλονότι τῆς ἐπιμάχου φράσεως ἢ τῆς ἀντικαταστάσεώς της μετὰ τὴν φράσιν «τοῖς εὐσεβέσι», ὅπως συνέβη παλαιότερον εἰς τὰ «Εἰρηνικά» καὶ τὴν «Ἐκτενή», ὅπου ἀντικατεστάθη ἡ μνημόνευσις τῶν Βασιλέων, διὰ τῆς μνημονεύσεως «τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν», ἢ ὅποια διὰ τοῦτο εὐρίσκεται ἐκτὸς ἱεραρχικῆς τάξεως εἰς τὴν ἐννοιολογίαν τῶν αἰτημάτων.

Τὸ ἐρώτημα εἶναι, ἐὰν ἔχει τὸ δικαίωμα, μία ἐπὶ μέρους Ἐκκλησία, πολλῶ μᾶλλον ἓνας Ἀρχιερεὺς ἢ ἄλλος κληρικὸς ἢ ἄλλος τις, νὰ ἀλλοιώνη ἢ νὰ διορθώνη μονομερῶς, ἔνεκα περιστασιακῶν καταστάσεων, λειτουργικὰ κείμενα. Ὅταν μάλιστα σήμερον καὶ εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ εἰς τὰ ἄλλα πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας, τὸ συγκεκριμένον Τροπάριον, εὐρίσκεται καὶ ψάλλεται ὅπως ἀρχικῶς συνετάγη καὶ ἱστορήθη καὶ κατετάγη εἰς τὰ ὑμνολογικά κείμενα τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἔκφρασιν καὶ εἰς πανηγυρισμὸν ἐνὸς ἱστορικοῦ γεγονότος, τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Ἡρακλείου εἰς Ἱεροσόλυμα, μετὰ τὴν ἀπαγωγὴν του καὶ τὴν κατοχὴν του ἐπὶ 14 ἔτη ὑπὸ τῶν Περσῶν.

Σημειοῦμεν δὲ ἐπὶ πλέον, ὅτι πάντοτε εἰς τὰς

Σλαβικὰς Ἐκκλησίας, καὶ ἐπὶ ἀθειστικῶν καθεστῶτων ἀκόμη, οὐδέποτε ἐπεχειρήθη ἀλλοίωσις τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου τοῦ Τροπαρίου.

Καὶ ἔχομεν πολλὰς περιπτώσεις ἱστορικῶν γεγονότων εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὰ ὁποῖα συνετάγησαν τροπάρια καὶ ὕμνοι καὶ ὀλόκληροι Ἀκολουθίαι, καὶ τὰ ὁποῖα πολλάκις χρησιμοποιοῦν τὰς λέξεις καὶ τὰς ἐννοίας τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλείας, ἀλλὰ καὶ πάμπολλα κείμενα ἀγιογραφικά, ψαλμικά, μὲ τὴν ἰδίαν λεξιολογίαν καὶ ἐννοιολογίαν, καὶ τὰ ὁποῖα συνετάγησαν εἰς τὴν Λειτουργικὴν Πράξιν τῆς Ἐκκλησίας. Ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ ἀλλοιωθοῦν, νὰ τροποποιηθοῦν ἢ νὰ παραλειφθοῦν καὶ νὰ ἐκτοπισθοῦν ἀπὸ τὴν Λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας;

Εἶναι, διὰ τοῦτο, ἀνησυχητικὸν τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ καὶ θλιβερόν, ἐδῶ, εἰς ἓνα ἐλεύθερον δημοκρατικὸν καὶ Ὁρθόδοξον Κράτος, νὰ δημιουργῆται τοιαύτη σύγχυσις, ἀλλὰ καὶ διαστρέβλωσις τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας καὶ τῆς τάξεως τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς Παραδόσεώς Της, καὶ νὰ κατηγορηθῆται καὶ νὰ κατασυκοφαντηθῆται ἡ Ἐκκλησία, ὅτι κρύπτει καὶ ἐκφράζει κάτω ἀπὸ λειτουργικὰς καὶ ὑμνολογικὰς φράσεις κομματικὸς καὶ πολιτικὸς ἢ καὶ πολιτειακὸς πόθος.

Ἄπαγε τῆς βλασφημίας.

Δυστυχῶς εἶναι μία πραγματικότης σήμερον ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ ἐπικρατοῦσα σύγχυσις καὶ παρεξήγησις ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου Τροπαρίου, ἰδίως κατὰ τοὺς ἐπισήμους Ἀγιασμοὺς ἐνώπιον τῶν Ἀρχῶν καὶ Ἐξουσιῶν. Καὶ εἶναι ποιμαντικὴ εὐθύνη τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὅλην διευθέτησιν τοῦ θέματος, νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν ἀλήθειαν, νὰ ἄρῃ τὰς συγχύσεις καὶ τὰς παρεξηγήσεις καὶ νὰ καταγγείλῃ τὴν διαστρέβλωσιν τῆς ἀληθείας. Τοῦτο εἶναι ἔργον καὶ ὑπόθεσις τῆς Ἐκκλησίας, καὶ πρέπει νὰ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην.

Ἐχω καὶ ἔχετε ὑπ' ὄψει τὸ δημοσιευθὲν ἄρθρον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου κ. Ἱεροθέου εἰς τὸ θέμα «Ὅχι εἰς τὴν πολιτικὴν τῶν Τροπαρίων» καὶ τὴν ἀπάντησιν εἰς αὐτὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλβετίας κ. Δαμασκηνοῦ: «Ἡ πολιτικὴ τῶν Τροπαρίων καὶ τὰ τροπάρια τῆς πολιτικῆς». Τὰ ὑπενθυμίζω ἀπλῶς ἄνευ σχολίων, μὲ τὴν ἔντονον παρατήρησιν, ὅτι τὸ συγκεκριμένον Τροπᾶριον οὐδόλως εἶναι δυνατόν, οὔτε κατὰ φαντασίαν, νὰ ἀναμιγνύεται εἰς πολιτικὰς ἢ κομματικὰς διαμάχας, ἢ νὰ ὑπονοῆ πολι-

τικὸς ἢ κομματικὸς ἢ πολιτειακὸς πόθος, διότι, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἡ Ἐκκλησία πάντοτε ἀπεδοκίμασεν ἀνάμειξιν τῆς εἰς πολιτικὰς ἢ κομματικὰς διαμάχας, ὡς ξένην πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον παράδοσιν τῆς. Ἀλλὰ οὐδεὶς κληρικὸς εἶναι δυνατόν ἢ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὑπονοῆ τοιαύτας, ψάλλον τὸ Τροπᾶριον.

Δυστυχῶς ἐγράφησαν καὶ ἄλλα ἀνεύθυνα καὶ ἀνιστόρητα καὶ ἀντορθόδοξα ἐναντίον τοῦ Τροπαρίου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πράξιν, ὡς γεγονότα εἰς τοὺς ἐπισήμους Ἀγιασμοὺς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δημιουργοῦν σκάνδαλον εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Λαοῦ, μάλιστα δὲ εἰς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, ὅπου καὶ ὁ ἀπλοῦς λόγος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου περὶ ἀφυπνίσεως τοῦ Λαοῦ καὶ τῆς Μαρτυρίας τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν κόσμον, παρεξηγεῖται καὶ διαστρεβλώνεται.

Ἄλλὰ ἡ ἀπάντησις εἶναι τοῦ Κυρίου: «Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθῃ» (Λουκ. ιβ' 49).

Τὸ ἐρώτημα εἶναι καὶ πάλιν. Θὰ ὑποχωρῇ ἡ Ἐκκλησία εἰς τὰς ἐκάστοτε παρουσιαζομένας καὶ διαμορφωμένας περιστάσιακὰς καταστάσεις καὶ θὰ ἀλλοιῶνῃ ὑμνολογικὰ καὶ λειτουργικὰ κείμενα; Ἡ θὰ διαφωτίσῃ τὸν Λαὸν ἐπὶ τῶν ἀπὸ αἰῶνων κατοχυρωμένων λειτουργικῶν κειμένων καὶ ἀναγνωσμάτων τῆς Λειτουργικῆς Πράξεώς Της;

Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν καὶ γνωρίζομεν, ὅτι τὰ λειτουργικὰ αὐτὰ κείμενα συνετάγησαν εἰς τὴν Βυζαντινὴν περίοδον καὶ ὑπὸ τὴν Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν, μέσα εἰς τὴν ὁποῖαν διεμορφώθη ἡ ὅλη θεία Λατρεία τῆς Ἐκκλησίας, βεβαίως καὶ πρωτίστως μέσα εἰς τὴν ἀπορρέουσαν Ἀποστολικὴν καὶ Πατερικὴν Παράδοσιν καὶ ἐμαρτυρήθησαν καὶ ἐβιώθησαν μέσα εἰς τὴν Ἀγιοπατερικὴν Παράδοσιν, ὅπου εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν, ἦτο ἐπιτακτικὸν τὸ παράγγελμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθε δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσυχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι» (Α' Τιμ. β' 1-2).

Αὐτὸ τὸ ἦθος ἔχει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, καὶ δὲν ἐπιτρέπει παρερμηνείας καὶ παρεξηγήσεις εἰς τὴν ἐκφρασιν τῆς Λειτουργικῆς Πράξεώς Της, διὰ τῆς ὁποίας ἀποβλέπει καὶ ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου ἱστορι-

κῶς καὶ ἐσχατολογικῶς. Μνημονεύει τὴν ἱστορίαν, σέβεται τὴν παράδοσιν, ὑπηρετεῖ τὴν σεμνότητα, σέβεται τὸν ὄλον ἄνθρωπον ὡς πρόσωπον Θεοῦ καὶ τὴν κτίσιν ὄλην ὡς δημιουργίαν τοῦ Θεοῦ.

Ἄλλὰ ἀφήνομεν τὰς φιλολογικὰς καὶ ἱστορικὰς καὶ θεολογικὰς παραμέτρους ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου θέματος, διὰ νὰ ἐπιμείνωμεν εἰς τὴν λειτουργικὴν Πράξιν καὶ τὴν ἀσκησιν τῆς Οἰκονομίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ἔχομεν ἓνα ἐπίσημον κείμενον τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον καταχωρεῖται κατ' ἔτος εἰς τὰ Δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μέχρι σήμερον τὴν ἐπίσημον γραμμὴν καὶ ἀποψιν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου θέματος. Τὸ Κεφάλαιον ΙΓ' «Τελετουργικαὶ ἐπιπτώσεις ἀπὸ τῆς καταργήσεως τῆς Βασιλείας», εἶναι ἓνα ἐξόχως ὠραῖον καὶ θεολογικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν κείμενον, τὸ ὁποῖον ἐκφράζει τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, σέβεται τὰ λειτουργικὰ κείμενα καὶ κάμει χρῆσιν τῆς οἰκονομίας, ὅπου δεῖ.

Διὰ τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν θέμα σημειώνει ἐπιγραμματικά:

Σημ. Περὶ τοῦ γνωστοῦ Ἀπολυτικίου: «Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου», παρατηρητέον, ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὴ ἢ ἀντικατάστασις τῆς φράσεως «νίκας τοῖς βασιλεῦσι κατὰ βαρβάρων δωροῦμενος» διὰ τοῦ «νίκας τοῖς εὐσεβέσι κατ' ἐναντίων», διότι τὸ τροπᾶριον τοῦτο καὶ τὰ σὺν αὐτῷ πρὸ τοῦ Ἑξαψάλμου ἀπαγγελλόμενα («Ὁ ὑψωθεὶς...». «Προστασία φοβερὰ καὶ ἀκαταίσχυντε... σῶζε οὓς ἐκέλευσας βασιλεύειν...») εἶναι ἱστορικῶς καθιερωμένα ὡς προσευχαί... «ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι» (Α' Τιμ. β' 2), ἐνδεικτικῶς δ' ὑπὸ τὰς λέξεις βασιλεῖς καὶ βασιλεύειν νοοῦνται ἐν γένει οἱ Ἄρχοντες καὶ οἱ «ἐν ὑπεροχῇ ὄντες».

»Σημειωτέον ὡσαύτως, ὅτι τὰ λειτουργικὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἐπαγιώθησαν ἐν ὠρισμένη μορφῇ καὶ δὲν τροποποιοῦνται κατὰ τὰς περιστάσεις, ὡς συμβαίνει καὶ μὲ τὰ ψαλμικά καὶ ἐν γένει ἀγιογραφικὰ τοιαῦτα. Ὅπως δὲ ἀνεμπодίστως καὶ πρεπόντως ἀπαγγέλλομεν τοὺς γνωστοὺς βασιλικοὺς ψαλμοὺς «Ἐπακούσαι σου Κύριος ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως...» καὶ «Κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεύς...» μετὰ τῶν ἐπικλήσεων μάλιστα «Κύριε,

σῶσον τὸν βασιλέα καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν ἐν ἣ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε» κ.τ.π., οὐδεὶς δὲ διανοήθη ποτὲ νὰ ἀπαλείψῃ ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου ἢ τοῦ Ἀποστόλου παρομοίας λέξεις (Προβλ. Λουκ. κα' 12 «ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας». Α' Πέτρο. β' 13,17, «ὑποτάγητε... εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις... τὸν βασιλέα τιμάτε...» κ.ἄ.), οὕτω καὶ αἱ εὐχαὶ καὶ οἱ ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας παραμένουσιν ἀείποτε ἀνέπαφοι εἰς τὰς ἀντιστοιχοῦς αὐτῶν φράσεις.

»Ἐὰν ἐτίθετο ὡς ἀρχὴ ἢ ἀλλοίωσις τῶν εὐχῶν καὶ ψαλμάτων κατὰ προσαρμογὴν πρὸς καιρικὰς ἢ τοπικὰς συνθήκας, οὐδὲν θὰ ἔμενεν ὀρθιον. Ἡ Ἐκκλησία, ἰσταμένη ὑπεράνω τόπου καὶ χρόνου καὶ περιστάσεων, ψάλλει ἀσχέτως τόπου «Τῇ Ὑπερμάχῳ... εὐχαριστήρια ἀναγράφω σοι ἢ πόλις σου Θεοτόκε...» καὶ ἀσχέτως χρόνου «...τῷ πιστῷ ἡμῶν βασιλεῖ συμπολέμησον...» (Δοξαστικὸν ἀποστίχων Τιμ. Σταυροῦ). Ὅθεν καὶ ἀσχέτως πολιτειακῶν περιστάσεων ποιεῖται «προσευχὰς ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων».

Αὐτὸ τὸ κείμενον ἀποτελεῖ εἰσήγησιν καὶ κρίσιν τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς θείας Λατρείας.

Αὐτὸ τὸ κείμενον δύναται νὰ ἐπικυρωθῇ ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ δοθῇ εἰς τὴν δημοσιότητα καὶ νὰ ἐπεξηγηθῇ διὰ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου εἰς τὸν Λαόν. Τότε θὰ ἔχωμεν κοινὴν Λειτουργικὴν Πράξιν καὶ χρῆσιν τοῦ Τροπαρίου μὲ ὅλας τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ σεβασμὸν εἰς τὴν Παράδοσιν.

Εἶναι ἡ μία πρότασις μου.

Ἔχομεν καὶ τὴν ἄλλην ἀποψιν, τὴν ὁποῖαν καταγράφει ὁ διαπρεπὴς Θεολόγος Καθηγητῆς τῆς Λειτουργικῆς, ἐντιμότητος κύριος Ἰωάννης Φουντούλης. Γράφει εἰς τὰς Ἀπαντήσεις του.

«Τὸ “Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου...” ἀποτελεῖ μία τελείως εἰδικὴ περίπτωση, πού, ἂν μὴ τι ἄλλο, εἶναι συζητήσιμη. Ἐνῶ θεωρητικὰ εὐκόλα μορεῖς νὰ ἀποφαίνεσαι ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς ἀρχικῆς γραφῆς, στὴν πράξιν, ὅταν μάλιστα ψάλλεται σὲ δημόσιες ἐκδηλώσεις καὶ προκαλοῦνται ἀντιδράσεις, γίνεται ἐμφανὴς ἡ δυσκολία τοῦ πράγματος. Σὲ τέτοιες περιπτώσεις ἀκούγεται, χάρις στὰ τηλεοπτικὰ μέσα, πανελληνίως, νὰ ψάλλεται διορθωμένο τὸ τροπᾶριον αὐτό. Τὸ ἐπιβάλλουν οἱ ἰδιαίτερες συνθήκες».

Καὶ συνεχίζει:

«Εἰδικὰ τὸ Τροπάριον “Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου” εἶναι σχεδὸν τὸ μόνο ἀπὸ τὰ ἐπίμαχα τροπάρια, ποῦ ἔχει μία ἰδιαιτέρα μεγάλη λειτουργικὴ χρῆση. Ψάλλεται σὲ ὅλες τὶς ἑορτὲς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, στὰ μεθεόρτιά τους, στὶς Τετάρτες καὶ Παρασκευές, στὴν ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου καθημερινά, στοὺς ἀγιασμοὺς καὶ μάλιστα στὶς περιστατικὲς ἀκολουθίες μπροστὰ σὲ ἀρχὲς καὶ σὲ ἐπίσημα πολλὲς φορὲς πρόσωπα καὶ σὲ μεγάλες συγκεντρώσεις λαοῦ, ποῦ τὸ ξέρει ἀπὸ στήθους καὶ περιμένει νὰ σχολιάσῃ τὴν σχετικὴ φράση του. Ἡ μετατροπὴ τῆς φράσεως αὐτῆς «νίκας τοῖς βασιλεῦσι κατὰ βαρβάρων δωρούμενος» σὲ «νίκας τοῖς εὐσεβέσι κατ’ ἐναντίων δωρούμενος» δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς μετρικὰ καὶ νοηματικὰ εἶναι ἀδόκιμη. Καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν συλλαβῶν παραμένει ὁ ἴδιος καὶ οἱ τόνοι βρῖσκονται στὴ θέση τους καὶ τὸ νόημα μένει ἀπαραβίαστο, γίνεται δὲ μάλιστα πνευματικότερο, ἀφοῦ «ἐνάντιοι» μποροῦν νὰ νοηθοῦν οἱ πάσης φύσεως ὄρατοί, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀόρατοι πνευματικοὶ ἐχθροὶ τῶν πιστῶν. Ἡ διόρθωση αὐτὴ ἀρκετὰ παλαιὰ πρέπει νὰ εἶναι καὶ σὲ πολλὰ ἐντυπα ἔχει εἰσχωρήσει (π.χ. στὴν ἔκδοση Μηναίων Παρασκευοπούλου, στὴν Ἀθήνα 1904) καὶ σ’ ὅλους εἶναι γνωστὴ καὶ ἀπὸ ὅλους ἀποδεκτὴ. Ἄς μοῦ ἐπιτραπεί, σὰν ἔκφραση προσωπικῆς γνώμης, ἢ παρατήρηση ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη καὶ τὸ τροπάριο αὐτὸ νὰ ἐνταχθεῖ στὰ «ἱστορικῶς καθιερωμένα» καὶ ὅτι κατ’ ἀνάγκη ἐδῶ πρέπει «ἐνδεικτικῶς» ὑπὸ τὴν λέξη «βασιλεῦσι» νὰ «νοοῦνται ἐν γένει οἱ ἄρχοντες», ὅπως σημειώνει τὸ Ἡμερολόγιο Τυπικὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Εἶναι νομίζω, προτιμότερο νὰ ψάλλεται διορθωμένο. Διορθωμένο ἐξ ἄλλου ψάλλεται σὲ ἐπίσημες περιστατικὲς Ἀκολουθίες καὶ Ἀγιασμοὺς ποῦ μεταδίδονται ἀπὸ τὰ ραδιόφωνα καὶ τὶς τηλεοράσεις.

»Καὶ θεωρητικὰ ὅμως ἂν ἐξετάσουμε τὸ ζήτημα, πάλι θὰ βρεθοῦμε σὲ δύσκολη θέση γιὰ νὰ δικαιολογήσουμε τὴν τυχὸν ἐμμονή μας στὴν παλαιὰ ὀρολογία. Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ θεία Λατρεία εἶναι ζωντανὴ φωνὴ τοῦ πιστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀναφέρεται σὲ πραγματικὲς σύγχρονες καταστάσεις. Διατυπώνει ὑπαρκτὰ αἰτήματα, τὰ ὁποῖα ἀναθέτει διὰ τῆς προσευχῆς στὴν ἀγάπη καὶ στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ δείχνεται στὴν πράξη μὲ τὴν διαρκὴ ἀνανέωση ποῦ ὑφίστανται τὰ λειτουργικὰ κείμενα μὲ τὴν

προσθήκη νέων αἰτημάτων, περιστατικῶν εὐχῶν καὶ συγχρόνων προϊόντων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑμνογραφίας». (Ἀπαντήσεις εἰς λειτουργικὰς ἀπορίας, Τόμος Δ’ σελ. 55-59. Ἀθήνα 1994).

Τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν θέμα ἀποτελεῖ ὄντως μίαν τελείως εἰδικὴν περίπτωσιν, ἢ ὁποῖα, ἂν μὴ τι ἄλλον, εἶναι συζητήσιμος, ὅπως σημειώνει καὶ ὁ κύριος Καθηγητής.

Διότι παρατηρητέον. Μήπως ἢ ἐπέμβασις τῆς τροποποιήσεως ἢ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς ἐπιμάχου φράσεως, χαρακτηρισθῆ ὡς ὑποχώρησις καὶ ὡς ἀδυναμία τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ὁποῖα καθίσταται οὕτως εὐάλωτος διὰ νὰ σύρεται κατὰ τὸ δοκοῦν τῶν ἐκάστοτε ἐπικρατουσῶν εὐκαιρικῶν καὶ περιστασιακῶν καταστάσεων, καὶ προκληθῆ τοιουτοτρόπως μεγαλύτερα σύγχυσις καὶ παρεξήγησις καὶ διαστρέβλωσις τῆς ἀληθείας.

Μήπως ἢ ἐπίσημος ἐπέμβασις αὐτὴ δημιουργήσῃ ἄλλην ἀντίδρασιν καὶ προκαλέσῃ ἄλλον θόρυβον καὶ ἄλλας διχογνωμίας καὶ σχίσματα.

Μήπως ἢ παρέμβασις αὐτὴ ἐνθαρρύνῃ ἀνεξελέγκτους παρεμβάσεις τῶν οἰωνδήποτε ὑπευθύνων ἢ ἀνευθύνων, οἱ ὁποῖοι δυνατὸν νὰ προκαλέσουν ἀνεπιθυμητοὺς φθορὰς καὶ ἀκαταστασίαν εἰς τὴν λειτουργικὴν Πράξιν, ὅπως συμβαίνει δυστυχῶς πολλάκις, ὡς μὴ ὄφελε, εἰς ἄλλας περιπτώσεις, συντημῆσις Εὐχῶν καὶ Ἀκολουθιῶν, ἂν μὴ καὶ παραλείψῃς ὀλοκλήρων εὐχῶν, χάριν συντομίας. Ποῖος ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦτο νὰ ἀλλοιώνῃ ἢ νὰ συντάμῃ τὰ λειτουργικὰ κείμενα ἢ νὰ παραλείπῃ εὐχὰς καὶ ὕμνους, ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὸ θεόπνευστον κείμενον τῆς θείας Λειτουργίας. Ἡ παράλειψις Εὐχῶν τῆς θείας Λειτουργίας ἀποτελεῖ μέγα ἀμάρτημα διὰ τὸν Κληρικόν.

Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἐρωτηματικὰ καὶ τὴν γνώμην τοῦ ἀρμοδίου Καθηγητοῦ, ὅτι ἢ ἰδιάζουσα περίπτωσις τοῦ ἐπιμάχου Τροπαρίου εἶναι συζητήσιμος, καταθέτω τὴν δευτέραν ἐναλλακτικὴν πρότασίν μου. Νὰ παραπεμφθῆ ὡς θέμα, μεταξὺ τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν θεμάτων, εἰς τὴν Εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν, τὴν συσταθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, διὰ τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν ὁμοιόμορφον τέλεσιν τῆς θείας Λατρείας. Καὶ νὰ μὴ θελήσῃ σήμερα ἢ Ἱεραρχία νὰ λάβῃ τελεσίδικον ἀπόφασιν ἐπὶ τοῦ θέματος, ἀλλὰ νὰ ἀναμείνῃ τὴν Εἰσήγησιν τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς.

Αὐτὴ εἶναι ἡ δευτέρα πρότασίς μου.

Ἐὰν δεχθῶμεν τὴν ἀποψιν, ὅτι οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὕμνοι ὑπόκεινται εἰς ἀλλοίωσιν ἢ τροπο-

ποίησιν, τοῦτο ὅπωςδήποτε ἀποτελεῖ εὐθύνην καὶ ὑπόθεσιν τῆς Ἐκκλησίας, μόνης ὑπευθύνου καὶ ἀρμοδίας νὰ ἀσκήσῃ καὶ τὴν οἰκονομίαν καὶ νὰ προσαρμόσῃ τὰ μηνύματά της εἰς τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τῶν πιστῶν ἐκάστης ἐποχῆς καὶ νὰ οἰκονομῇ τὰς ἀναγκαίαις λύσεις πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ὑπὸ τὴν ἐννοίαν αὐτὴν, ἡ παρούσα Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀναλαμβάνουσα τὰς εὐθύνas τῆς ἐναντι τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παραδόσεως, δύναται, ἐφ' ὅσον δὲν δεχθῇ μίαν τῶν προτεινομένων ὑπὸ τῆς εἰσηγήσεως ἐναλλακτικῶν λύσεων, νὰ χωρήσῃ, κατ' οἰκονομίαν, εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῆς ἐπιμάχου φράσεως, διὰ τῆς φράσεως «τοῖς εὐσεβέσι κατ' ἐναντίων...» ἐφαρμοζομένην τουλάχιστον καὶ μόνον εἰς τοὺς ἐπισήμους Ἁγιασμοὺς ἐνώπιον Ἀρχῶν καὶ Ἐξουσιῶν, ἵνα ἀποφεύγωνται αἱ παρεξηγήσεις καὶ οἱ σκανδαλισμοί, ἐφ' ὅσον οὕτως ἢ ἄλλως ἐπικρατεῖ αὐτὴ ἡ νοσηρὰ νοοτροπία καὶ ἡ ἐπίμονος καὶ πείσμων ἀντίληψις, ὅτι ἡ ἐπίμαχος φράσις ὑπεισέρχεται εἰς πολιτικὰ ἢ κομματικὰ νοήματα, καὶ ἵνα μὴ καθυβρίζωνται τὰ ἱερὰ θέσμια τῆς θείας Λατρείας.

Ἄλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν, κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην, θὰ ἦτο ἐπιβεβλημένον νὰ δοθῇ διὰ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου εἰς τὸν λαὸν ἢ ἐπεξηγήσεις τῆς τροποποιήσεως καὶ ἡ ἀσκήσις τῆς οἰκονομίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διὰ τοὺς ἰδιάζοντας λόγους τῆς εἰδικῆς περιπτώσεως.

Τὸ κατ' ἐμέ, παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἐπιμείνω καὶ νὰ παρακαλέσω τὴν Σεπτὴν Ἱεραρχίαν νὰ δεχθῇ τὴν πρώτην προτεινομένην πρότασιν, νὰ ἐπικυρωθῇ δηλαδὴ τὸ ὠραῖον κείμενον τῶν Διπτύχων ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου θέματος, τὸ ὁποῖον ἐκφράζει καὶ τὴν οἰκονομίαν καὶ τὸν σεβασμὸν εἰς τὴν παράδοσιν, καὶ νὰ δημοσιοποιηθῇ εὐρέως, ὡς ἀπόφασις τῆς Ἱεραρχίας, ἡ ὁποία εἶναι φρουρὸς ἀπαρασάλευτος τῶν ἱερῶν Παραδόσεων καὶ τῆς Λειτουργικῆς Πράξεως τῆς Ἐκκλησίας.

Ταῦτα καταθέτω ἐνώπιον τῆς εὐθύνῃς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς ἀνωτάτης ταύτης Συνοδικῆς Ἀρχῆς Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, καὶ παρακαλῶ, εὐσεβάστως καὶ ἐν ταπεινώσει πολλῇ, διὰ τὰ κατ' Αὐτὴν, εὐχαριστῶν, ἐν εὐγνωμοσύνῃ, διὰ τὴν προσγινομένην μοι τιμὴν καὶ διάκρισιν καὶ ἀκρόασιν.

Μετὰ τὴν εὐρείαν συζήτησιν καὶ τὴν λήψιν τῆς ἀποφάσεως – ὡς ἐκτίθενται κατωτέρω εἰς τὸ ἐκδοθὲν σχετικὸν Ἀνακοινωθὲν –, ἐγένετο διάλειμμα καί, ἐπαναληφθείσης τῆς Συνεδρίας, ἀνεπτύχθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου ἢ ὑπὸ τὸν κατωτέρω τίτλον Εἰσήγησις:

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΗΔΕΙΑΣ ΤΩΝ ΤΕΛΕΣΑΝΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΓΑΜΟΝ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας
κ. Χρυσοστόμου

Μακαριώτατε Πρόεδρε,
Σεβασμιώτατοι Συνοδικοὶ Σύεδροι τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,
Ἀποφάσει τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ληφθεῖσα ἐν τῇ Συνεδρίᾳ αὐτῆς κατὰ τὴν 10ην τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἰουλίου, ἀνετέθη εἰς ἐμὲ ἡ Εἰσήγησις ἐνώπιον τῆς Ἱεραρχίας, κατὰ τὴν τακτικὴν σύγκλησιν αὐτῆς ἀρχομένου τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου, μὲ θέμα «Περὶ τῆς κηδείας τῶν τελεσάντων πολιτικῶν γάμων».

Ἄνταποκρινόμενος εἰς τὴν Συνοδικὴν ταύτην ἀπόφασιν, ἀναπτύσσω ἐνώπιον ὑμῶν τὸ ἀνατεθέν μοι λεπτὸν καὶ ἀξιοπρόσεκτον ὡς ἄνω θέμα. Τὸ θέμα τοῦτο περὶ τῆς κηδείας τῶν τελεσάντων πολιτικῶν γάμων παρεπέμφθη εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας ὑπὸ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὴν Συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 5ης Φεβρουαρίου τοῦ 1997. Ἡ δὲ ὀρθοτάτη παραπομπὴ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἡ ἐνασχόλησις αὐτῆς μὲ τὸ θέμα

τούτο τῆς ποιμαντικῆς φροντίδος τῆς ποιμαινούσης Ἐκκλησίας μαρτυρεῖ, ἀφ' ἑνὸς μὲν, τὴν σοβαρότητα τοῦ θέματος καὶ ἐν ταύτῃ προβλήματος, ἀφ' ἑτέρου δέ, τὴν ἀνύστακτον μέριμναν τοῦ τε Μακαριωτάτου Προκαθημένου καὶ ὄλων ἡμῶν τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν διὰ τὸ Χριστεπώνυμον Πλήρωμα, τοῦ ὁποίου, θεῖω ἔλεει, ἐτάχθημεν Ποιμένες καὶ διδάσκαλοι πρὸς σωτηρίαν ψυχῶν. Τὸ θέμα τὸ ἀναπτύσσω μὲ τὴν ἐξῆς διάρθρωσιν.

1ον. Πόθεν ἐδημιουργήθη τὸ πρόβλημα τῆς κηδείας τῶν τελεσάντων πολιτικῶν γάμων.

Ὡς γνωστόν, τὸ ζήτημα τῆς κηδείας τῶν τελεσάντων πολιτικῶν γάμων ἦτο ἀποτέλεσμα τῆς θεσπίσεως ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας τοῦ εἰδους αὐτοῦ τοῦ γάμου, τῆ 7ῃ Ἀπριλίου 1982. Βεβαίως ἡ Πολιτεία εἶχε χειροτέρας διαθέσεις ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ζητοῦσα νὰ θεσπίσῃ υποχρεωτικὸν τὸν πολιτικὸν γάμον δι' ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας καὶ νὰ μείνῃ προαιρετικὸς ὁ θρησκευτικὸς γάμος. Ἀλλὰ ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας ἀντέστη ὁμοφώνως καὶ μετὰ πολλῆς δυνάμεως, εἰς τὰς ἀπαραδέκτους ταύτας τάσεις τῆς Πολιτείας. Καὶ ἐθεσπίσθη μὲν ὑπ' αὐτῆς ὁ πολιτικὸς γάμος, ὄχι ὅμως δι' ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας, ἀφιεμένων αὐτῶν εἰς τὴν προαίρεσίν των περὶ τελέσεως θρησκευτικοῦ ἢ πολιτικοῦ γάμου. Τὸ δὲ ἀποτέλεσμα, ἀπὸ ἐπόψεως στατιστικῆς, εἶναι ὅτι, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1982, ὅτε ἐθεσπίσθη ὁ πολιτικὸς γάμος μέχρι τοῦ ἔτους 1995 ἐτελέσθησαν πολιτικοὶ μὲν γάμοι 85.929, θρησκευτικοὶ δὲ 758.123. Ἦτοι ποσοστὸν θρησκευτικῶν γάμων 89,82%. Πολιτικῶν 19,18%. Τὰ στατιστικὰ ταῦτα στοιχεῖα ἀποδεικνύουν τὴν εὐσέβειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ὅμως, πρὸ τοῦ παρουσιασθέντος θέματος καὶ προβλήματος τῆς κηδείας τῶν τελεσάντων πολιτικῶν γάμων, ἐξ αἰτίας τῆς θεσπίσεως αὐτοῦ, παρενεβλήθη τὸ σοβαρώτατον θέμα τοῦ Βαπτίσματος τῶν ἐκ τοῦ πολιτικοῦ γάμου προερχομένων παιδῶν. Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ, δογματικῆς φύσεως, θέματος ἡ συγκληθεῖσα Ἱεραρχία, κατὰ τὸν Ὀκτώβριον 1984, ἀπεφάνθη — ὄχι ὁμοφώνως ἀτυχῶς — ὑπὲρ τοῦ Βαπτίσματος τῶν παιδῶν τούτων. Ὑπῆρξε δὲ ὀρθοτάτη ἡ Συνοδικὴ αὕτη ἀπόφασις, δεδομένου, ὅτι τὸ ἱερὸν Μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ καθηκόντων τῆς ποιμαινούσης Ἐκκλησίας διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ὅσον ἄνευ

Βαπτίσματος δὲν συνίσταται κἄν στρατευομένη Ἐκκλησία ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ θριαμβεύουσα Ἐκκλησία ἐν οὐρανοῖς. Αὐτὸς ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς ἡμῶν ἐνετείλατο τοῖς Ἀποστόλοις αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτῶν τοῖς διαδόχοις αὐτῶν Ἐπισκόποις, λέγων «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. 28, 19). Καὶ «Ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (Ἰωάν. 3, 5). Ἐπὶ τῇ ἀσαλεύτῳ ταύτῃ βάσει τῶν θείων λόγων τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ μὲ ἀπαρέγκλιτον τούτων τῶν λόγων ὁδηγόν, οἱ θεῖοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐπλεξαν ἀθανάτου μεγαλείου καὶ ἀπεριγράπτου ὠραιότητος Λόγους διὰ τὸ Ἅγιον Βάπτισμα. Ἐπίσης, ἡ προσευχομένη καὶ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία εἶναι τὸ ἀνεξάντλητον ταμεῖον τῆς θείας Χάριτος. Καὶ δὲν δύναται οὐδὲ κατὰ διάνοιαν νὰ θέσῃ οὐδένα φραγμὸν εἰς τὴν ἀνὰ σύμπαντας τοὺς αἰῶνας ἀνεξάντλητον πηγὴν τῆς θείας Χάριτος. Καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ βαπτίξῃ τοὺς ἐκ πολιτικοῦ γάμου προερχομένους παῖδας. Ἐπίσης, ἡ συνείδησις τῆς Ἐκκλησίας — Κλήρου καὶ λαοῦ — δὲν δέχεται ποτὲ νὰ ἀπευθύνῃ εἰς τὰ ἐκ πολιτικοῦ γάμου προερχόμενα τέκνα, τὴν ἀπέλπιδα καὶ σκληρὰν φράσιν: «Οἱ γονεῖς σας δὲν ἐσεβάσθησαν τὸ Μυστήριον τοῦ Γάμου. Κατ' ἀκολουθίαν, θὰ στερηθῆτε, σεῖς τὰ παιδιά των, τοῦ σωστικοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν οὐρανοῖς»!

Ἦδη, εἰδικώτερον διὰ τὸ θέμα, ἀλλὰ ἐν ταύτῃ καὶ πρόβλημα, τῆς κηδείας τῶν τελεσάντων πολιτικῶν γάμων τοῦτο ἐδημιουργήθη ἐκ τῆς Ἀποφάσεως τῆς ἐκτάκτως συγκληθείσης Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, ἀπὸ τῆς 19ης - 21ης Ἰανουαρίου 1982, εἰς τὴν ὁποίαν Ἀπόφασίν της, μεταξύ τῶν ἄλλων, ἀπεφάνθη ταῦτα: «Πληροφορεῖ — ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας — μετὰ μητρικῆς ἀγάπης τὸν πιστὸν καὶ εὐσεβῆ λαόν, ὅτι οἱ τελοῦντες πολιτικὸν γάμον ὀρθόδοξοι, θέτουν ἑαυτοὺς μόνον των ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, ἐφ' ὅσον ἐνσυνειδήτως καὶ δημοσίᾳ ἀπαρνοῦνται θεμελιώδη τῆς πίστεως ἐπιταγήν. Ἐπομένως, μετὰ πολλῆς λύπης, οἱ τελικῶς καὶ ἀμετανοήτως ἐμμένοντες εἰς τὴν ἀπιστίαν αὐτὴν ἀποκόπτονται τῆς Ἐκκλησίας ἐξ ἰδίας αὐτῶν ὑπαιτιότητος καὶ στεροῦνται τῶν εὐλογιῶν καὶ τῶν εὐχῶν της» («Ἐκκλησία», 1982, σελ. 36-40).

Περαιτέρω, ἡ ὡς ἄνω Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἀπέστειλε τῆ 21ῃ Ἰανουαρίου 1982 ἔντυπον Ἐγκύκλιον αὐτῆς «Πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν λαόν». Ἐπίσης καὶ ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος τὸν μὲν Φεβρουάριον 1982 ἀπέστειλε ἔντυπον «Πρὸς τὸ Λαό», καὶ τῆ 19ῃ Μαΐου 1982 Ἐγκύκλιον αὐτῆς «Πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», διὰ τῶν ὁποίων ἐπαναλαμβάνεται, ὅτι «οἱ τελέσαντες πολιτικὸν γάμον ὀρθόδοξοι θέτουν ἑαυτοὺς μόνου των ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας» καὶ «στεροῦνται τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τῆς», καὶ «ὅτι τέκνα τῆς Ἐκκλησίας λογίζονται ὅσοι σέβονται καὶ εὐλαβοῦνται τὰ ἱερά αὐτῆς Μυστήρια».

Ὅσον, ἐξ ἄλλου, ἀφορᾷ εἰς τοὺς κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ ἱεροῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος ἀναδόχους, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, κατὰ τὴν Συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 4ῆς Ὀκτωβρίου 1984, ἀπεφάνθη ὅτι οἱ τελέσαντες πολιτικὸν γάμον ἀποκλείονται νὰ γίνωνται ἀνάδοχοι. Ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς Ἱεραρχίας ἐγένετο ἀποδεκτὴ καὶ ἀπὸ Συμβούλιον Πλημμελειοδικῶν, Συμβούλιον Ἐφετῶν καὶ ἀπὸ τὸ ΣΤ' Ποινικὸν Τμήμα (ἐν Συμβουλίῳ) τοῦ Ἀρείου Πάγου (Ἀπόφασις 729/1988).

Παρὰ ταῦτα ὅμως, μετὰ πάροδον δυόμιση καὶ πλέον ἐτῶν, ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος δι' Ἐγκυκλίου αὐτῆς τῆς 5ῆς Σεπτεμβρίου 1984, ἐξ αἰτίας τῆς ἀρνήσεως ὠρισμένων ἱερέων νὰ βαπτίζουν τέκνα προερχόμενα ἐκ πολιτικοῦ γάμου τῶν γονέων των, ἐχαρκτήρισε τὴν ἀρνησιν ταύτην «ἀστοργον καὶ ἀδικαιολόγητον, ἄνευ οὐδενὸς Κανονικοῦ καὶ Θεολογικοῦ ἐρείσματος καὶ οὐδόλως προάγει τὸ πνευματικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, ἀντιθέτως δὲ δυσχεραίνει καὶ ὀξύνει τὰς σχέσεις ποιμένος καὶ γονέων, οἱ ὅποιοι, ὡς τελέσαντες πολιτικὸν γάμον, ἔχουν ἀνάγκην στοργικωτέρας μεταχειρίσεως «ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας μᾶλλον ἀσθενέστερα καὶ πάσχοντα» (Α' Κορ. 12, 22), καὶ ὄχι ἀπειλῶν, καὶ ἐκβιασμῶν, οἱ ὅποιοι ἐξωθοῦν εἰς ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα... Οἱ δὲ τελέσαντες πολιτικὸν γάμον οὐδόλως θεωροῦνται ὡς ἀποκοπέντες ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία, ὡς φιλόστοργος, μακροθυμοῦσα καὶ συγχωροῦσα Μήτηρ, ἀναμένει πάντοτε τὴν ἐπιστροφὴν τῶν τέκνων τῆς εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτῆς».

Ἡ ἀπόφασις αὕτη καὶ «ἀντιλογία», μεταξὺ τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου, ἐμπίπτει

εἰς τὴν ἀνέκαθεν ἰσχύουσαν κανονικὴν διάταξιν τὴν καθοριζομένην ὑπὸ τοῦ ΣΤ' Κανόνου τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς τοιαύτας περιπτώσεις θὰ ἐπικρατῆ ἡ ψήφος τῶν περισσοτέρων Ἐπισκόπων. «Κρατεῖται ἡ τῶν πλειόνων ψήφος». Τὴν αὐτὴν κανονικὴν διάταξιν ἀναφέρει καὶ ὁ ΙΘ' Κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου. Σημειωτέον δὲ ἐνταῦθα, ὅτι οἱ ὑπογράψαντες Μητροπολίται τὴν ἐπιεικοῦς περιεχομένου Ἐγκύκλιον τῆς 5ῆς Σεπτεμβρίου 1984, εἶχον ἤδη ὑπογράψει τὴν αὐστηροῦ περιεχομένου Ἐγκύκλιον τῆς 21ῆς Ἰανουαρίου 1982.

Ἐν συνεχείᾳ καὶ ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὰ ἀνωτέρω, σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι, κατὰ τὴν Συνεδρίαν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, τῆς 3ῆς Ὀκτωβρίου 1984, ὁ Συνοδικὸς Σύνεδρος ἡδη ἀείμνηστος Μητροπολίτης Σεργίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος, ἐξέφρασε τὴν ἐν τοῖς Πρακτικοῖς κατακεχωρισμένην γνώμην, ὅτι «συλλήβδην δὲν ἀποκόπτονται οἱ Χριστιανοὶ τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὀνομαστικῶς, κατόπιν ἐιδικῆς μελέτης τῶν περιπτώσεων». Ἡ γνώμη αὕτη τοῦ μακαριστοῦ Ἱεράρχου, μοναδικῶς ἀκουσθεῖσα ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ, εἶναι κατὰ πάντα ὀρθὴ ἀπὸ ἐπόψεως ἱερῶν Κανόνων καὶ κινεῖται ἐν τῷ γράμματι καὶ τῷ πνεύματι τοῦ γνωστοῦ Συνοδικοῦ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆ Κυριακῆ τῆς Ὀρθοδοξίας, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπαναλαμβάνεται ὀνομαστικῶς ἡ φράσις «Αἰωνία ἡ μνήμη» διὰ τοὺς μαχητὰς τῆς Ὀρθοδοξίας, καὶ ἡ λέξις «Ἀνάθεμα» διὰ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῆς καὶ αἰρετικούς. Ἡ γνώμη αὕτη ἔχει καὶ παραδείγματα εἰς Συνοδικὰς ἀποφάσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ συγκεκριμένως:

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, εὐθύς σχεδὸν μετὰ τὴν μὴ κανονικὴν ἐν ἔτει 1833 ἀνακήρυξιν αὐτῆς ὡς Αὐτοκεφάλου, ἀπέκοψε — διὰ τῆς Ἱεράς Συνόδου — δύο μέλη τῆς, ἓνα κληρικὸν καὶ ἓνα λαϊκόν. Καθήρεσε καὶ ἀπέκοψε ἐκ τοῦ σώματος αὐτῆς τὸν ἐξ Ἄνδρου ἱερομόναχον Θεόφιλον Καίτην, τῆ 23ῃ Ὀκτωβρίου 1839, διὰ τὴν αἵρεσιν τοῦ Θεοσεβισμοῦ τὸν ὁποῖον ἐδίδασκε. Καθήρεσε καὶ ἀπέκοψεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας «ὡς παραβάτην τῶν πρὸς τὸν Θεὸν ὑπ' αὐτοῦ δοθεισῶν ὁμολογιῶν ἐν τῷ ἱερῷ βαπτίσματι καὶ ἐν τῇ περιβολῇ τοῦ μοναχικοῦ σχήματος καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς “ἱερωσύνης”» καὶ ὡς «ἀντάρτην κατὰ τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας», ὡς «βλασφημοῦντα καὶ ἀποβάλλοντα πάντα τὰ τῆς Χριστιανικῆς ἡμῶν πί-

στεως δόγματα καὶ μυστήρια καὶ διδάγματα καὶ ἔθιμα καὶ τὰς τελετὰς καὶ τὰς παραδόσεις».

Ἐπίσης «ἀπέκοψε τέλεον τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας τὸν Θεόδωρον Χρήστου Λαναράν, ὡς σεσηπὸς καὶ σαπρὸν μέλος αὐτῆς διὰ τὰς κακοδόξους αὐτοῦ διδασκαλίας, ἃς διετύπωσεν ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ, ὡς καὶ πάντας τοὺς ἀσπαζομένους τὰς κακοδοξίας αὐτοῦ». Ἡ Συνοδικὴ αὕτη ἀπόφασις ἐλήφθη τῆ 14ῃ Ἰουνίου 1946. Ἡ ἀποκοπὴ λοιπὸν ἀμφοτέρων ἐγένετο κατόπιν συστηματικῆς καὶ εἰδικῆς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐρεῦνης δι' ἕκαστον, ἦτο δὲ ὀνομαστικὴ ἢ ἀποκοπὴ.

Ὅμως, ἐκτὸς τῶν ὡς ἄνω δύο περιπτώσεων ἀποκοπῆς μελῶν ἐκ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀναγράφω ἐνταῦθα, χάριν τῆς Ἱστορίας καὶ ὡς ὁδηγὸν ἡμῶν τῶν συγχρόνων Ἱεραρχῶν, καὶ τὰς ἐξῆς περιπτώσεις, σχετιζομένας μὲ ὀνομαστικὰς ἐπίσης ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησαν σοβαρὰ καὶ βλαπτικὰ προβλήματα εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τὸ Χριστεπώνυμον Πλήρωμα. Ἀλλά, εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς αὐτῶν, ἡ Ἐκκλησία συμπεριεφέρθη ἐπιεικῶς καὶ μητρικῶς πρὸς αὐτά. Καὶ συγκεκριμένως:

Ὁ ἐκ Ληξουρίου τῆς Κεφαλληνίας καταγόμενος Ἀνδρέας Λασκαράτος (1811-1901), σατιρικὸς ποιητὴς καὶ πεζογράφος, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔργων του, ἐξέδωκε κατὰ τὸ ἔτος 1856 βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Μυστήρια τῆς Κεφαλονιάς», εἰς τὸ ὁποῖον ὁ συγγραφεὺς «κατεξευτελίζει τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα, ἐπιτίθεται ἀνηλεῶς κατὰ τοῦ Κλήρου καὶ τὸν διασύρει μὲ τὴν δεινὴν κατηγορίαν, ὅτι κατηλεύεται τὴν θρησκείαν». Πρὸς τούτοις, ὁ Λασκαράτος κατέκρινε ὠρισμένας δογματικὰς ἀληθείας. Ὁ δὲ λαὸς, βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα, ἀντέδρασε κατὰ τῆς στυγνῆς κατεδαφίσεως τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεώς του. Κατόπιν αὐτῶν, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κεφαλληνίας Σπυριδὼν Κοντομίχαλος (1842-1873) ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τὴν κατὰ τοῦ Λασκαράτου ἔκδοσιν ἀφορισμοῦ, ἣτις καὶ ἐγένετο. Τὸν ὡς ἄνω ἀφορισμόν, ὅστις συνεκλόνησε βαθύτατα τὸν Λασκαράτον, τὸν ἤρε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, μετὰ εἰσήγησιν τοῦ Κεφαλληνίας Γερασίμου Δωρίζα (1893-1901). Ὁλίγον δὲ πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ὁ Λασκαράτος ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐκηδεύθη κατὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν τάξιν.

Ἐπειτα, ὁ ἐκ Σίφνου καταγόμενος Ἀπόστολος Μακράκης (1831-1905) ἐδίδασκε μὴ ὀρθοδόξους ἀπόψεις, ἦτοι τὸ τρισύνθετον τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὴν, ἐν τῷ βαπτίσματι τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ, τελείωσιν αὐτοῦ. Ἐπεμβάσα τότε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐξέδωκε τῆ 21ῃ Δεκεμβρίου 1878 «Ἐγκύκλιον παραινετικὴν κατὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἀποστόλου Μακράκη». Παρομοίαν Ἐγκύκλιον ἐξέδωκε καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἡ δὲ κυβέρνησις ἐτάχθη ὑπὲρ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ κατὰ τοῦ Μακράκη, ὅστις ὑπῆρξε καὶ καυστικὸς κατήγορος τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἐν γένει τοῦ ἱεροῦ Κλήρου. Ὁ Μακράκης, ἂν καὶ ἐδίδαξε κακοδοξίας, δὲν κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἡ δὲ κηδεῖα αὐτοῦ ἐτελέσθη τῆ ἡμέρᾳ τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1905 ἐν τῷ Ναῷ τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν, ἐν συρροῇ ἀπείρου πλήθους.

Κατόπιν, ὁ ἐν Ἐρμουπόλει Σύρου γεννηθεὶς Ἐμμανουὴλ Ροῖδης (1835-1904) ἐδημοσίευσεν κατὰ τὸ ἔτος 1866 τὸ πολὺπλοκον μυθιστόρημα «Πάπισσα Ἰωάννα». Εἰς τὸ μυθιστόρημα τοῦτο ὁ συγγραφεὺς θίγει κατὰ ἀσεβῆ τρόπον τὰ ἅγια καὶ τὰ ὅσια τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ζωῆς, εἰρωνευόμενος καὶ μὴ σεβόμενος δόγματα τῆς πίστεως καὶ ἱερὰ πρόσωπα. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δι' Ἐγκυκλίου αὐτῆς, τῆς 4ῆς Ἀπριλίου 1866, ἀπεκήρυξε τὸ ἐν λόγῳ ἀσεβὲς μυθιστόρημα καὶ ἀνεθεμάτισε αὐτὸ ὡς ἀντιχριστιανικὸν καὶ κακὸν ἔργον, δὲν ἀνεθεμάτισε ὅμως τὸν συγγραφέα. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν παρέστη ἀνάγκη νὰ ἀρθῆ ἀνύπαρκτος ἀφορισμὸς διὰ νὰ μεταλάβῃ οὗτος τῶν ἀχράντων Μυστηρίων καὶ νὰ κηδευθῆ ἐκκλησιαστικῶς.

Περαιτέρω, ὅσον ἀφορᾷ εἰδικώτερον εἰς τὴν Δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας περὶ ἀποκοπῆς μελῶν ἐκ τοῦ σώματος αὐτῆς, ὁ ἐπιφανὴς δογματικὸς θεολόγος καθηγητῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Χρῆστος Ἀνδρουτσός, εἰς τὸ ἔργον του «Δογματικὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας» γράφει: «Τῆς Ἐκκλησίας ἀποκλείονται μόνον οἱ αἰρετικοί, οἱ σχισματικοί καὶ οἱ δι' ἀποστασίας ἢ δι' ἀναθεματισμοῦ ἀπ' αὐτῆς ἐκπεσόντες». Καὶ προσθέτει ἀλλαχού: «Ὁρατὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας τὰ ὁποῖα ὁμολογοῦν τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, δὲν εἶναι μόνον οἱ εὐσεβεῖς καὶ τὴν ἀρετὴν ἀσκοῦντες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐξωτερικῶς μὲν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν συνδεόμενοι, ἦκιστα ὅμως καὶ ἐσωτερικῶς πρὸς τὸν θε-

μελιωτὴν τῆς Ἐκκλησίας ἠνωμένοι καὶ ὑγιαίνοντες ἠθικῶς» (Χρήστου Ἀνδρούτσου, «Δογματικὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας», σελ. 269-270). Ὁ δέ, ἐπίσης ἔγκριτος καθηγητὴς τῆς ἰδίας Θεολογικῆς Σχολῆς, Παναγιώτης Τρεμπέλας, εἰς τὸ τρίτομον ἔργον αὐτοῦ «Δογματικὴ τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας», γράφει καὶ αὐτὸς πληρέστερον, ὅτι τὰ ἀποκοπόμενα τῆς Ἐκκλησίας ὡς βαρέως νοσοῦντα μέλη εἶναι: α) Οἱ ἀποστάται, ἤτοι οἱ διὰ τῆς ἀρνήσεως «καταπατοῦντες τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης», οἱ διαρρηγνύοντες πᾶσαν σχέσιν πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ συσταθεῖσαν κοινωνίαν. β) Οἱ αἰρετικοί, ἤτοι οἱ εἰς καιρὰ δόγματα τῆς πίστεως χωλαίνοντες, ὄντες ἄθεοι καὶ ἀσεβεῖς αἰρεσιῶται. γ) Οἱ σχισματικοί, ἤτοι οἱ δημιουργοῦντες διενέξεις ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας διὰ «ζητήματα ἰάσιμα», ὡς ἀποφαίνεται ὁ Μέγας Βασίλειος (Κανὼν Α'). Καὶ δ) Οἱ ἐμπεσόντες εἰς παραβάσεις ἀναισχύντους, διὰ τὰς ὁποίας παρὰ τὸ προκληθὲν ὑπ' αὐτῶν δημόσιον σκάνδαλον, οὐδεμίαν ἐκδηλώνουν μετάνοιαν (Παναγιώτου Ν. Τρεμπέλα, «Δογματικὴ τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας», τόμος Β', Ἀθήναι 1979, σελ. 331-334).

2ον. Ἡ ἀρνήσις τελέσεως τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας διὰ τελέσασαν πολιτικὸν γάμον.

Δεκαπέντε ἔτη ἀπὸ τῆς, κατὰ τὴν 7ην Ἀπριλίου 1982, θεσπίσεως τοῦ πολιτικοῦ γάμου, καὶ συγκεκριμένως τῆ 16ῃ Δεκεμβρίου 1996, ἱερεὺς ἐν Δράμα, κατόπιν «ρητῆς ἐντολῆς» τοῦ Μητροπολίτου Δράμας Διονυσίου, ἠρνήθη νὰ τελέσῃ τὴν Νεκρώσιμον Ἀκολουθίαν διὰ μίαν εὐσεβῆ κατὰ τὰ ἄλλα χριστιανὴν, ἢ ὁποία εἶχε τελέσει πολιτικὸν γάμον. Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ἐδημοσιεύθησαν, εἰς τὸν Ἀθηναϊκὸν καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ Τύπον, ἀλλὰ καὶ εἰς περιοδικὰ θρησκευτικὰ καὶ μὴ, λεπτομέρειαι περὶ τοῦ συμβάντος καὶ ἐξεφράσθησαν ἐντυπώσεις καὶ γνώμαι καὶ ἀντιδράσεις πολλαί. Ἐνδεικτικῶς καὶ μόνον καταχωρίζονται εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς Εἰσηγήσεως μερικαὶ γνώμαι καὶ ἀπόψεις Ἱεραρχῶν, ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Εἰς τὴν ἐφημερίδα «Τὰ Νέα» (18 Δεκεμβρίου 1996) ὁ τότε Μητροπολίτης Δημητριάδος καὶ νῦν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χριστόδουλος λέγει, ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Ἱεραρχίας περὶ μὴ τελέσεως Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας διὰ τοὺς τελέσαντας πολιτικὸν γάμον «ἔχει παιδαγωγικὸ

χαρακτῆρα, μὲ ἀπώτερο στόχο τὴν πειθῶ πρὸς τοὺς χριστιανούς μας νὰ ὑπακούουν στὶς ἀρχὲς τῆς Πίστεώς μας». Ὁ αὐτὸς Ἱεράρχης εἰς τὴν Ἐφημερίδα «Ἐλεύθερος Τύπος» (18 Δεκεμβρίου 1996) ἐξέφρασε καὶ τὴν ἄποψιν, ὅτι «ἢ κάθε περίπτωση ἔχει τὴν ἰδιαιτερότητά της καὶ ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ τὴν ἀναζητεῖ καὶ νὰ τὴν ἐκτιμᾷ φιλανθρωπῶς».

Ὁ Μητροπολίτης Νικοπόλεως Μελέτιος εἰς τὴν Ἐφημερίδα «Ἐλεύθερος Τύπος» (18 Δεκεμβρίου 1996) λέγει, ἐπὶ λέξει: «Δὲν ἔχει ἐκδοθεῖ ἀπόφασις τῆς Συνόδου πού νὰ καλύει ρητῶς τὴν ἐξόδιον Ἀκολουθία σὲ ὅσους ἔχουν τελέσει πολιτικὸν γάμον. Ὅποιοσδήποτε χριστιανός, ὅποιοσδήποτε ἀμάρτημα καὶ ἂν ἔχει διαπράξει, ἂν δὲν ἔχει ἀφορισθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία κηδεύεται κανονικά. Αὐτὴ εἶναι ἡ γενικὴ Ἐκκλησιαστικὴ τάξις καὶ ἀντιμετώπιξις».

Ὁ Μητροπολίτης Ἰωαννίνων Θεόκλητος εἰς τὴν αὐτὴν Ἐφημερίδα «Ἐλεύθερος Τύπος» (18 Δεκεμβρίου 1996) δηλώνει ταῦτα: «Ἄν συνέβαινε στὴν Μητρόπολή μου κάτι παρόμοιο καὶ ἂν ὁ ἱερεὺς μου δήλωνε ὅτι δὲν μπορούσε νὰ κάνει τὴν κηδεῖα γιὰ λόγους συνειδήσεως, τότε θὰ τὸν ἀπήλλασσα καὶ θὰ ἀναζητοῦσα ἄλλον ἱερέα νὰ κάνει τὴν κηδεῖα».

Ὁ ἐν Κρήτῃ Μητροπολίτης Πέτρος Νεκτάριος εἰς τὴν αὐτὴν Ἐφημερίδα «Ἐλεύθερος Τύπος» (18 Δεκεμβρίου 1996) δηλώνει: «Πάντως, ἀπ' ὅ,τι γνωρίζω κανένας Μητροπολίτης στὴν Κρήτη δὲν στερεῖ τῶν ἐπιταφίων εὐχῶν σὲ αὐτοὺς πού ἐτέλεσαν πολιτικὸν γάμον».

Ὁ Μητροπολίτης Πειραιῶς Καλλίνικος εἰς τὸ περιοδικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς «Πειραιϊκὴ Ἐκκλησία» (Φεβρουάριος 1997) γράφει: «Καὶ ἐν προκειμένῳ, περὶ τῆς τελέσεως κηδεῖας στοὺς ἀποθανόντας, πού εἶχαν τελέσει μόνον πολιτικὸν γάμον, ἐφ' ὅσον ἐν ζωῇ ἠρνοῦντο τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ μὲ τὴν ἀρνήσις αὐτὴ ἀπέθανον, ποίος πλέον τώρα δύναται νὰ τοὺς ἐρωτήσῃ, ἐφ' ὅσον εἶναι νεκροί, ἐὰν θέλουν τίς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας;».

Ἐξ ἄλλου, ὁ ἀρνηθεὶς τὴν τέλεσιν τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας ἱερεὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δράμας, λέγει εἰς τὴν Ἐφημερίδα «Τὰ Νέα» (18 Δεκεμβρίου 1996), μεταξὺ τῶν ἄλλων, καὶ ταῦτα: «Πόνεσα πολὺ ὡς ἄνθρωπος καὶ εἶμαι ἀκόμη βαθιὰ πληγωμένος. Ἀρχικὰ σκέφθηκα νὰ τελέσω τὴ Μνημόσυνο δέσησι, ἀλλὰ δὲν μπορούσα νὰ πάρω μία τέτοια ἀπόφασις.

Ἐπισκέφθηκα αὐτοπροσώπως τὸν Μητροπολίτη καὶ τὸν ἐνημέρωσα. Ἡ ἐντολὴ ἦταν ρητὴ. Βρέθηκα μπροστὰ σὲ ἓνα μεγάλο δῆλημα. Ὑπάρχουσα στίς ἐντολὲς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἱεραρχίας. Τίποτε περισσότερο. Ἄν δὲν τὸ ἔκανα θὰ ἔθετα ἑαυτὸν ἐκτὸς σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Στὴ σημερινὴ Θεία Λειτουργία μνημόνευσα τὸ ὄνομα τῆς Σοφίας καὶ θὰ τὸ κάνω καὶ στὸ μέλλον».

Ἐκτὸς δὲ ἄλλων πολλῶν δημοσιευμάτων καὶ κρίσεων ἐπὶ τοῦ ἐν λόγω συμβάντος, δηλαδὴ τῆς ἀρνήσεως τελέσεως τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας, καταχωρίζεται ἐνταῦθα ἡ γνώμη τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργίου Μεταλληνοῦ ἐν τῇ Ἐφημερίδι «Ἐλεύθερος Τύπος» (18 Δεκεμβρίου 1996), ἔχουσα ὡς ἐξῆς: «Ἐὰν ἡμῶν Ἐπίσκοπος θὰ πηγαινα νὰ κηδέψω τὸ συγκεκριμένο πρόσωπο καὶ θὰ ἦταν μία ὠραία εὐκαιρία νὰ μιλήσω γιὰ τὸ τί εἶναι ὁ πολιτικὸς γάμος γιὰ τὴν Ἐκκλησία».

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω κριτικῶν καὶ ἐπικριτικῶν δημοσιευμάτων, ὁ ἀπαγορεύσας τὴν τέλεσιν τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας Μητροπολίτης Δράμας Διονύσιος ἀπέστειλε Ποιμαντορικὴν Ἐγκύκλιον «Πρὸς τὸν ἱερόν κληρὸν καὶ φιλόχριστον λαὸν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας» του, εἰς τὴν ὁποίαν, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἀναγράφει καὶ τὰ ἐξῆς: «Ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν ὑπεύθυνος διὰ τὴν τήρησιν τῶν παραδεδομένων, τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας. Ὅφειλε νὰ συνιστᾷ καὶ νὰ πράττει ὄχι τὰ εὐάρεστα ἀλλὰ τὰ θεάρεστα, καὶ ὅταν χρειασθῆ, ἐν ἀγάπῃ πολλῇ, νὰ χρησιμοποιῆ καὶ τὸ νυστέρι διὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν τραυμάτων καὶ τῶν πληγῶν, ὅπως διδάσκουν οἱ ἐπιστήμονες τῆς Ἱερωσύνης Ἁγιοπατέρες, ὥστε νὰ μὴ μολυνθῆ τὸ σῶμα. Ἐλυπήθημεν καὶ ἡμεῖς σφόδρα διὰ τὴν ἀπόφασιν νὰ στερῶμεν τὴν ἐξόδιον ἀκολουθίαν ἀπὸ τὴν κεκοιμημένην γυναῖκα. Τὸ ἐπράξαμεν ὁμως ἐξ ἀγάπης, πρὸς ὠφέλειαν καὶ τῆς ἰδίας ἀλλὰ καὶ πρὸς παραδειγματισμὸν τῶν ἐπιζώντων.

»Ἐὰν ἡ ψυχὴ τῆς ἐκινήθη πρὸς τὴν μετάνοιαν κατὰ τὰς τελευταίας στιγμᾶς καὶ ἐλυπήθη διὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν ἱερέων, ὁ Θεὸς θὰ τὸ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ θὰ τὸ ὑπολογίσῃ, εἰς τοὺς ἐπιζώντας δὲ θὰ διδάξῃ νὰ μὴ ἐμπλακοῦν εἰς τὸ ἁμάρτημα τοῦ πολιτικοῦ γάμου ἢ ἐὰν ἐνεπλάκησαν, νὰ σπεύσουν νὰ τελέσουν καὶ τὸν ἐκκλησιαστικὸν γάμον.

»Ἦδη σᾶς πληροφοροῦμεν ὅτι ὑπάρχουν θετικαὶ ἐξελίξεις πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτῆν. Πολλὰ ἐκ τῶν ὀλίγων ζευγῶν ποὺ ἐτέλεσαν πολιτικὸν γάμον ἔχουν προσέλθει εἰς τὴν Μητρόπολιν καὶ ἐζήτησαν τὰς σχετικὰς ἀδείας διὰ νὰ τελέσουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοὺς γάμους των. Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι ἐκ τῶν 450 ἐκδοθεισῶν ἀδειῶν γάμου εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν μας, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1996, αἱ 64 ἀδειαι ἀφοροῦσαν τελέσαντας κατὰ τὸ παρελθὸν πολιτικὸν γάμον».

3ον. Ἡ σπουδαιότης σημασία τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας καὶ ἡ ἀναγκαιότης τελέσεως αὐτῆς κατὰ τὴν κηδεῖαν.

Διδασκαλία καὶ πράξις τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας εἶναι, «ὅτι καὶ θνήσκοντες, ἀλλήλων οὐ χωρίζομεθα· πάντες γὰρ τὴν αὐτὴν ὁδεύομεν τρίβον καὶ ἅμα ταχθισόμεθα εἶναι, καὶ οὐ χωρισθισόμεθα ποτε», ὡς ἐπὶ λέξει γράφει ὁ κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῶν τοῦ ἸΕ' αἰῶνος ἀκμάσας Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης, εἰς τὸ ἔργον του «Περὶ τοῦ τέλους ἡμῶν καὶ τῆς ἱερᾶς τάξεως τῆς κηδεῖας καὶ τῶν κατ' ἔθος ὑπὲρ μνήμης γινομένων». Ὁ δὲ διαπρεπὴς πρωτοπρεσβύτερος καὶ ἐπιφανὴς θεολόγος Κωνσταντῖνος Καλλίνικος εἰς τὸ πολῦτιμον ἐπιστημονικὸν ἔργον του «Ὁ Χριστιανικὸς Ναὸς καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ» γράφει, ὅτι «ἡ Ἐκκλησία δὲν ἠθέλησεν οὐδὲ κατὰ διάνοιαν νὰ σύρῃ ὀρθοτικὴν γραμμὴν μεταξὺ ἀποικοιμένων καὶ μενόντων, μεταξὺ ἐκλιπόντων καὶ παρόντων, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ ἐσαεὶ ἀμφοτέρους, ὡς ἐξ ἴσου ζῶντας, νὰ σφίγγῃ στοργικῶς εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς», καὶ ὁμιλεῖ διὰ «τὸ πρὸς τοὺς νεκροὺς σέβας» (Κωνσταντῖνου Καλλίνικου, πρωτοπρεσβυτέρου, «Ὁ Χριστιανικὸς Ναὸς καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ», Ἀλεξάνδρεια 1921, σελ. 69 καὶ 70).

Διὰ τοῦτο ἡ ποιμαίνουσα καὶ εὐχομένη Μητὴρ Ἐκκλησία, μετὰ τὸν θάνατον τῶν τέκνων τῆς, ἁμαρτωλῶν καὶ δικαίων ἀδιακρίτως, πλὴν τῶν ὑπ' αὐτῆς ἀποκοιμένων ἐκ τοῦ σώματος τῆς, τελεῖ, ὡς ἐπισφράγιον ὅλων τῶν σχετιζομένων μετὰ τὴν εὐρυτέραν ἔννοιαν τῆς κηδεῖας, τὴν Νεκρωσίμου Ἀκολουθίαν. Τελεῖ δὲ ταύτην καὶ ὡς τελευταῖον «Μυστήριον», δηλαδὴ πρᾶξιν ἱερὰν καὶ φιλάνθρωπον εὐεργεσίαν πρὸς τοὺς κεκοιμημένους. Ἡ δὲ πεμπτουσία καὶ τὸ κύριον συστατικὸν τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας εἶναι αἱ δεήσεις καὶ ἰκεσίαι πρὸς τὸν ἐλεήμονα Θεὸν

νά συγχωρήση, ἐν τῷ ἐλέει του, τὰς ἀμαρτίας τοῦ κηδευομένου ἢ τῆς κηδευομένης, καὶ νὰ τάξῃ τὴν ψυχὴν «ὅπου πάντες οἱ Ἅγιοι» αὐτοῦ ἀναπαύονται. Ἡ ἐν εὐχαΐς καὶ δεήσεσι τελετουργικὴ φροντίς τῆς Ἐκκλησίας ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ, συνεχίζεται διὰ τῆς τελέσεως τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας καὶ τελειώνει μὲ τὴν σύντομον ἔμπροσθεν τοῦ τάφου Ἀκολουθίαν, καὶ διὰ τῆς ρύψεως χώματος ὑπὸ τοῦ ἱερουργούντος ἐπάνω εἰς τὸν νεκρὸν, ἥδη τεθέντα ἐντὸς τοῦ μνήματος, καὶ διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ὑπομνήσεως τοῦ ρητοῦ τοῦ θεοῦ Δημιουργοῦ «Ἔως τοῦ ἀποστρέψαι σε εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθης, ὅτι γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύση» (Γένεσις 3, 19). Κατὰ ταῦτα, ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία παρακολουθεῖ τοὺς χριστιανούς της ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς κολυμβήθρας τοῦ θεοῦ Βαπτίσματος μέχρι τοῦ βάθους τοῦ τάφου των, ἀλλὰ καὶ πέραν αὐτοῦ διὰ τῆς τελέσεως τῶν ὑπὲρ αὐτῶν καθιερωμένων Μνημοσύνων.

Εἰδικώτερον, τὸ περιεχόμενον τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας πάντοτε συγκινεῖ τοὺς συγγενεῖς τῶν νεκρῶν καὶ πάντα τὰ ἐκκλησιαστικά των πιστῶν. Ὁ Ἄμωμος Ψαλμός, τὰ Εὐλογητάρια, τὸ Κοντάκιον, τὰ ὀκτῶ ἤχων Ἰδιόμελα τοῦ Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, τὰ τροπάρια τῶν Μακαρισμῶν, τὸ Προκείμενον τοῦ Ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος, τὸ εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν ἀναφερόμενον Εὐαγγελικὸν ἀνάγνωσμα, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ Ἀποστολικόν, αἱ Εὐχαὶ πρὸ τοῦ τελευταίου ἀσπασμοῦ, τὰ 12 Στιχηρά, τὰ κατακεχωρισμένα εἰς τὸ Μέγα Εὐχολόγιον, καὶ μὴ ψαλλόμενα ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν, κατὰ τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν, εἶναι ἅπαντα πλήρη εὐχῶν ὑπὲρ συγχωρήσεως καὶ ἀφέσεως τῶν ἀμαρτιῶν καὶ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν μεταστάντων εἰς τὰς οὐρανίους μονάς. Εἶναι πλήρη θρησκευτικοῦ συναισθηματικοῦ λυρισμοῦ καὶ πλήρη σεβασμοῦ πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐκδημήσαντας ἀδελφοὺς χριστιανούς. Δημιουργεῖ δὲ φόρτισιν συγκινήσεως τὸ Δοξαστικὸν τροπάριον κατὰ τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν —τὸ ὁποῖον δὲν ψάλλεται ἤδη πρὸ πολλοῦ— εἰς τὸ ὁποῖον παρουσιάζεται ὁ νεκρὸς, ὡς νὰ ζῆ, καὶ ἐκφράζει τὴν τελευταίαν αἴτησιν καὶ παράκλησιν καὶ ἐπιθυμίαν αὐτοῦ, πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ του, πρὸς τοὺς «ἀδελφοὺς καὶ φίλους, συγγενεῖς καὶ γνωστοὺς» αὐτοῦ, ἔχουσαν ἐν τέλει ὡς ἐξῆς: «Ἄλλ' αἰτῶ πάντας καὶ δυσωπῶ, ἀδιαλείπτως ὑπὲρ ἐμοῦ προσαύξασθαι Χριστῷ

τῷ Θεῷ, ἵνα μὴ καταταγῶ διὰ τὰς ἀμαρτίας μου, εἰς τὸν τόπον τῆς βασάνου, ἀλλ' ἵνα μὲ κατατάξῃ ὅπου τὸ φῶς τῆς ζωῆς».

Πάντα τὰ ἐν τῇ Νεκρωσίμῳ Ἀκολουθίᾳ ψαλλόμενα ἀνάγονται εἰς τὸ ἄπειρον ἔλεος τοῦ Θεοῦ διὰ τοὺς κεκοιμημένους, ὅπως ἐπίσης καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν τελούμενα Μνημόσυνα. Διὰ δὲ τὴν τέλεσιν τῶν Μνημοσύνων, ἐκτὸς πολλῶν ἄλλων πατερικῶν κειμένων, καταχωρίζονται ἐνταῦθα, ὡς ἐνδεικτικά, μόνον τὰ ὑπὸ τοῦ Ἱεροσολύμων Κυρίλλου εἰς τὴν Ε' Μυσταγωγικῆν του Κατήχησιν ἀναγραφόμενα: Μνημονεύομεν —λέγει ὁ Ἅγιος Κύριλλος— «καὶ ὑπὲρ τῶν προκεκοιμημένων... μεγίστην ὄνησιν πιστεύοντες ἔσεσθαι ταῖς ψυχαῖς, ὑπὲρ ὧν ἡ δέησις ἀναφέρεται, τῆς ἀγίας καὶ φρικωδεστάτης προκειμένης θυσίας». Καὶ περαιτέρω: «Τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ἡμεῖς ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων, τῷ Θεῷ τὰς δεήσεις προσφέροντες, κἂν ἀμαρτωλοὶ ὦσιν, οὐ στέφανον πλέκομεν' ἀλλὰ Χριστὸν ἐσφαγιασμένον ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἀμαρτημάτων προσφέρομεν, ἐξιλεούμενοι ὑπὲρ αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν τὸν φιλόανθρωπον Θεόν» (Migne 33, 1116-1117).

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, λοιπόν, εἶναι σπουδαιότατη ἡ σημασία τῆς ἐπιβεβλημένης τελέσεως τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ συνέχεια αὐτῆς, δηλαδὴ ἡ τέλεισι τῶν Μνημοσύνων ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων. Περαιτέρω, ἂς προστεθῇ ἐνταῦθα, ὅτι εἶναι φυσικὸν καὶ κατὰ καθῆκον ἐπιβεβλημένον τὸ πρὸς τοὺς νεκροὺς σέβας ἀπὸ μέρους τῶν συγγενῶν αὐτῶν καὶ ἀπὸ μέρους παντὸς ἀνθρώπου, κατὰ μείζονα δὲ λόγον, καὶ ἀπὸ μέρους τῶν Κληρικῶν. Καὶ δὲν εἶναι μόνον τὸ πρὸς τοὺς νεκροὺς σέβας, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἡ ἀπὸ μέρους τῆς ποιμαινούσης Ἐκκλησίας ἐπιβεβλημένη εἰλικρινῆς καὶ πηγαία συμπαράστασις αὐτῆς, διὰ τῶν λειτουργῶν αὐτῆς, πρὸς τοὺς λυπημένους καὶ πενθοῦντας. Ὁδηγὸς ἐν προκειμένῳ εἶναι ὁ Θεάνθρωπος Σωτὴρ ἡμῶν, ὅστις ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ φίλου του Λαζάρου «ἐδάκρυσε», ὡς γράφει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης (Ἰωάν. 11, 35). Οἱ δὲ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας πολλάκις ἐκφράζονται συμπαθῶς καὶ πονητικῶς περὶ τοῦ πόνου, ὅστις προκαλεῖται ἀπὸ τὸν θάνατον τῶν ἀνθρώπων καὶ προσπαθοῦν, ὡς φιλόστοργοι πατέρες τῶν πνευματικῶν των τέκνων, νὰ παρηγορήσουν ταῦτα ἐπὶ τῷ πικρῷ θανάτῳ τῶν συγγενῶν των. Ἡ συμπεριφορὰ δὲ αὕτη τῆς συμπόνιας πρὸς τοὺς πενθοῦντας ἐπὶ

τῷ θανάτῳ εἶναι, ὡς γνωστόν, καὶ Ἀγιογραφικὴ ἐπιταγή: «Ἐπὶ νεκρῶ κλαῦσον», ἀναφέρεται εἰς τὴν Σοφίαν Σειράχ. Καὶ προστίθεται περαιτέρω: «Τέκνον, ἐπὶ νεκρῶ κατάγαγε δάκρυα καὶ ὡς δεινὰ πάσχων ἔναρξαι θρήνου, κατὰ δὲ τὴν κρίσιν αὐτοῦ περίστειλον τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ μὴ ὑπερίδης τὴν ταφὴν αὐτοῦ» (Σοφία Σειράχ 22, 1 καὶ 38, 16). Δηλαδή, παιδί μου, χύσε δάκρυα διὰ τὸν νεκρὸν ἄνθρωπόν σου· καί, ὡς ἐὰν σὺ ὁ ἴδιος πάσχης μεγάλα δεινὰ, ἄρχισε νὰ τὸν θρηνηῖς. Σύμφωνα δὲ μὲ τὴν κρατούσαν συνήθειαν σαβάνωσε τὸ σῶμα του καὶ μὴ ἀδιαφορήσης διὰ τὸν ἐνταφιασμόν του». Ὁ Ἐκκλησιαστής λέγει: «Ἀγαθὸν πορευθῆναι εἰς οἶκον πένθους, ἢ ὅτι πορευθῆναι εἰς οἶκον πότου» (Ἐκκλ. 7, 2). Καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος προτρέπει «Χαίρειν μετὰ χαϊρόντων καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων» (Ρωμ. 12, 15). Ὁρθῶς δὲ παρατηρήθη, ὅτι «ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Βουδδισμόν, ὅστις ὡς ιδεῶδες ἔθεσε τὴν νέκρωσιν τοῦ συναισθήματος καὶ ὡς μόνον προσὸν εἰσόδου εἰς τὸ νιρβάνα τὴν πλήρη ἀποχὴν ἀπὸ χαρᾶς καὶ λύπης, ἀγάπης καὶ μίσους, καὶ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀπάθειαν τῶν Σταϊκῶν, ὁ Χριστιανισμὸς τὴν πλήρη ἀδιαφορίαν θεωρεῖ ὡς ἀμάρτημα...».

Εἶναι δὲ ἀξιοσημείωτον τὸ γεγονός, ὅτι ἐπὶ τῆς Βυζαντινῆς χρονικῆς περιόδου, οἱ νόμοι καθόριζαν νὰ μὴ ἐμφανίζεται ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου «ὁ τελῶν οἰκογενειακὴν κηδεῖαν ἢ τὰ ἀρμόζοντα εἰς τελευτήσαντα, ἢ καθόλου ὁ παρακολουθῶν κηδεῖαν». Καὶ δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἐνοχλοῦνται οἱ στενοὶ συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος κατὰ τὴν διάρκειαν ἐννέα ἡμερῶν, ἀπὸ τοῦ θανάτου, κατὰ τὰς ὁποίας διαρκοῦσε τὸ βαρὺ πένθος, καὶ τοῦτο, διὰ τὸ πρὸς τοὺς νεκροὺς σέβας καὶ διὰ τοὺς πενθοῦντας συγγενεῖς. Εἰς περιπτώσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀντίδικος ἐν τῇ διαρκείᾳ τῶν ἐννέα ἡμερῶν τοῦ πένθους προσέφυγε εἰς τὸ δικαστήριον, παραβαίνων τὰ θεσπισθέντα, ἐξέπιπτε τῆς δίκης καὶ ἐπλήρωνε τόσα χρήματα, ὅσα διίσχυρίζετο, ὅτι τοῦ ὄφειλεν ὁ ἀποθανὼν (Φαίδωνος Κουκουλέ, «Βυζαντινῶν βίος καὶ πολιτισμὸς», τόμος Δ', Ἀθήναι 1951, σελ. 181-182).

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὡσαύτως Βυζαντινὴν χρονικὴν περίοδον, ἡ Ἐκκλησία ἤρνεϊτο τὴν τέλεσιν ἐκκλησιαστικῆς κηδεῖας (Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας) α) εἰς τοὺς μὴ χριστιανούς, β) εἰς τὰ ἀβάπτιστα ἀποθανόντα παιδιά, γ) εἰς τοὺς αἰρετικούς καὶ σχισματικούς, δ) εἰς τοὺς ἀφορισθέν-

τας, ἐφ' ὅσον πρὸ τοῦ θανάτου τῶν δὲν ἐδήλωναν μετάνοιαν καὶ ε) εἰς τοὺς αὐτοκτονοῦντας, ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν εἶχον σεσαλευμένας τὰς φρένας (Φαίδωνος Κουκουλέ, «Βυζαντινῶν βίος καὶ πολιτισμὸς», τόμος Δ', Ἀθήναι 1951, σελ. 197).

Εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Νικοδήμου Μίλας, Ὁρθοδόξου Ἐπισκόπου Ζάρας τῆς Δαλματικῆς, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων ἀρνήσεως τῆς τελέσεως ἐκκλησιαστικῆς κηδεῖας, ἐπὶ τῆς Βυζαντινῆς χρονικῆς περιόδου, προστίθενται καὶ αἱ περιπτώσεις, αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν α) εἰς τοὺς ἀπειθοῦντας καὶ ἀδιορθώτους ἀμαρτωλοὺς χριστιανούς, οἱ ὅποιοι ἀποθνήσκουν ἄνευ ἐξομολογήσεως, ἂν καὶ βαρύνῃ τὴν ψυχὴν αὐτῶν κοινῶς γνωστὸν θανάσιμον ἀμάρτημα, καὶ οἱ ὁποῖοι ἀρνοῦνται νὰ κοινωνήσουν τῶν ἀχράντων μυστηρίων, β) εἰς τοὺς φονευθέντας ἐν μονομαχίᾳ καὶ γ) εἰς τοὺς καταδικαζομένους ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου εἰς θάνατον (Νικοδήμου Μίλας, «Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας – κατὰ μετάφρασιν ὑπὸ τοῦ Μελετίου Ἀποστολοπούλου», Ἀθήναι 1906, σελ. 977).

Περαιτέρω, εἰς τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ μετὰ ταῦτα Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Ἱερωνύμου Κοτσῶνη, αἱ περιπτώσεις ἀρνήσεως τῆς τελέσεως ἐκκλησιαστικῆς κηδεῖας εἶναι α) διὰ τοὺς μὴ ἀνήκοντας εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, πολλῶ μᾶλλον διὰ τοὺς μὴ χριστιανούς, β) διὰ τὰ ἀβάπτιστα παιδιά, γ) διὰ τοὺς ἀποκεκομμένους ἀπὸ τῆς μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπικοινωνίας, δ) διὰ τοὺς αὐτόχειρας, καὶ ε) διὰ τοὺς φονευθέντας ἐν μονομαχίαις (Ἀρχιμ. Ἱερωνύμου Κοτσῶνη, «Σημειώσεις τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας», τόμος Β', 1961, σελ. 77-78).

4ον. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Οἰκονομία ἐν σχέσει πρὸς τὴν κηδεῖαν τῶν τελεσάντων πολιτικῶν γάμων.

Τὸ ἐν συνεχείᾳ τμήμα τῆς Εἰσηγήσεως ἀναφέρεται εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας γενικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐν σχέσει ταύτης πρὸς τὴν κηδεῖαν τῶν τελεσάντων πολιτικῶν γάμων. Καὶ τοῦτο, διότι τὸ κέντρον τοῦ βάρους τοῦ θέ-

ματος καὶ ἐν ταύτῳ προβλήματος τῆς τελέσεως τῆς κηδεῖας τῶν τελεσάντων πολιτικῶν γάμων, καὶ μάλιστα τῆς κορυφαίας κατ' αὐτὴν τελέσεως τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας, δὲν σχετίζεται ἀπλῶς καὶ μόνον πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Οἰκονομίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλεται ὑπ' αὐτῆς ὡς μόνη «κανονικὴ» λύσις τοῦ ἀνακύψαντος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος προβλήματος τούτου.

Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης, διὰ μακρῶν σχολιάζων ἐν τῷ «Πηδαλίῳ», καὶ δὴ ἐν ὑποσημειώσει, τὸν ΜΣΤ' Κανόνα τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, γράφει, «ὅτι δύο εἶδη κυβερνήσεως, καὶ διορθώσεως, φυλάττονται εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν. Τὸ ἐν εἶδος ὀνομάζεται Ἀκρίβεια, τὸ δὲ ἄλλο, ὀνομάζεται Οἰκονομία καὶ Συγκατάβασις, μὲ τὰ ὁποῖα κυβερνοῦσι τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν οἱ τοῦ Πνεύματος οἰκονόμοι, ποτὲ μὲν μὲ τὸ ἓνα, ποτὲ δὲ μὲ τὸ ἄλλο» («Πηδαλίον» — Ἐκδοσις «Ἀστέρος», Ἀθήναι 1976, σελ. 53).

Ἐξ ἄλλου, ὁ καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν Ἀμίλκας Ἀλιβιζάτος δίδει τὸν ἐξῆς ὀρισμὸν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας: «Οἰκονομία εἶναι ἡ, κατ' ἄκρην ἀπὸ χριστιανικῆς διαθέσεως καὶ συνεπῶς πρωτοβουλίας τῶν τὴν Ἐκκλησίαν διοικούντων συγκατάβασις καὶ ἐπιείκειαν εἰς ὠρισμένας μόνον περιπτώσεις, ἀναστολὴ τῆς ἀπολύτου καὶ αὐστηρᾶς ἐπιβολῆς τῶν κανονικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν καὶ εὐταξίαν ἀνευ οἰασθήποτε τῶν δογματικῶν ὁρίων μετακινήσεως καὶ ἢ κατὰ πλήρη ἢ μερικὴν παρέκκλισιν τῶν τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν διεπουσῶν κανονικῶν διατάξεων διευθέτησις τῶν δημιουργουμένων συνθηκῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν διὰ ταύτην ἐνδιαφερομένων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας» (Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου, «Ἡ Οἰκονομία κατὰ τὸ Κανονικὸν δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», Ἀθήναι 1949, σελ. 21).

Ὁ δὲ Ἱερώνυμος Κοτσώνης, εἰς τὸ σύγγραμμά του «Προβλήματα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας», δίδει τὸν ἐξῆς παράλληλον ὀρισμὸν: «“Οἰκονομία” εἶναι ἢ ἔστιν ὅτε ἐξ ἀνάγκης ἢ χάριν μείζονος ὠφελείας μελῶν τινῶν ἢ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἀρμοδίως καὶ ὑπὸ ὠρισμένας προϋποθέσεις ἐπιτρεπομένη προσωρινὴ ἢ μόνιμος ἐκ τῆς “ἀκριβείας” ἀπόκλισις, ἐφ' ὅσον ταυτοχρόνως παραμένει ἀλώβητος ἢ εὐσέβεια καὶ ἢ τοῦ δόγματος ἀκεραιότης» (Ἀρχιμ. Ἱερωνύμου Κοτσώνης, «Προβλήματα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας», Ἀθήναι 1957, σελ. 36. — Τοῦ αὐτοῦ, «Τὸ φιλόδοξον εἰς τοὺς Κανόνας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου», ἐν «Ἀκτίνες», Ἰανουάριος 1955, σελ. 14-20. — Τοῦ αὐτοῦ, «Τὸ χριστιανικὸν “φιλόδοξον” καὶ οἱ ἱ. Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας», ἐν «Ἀκτίνες», Ἰούλιος - Αὐγουστος 1955, σελ. 289-295). Εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ἔργου του, καταχωρίζει — ὡς καὶ ὁ Ἄ. Ἀλιβιζάτος — πλῆθος περιπτώσεων Ἐκκλη-

νύμου Κοτσώνης, «Προβλήματα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας», Ἀθήναι 1957, σελ. 209. — Πρβλ. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Οἰκονομία - Ὑπόμνημα εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ Π. Μπρατσιώτου Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀθηνῆσι Πανεπιστημίου, Π. Τρομπέλα Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς αὐτῆς Σχολῆς καὶ Κωνστ. Μουρατίδου Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ποιμαντικῆς, Ἀνδρέου Θεοδώρου Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας τῶν Δογμάτων καὶ Συμβολικῆς καὶ Νικολάου Μπρατσιώτου Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Βιβλικῆς Ἱστορίας καὶ Βιβλικῆς Θεολογίας τῆς αὐτῆς Σχολῆς. — Ἀθήναι 1972).

Εἰς τὸ ὡς ἄνω ἔργον τοῦ Ἄ. Ἀλιβιζάτος γράφει, ὅτι ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Οἰκονομία, «ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς συγκαταβάσεως καὶ ἐπιεικειᾶς» ἐφαρμόζεται ἐν τοῖς ἐπτὰ Μυστηρίοις, τῇ δογματικῇ διδασκαλίᾳ, τῇ λατρείᾳ, τῇ ἐκκλησιαστικῇ διοικήσει, καὶ εἰς μικτὰς περιπτώσεις, καὶ ἀναφέρει ἐξ ἱερῶν Κανόνων καὶ πατερικῶν κειμένων περιπτώσεις καὶ παραδείγματα (Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου, «Ἡ Οἰκονομία κατὰ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», Ἀθήναι 1949, σελ. 69-104).

Ὁ δὲ Ἱερώνυμος Κοτσώνης, στηριζόμενος ἐπίσης εἰς ἱεροὺς Κανόνας καὶ πατερικὰ κείμενα, καταχωρίζει, εἰς τὸ προαναφερθὲν ἔργον του, καὶ τὰ ἐξῆς: «Ἡ μέριμνα πρὸς διαφύλαξιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν οὐδέποτε θὰ πρέπει νὰ μεταβληθῇ εἰς ἀφιλόδοξον ἐναντι τοῦ ἀσθενούντος μέλους ἢ μελῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀκαμψίαν. Τοῦτο θὰ ἀντέβαινε πρωτίστως καὶ κυρίως πρὸς τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Κυρίου “τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ Σαββάτου”, ὁ ὁποῖος ἐδιώχθη, διότι ἔργα τε καὶ λόγῳ ἐδίδασκεν, ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ Σαββάτου, καὶ κατὰ συνεκδοχὴν καὶ οἱ ἄλλοι θεσμοί, ἐγένοντο χάριν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὅτι δὲν ἐγένετο “ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ Σάββατον”» (Ἀρχιμ. Ἱερωνύμου Κοτσώνης, «Προβλήματα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας», Ἀθήναι 1957, σελ. 36. — Τοῦ αὐτοῦ, «Τὸ φιλόδοξον εἰς τοὺς Κανόνας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου», ἐν «Ἀκτίνες», Ἰανουάριος 1955, σελ. 14-20. — Τοῦ αὐτοῦ, «Τὸ χριστιανικὸν “φιλόδοξον” καὶ οἱ ἱ. Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας», ἐν «Ἀκτίνες», Ἰούλιος - Αὐγουστος 1955, σελ. 289-295). Εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ἔργου του, καταχωρίζει — ὡς καὶ ὁ Ἄ. Ἀλιβιζάτος — πλῆθος περιπτώσεων Ἐκκλη-

σιαστικῆς Οἰκονομίας, αἱ ὁποῖαι ἰσχύουν σήμερον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, καὶ συγκεκριμένως α) «ἐκ τῶν κατ' οἰκονομίαν» ἐν τῷ Βαπτίσματι ἰσχυόντων, β) ἐν τῷ Μυστηρίῳ τῆς Θ. Εὐχαριστίας, γ) ἐν τῷ Μυστηρίῳ τῆς Ἱερωσύνης, δ) ἐν τῷ Μυστηρίῳ τοῦ Γάμου, ε) ἐν τῷ Μυστηρίῳ τῆς Μετανοίας, στ) ἐν τῷ Μυστηρίῳ τοῦ Εὐχελαίου, ζ) ἐν τῇ λοιπῇ Θ. Λατρείᾳ, καὶ η) ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ διοικήσει (Ἀρχιμ. Ἱερωνύμου Κοτσώνη, «Προβλήματα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας», Ἀθήναι 1957, σελ. 207-231).

Περὶ φιλάνθρωπίας, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας, γίνεται λόγος εἰς ἱεροῦς Κανόνας, ὡς ἤδη προανεφέρθη. Ἐνδεικτικῶς καταχωρίζεται ἐνταῦθα ὁ ΚΑ' Κανὼν τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Συνόδου, κατὰ τὸν ὁποῖον γυναῖκες θανατώνουσαι τὰ ἐκ κλεψιγαμίας ἔμβρυά των, ἐνῶ παλαιότερον ἀπηγορεύετο νὰ κοινωνοῦν τῶν ἀχράντων μυστηρίων μέχρι τοῦ θανάτου αὐτῶν, διὰ τοῦ μεταγενεστέρου τούτου Κανόνος ἐπιπέτραπη συγκαταβατικώτερον νὰ κοινωνοῦν μετὰ πάροδον μιᾶς δεκαετίας. «Φιλανθρωπότερον δέ τι εὐρόντες — φέρονται νὰ λέγουν οἱ πατέρες τῆς Συνόδου — ὠρίσαμεν δεκαετὴ χρόνον, κατὰ τοὺς βαθμοὺς τοὺς ὠρισμένους».

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὴν, μετὰ τὴν Σύνοδον τῆς Ἀγκύρας, συγκληθεῖσαν Α' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ἀναφέρεται, εἰς τὸν Ε' Κανόνα αὐτῆς, ἡ «φιλάνθρωποτέρα ψήφος» ἐν σχέσει πρὸς τοὺς γενομένους ὑπὸ ἐπισκόπων «ἀκοινωνήτους», δηλαδή ἀφωρισθέντας, κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς.

Ἄλλὰ δὲν γίνεται λόγος περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας μόνον εἰς Κανόνας Ἱερῶν Συνόδων. Ὅλοι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὁμολοῦν περὶ τοῦ Μυστηρίου τῆς θείας Οἰκονομίας, δηλαδή περὶ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς δι' αὐτοῦ σωτηρίας τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὴ δὲ ἡ φιλάνθρωπία τοῦ Θεοῦ εἶναι καὶ ἡ πηγὴ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας. Ἐνδεικτικῶς καὶ μόνον σημειοῦνται ἐνταῦθα περὶ τῆς θείας Οἰκονομίας ἐλάχιστα χωρία, καθ' ὅσον εἶναι δυσεξαρίθμητα τὰ εἰς τὴν θείαν Οἰκονομίαν ἀναφερόμενα πατερικὰ ἔργα καὶ πατερικὰ χωρία, καὶ συγκεκριμένως: Ὁ Γρηγόριος Νύσσης ὁμιλεῖ διὰ τὴν «φιλάνθρωπον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος οἰκονομίαν». Ὁ Θεολόγος Γρηγόριος γράφει «καὶ γέγονε κοινὸν μυστήριον ἢ περὶ τὸν πεσόντα δι' ἀπειθειαν ἐκ φιλάνθρωπίας οἰκονομία». Ὁ ἱερός

Χρυσόστομος ὁμιλεῖ, ὡσαύτως, περὶ «τῆς κατὰ Χριστὸν οἰκονομίας». Καὶ ἀλλαχοῦ λέγει: «Ὁταν ἀκούσης σταυρὸν καὶ ζωὴν, τὸν περὶ τῆς οἰκονομίας ἐκδέχου λόγον». Ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς εἰς τὸ κορυφαῖον δογματικὸν ἔργον του «Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως» ἔχει ὀλόκληρον κεφάλαιον ὑπὸ τὸν τίτλον «Περὶ τῆς θείας οἰκονομίας καὶ περὶ τῆς δι' ἡμᾶς κηδεμονίας καὶ τῆς ἡμῶν σωτηρίας». Ἐπίσης ὁ Ὑμνογράφος Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς ὀνομάζει τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ «τοῦτο συγκατάβασις ἄκρα, τοῦτο ἢ φρικτὴ οἰκονομία». Εἰς δὲ τὰ κείμενα τῶν θείων Λειτουργιῶν τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου καὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ὑπάρχουν, εἰς τὸ τέλος αὐτῶν, αἱ ἀντίστοιχοι φράσεις «Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πληρώσας πᾶσαν τὴν πατρικὴν οἰκονομίαν», καὶ «Ἦνυσται καὶ τετέλεσται, ὅσον εἰς τὴν ἡμετέραν δύναμιν, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, τὸ τῆς σῆς οἰκονομίας μυστήριον».

Ταύτην τὴν διδασκαλίαν τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας περὶ «θείας καὶ φρικτῆς οἰκονομίας» τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς πηγάζουσαν ἐπιταγὴν ἱερῶν Κανόνων περὶ χρήσεως τῆς Οἰκονομίας καὶ Συγκαταβάσεως, ὁμοῦ μετὰ τῆς χρήσεως τῆς Ἀκριβείας διὰ ποιμαντικὰ ζητήματα καὶ προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἀνωτέρω ἀποφαίνεται ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, καὶ ἐν γένει οἱ περὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον ἀσχολούμενοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, τὴν ἐφαρμόζει διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἐν τῇ πράξει ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία. Ἄριστα δὲ τὴν καθορίζει ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, ὁμιλῶν περὶ συνέσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἐνεργούσης ἐν προσευχῇ κατὰ τὰς ἐκάστοτε παρουσιαζομένας περιπτώσεις καὶ περιστάσεις, καὶ προσβλεπούσης πάντοτε μητρικῶς πρὸς τὰ εὐπειθῆ ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπειθῆ καὶ παραστρατημένα τέκνα αὐτῆς.

Ὁ ἄριστος αὐτὸς ποιμαντικὸς ὁδηγὸς ἔχει ὡς ἐξῆς ἐν τῷ «Ἀπολογητικῷ τῆς εἰς Πόντον φυγῆς» Λόγῳ του: «Ἄλλὰ — λέγει ὁ Θεολόγος πατὴρ — τοῖς μὲν τοῦτο καλὸν καὶ χρήσιμον, τοῖς δὲ τοῦναντίον πάλιν, ὅπως ἂν, οἶμαι, συμπίπτουσιν οἱ τε καιροὶ (δηλαδή αἱ κακαὶ καταστάσεις) καὶ τὰ πράγματα (δηλαδή αἱ περιστάσεις), καὶ ὁ τῶν θεραπευομένων (δηλαδή τῶν ἀμαρτωλῶν) ἐπιδέχεται τρόπος (δηλαδή ὁ χαρακτήρ)» (Migne 35, 441). Παραλλήλως καὶ ἐν συσχετισμῷ πρὸς ταῦτα, ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, εἰς τὸν

ὡς ἄνω Λόγον του, χαρακτηρίζει καὶ ὀρίζει τὴν Ἱερωσύνην ὡς «τέχνην τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν», λέγων: «Τῷ ὄντι γὰρ αὕτη μοι φαίνεται τέχνη τις εἶναι τεχνῶν, καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, ἄνθρωπον ἄγειν (δηλαδὴ ὀδηγεῖν), τὸ πολυτροπώτατον (δηλαδὴ πολυπλάνητον) ζῶον (δηλαδὴ τὸ ζῶν πλάσμα) καὶ ποικιλώτατον (δηλαδὴ εὐμετάβλητον καὶ ἄστατον)» (Migne 35, 425). Ὀνομάζει δὲ τὸν ἐκπρόσωπον τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας «προστάτην», μὲ τὴν ἀρχικὴν στρατιωτικὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως, ἡ ὁποία σημαίνει τὸν εἰς τὴν ἐμπροσθινὴν γραμμὴν παρατεταγμένον. Τὸν ὀνομάζει καὶ «ἐπιστάτην», πάλιν μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς παρατάξεως ἐν τῇ μάχῃ, ὡς ἰστάμενον πλησίον ἀνδρὸς πρὸς ὑποβοήθησιν αὐτοῦ (Migne 35, 452). Δηλαδὴ ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία, φροντίζουσα διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων, πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τῆς καὶ τὰς κακὰς καταστάσεις, καὶ τὰς περιστάσεις καὶ τὸν χαρακτήρα τῶν ἀμαρτωλῶν τέκνων τῆς καὶ ἀναλόγως νὰ ἀποφασίξῃ καὶ νὰ ἐνεργῇ.

Κατόπιν ὄλων τῶν ἀνωτέρω ἀναπτυχθέντων εἰς τὸ τμήμα τοῦτο τῆς Εἰσηγήσεώς μου, *προτείνω εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τὴν κατ' Ἐκκλησιαστικὴν Οἰκονομίαν τέλει τῆς Νεκρωσίου Ἀκολουθίας, κατὰ τὴν κηδείαν τῶν τελεσάντων πολιτικὸν γάμον, οἱ ὅποιοι τελέσαντες αὐτὸν δὲν ἔπαυσαν νὰ εἶναι Χριστιανοί, δὲν ἀπεχριστιανίσθησαν. Νὰ τελοῦνται δὲ καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν Μνημόσυνα.*

Παραλλήλως ὁμως πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ληφθησομένην ἀπόφασιν, ὑφίσταται τὸ μόνιμον ποιμαντικὸν καθήκον τοῦ Ἱεροῦ ἐν γένει Κλήρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ τῆς ἀγρύπνου καὶ ἐντεταμένης φροντίδος αὐτοῦ διὰ νὰ πείθουν παντὶ τρόπῳ τοὺς τελέσαντας πολιτικὸν γάμον χριστιανούς τῆς ἐνορίας, ὥστε νὰ τελέσουν τὸν θρησκευτικὸν γάμον, μετανοοῦντες εἰλικρινῶς διὰ τὴν δημιουργίαν οἰκογενείας ἄνευ τῶν εὐλογιῶν τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας. Γενικῶς ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία, ὡς στοργικὴ Μητέρα τῶν πνευματικῶν τέκνων τῆς, ἥτοι τοῦ Χριστεπωνύμου Πληρώματος, ἐπακριβῶς γνωρίζει τὴν ἱερὰν αὐτῆς ἀποστολὴν, ἀναγραφομένην καὶ διδασκομένην εἰς τὰς σελίδας τῆς θεοπνεύστου Ἀγίας Γραφῆς, Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, καὶ ἀναπτυσσομένην ὑπὸ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι ἐβίωσαν τὴν ἱερὰν ταύτην ποι-

μαντικὴν ἀποστολὴν καὶ τὴν ἐξύμνησαν μὲ πλήθος συγγραφῶν καὶ μὲ ἐπιγραμματικὰς λέξεις καὶ φράσεις θαυμασίου νοηματικοῦ καὶ φιλολογικοῦ μεγαλείου.

Εἰδικώτερον, τὸ ἔργον τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας εἶναι ἢ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς ἐκάστου κληρικοῦ πηγάζουσα ὀφειλετικῶς ἀγωνία καὶ ὁ ἀδιάλειπτος ἱερὸς ἀγὼν καὶ ἡ συνεχὴς προσευχὴ διὰ τὴν ἐν μετανοίᾳ ἐπιστροφὴν εἰς τοὺς σωτηρίους καὶ στοργικοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας τῶν παραστρατημένων αὐτῶν ἀνθρώπων. Τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας εἶναι καθωρισμένον ὑπὸ τοῦ θεοῦ Ἰδρυτοῦ αὐτῆς εἰς τὴν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ του Παραβολῆν τοῦ Καλοῦ Ποιμένος. «Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς —λέγει ὁ Κύριος— τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθεισιν ὑπὲρ τῶν προβάτων... Ὁ δὲ μισθωτὸς —ποιμὴν— φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων» (Ἰωάν. 10, 11, 13). Εἰς τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὁ Ἱερώνυμος Κοτσώνης ἀσχολεῖται ἐμπεριστατωμένως μὲ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς μὴ ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, καὶ παραθέτει ἱεροὺς Κανόνας διὰ τὰς συνεπειὰς αἱ ὁποῖαι βαρύνουν τοὺς Ἐπισκόπους, ὅταν οὗτοι ἀμελοῦν διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν αἰρετικῶν εἰς τὴν ὀρθὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν (Ἀρχιμ. Ἱερωνύμου Κοτσώνη, «Σημειώσεις τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας», τόμος Β', 1961, σελ. 188-190). Κατ' ἀναλογίαν, εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν ὑπάγονται καὶ οἱ παραστρατημένοι χριστιανοὶ οἱ τελέσαντες πολιτικὸν γάμον καὶ καθορίζεται τὸ ἐν προκειμένῳ ἔργον τῶν Ἐπισκόπων καὶ ἐν γένει τῶν κληρικῶν. Εἶναι δὲ χαρακτηριστικὰ καὶ ποιμαντικῶς διδακτικὰ τὰ ὅσα ἀναφέρει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ζητῶν τὴν ἐπιστροφὴν τῶν αἰρετικῶν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας: «Ἡ Ἐκκλησία —λέγει— μήτηρ ἐστὶ τῶν οἰκείων τέκνων, καὶ τούτους δεχομένη, καὶ τοῖς ξένοις τοὺς κόλπους ἐφαπλοῦσα» (Migne 50, 702). Βεβαίως, θεωροῦσα ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία ὡς «ξένα» τὰ παραστρατησάντα τέκνα τῆς, ἔχει, ὡς προανεφέρθη, καθήκον ἱερὸν καὶ ἐπιτακτικὸν νὰ συντελῇ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν εἰς τὴν μητρικὴν αὐτῆς ἀγκάλην. Τὸν τρόπον δὲ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σωτηρίου τούτου ἔργου τῆς Ἐκκλησίας τὸν ὑποδεικνύει ὁ αὐτὸς ἱερὸς Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας, λέγων ὅτι δὲν θὰ παύσῃ νὰ ὀμιλῇ διὰ τὴν ἐπι-

στροφὴν τῶν αἰρετικῶν, ἀναφερόμενος εἰς τὴν Παραβολὴν τοῦ σπορέως καὶ εἰς τὸν κρύψαντα τὸ τάλαντον πονηρὸν δούλον. «Ἐγὼ — λέγει ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν αἰρετικὸν — καταβάλλω τὰ σπέρματα· ἐὰν γῆ λιπαρὰ ἦς δεχομένη τὰ σπέρματα, καὶ τὸν στάχυν ἀποδίδως· ἐὰν δὲ ἦς πέτρα ἄγονος, οὐδὲν παρ' ἐμὲ (δηλαδὴ ὄχι ἐξ αἰτίας μου)· ἐὰν τε ἀκούσης, ἐὰν τε μὴ ἀκούσης, οὐ παύσομαι σοι ἐπάδων φθὴν πνευματικὴν, καταντλῶν (δηλαδὴ πλύνων μὲ ἄφθονον ὕδωρ χάριν θεραπείας, ὅπως οἱ ἱατροὶ) τὰ τραύματα, ἵνα μὴ ἀκούσω κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην· Πονηρὲ δούλε, ἔδει σε καταβαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τοὺς τραπεζίτας» (Μίγνε 50, 703).

Περαιτέρω, ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, ἐγκαίρως ἐνεργήσασα διὰ τὴν δραστηριοποίησιν τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, ἀπέστειλε εἰδικὴν Ἐγκύκλιον τῆ 2α Δεκεμβρίου 1982, εἰς τὴν ὁποίαν, μεταξὺ τῶν ἄλλων γράφει καὶ τὰ ἐξῆς: «Ὁ Ἱερεὺς δὲν ἀρκεῖται μόνον εἰς ὅσους ἔρχονται πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ κινεῖται ὁ ἴδιος ἱεραποστολικῶς πρὸς τοὺς ἀδιαφόρους καὶ τὰ “ἀπολωλῶτα”, διὰ νὰ “ἐπισυνάξῃ” καὶ αὐτὰ καὶ νὰ μεταδώσῃ καὶ εἰς αὐτὰ τὸ μῆνυμα τῆς σωτηρίας. Ἦνωμένος πάντοτε πνευματικῶς καὶ διοικητικῶς μὲ τὸν Ἐπίσκοπόν του, ὡς φιλόστοργος ποιμὴν καὶ τοῦ Χριστοῦ μιμητής, ἀναζητεῖ κάθε ἀπολωλὸς πρόβατον διὰ νὰ τὸ μεταφέρῃ εἰς τὴν μάνδραν τοῦ λογικοῦ ποιμνίου του.

»Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος γνωρίζει καὶ καυχᾶται, ὅτι ὁ Ἱερός Κλήρος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποτελεῖ ἐν τῷ συνόλῳ του ζωντανὸν καὶ ὑγιὲς σῶμα καὶ πολύτιμον πνευματικὴν δύναμιν, ὅτι διαθέτει μεγάλα ἀποθέματα πίστεως, ζήλου καὶ δυναμισμού καὶ δύναται νὰ προσφέρῃ πολὺ περισσότερα καὶ μεγαλύτερα ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ... Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καλεῖ τὸν Ὁρθόδοξον Ἱερέα νὰ συλλάβῃ τὰ μηνύματα τῆς ἐποχῆς μας, νὰ κατανοήσῃ τὰ αἰτήματα τοῦ καιροῦ μας καὶ νὰ ἀκούσῃ τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦ μεγάλου Προφήτου Ἰεζεκιήλ (34, 16), λέγοντος: “Τὸ ἀπολωλὸς ζητήσω καὶ τὸ πλανώμενον ἐπιστρέψω... καὶ τὸ ἰσχυρὸν φυλάξω καὶ βοσκήσω...”» («Ἐκκλησία», 1983, σελ. 15-16). Ἐπομένως ὁ Ἱερός Κλήρος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ παύσῃ ἢ νὰ μετριάσῃ τὴν ἀγρυπνον δραστηριότητά του, συνιστῶν ἀδιαλείπτως νὰ τελέσουν τὸν θρησκευτικὸν γάμον οἱ τελέσαντες τὸν πολιτικὸν, ἀφοῦ ἐπιτραπῇ ἢ κατ' Ἐκκλησιαστικὴν Οἰκονομίαν τέλεσις τῆς

κηδείας τῶν τελεσάντων πολιτικῶν γάμον.

5ον. Προκύπτουσαι προεκτάσεις ἐκ τοῦ προβλήματος τῆς κηδείας τῶν τελεσάντων πολιτικῶν γάμον.

Τὸ πρόβλημα τῆς κηδείας τῶν τελεσάντων πολιτικῶν γάμον σχετίζεται, φυσικῶς τῷ λόγῳ, καὶ μὲ τὴν κηδεῖαν τῶν αὐτοκτονούντων, οἱ ὅποιοι ἀτυχῶς εἶναι πολλοὶ ἐντὸς τῆς παραπαιούσης καὶ ἀκαταστάτου συγχρόνου κοινωνίας. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον φρονῶ, ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ὀφείλει νὰ ἀσχοληθῇ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ προβλήματος. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὑπάρχουν Ἐγκύκλιοι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1877 τοῦ ἐξῆς «Περὶ τοῦ μὴ κηδεύειν τοὺς ἐκ μονομαχίας φονευμένους», καὶ «Περὶ τοῦ μὴ κηδεύειν τοὺς αὐτοκτονούντας διὰ τῆς κεκανονισμένης Ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας». Κατὰ τὰς Συνοδικὰς ταύτας Ἐγκυκλίους ἀπαγορεύεται ἡ κηδεύσις τῶν αὐτοκτονούντων. Εἰς τὸ τέλος τῆς Ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῆς ἐκδοθείσης τῆ 27ῃ Μαρτίου τοῦ 1900, γράφονται ταῦτα: «Τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης ἐξαιροῦνται οἱ ἔκφρονες αὐτοκτόνοι, ὧν τὴν ἔνεκα ἀλλοιώσεως καὶ παθήσεως τῶν φρενῶν ἔλλειψιν τῆς συνειδήσεως κατὰ τὴν αὐτοκτονίαν βεβαιοὶ πιστοποιήσις δύο τοῦλάχιστον ἐπιστημόνων ἱατρῶν δόντων ἤδη τὸν δι' ἱατροδικαστικὰς πράξεις νενομισμένον ὄρκον» (Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, «Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Ἀθήναι 1901, σελ. 578).

Εἶναι ὁμως γνωστὸν, ὅτι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἔχει ἀτονήσει ἡ ἀπαγόρευσις τῆς τελέσεως τῆς κηδείας διὰ τοὺς αὐτοκτονούντας καὶ ἔχει λάβει ἐν τῇ πράξει διαφόρους μορφάς. Τοιοῦτοτρόπως, εἰς ἄλλας μὲν περιπτώσεις δὲν τελεῖται αὕτη, εἰς ἄλλας ὁμως τελεῖται καὶ μάλιστα ἐν ἐπισημότητι καὶ ἐν τελετουργίᾳ Ἀρχιερέως. Βεβαίως καὶ σήμερον ζητεῖται πιστοποιητικὸν ψυχιάτρου, εὐκόλως πολλὰκις χορηγούμενον, καὶ οὕτω τελεῖται ἡ κηδεῖα αὐτοκτονούντων. Εἶναι, ἐξ ἄλλου, πολὺς ὁ πόνος τῶν συγγενῶν τῶν αὐτοκτονούντων, φθάνων μέχρι δακρύων ἐνώπιον τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ πενθοῦντες συγγενεῖς τῶν αὐτοκτονούντων θρηνοῦν καὶ πονοῦν, ὄχι μόνον διὰ τὸν βίαιον καὶ φρικτὸν τρόπον τοῦ θανάτου τῶν οἰκείων καὶ συγγενῶν των, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν στέρησιν τῶν εὐχῶν τῆς Ἐκ-

κλησίας. Τούτου ἔνεκα φρονῶ, ὅτι εἶναι καθήκον τῆς Ἱεραρχίας νὰ ἀποφασίσῃ καὶ νὰ καθορίσῃ μίαν ἐνιαίαν καὶ ὁμοιόμορφον τάξιν διὰ τὸ ὡς ἄνω θέμα περὶ τῶν αὐτοκτονούντων. Διότι, ὡς προανέφερα, εἰς μερικὰς περιπτώσεις ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας μεροληπτῶν, καὶ τὸ Χριστεπώνυμον Πλήρωμα σχολιάζει δυσμενῶς τὴν ὑπὸ τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας χρῆσιν δύο μέτρων καὶ δύο σταθμῶν, ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς κηδείας τῶν αὐτοκτονούντων. Ἴσως θὰ ἦτο δυνατόν, διὰ τοὺς ἀποδεδειγμένως καὶ ἄνευ ψυχολογικῶν λόγων αὐτοκτονούντας, νὰ μεταφέρεται ἡ σορὸς αὐτῶν, ἄνευ συνοδείας κληρικοῦ, ἐμπροσθεν τοῦ κενοῦ τάφου καὶ ἐκεῖ νὰ τελεῖται μόνον Νεκρώσιμον Τρισάγιον. Ἡ νὰ μὴ τελεῖται ἡ Νεκρώσιμος Ἀκολουθία, εἰς ἀναλόγους περιπτώσεις, ἐν τῷ ἐνοριακῷ Ναῶ ἄλλ' ἐν τῷ Ναῶ τοῦ Κοιμητηρίου, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου. Νὰ μὴ ἀπαγορεύωνται ὁμως τὰ ὑπὲρ τῶν αὐτοκτονούντων Μνημόσυνα.

Περαιτέρω, ἐξ ἀντιδράσεως πρὸς τὸ γεγονός τῆς ἐν Δράμα ἀρνήσεως τελέσεως κηδείας διὰ τὴν τελέσασαν πολιτικὸν γάμον, παρουσιάσθη καὶ ἐπροτάθη διὰ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Τύπου ἡ θέσις «πολιτικῆς κήδευσης». Τὸ δημιουργηθὲν νέον τοῦτο πρόβλημα θὰ φθάσῃ ὅπως φαίνεται — ὅποτε βεβαίως φθάσῃ — ἐνώπιον τῆς Ἱεραρχίας καὶ αὕτη θὰ ἀποφασίσῃ τὰ ἐν προκειμένῳ δέοντα. Χρειάζεται ὁμως ὅπως ὅπως νὰ μὴ ἐκφέρεται ἄποψις καὶ γνώμη μεμονωμένων Ἱεραρχῶν διὰ τοῦ Τύπου περὶ τοῦ ὅτι εἶναι δυνατόν ἢ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ θεσπισθῇ ἡ «πολιτικὴ κήδευση». Αἱ ἀπόψεις τῶν Ἱεραρχῶν, καὶ μάλιστα διὰ νεοφανῆ σοβαρὰ θέματα, ἐκφράζονται καὶ ἀναπτύσσονται εἰς τὰς Συνεδριάσεις τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου καὶ τῆς Ἱεραρχίας. Εἶναι δὲ γνωστόν, καὶ ἀποτελεῖ κανόνα σκέψεως καὶ ἀποφάσεων τὸ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἂ

νέκαθεν δὲν ἔγινε εὐκόλος καὶ ἀμελέτητος δέκτης ἀπόψεων, ἐκπεμπομένων εἴτε ἐκ τῆς Πολιτείας, εἴτε ἐξ ἄλλων πιέσεων. Καὶ τοῦτο διότι ἔχει πάντοτε τὴν αὐτοσυνειδησίαν ὅτι εἶναι προκαθημένη, ὄχι μόνον τῆς Ὁρθοδόξου χριστιανικῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης καὶ ζωῆς, ἀλλὰ προκαθημένη καὶ τῆς ἱεράς παραδοσιακῆς παρακαταθήκης καὶ κληρονομίας, ζῶσα καὶ ἐπισηματικῶς ἐνεργοῦσα εἰς τὴν ἐκάστοτε σύγχρονον Βαβὲλ καὶ τὸν ἀσταμάτητον κυκεῶνα, ἦτοι εἰς τὸ «ἀνακάτωμα», κατὰ τὴν κοινὴν ἔκφρασιν, φρενῶν καὶ ἰδεῶν καὶ ἀπόψεων καὶ γνωμῶν.

Ἐν τέλει, δὲν εἶναι ἄσχετος πρὸς τὸ θέμα καὶ ἐν ταύτῳ πρόβλημα τῆς κηδείας τῶν τελεσάντων πολιτικὸν γάμον, καὶ ἡ κατὰ καιροὺς συζητουμένη καύσις τῶν νεκρῶν. Ἐπὶ τοῦ παραλλήλου τούτου θέματος φρονῶ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, διὰ τῶν Ἱερῶν Συνόδων τῶν Ἱεραρχῶν αὐτῆς, καὶ οὐχὶ μεμονωμένως, θὰ ἀποφανθῇ, ἢ μᾶλλον, θὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἄρνησιν αὐτῆς περὶ τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν, στηριζομένην εἰς τὴν Παλαιὰν καὶ τὴν Καινὴν Διαθήκην, εἰς τὴν ἐν προκειμένῳ διδασκαλίαν τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὴν ἀμετακίνητον πρᾶξιν αὐτῆς περὶ ταφῆς καὶ ὄχι καύσεως τῶν νεκρῶν. Ἐνδεικτικῶς καὶ μόνον σημειῶνω ἐν ταῦθα, ὅτι εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην πλειστάκις ἀναγράφονται αἱ λέξεις «ταφή» καὶ «τάφος», ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, μερικὰς μόνον φορὰς. Ἡ λέξις «καύσις» ἀναγράφεται εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς θερμάνσεως. Ἐξ ἄλλου, ἡ Ἐκκλησία, ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Πατέρων, ἔχει ἀριστουργήματα Ἐπιταφίων Λόγων αὐτῶν. Ἐκ δὲ τῆς ἐν Ἑλλάδι εἰδωλολατρικῆς ἐποχῆς περιόλουτος εἶναι καὶ περικλητὸς ὁ Ἐπιτάφιος λόγος τοῦ Περικλέους.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς γενομένης συζητήσεως, ἐξεδόθη τὸ ἀκόλουθον Ἀνακοινωθέν:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ τῆς 12ης Ὀκτωβρίου 1998

Συνήλθε σήμερον εἰς τακτικὴν Συνεδρίαν ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου.

Ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικόδημον, ὁ ὁποῖος, συμφώνως πρὸς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, εἰσηγήθη τὸ θέμα: «Πῶς ψαλτέον τὸ τροπάριον

«Σώσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου...»»; Ὁ Σεβασμιώτατος ὁμιλητὴς προσδιώρισε τὰς ἱστορικές, λατρευτικές καὶ ὕμνογραφικές παραμέτρους τοῦ τροπαρίου καὶ τὰς περιστάσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας ἀνεφύη τὸ περὶ αὐτοῦ ζήτημα. Ὡσαύτως ὁ εισηγητὴς ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἱεραρχίαν τρεῖς προτάσεις, ἵνα αὕτη προκρίνη μίαν ἐξ αὐτῶν:

1. Νὰ παραμείνῃ τὸ τροπάριον ψαλλόμενον ἀναλλοιώτον.

2. Νὰ τροποποιηθῇ ἡ φράσις «τοῖς βασιλευσι» διὰ τῆς φράσεως «τοῖς εὐσεβέσι».

3. Νὰ μὴ ληφθῇ σήμερον ἀπόφασις καὶ νὰ παραπεμφθῇ εἰς Εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν διὰ νὰ μελετήσῃ τὸ θέμα καὶ νὰ διατυπώσῃ τὴν πρότασίν της.

Ἐπικολούθησεν εὐρεία συζήτησις, εἰς ἣν ἔλαβον μέρος οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, Κορίνθου κ. Παντελεήμων, Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος, Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος, Πατρῶν κ. Νικόδημος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμος, Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Στέφανος, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελέτιος, Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. Τιμόθεος, Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου κ. Δημήτριος, Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, Ἠλείας κ. Γερμανός, Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἱερόθεος καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος, ὁ ὁποῖος συνώψισε ὅλας τὰς διατυπωθείσας προτάσεις καὶ τὰς ἀπόψεις.

Ἀκολουθῶς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ὑπέβαλεν εἰς τὰ μέλη τῆς Ἱεραρχίας τὸ ἐρώτημα ἐὰν ἐγκρίνουν νὰ παραμείνῃ τὸ τροπάριον «Σώσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου» εἰς τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἀγιασμοῦ ὡς ἔχει ἢ ἐὰν πρέπει νὰ ἀλλαγῇ. Οἱ Ἱεράρχαι δι' ἀνατάσεως τῆς χειρὸς ἐψήφισαν κατὰ πλειονοψηφίαν ὅπως ἀλλαγῇ τὸ τροπάριον.

Ἐπὶ τεθέντος νέου σχετικοῦ ἐρωτήματος οἱ Ἱεράρχαι ἀπεφάσισαν κατὰ πλειονοψηφίαν, ὅπως τὸ τροπάριον «Σώσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου» ψάλλεται ἐφ' ἐξῆς εἰς μὲν τοὺς Ἱερούς Ναοὺς ὡς ἔχει, εἰς τὸν τελούμενον δὲ Ἀγιασμόν κατὰ τὰ Ἐγκαίνια, τὰς Θεμελιώσεις, τὰς Ἐναρκτηρίους καὶ τὰς λοιπὰς δημοσίας τελετάς, ἀντικαθισταμένης τῆς φράσεως «νίκας τοῖς βασιλευσι κατὰ βαρβάρων δωρούμενος» μὲ τὴν φράσιν «νίκας τοῖς εὐσεβέσι κατ' ἐναντίον δωρούμενος».

Ἐπικολούθησε διάλειμμα.

Ἐπαναληφθείσης τῆς Συνεδρίας ὁ Μακα-

ριώτατος Πρόεδρος ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομον, ὁ ὁποῖος ἀνέγνωσε τὴν εἰσήγησίν του μὲ θέμα «Περὶ τῆς κηδείας τῶν τελεσάντων πολιτικὸν Γάμον». Ὁ Σεβασμιώτατος εἰσηγητὴς ἀνεφέρθη ἔκτενῶς: 1) εἰς τὰ ἰσχύσαντα καὶ τὰ ἰσχύοντα περὶ τῆς ἐξοδίου Ἀκολουθίας εἰς τοὺς ἐκδημοῦντας ὀρθοδόξους Χριστιανούς, 2) εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπίδειξιν ἀκριβείας εἰς τοὺς μέχρι τέλους τῆς ζωῆς των παραβαίνοντα τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας καὶ 3) εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐφαρμογὴν τῆς οἰκονομίας εἰς τοὺς πταίσαντας.

Διὰ τὸ συγκεκριμένον θέμα τῆς κηδεύσεως τῶν τελεσάντων πολιτικὸν γάμον καὶ ἐμμείναντας μέχρι τέλους εἰς αὐτόν, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος διετύπωσε τὴν πρότασίν του ὡς ἑξῆς:

Ἐκ φιλανθρωπίας καὶ διὰ τὴν κατὰ Χριστὸν ἀκραν ἐκκλησιαστικὴν οἰκονομίαν νὰ ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς τελέσαντας πολιτικὸν γάμον σχετικῶς μὲ τὴν κηδείαν καὶ τὰ μνημόσυνα, διότι οὔτε ἀπεκόπησαν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας οὔτε ἀπεξεχριστιανίσθησαν.

Εἰς τὸν εἰσηγητὴν ἀπήντησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Διονύσιος, ὁ ὁποῖος ἐζήτησε τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἱεραρχίας τῶν ἐτῶν 1982 καὶ 1984. Ἐπίσης ὠμίλησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος, Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. Τιμόθεος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμος, Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεόφιλος, Πειραιῶς κ. Καλλίνικος, Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἱερόθεος, Ἠλείας κ. Γερμανός, Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμων.

Τελικῶς ἔγινεν ἀποδεκτὴ ἡ ἀκόλουθος πρότασις: Ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποδέχεται τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἱεραρχίας τῶν ἐτῶν 1982 καὶ 1984, σχετικῶς μὲ τὸν πολιτικὸν γάμον, ἀναθέτει δὲ ἀπὸ σήμερον εἰς τὴν ποιμαντικὴν σύνεσιν ἐκάστου Ἱεράρχου νὰ κρίνῃ κεχωρισμένως τὰς περιπτώσεις τῶν τελεσάντων πολιτικὸν γάμον καὶ ἐμμείναντων μέχρι τέλους εἰς αὐτόν, μὲ κριτήριον τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν κατὰ Χριστὸν ἐκκλησιαστικὴν οἰκονομίαν, ὅταν παραστή ἢ ἀνάγκη τελέσεως κηδείας.

(Ἐκ τῆς Τριμελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Τύπου)

ΤΡΙΤΗ – 13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1998

Ἀπὸ τῆς Τρίτης μέχρι τῆς Πέμπτης (13-15 Ὀκτωβρίου), ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἠσχολήθη μὲ τὸ θέμα «Πόρισμα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱεράς Συνόδου». Ἐν ἀρχῇ ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Προέδρου τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας κ.κ. Χριστοδούλου ἀνεγνώσθη ἡ ἀκόλουθος Εἰσήγησις:

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ Πορίσματος τοῦ διενεργηθέντος οἰκονομικοῦ ἐλέγχου

*Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου*

Σεβασμιώτατοι καὶ ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ
ἀδελφοί,

Τὸ ἐν ᾧφει ζήτημα τοῦ γενομένου ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία οἰκονομικοῦ ἐλέγχου, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου ἔφευρεν εἰς φῶς διαχειριστικὰ ἀνωμαλίες καὶ παράνομες ἐνέργειες ἢ παραλείψεις, συνιστᾷ μείζον θέμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ζωῆς, ἐπεὶδὴ ἔχουν καταγραφῇ σοβαρὰς «παράνομες καὶ ζημιόγρονες διὰ τὴν Ἐκκλησία πράξεις καὶ παραλείψεις», ἔχουν ἀναμειχθῆ σ' αὐτὰς κληρικοὶ παντὸς βαθμοῦ, ἔχει ἐπιληφθῆ καὶ ἡ ποινικὴ δικαιοσύνη καὶ ὡς ἐκ τούτου ὑπάρχει καὶ ἐκδηλο τὸ ἐνδιαφέρον τῆς κοινῆς γνώμης.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς συζητήσεως πού πρόκειται νὰ ἐπακολουθήσει θεωροῦμεν ἀπαραίτητο νὰ σὰς ὑπενθυμίσουμε ὠρισμένα ἱστορικὰ στοιχεῖα, καὶ νὰ καταγράψουμε τίς βασικὰς ἀρχὰς μὲ τίς ὁποῖες ἐπιβάλλεται νὰ προσεγγίσουμε τὸ θέμα αὐτό, ὡς ὑπεύθυνοι ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες.

Ὡς γνωρίζετε τὸ ζήτημα τῆς διενεργείας ἐλέγχου στὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀρχισε νὰ ἐμφανίζεται ἀπὸ τίς ἀρχὰς τοῦ 1996, ὅταν στὴ ΔΙΣ ἐτέθη ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμο τὸ θέμα αὐτονομίσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας, ἡ ὁποία δὲν ἔδιδεν οὐσιαστικὰ λόγον οὔτε ὑφίστατο τὸν προσήκοντα οὐσιαστικὸν ἔλεγχον.

Σύμφωνα μὲ ἀπόφαση τῆς ΔΙΣ (2.4.96) ὠρίσθη τριμελὴς ἐξεταστικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς Μητροπολίτες Φιλίππων κ. Προκόπιον, Ν. Κρήνης κ. Προκόπιον καὶ Ν. Ἰωνίας κ. Κων/νο, πρὸς «διευρεύνειν τοῦ τρόπου ἐργασίας καὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ο.Υ. τῆς Ἱεράς

Συνόδου καὶ ἐν συνεχείᾳ τῆς πορείας ἀνεγέρσεως τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου πρὸς ἄρσιν καὶ ἐπίλυσιν τῶν ὑφισταμένων δυσκολιών». Ὅπως ἀναφέρεται στὴν Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς τὰ μέλη τῆς ἐπεδίωξαν περὶ τὰ τέλη τοῦ ἰδίου μηνὸς Ἀπριλίου νὰ ἔλθουν σὲ ἐπικοινωνία μὲ τὸν Δ/ντὴ τῶν Ο.Υ. Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Κερνίτισης κ. Λεόντιο. Ἀπροσδοκῆτως συνήντησαν ἀδιαπέραστα στεγανά καὶ ἄρνηση παροχῆς σχετικῶν πληροφοριῶν. Κατάπληκτοι, ὅπως γράφουν, διεπίστωσαν τὴν παράλειψη τῆς συντάξεως ἀπολογισμῶν - ἰσολογισμῶν ἀπὸ τὸ ἔτος 1991 καὶ μετὰ. Χρειάσθηκε τότε ἡ παρέμβαση τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ καὶ ἡ ἐντολὴ πρὸς τὸν ὑπεύθυνον καὶ ὑπόλογο Δ/ντὴ γιὰ νὰ συνταχθοῦν καὶ παραδοθοῦν στὴν τριμελὴ Ἐπιτροπὴ τὰ ἀπολογιστικὰ στοιχεῖα τῶν διαχειρίσεων μέχρι τῆς 20ῆς Μαΐου 1996 γιὰ τὴν ἐνημέρωση τῆς ΔΙΣ, ἡ ὁποία μὲ ἀνακοινωθέν τῆς τοῦ Αὐγούστου 1996 ἐγνώριζεν ὅτι ἀπεδέχθη τίς προτάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ διέταξε τὴν Ο.Υ. νὰ συμμορφωθῆ πρὸς τίς ὑποδείξεις τῆς.

Τὴν 5.11.96 ἡ ΔΙΣ ἀνέθεσε στοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Φιλίππων κ. Προκόπιον, Παραμυθίας κ. Τίτον καὶ Γρεβενῶν κ. Σέργιον τὴν διενέργεια ἐλέγχου γιὰ α) τὴν ἀσκούμενη οἰκονομικὴ διαχείριση τῆς Ο.Υ. τῆς Ἱ. Συνόδου ἀπὸ τῆς συστάσεώς της (1989) ἕως τότε (1996) καὶ β) τὴν ἀσκηθεῖσα οἰκονομικὴ διαχείριση τοῦ ΟΔΕΠ ἀπὸ τὸ ἔτος 1976 ἕως τὸ ἔτος 1988 πού καταργήθηκε. Στὴν Ἐκθεση κατεγράφετο (σελ. 78-80) ἡ δυσκολία γιὰ τὴν ἀνεύρεση τῶν στοιχείων τῆς περιόδου 1976-1988, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν προσιτὰ

στον έρευνητή, ενώ άλλα είχαν καταστραφή, και άλλα δέν έτέθησαν ύπ' όψει τών όρκωτών λογιστών (σελ. 80 Έκθέσεως). Ό Δ/ντής μάλιστα τής Ο.Υ. άπαντώντας σέ αίτημα τής Έπιτροπής για τήν άνεύρεση τών στοιχείων αυτών παραδέχθηκε τίσ έλλείψεις του Άρχείου, διότι τά παραστατικά και τά άλλα άποδεικτικά τών δαπανών στοιχεία είχαν μεταφερθή με καροτσάκια άπό τόν 3ο στον 4ον όροφο και είχαν άποθηκευθή «σε αίθουσα πού μετά δυσκολίας τά χωρεί». Επίσης τότε ή Έπιτροπή άνεζήτησε άπό τó Άρχείο τής Ο.Υ. τήν Έκθεση του έπιθεωρητου Οικονομικών του Έλεγκτικού Συνεδριου μέχρι του 1987 άλλα αυτή δέν άνευρέθη. Παρέδóθησαν τότε στην Έπιτροπή 3 σελίδες μόνο φωτοτυπημένες τής Έκθέσεως αυτής. Πέραν όμως αυτών είναι γνωστόν ότι μέχρι του 1988 ίσχυεν ó προληπτικός έλεγχος του Παρέδρου του Έλεγκτικού Συνεδριου δι' όλες τίσ δαπάνες του ΟΔΕΠ, ó όποιος εκάλυπτε τή νομιμότητα αυτών.

Η Έκθεση τών τριών αυτών Μητροπολιτών συζητήθηκε κατά τήν ΙΣΙ του 1997. Η Έκθεση έπεσήμαινε συγκεκριμένες περιπτώσεις κακοδιαχειρίσεως άπό τίσ μέχρι τότε γενόμενες έπ' άντιπαροχή άξιοποιήσεις οικόπεδων, εκποιήσεις μικρών ή μεγάλων εκτάσεων, κ.λπ. οι όποιες, κατά τήν άποψη τής Έπιτροπής, άπαιτούσαν άμεση και σέ βάθος έρευνα άπό ειδικούς πραγματογνώμονες. Η ΙΣΙ έδέχθη κατ' άρχήν τά συμπεράσματα τής Έκθέσεως, καθώς και πρόταση του Σεβ. Άλεξανδρουπόλεως περι «έπιλύσεως του οικονομικού και διαχειριστικού προβλήματος». Τελικώς, σύμφωνα και με τήν πρόταση αυτή ή όποία και ένεκρίθη όμοφώνως άπό τήν ΙΣΙ, συνεκροτήθη 5μελής Έπιτροπή Κατασταλικού Έλέγχου «τής διαχειρίσεως τής Οικον. Υπηρεσίας για τήν κινήτη και άκίνητη περιουσία τής Έκκλησίας τήν ύπαγομένη στην 'Ι. Σύνοδο» και «άπόδοση ευθυνών, έφ' όσον υπάρξουν, όπου δεί» για τήν περίοδο 1989-1996. Υπήρχε και έτέρα πρόταση ύπογραφομένη άπό πλειάδα Έραρχών, περι διενεργείας του έλέγχου για τή χρονική περίοδο άπό 1976-1996, ή όποία όμως τελικά δέν ένεκρίθη, επειδή έπηρεολούθησε ή άνωτέρω πρόταση του Σεβ. Άλεξανδρουπόλεως, πού εκρίθη ως πληρέστερη και πρακτικότερη. Σύμφωνα με τήν άπόφαση τής ΙΣΙ (1.8.97) τó τελικό Πόρισμα του έλέγχου θα έδει νά ύποβληθή δια τής ΔΙΣ στην ΙΣΙ για τήν

παραπομπή τών τυχόν ευθυνομένων προσώπων στα άρμόδια για τά περαιτέρω όργανα τής Έκκλησίας προκειμένου περι ύπαλλήλων. Προκειμένου δέ περι ευθυνών Άρχιερέων «τόν λόγον θα έχει ή ΙΣΙ». Πρόκειται έπομένως για τήν παρούσα ΙΣΙ ή όποία καλείται νά έπιληφθή του μέρους εκείνου του Πορίσματος πού αναφέρεται σέ ευθύνες Άρχιερέων, δεδομένου ότι ή ΔΙΣ, καθ' ό είχε δικαίωμα, έπελήφθη ήδη τών ευθυνών τόσον τών έμπλεκομένων στα σκάνδαλα ύπαλλήλων τής Οικονομικής Υπηρεσίας (κληρικών και λαϊκών) όσο και τών με τήν Έκκλησίαν συμβληθέντων έπιχειρηματιών, και έλαβε κατ' αυτών τά προσήκοντα μέτρα, κατ' τήν όμόφωνη ύπόδειξη του Πορίσματος.

Είς τó σημείον τούτο επιθυμούμεν νά ύπογραμμίσωμεν ότι ή ύπόδειξη του Πορίσματος περι εκδόσεως ύπό τής ΔΙΣ χρηματικών καταλογιστικών πράξεων εις βάρος δύο επιχειρηματιών, πού έχουν συμβληθή με τήν Έκκλησίαν, και έχουν λάβει άχρεωστήτως μεγάλα ποσά, έβασίζετο σέ όμόφωνη άπόφαση τών 5 μελών τής Έπιτροπής, όπως τήν εισηγήθηκε στην ΔΙΣ ó Πρόεδρος αυτής Σεβ. Καρυστίας και Σκύρου κ. Σεραφείμ και όπως άλλωστε έχει καταχωρισθή και γραπτώς στις οικείες σελίδες του Πορίσματος. Μεταγενεστέρως και ενώ ή ΔΙΣ είχε λάβει τίσ αποφάσεις της, είχαν αυτές αναγγελθή στον Τύπο άπό τόν εκπρόσωπο τής 'Ι. Συνόδου Σεβ. Σεργών κ. Μάξιμο, και είχε προχωρήσει στους χρηματικούς καταλογισμούς, άνέκυψεν ή διαφωνία του μέλους τής Έπιτροπής κ. Νικ. Θέμελη μόνον ως προς τούς χρηματικούς αυτούς καταλογισμούς και δη ως προς τó δικαίωμα τής 'Ι. Συνόδου νά προέρχεται σέ παρόμοιους καταλογισμούς. Έκ διαμέτρου άντίθετη γνώμη διετύπωσε τó έτερο λαϊκό μέλος τής Έπιτροπής κ. Κων. Τράκας, ισχυριζόμενο ότι έχει ή ΔΙΣ τέτοιο δικαίωμα, δοθέν εις αυτήν, καθώς και σέ κάθε ν.π.δ.δ. άπό τόν ν. 2362/95. Ευρέθημεν σέ δύσκολη θέση νά άποδεχθούμε τήν άποψη του κ. Θέμελη, και διότι είχαμε λάβει ως ΔΙΣ, σύμφωνα με τó Πόρισμα, τίσ σχετικές αποφάσεις, τίσ είχαμε άνακοινώσει και κυρίως διότι οι άπόψεις του κ. Τράκα ήσαν περισσότερο πειστικές και συμφέρουσες στην Έκκλησία. Έπι του τελευταίου αυτού σημείου έδώκαμεν προσωπικά έξηγήσεις στον κ. Θέμελη, όταν μάς έπεσκέφθη στο Γραφείον μας μίαν έβδομάδα πριν άπό τήν σύγκληση τής παρούσης ΙΣΙ, ó ό-

ποιός και τις έδέχθη ως λογικές και μās έδήλωσαν ότι αποσύρει κάθε έπιφύλαξή του. Ώστόσοσεν είχεν ήδη παραιτηθή από την Έπιτροπή και δέν ήθέλησε να επανέλθει όταν ή ΔΙΣ δέν έκανε δεκτή την παραίτησή του και τόν παρεκάλεσε να μñν έπιμείνει σ' αυτήν.

Κατά τινα άποψη ή Έκκλησία δέν έπρεπε να έπιληφθή του οικονομικού και διαχειριστικού έλέγχου, διότι ή άρμοδιότης αυτή άνήκει μόνο στη ποινική δικαιοσύνη ή στο Έλεγκτικό Συνέδριο. Μè την άποψη αυτή είχε διαφωνήσει ή ΙΣΙ του Ίουλίου-Αύγουστου 1997, κατά την όποιαν μάλιστα όμοφώνως είχε γίνει δεκτή ή αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την όποια θα έπρεπε τó ζήτημα αυτό να άντιμετωπισθή άποκλειστικά και μόνον μέσα στους κόλπους της Έκκλησίας, ώστε να διαφυλαχθή τó κύρος και των θεσμών και των προσώπων. Έπεκράτησε με άλλα λόγια ή άντίληψη ότι την έρευνα περι τὰ οικονομικά, ως και κάθε άλλη έρευνα για παρανομίες και άτασθαλίες πάσης φύσεως έχει δικαίωμα να διεξαγάγει ή Έκκλησία, «που διαθέτει ιδιαίτερο και πλήρες δικαίο που κατοχυρώνει την αυτοτέλεια και αυτενέργεια των πράξεών της, ως του μόνου ν.π.δ.δ. συνδεομένου μετὰ της Πολιτείας δια σχέσεων συναλληλίας - συνεργασίας» (Πόρισμα, σελ. 28). Άλλωστε ή Έκκλησία με τόν διενεργηθέντα στα οικονομικά της έλεγχο δέν απέβλεπε στην ποινική τιμωρία των τυχόν ενόχων. Αυτό είναι θέμα άλλης δικαιοδοσίας. Η Έκκλησία απέβλεπε και άποβλέπει στη διόρθωση των κακώς κειμένων, στην ένίσχυση της άξιοπιστίας των θεσμών, στη λήψη των προσηκόντων μέτρων ώστε να καταδειχθή ότι έχει ή Έκκλησία τή δυνατότητα να αυτοκαθαίρεται και να λαμβάνει άποφάσεις προς άποφυγήν έπανάληψης στο μέλλον παρεμφερών άτασθαλιών και άταξιών, άποκαθιστώσα την εύρυθμία στη διαχείριση των οικονομικών της. Την Έκκλησία ένδιαφέρει πρωτίστως να βελτιώσει τὰ του οίκου της, να θέσει τέρμα στις τυχόν διαχειριστικές άνωμαλίες και να προλάβει την επανάληψή των στο μέλλον. Η τιμωρία των ύπευθύνων είναι θέμα δευτερευόν για την Έκκλησία, γιατί ή Έκκλησία ως θεανθρώπινο πνευματικό καθίδρυμα δέν άποσκοπεί τόσο στην τιμωρία των ενόχων, όσο στο συνεντισμό και τή σωτηρία των. Μè τόν διενεργηθέντα έλεγχο άφελήθηκε ή Έκκλησία, διότι έπεσημάνθησαν οί ζημίες που υπέστη από την παράνομη ρύθμιση πολλών

ύποθέσεων και από την «βαρείαν άμέλειαν» των μελών της Δ.Ε., όμως σ' αυτές τις έπισημάνσεις οί ζημίες σταμάτησαν και ό οικονομικός όργανισμός της Έκκλησίας συνεχίζει να πορεύεται χωρίς την αίμορραγία των ζημιογόνων ρυθμίσεων. Κατὰ συνέπειαν έχει ή Έκκλησία δικαίωμα να άσχολεϊται, με ό,τι και με όσα συμβαίνουν εις τόν Οϊκον της. Ειδικότερα ως προς τόν οικονομικό έλεγχο έχει βεβαίως και ή Πολιτεία τó δικαίωμα να τόν άσκει, αλλά τούτο δέν έμποδίζει την Έκκλησία να ένεργεί παράλληλα και άνεξάρτητα τους ιδικούς της έλέγχους, δεδομένης μάλιστα και της από σεβασμό προς την Έκκλησία τακτικής των δικαστικών αρχών να μη έπεμβαίνουν κατὰ κανόνα στον έσωτερικό έκκλησιαστικό χώρο. Γι' αυτό και θα πρέπει να γίνει από όλους άντιληπτό, ότι δέν συμφέρει να άγονται στα έκτος Έκκλησίας όργανα προς κρίσιν έκκλησιαστικές ύποθέσεις, έπειδή ή τακτική αυτή έγκυμονεί κινδύνους όχι μόνον έπεμβάσεων στα έσωτερικά μας, αλλά και έντόνου διασυρμού μας. Η άποψη έπομένως που άποβλέπει στο να στερήσει την Έκκλησία από τó δικαίωμα να έπιλαμβάνεται παντός ζητήματος που την άφορᾶ, και ειδικότερα εκείνη που της άρνεϊται τó δικαίωμα να έλέγξει τὰ του Οϊκου της θα ήταν επικίνδυνη για την άνέλξη της ζωής της Έκκλησίας, ιδίως έάν ή νομική άμφισβήτηση ένός τέτοιου δικαιώματος συνωδεύετο και από άμφισβήτηση του ήθικου ποιού και του κύρους των Έπισκόπων της Έκκλησίας, έμφανιζομένων ως στερουμένων άντικειμενικότητας, άκεραιότητας και άμεροληψίας. Άν ή Έκκλησία έπαυσε να είναι ό χώρος της χάριτος, της αγάπης και της αλήθειας τότε τó άλλας έμωρανθή, «έάν δè τó άλλας μωρανθή, τότε έν τίνι άλισθήσεται»... Την άπόφαση περι διενεργείας οικονομικού έλέγχου την έλαβεν όμοφώνως ή ΙΣΙ του 1997, ούδενός άντιλέξαντος τότε ούτε για την νομιμότητα της ένεργείας, ούτε για τὰ πρόσωπα που έπελέγησαν να συμμετάσχουν στην έρευνα. Έάν έκ των ύστέρων σήμερα λέγονται τὰ άκριβώς αντίθετα, εύλόγως μπορεί να σκεφθή κανείς ότι λέγονται από σκοπιμότητα προς άποδυνάμωση των στοιχείων του Πορίσματος.

Άλλά βεβαίως ή κανονική και πειθαρχική δικαιοδοσία έπί του προκειμένου της ΙΣΙ, ως τούτο προκύπτει από τó άρθρο 143 του ν. 5382/32 «Περί των Έκκλ. Δικαστηρίων και της προδ αυτόν διαδικασίας», είναι σαφώς ύπό του νό-

μου καθωρισμένη. Τὴν κατὰ νόμον ἀρμοδιότητα πρὸς κίνησιν κανονικῆς πειθαρχικῆς διαδικασίας διώξεως κατ' Ἀρχιερέων καὶ κατὰ παντὸς κληρικῶν ἔχει μόνον ἡ ΔΙΣ, ἡ ὁποία καὶ μόνη ὑποχρεοῦται, κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρο, νὰ ἐγείρει κανονικὴν δίωξιν ἐφ' ὅσον καθ' οἰονδήποτε τρόπον πληροφορεῖται τὴν διάπραξιν οἰουδήποτε κανονικοῦ παραπτώματος παρ' αὐτῶν. Κατὰ συνέπειαν ἡ ΙΣΙ δικαιούται μὲν νὰ ἀσχοληθῆ μετὸν καταλογισμό ἐϋθυνῶν τῶν ἐμπλεκομένων στὰ οἰκονομικὰ Ἀρχιερέων, ὅμως μόνον ἡ ΔΙΣ δύναται νὰ ἀσκήσῃ κανονικὴν κατ' αὐτῶν δίωξιν σύμφωνα μετὸ νόμο, δηλ. νὰ διατάξῃ ἀνακρίσεις, νὰ σχηματίσῃ φάκελλον καὶ νὰ ἀποφασίσῃ τὸ Συνοδικὸν Δικαστήριον περὶ τοῦ πρακτέου.

Ἐνώπιον τῆς παρουσίας κατὰ ταῦτα ΙΣΙ πρόκειται, κατὰ τὴν ρητὴν ἐντολὴν τῆς ΙΣΙ 1997 νὰ τεθῆ τὸ ζήτημα τῶν ἐϋθυνῶν ποὺ ἔχουν Ἀρχιερεῖς ἐμπλεκόμενοι στὴ διαχείριση τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ Πόρισμα ὡστόσο ἐνώ ἐπεσήμανεν ἐπωνύμως τὶς ἐϋθύνες λαϊκῶν τινῶν ὑπαλλήλων τῆς Οἴκου. Ὑπηρεσίας καὶ τινῶν ἐπιχειρηματιῶν ποὺ συνεβλήθησαν μετ' αὐτῆς, δὲν ἔπραξε τὸ ἴδιο προκειμένου περὶ τῶν δικηγόρων καὶ τῶν μηχανικῶν, γιὰ τοὺς ὁποίους κατελόγισεν ἐϋθύνες γενικῶς καὶ ἀορίστως στὴν Νομικὴ καὶ στὴν Τεχνικὴ Ὑπηρεσία ἀντιστοίχως, χωρὶς ἀναφορὰ σὲ πρόσωπα, καθὼς καὶ περὶ τῶν Ἀρχιερέων ποὺ μετείχαν τῆς Δ.Ε. Μόνη ἐξαίρεση ὑπῆρξε γιὰ τοὺς Θεοφιλεστάτους Κερνίτσης κ. Λεόντιο καὶ Διαυλείας κ. Δαμασκηνοῦ, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ὀνομαστικά. Μία ἐξ ἄλλου ἀναφορὰ γίνεται στὸ πρόσωπο τοῦ Σεβ. Θηβῶν κ. Ἰερωνύμου ὡς ἐϋθυνομένου σὲ μιὰ συγκεκριμένη περίπτωση, ἐνῶ σὲ ὅλες τὶς ἄλλες περιπτώσεις ἀναφέρεται ὡς ἐϋθυνομένη γενικῶς πάλιν καὶ ἀορίστως ἡ Δ.Ε. Τοῦτο ἐπεσημάναμεν μελετώντες τὸ Πόρισμα καὶ ἐνεργοῦντες Συνοδικῆ ἐξουσιοδοτήσῃ ἐζητήσαμεν ἀπὸ τὴν 5μελῆ Ἐπιτροπὴν ἐγκαίρως (Ἰούλιον 1998) νὰ ἐφαρμόσῃ κατὰ γράμμα τὴν ἐντολὴν τῆς ΙΣΙ τοῦ 1997 καὶ νὰ προέλθῃ σὲ ὀνομαστικὴ ἀποτίμησι τῶν ἐϋθυνῶν τῶν Ἱεραρχῶν μελῶν τῆς Δ.Ε., καὶ τοῦτο πρὸς διευκόλυνση καὶ μόνον τοῦ ἔργου τῆς παρουσίας ΙΣΙ. Τὴν ἐνεργειάν μας ἐκείνην περιέβαλεν ἀργότερα μετὴν ἔγκρισί τῆς ἡ ΔΙΣ ὁμοφώνως. Μετὴν ἐνεργειάν μας αὐτὴν δὲν ἐλάβαμε καμμίαν ἀπολύτως θέσιν ἐπὶ τοῦ ὅλου οἰκονομικοῦ ζητήματος, ὅπως ἀδίκως

κατηγορήθημεν, οὔτε καὶ ἦτο δυνατόν καὶ ἐπιτρέπτον νὰ λάβωμε θέσιν ἐπ' αὐτοῦ, ὡς προεκλήθημεν νὰ πράξωμεν καθ' ὑπέρβαση τῶν ἀρμοδιοτήτων μας καὶ ὑποκαθιστώντες τὴν ΙΣΙ. Οὔτε ἐκινήθημεν στὴν ἐνεργειάν μας ἐκείνην ἀπὸ σχετικὴν ὑπόδειξη τοῦ Σεβ. Καλαβρύτων κ. Ἀμβροσίου, ποὺ ἔτυχε τὶς ἡμέρες ἐκείνες νὰ ἀποστείλῃ πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδο σχετικὸ ἐγγράφο του. Τὶς ἀπόψεις τῶν Ἀδελφῶν πάντοτε μελετῶμεν καὶ καμμίαν δὲν ἀπορρίπτομεν ἐκ τῶν προτέρων. Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐμεῖς εἴχαμε ἤδη ἐνεργήσῃ ὅταν ἐλάβαμε γνώσιν τοῦ ἐγγράφου, τὸ ὁποῖο ἀπλῶς ἐνίσχυσε μέσα μας τὴν ἀποψη τῆς ὀρθότητος τῆς κινήσεώς μας ἐκείνης. Καθ' ὅλην ἄλλωστε τὴν διάρκειαν τοῦ ἐλέγχου καὶ μετ' αὐτὸν ἐτηρήσαμεν αὐστηρὴ οὐδετερότητα καὶ δὲν προήλθαμε σὲ καμμιά ἐνεργεια ποὺ θὰ ἐπρόδιδε κάποια τοποθέτησίν μας ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ τοῦτο ἵνα μὴ ἐπηρεάσουμε τὴν κρίσιν τῆς ΙΣΙ, καὶ γιὰ νὰ μὴ κατηγορηθῶμε ὅτι ἐκινήθημεν ἀπὸ ἰδιοτελεῖ κίνητρα, καίτοι σὲ ὅλο τὸ φάσμα τῆς διαδικασίας τοῦ ἐλέγχου οὐδεμίαν ἐμεῖς προσωπικὰ εἴχαμε ἀνάμειξη ποτὲ οὔτε ἐπεδείξαμε κάποιο εἰδικὸ ἐνδιαφέρον. Γι' αὐτὸ καὶ ὑπῆρξεν ὄχι μόνον ἀδίκη ἀλλὰ καὶ συκοφαντικὴ ἢ ἀναφορὰ σὲ καθημερινὴ ἐφημερίδα ὅτι δῆθεν ἀσκήθησαν πιέσεις ἐπὶ τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ νὰ προσαναπολίσει σὲ συγκεκριμένη κατεύθυνση τὸ Πόρισμά της, γεγονός ποὺ ἀνάγκασε τὴν Ἐπιτροπὴ νὰ διαψεύσῃ μετ' ἀνακοίνωσίν της (28.9.98) τὴ σκόπιμη σπερμολογία. Σ' αὐτὴν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς δηλώνει: «Σὲ κανένα ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ προφανῶς καὶ σὲ μένα δὲν ἀσκήθηκε ὁποιαδήποτε πίεσις γιὰ νὰ καταλογίσωμε ἐϋθύνες χωρὶς νὰ ὑπάρχουν ἢ γιὰ νὰ κατασκευάσωμε "κατηγορούμενους" χάριν σκοπιμοτήτων. Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐλέγχου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐπέτελεσε τὸ ἔργο της ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους χωρὶς τὴν παραμικρὴ παρέμβαση, ἀνεῦ προκαταλήψεων καὶ πρὸ πάντων μετὰ καθαρὴ συνείδησι ἐναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων». Καὶ μετὰ τὴν εὐκαιρίαν θὰ ἠθέλαμε νὰ τονίσωμε ὅτι μετὰ τέτοιες μεθόδους δὲν ὑπηρετεῖται ἡ ὑπόθεσις τῆς ἀλήθειας καὶ δὲν διευκολύνεται ἡ ἀναζήτησις της. Οὔτε ἀποβαίνει ἐπ' ὠφελείαν τυχόν ἐνόχων τὸ πέταγμα λάσπης ἐναντίον τῶν ὑποτιθεμένων ἀντιπάλων των. Τὸ ἐὰν εἶναι κανεὶς ἄρρωστος δὲν κουφίζεται οὔτε θεραπεύεται μετὰ τὸ ἐνδεχόμενο νὰ εἶναι ἐπίσης ἄρρωστοι καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι.

Ἐμεῖς προσωπικὰ ὄχι μόνο δὲν ἀσκήσαμε καμμίαν πίεση γιὰ τὴν ἐκτροπή τῆς ὑποθέσεως πρὸς ἄλλη κατεύθυνση, ἀλλ' οὔτε ἐνδιεφέρθημεν νὰ μάθωμεν ποῖον ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κινήσεώς μας νὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ νὰ προέλθει σὲ ἀποτίμηση προσωπικῶν εὐθυνῶν γιὰ τοὺς ἐμπλεκομένους Ἀρχιερεῖς. Ἐδῶ, συνεδριαζούσης τῆς ΙΣΙ, θὰ πληροφορηθοῦμε κι ἐμεῖς, ὅπως ὅλοι μας, σὲ τί συμπεράσματα κατέληξεν ἡ Ἐπιτροπὴ, καὶ τοῦτο ἐκ λόγων σεβασμοῦ πρὸς τὸ ἔργον καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην.

Τοῦτο βεβαίως δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ δηλώσωμεν ἐδῶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ διαλευκανθῇ μὲ διαφανεῖς διαδικασίες τὸ πρόβλημα ποῦ ἔχει ἀνακύψει καὶ νὰ δοθῇ πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν τὸ μήνυμα ὅτι μέσα στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας δὲν εὐρίσκουν ἐδαφος ἀνάπτυξης πρακτικὲς ποῦ χαρακτηρίζουν ἄλλους χώρους στὴ διαχείριση οἰκονομικῶν δεδομένων. Ἡ καλὴ ἔξωθεν μαρτυρία περὶ τῶν ἀνθρώπων τῆς Ἐκκλησίας βασιζέται καὶ ἐπὶ τῆς τιμίας, χρηστῆς καὶ νόμιμης οἰκονομικῆς διαχείρισης, ἐνῶ πάντες τώρα ἀναμένουν νὰ δοῦν πῶς θὰ ἀντιμετωπισθῇ ἀπὸ τὴν ΙΣΙ ἡ περιώνυμος καταστάσα ὑπόθεση τοῦ οἰκονομικοῦ ἐλέγχου, ἐνώπιον τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ὁποίου εὐρισκόμεθα. Οὔτε εἶναι ποτὲ δυνατὸν νὰ ὑπάρχει πρόθεση συγκάλυψης τυχόν ἐνόχων, μὲ τὴν ἐπίκληση τοῦ φιλαδέλφου, διότι μιὰ τέτοια ἀντιμετώπιση δὲν θὰ ἦταν ἠθικὰ ἀποδεκτὴ, θὰ ἐξέθετε σοβαρὰ τὴν Ἐκκλησία στὰ μάτια τοῦ κόσμου καὶ θὰ ὠδηγοῦσε σὲ ἀνεπιθύμητες παρενέργειες, τίς συνέπειες τῶν ὁποίων θὰ ἐκαλεῖτο νὰ αἰρεῖ ἐπὶ πολὺ ἡ Ἐκκλησία. Τοῦτο γίνεται περισσότερο κατανοητὸ ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ διεξαχθεῖσα αὐτεπάγγελτη προκαταρκτικὴ ἐξέταση ἀπὸ μέρους τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, μετὰ ἀπὸ ἐντολὴ τοῦ Προϊσταμένου τῆς Εἰσαγγελίας Ἀθηνῶν τὴν 16.7.97 ἔπειτα ἀπὸ δημοσιεύματα τοῦ Τύπου ποῦ σχετίζονταν μὲ τὸ περιεχόμενο τῆς ὑπὸ τὸν Σεβ. Φιλίππων τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς δημοσιευθεῖσης Ἐκθέσεως γιὰ τὴν ἴδια ὑπόθεση, κατέληξε στὴν ἄσκηση ποινικῆς δίωξης γιὰ 7 κακουργήματα καὶ 2 πλημμελήματα, γιὰ τὰ ὁποῖα διεξάγεται ἤδη τακτικὴ ἀνάκριση, τὴν ὁποίαν ὁ Προϊστάμενος τῆς Εἰσαγγελίας Ἐφετῶν προτείνει ἤδη νὰ ἀναλάβει ἐφεξῆς ἐνεκα τῆς σοβαρότητος τῆς ὑποθέσεως ἐφέτης Ἀνακριτῆς. Ἡ ὅλη δηλαδὴ ὑπόθεση βαδίζει τὸν δρόμο τῆς ποινικῆς δικαιο-

σύνης, ἐζητήθη δὲ ἀπὸ τὴν ἀνακριτρίαν νὰ τῆς διαβιβασθῇ ἀπὸ τὴν ΔΙΣ τὸ Πόρισμα βάσει τοῦ νόμου, πράγμα ποῦ ἤδη ἔγινε. Εἶναι κατὰ ταῦτα ἀνάγκη νὰ κύψωμε μετὰ σπουδῆς καὶ εὐθύνης ἐπὶ τοῦ προβλήματος καὶ νὰ παραμερίσωμε κάθε ὑποκειμενικὸ ἢ συναισθηματικὸ κριτήριον, ἀναλύοντες κάθε πτυχὴ τοῦ προβλήματος καὶ ἐπιζητοῦντες τὴν ἀρμόζουσα κάθε φορὰ λύση. Ἄν αὐτὸ δὲν γίνε, τότε θὰ ὑπάρξουν Ἱεράρχες ποῦ θὰ ζήσουν τὸ ὑπόλοιπο τοῦ βίου τους κατηγορούμενοι στὴν κοινὴ συνείδηση, κατηγορούμενοι διὰ ψιθῶρων καὶ ὑπαινιγμῶν ὡς βαρέως μὲν ὑπεύθυνοι, ἀλλ' ἀπαλλαγέντες κατόπιν συμβιβασμῶν μὲ τοὺς Συνοδικοὺς καὶ τὸν Ἀρχιεπισκοπο. Αὐτὸ τὸ διασυρμὸ Ἱεραρχῶν ποῦ πιθανὸν εἶναι ἀθῶοι (ὅπως τὸ εὐχόμεσθε) θὰ ἠθέλαμε νὰ τὸν ἐμποδίσουμε.

Εἶναι βέβαια καὶ φυσικὸ καὶ ἀναμενόμενο νὰ θέλουν νὰ ἀμυνθοῦν οἱ θιγόμενοι ἐκ τοῦ Πορίσματος Ἱεράρχες. Ἐχουν καὶ θὰ ἔχουν κάθε δικαίωμα νὰ ὑπερασπισθοῦν τὸν ἑαυτὸν τους χρησιμοποιώντας κάθε θεμιτὸ, ἠθικὸ καὶ νόμιμο μέσο. Ἐμεῖς θὰ διευκολύνουμε ἀπὸ τὴ θέση αὐτῆ τὴν δυνατότητα ἐλεύθερης ἔκφρασης τῆς γνώμης οἰουδήποτε, μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι ὅλοι θὰ φροντίσουμε νὰ περιορισθοῦμε στὰ γεγονότα χωρὶς χαρακτηρισμοὺς καὶ ὀξύτητες, πάντοτε μέσα στὰ πλαίσια τῆς εὐπρεπείας, ποῦ προσιδιάζει ἰδιαίτερα στὴν ιδιότητά μας καὶ στὸ χῶρο μας. Ἐδῶ ἔχομε κληθῆ γιὰ νὰ ἀποδώσουμε δικαιοσύνην, ἀπροσωπολήπτως κρινόντες καὶ χωρὶς σκοπιμότητες. Δηλοῦμε κατηγορηματικὰ ὅτι δὲν θὰ ἀνεχθοῦμε ἐκδηλώσεις ποῦ ἀπάδουν πρὸς τὴν σοβαρότητα τοῦ χώρου αὐτοῦ, καὶ θὰ προστατεύσουμε τὴν ἱερότητα τῶν θεσμῶν μας καὶ τῶν προσώπων μας. Ἐδῶ εἶναι χῶρος ἐξομολόγησης, θὰ ἀνοιξοῦμε ὅλοι τίς καρδιές μας. Εὐτυχῶς τὸ κλίμα ἐνότητος ποῦ ἔχει μέχρι τώρα ἐπικρατήσει στὴν παρούσα Ἱεραρχία, καὶ ποῦ δὲν εἶναι εὐκαιριακοῦ χαρακτήρα, ἀλλ' ὀφείλεται στὸ ὑψηλὸ αἶσθημα εὐθύνης ποῦ μᾶς χαρακτηρίζει ὅλους, θὰ πρέπει νὰ μᾶς ὀδηγήσει στὴ μὲ νηφαλιότητα καὶ ἐπίγνωση τῆς σοβαρότητος τῶν στιγμῶν καὶ τῶν περιστάσεων προσέγγισης τοῦ προβλήματος. Δὲν θὰ πρέπει στὴν κρίση μας νὰ βαρύνει τὸ παρελθόν, οὔτε σκόπιμες πλὴν ἀδέσποτες φημολογίες, οὔτε κἂν —θὰ ἔλεγα— πικρίες γιὰ τὴ στάση ἄλλων ἀδελφῶν ποῦ μὲ τὰ λόγια τους προξένησαν πληγὲς στὶς καρδιές. Ὁ καθένας ἐδῶ ἔχει τὸν χαρακτήρα

του και θα πρέπει να κρίνεται με βάση τον χαρακτήρα του. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πικρὴ ὅταν λέγεται γυμνή. Πολλοὶ ἀποτολμοῦν νὰ ὀμιλήσουν τὴν ἀπροκάλυπτη γλῶσσα τῆς, καὶ πληγώνουν. Ἄλλοι πάλιν προτιμοῦν νὰ ὀμιλοῦν με ὑπονοούμενα καὶ νὰ διεκφεύγουν ἔτσι ἀπὸ τοῦ νὰ πράξουν τὸ καθήκον των. Σημασίαν πάντως ἔχει πάντοτε τὸ τί λέγει κανεὶς καὶ λιγότερο τὸ πῶς τὸ λέγει. Ἄλλὰ καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ χρειάζεται προσοχή. Κανεὶς μας δὲν πρέπει νὰ τραυματίζει τὸν ἄλλον καὶ κανεὶς δὲν πρέπει νὰ ἀρέσκεται σὲ ὑποκρισίες πού κρύβουν τὸ ἀληθινὸ πρόσωπο καὶ τίς ἀληθινές του προθέσεις. Γι' αὐτὸ θα πρέπει νὰ φύγουμε ἀπὸ τὴν αἴθουσα αὐτὴ χωρὶς τὸ παραμικρὸ βάρος στὴν ψυχὴ μας εἴτε διότι ἀδικήσαμε, εἴτε διότι συγκαλύψαμε, πολὺ δὲ περισσότερο ἂν εἶπαμε ψέμματα, ἢ τὴ μισὴ ἀλήθεια, πού εἶναι χειρότερη ἀπὸ τὸ ψέμμα. Ὁ λαὸς ἀναμένει διαφάνεια καὶ ἀντικειμενικὴ κρίση. Οὔτε «κουκουλώματα» ἐπιτρέπεται νὰ συμβοῦν, οὔτε «ὀμηρίες», οὔτε συγκαλύψεις, ἀλλ' οὔτε καὶ ἐκδικητικότητες καὶ ρεμβασισμοί. Στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει θέση γιὰ ἀντιπολίτευση καὶ ἀντιπαράθεση στείρα καὶ ἄγωνα. Εἴμεθα ὑπεύθυνοι ἄνθρωποι, ἀγαποῦμε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀγωνιζόμεστε γι' αὐτήν. Αὐτῆς τὸ συμφέρον προέχει ὑπὲρ πᾶν ἄλλο συμφέρον καὶ αὐτὴν ὀφείλουμε νὰ προστατεύσουμε πρωτίστως. Καὶ ἐὰν ὑπάρχουν ἔνοχοι πρέπει νὰ ἐλεγχθοῦν, ἐὰν ὑπάρχουν ἀθῶοι νὰ διακηρυχθοῦν. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι βῆμα συγγνώμης καὶ μόνον ἀπόφασης. Εἶναι ὑπὸ συγκεκριμένες προϋποθέσεις ἐνδεχομένως καὶ βῆμα συγγνώμης καὶ ἐλέους καὶ ἀφέσεως. Τοῦτο ὅμως εἶναι δυνατὸν νὰ συμβῇ μόνον ἐὰν προηγουμένως βεβαιωθοῦν οἱ ἔνοχες καὶ ὑπάρξει ἐκδήλωση μετάνειας. Σὲ τίποτε δὲν ὀφελεῖ ἢ ἐπιμονὴ στὸ ὅτι τίποτε κακὸ δὲν συνέβη, ὅλα εἶναι στὴν ἐντέλεια καὶ τὰ ὅσα γράφονται στὸ Πόρισμα εἶναι προῖον συνωμοσιῶν καὶ φατριῶν καὶ ὑπονομιύσεων καὶ σκοπιμοτήτων. Χριστιανικότερον εἶναι καὶ ἀνδροπρεπέστατον ἢ ἀναγνώριση τῶν γενομένων σφαλμάτων, παραλείψεων, κακῶν ἐκτιμήσεων καὶ ἢ ἐπιδειχθεῖσα ἀμέλεια, μικρὴ ἢ μεγάλη, περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ὑποθέσεις αὐτὲς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι φέουδον κανενός. Ὅ,τι ἀνήκει στὴν Ἐκκλησίαν ἔχει ἱερὸν χαρακτήρα καὶ αὐτοῦ ἐμεῖς εἴμεθα διάκονοι. Σὲ ὅλους μας ἀνήκουν τὰ ἱερά αὐτὰ πράγματα καὶ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τὰ

διαχειρίζεται ἀυθαίρετα καὶ χωρὶς νὰ δίδει λόγον. Τὸ Πόρισμα ἐπισημαίνει γενόμενες ἀδικες πράξεις, καὶ παραλείψεις, πού προκάλεσαν ζημίαν στὴν Ἐκκλησίαν. Κανενός δὲν κινδυνεύει ἢ κεφαλὴ. Ἄλλὰ καὶ κανένας δὲν δικαιούται νὰ παραβλέπει τὴν ἀνάγκη νὰ ριφθῆ ἅπλετο φῶς σὲ κάθε πτυχὴ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ὥστε νὰ καταφανοῦν τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ, τὰ σὺν καὶ τὰ πλὴν, τὰ θετικὰ καὶ τὰ ἀρνητικὰ. Καὶ γιὰ μὲν τὰ θετικὰ καὶ ὠφέλιμα ἢ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ ἐπαινέσει, γιὰ δὲ τίς ζημίες νὰ ἐλέγξει καὶ νὰ λάβει τὰ μέτρα τῆς ὥστε νὰ μὴ ἐπαναληφθοῦν στὸ μέλλον. Παρακαλῶ κάθε ἐμπλεκόμενον πρόσωπο νὰ ἀναλάβει με ταπεινώσει τίς εὐθύνες του. Καὶ με πνευματικὸ τρόπο νὰ τίς ἀντιμετωπίσει. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ἢ διάκριση θα ἐπιστρατευθῆ καὶ θα ὑπαγορεύσει τὸ δέον καὶ τὸ πρέπον.

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀδελφοί,

Καλὸ καὶ ἐποικοδομητικὸ θὰ ἦταν γιὰ τὸ κῦρος τῆς Ἐκκλησίας ἂν παρέμενε ἢ ὑπόθεση αὐτῆ στὸς κόλπους τῆς ὡς ἐσωτερικὸ τῆς θέμα. Τοῦτο δὲν κατωρθώθη καὶ ἤδη ἔχει ἐπιληφθῆ αὐτῆς ἢ ποινικὴ δικαιοσύνη, ἀσκήσασα δίωξιν κατὰ παντὸς ὑπευθύνου. Καλὸ καὶ ἐποικοδομητικὸ ἐπίσης θὰ ἦταν ἂν δὲν εἶχεν ἀναμειχθῆ στὴν ὑπόθεση αὐτῆ ὁ Τύπος, καὶ ἂν δὲν τῆς εἶχε προσδώσει ἐνίοτε διαστάσεις πού ἐνδεχομένως δὲν ἔχει. Ὅμως οὔτε αὐτὸ κατωρθώθη. Ἐτσι ἐμεῖς σήμερα εὐρισκόμεθα ἐνώπιον μιᾶς ὑποθέσεως, με τὴν ὁποῖαν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀσχοληθοῦμε, γιὰ νὰ ἐκκαθαρίσουμε τὴν ὑπόθεση κατὰ τρόπο δίκαιο, ἀμερόληπτο καὶ ἀντικειμενικὸ. Πρέπει ὅλοι νὰ ἀντιληφθοῦμε ὅτι μᾶς παρακολουθεῖ ὀλόκληρος ὁ ἑλληνικὸς λαός. Γι' αὐτὸ μόλις εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ ἀποφύγουμε ὅπωςδήποτε σκληρὴς ἀντιπαραθέσεις, πού θα λειτουργήσουν μειωτικὰ καὶ ἀπαξιωτικὰ γιὰ τὸ κῦρος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ θα δώσουν τροφὴ σὲ ἀδικούς σχολιασμοὺς καὶ αὐστηρὴ κριτικὴ ὄλων μας. Στὸς δύσκολους αὐτοὺς καιροὺς εἶναι καὶ ἐθνικῶς ἐπιβεβλημένο νὰ εἰρηνεύσει ἢ Ἐκκλησία καὶ νὰ ἀποφευχθῆ ὁ περαιτέρω σκανδαλισμὸς τοῦ λαοῦ. Ποιοῦμαι ἔκκλησιν πρὸς ὅλους νὰ ἀρθοῦμεν ὑπεράνω μικροτήτων καὶ νὰ ἀναζητήσουμε τὴν ἀλήθεια πού ἐλευθερώνει. Δὲν ζητῶ συγκαλύψη καμμία, ζητῶ τὴν μετὰ φόβου Θεοῦ ἀνακάλυψη αὐτοῦ πού πρέπει καὶ ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ γιὰ

τὸ συμφέρον τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ζωῆς. Ἐχει λεχθῆ, ὅσον καὶ ἂν αὐτὸ φαίνεται παράδοξο, ὅτι ἡ Ἐπιείκεια ἀποτελεῖ ἀμφιθαλῆ ἀδελφὴ τῆς Δικαιοσύνης. Πρέπει νὰ ὑπάρχει μέσα στὶς καρδιές μας ἡ διάθεση αὐτῆ. Καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ὑπάρχει, καθὼς οἱ ἡμέρες τῶν ἐργασιῶν τῆς παρουσίας ἸΣΙ πού ἐκύλησαν μέχρι σήμερα ἔφεραν πολὺ κοντὰ τὸν ἕνα μὲ τὸν ἄλλο καὶ ἐπιβεβαίωσαν τὴν ἐνωτικὴ διάθεση πού κυριαρχεῖ

καὶ δίδει μαθήματα τοῖς ἐγγύς καὶ τοῖς μακρὰν. Naί, ἡ Ἐπιείκεια εἶναι ἀμφιθαλῆς ἀδελφὴ τῆς Δικαιοσύνης. Ἀρκεῖ νὰ ἀναγνωρισθοῦν ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς μας, πού ἐχειρισθῶσαν τὰ ζητήματα γιὰ τὰ ὁποῖα συσχεπτόμεθα, τὰ γενόμενα λάθη, σφάλματα, παραλείψεις καὶ ἐνέργειες, πού ἐζημίωσαν τὴν Ἐκκλησία. Καὶ νὰ λήξει ὀριστικὰ ἡ ἐκκρεμότης αὐτῆ, πού δὲν ὠφελεῖ οὔτε τὴν Ἐκκλησία, οὔτε καὶ τὰ πρόσωπα.

Κατὰ τὰ λοιπὰ ἡ Συνεδρία ἐξελίχθηκε συμφώνως πρὸς τὰ διαλαμβανόμενα εἰς ἐκδοθὲν Ἀνακοινωθὲν, ἧτοι διὰ τῆς ἐνάρξεως ἀναγνώσεως τοῦ Πορίσματος τῆς «Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τῆς διαχειρίσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου», ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ, Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς. Τὸ κείμενον ἔχει ὡς ἐξῆς:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ τῆς 13ης Ὀκτωβρίου 1998

Συνήλθε σήμερον εἰς τακτικὴν Συνεδρίαν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου.

Γενομένης, ὡς καθ' ἡμέραν, προσευχῆς, καὶ ἀρξαμένης τῆς Συνεδρίας, ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἀνεκοίνωσε ὅτι, συμφώνως πρὸς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, πρόκειται νὰ εἰσαχθῆ τὸ θέμα ἐπὶ τοῦ «Πορίσματος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου». Πρὶν ἢ δώσει τὸν λόγον εἰς τὸν εἰσηγητὴν, ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἀνέγνωσε ἰδικὴν του εἰσηγησιν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ Πορίσματος. Ἡ εἰσηγησις αὕτη ἦτο ἕνα βαρυσήμαντον κείμενον, διὰ τοῦ ὁποῦ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐξέθεσε τὸ ἱστορικὸν τοῦ δημιουργηθέντος ζητήματος καὶ προσδιώρισε τὰς προϋποθέσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας θὰ ἔδει νὰ διεξαχθῆ ἡ σχετικὴ συζήτησις, ὥστε «νὰ λήξη ὀριστικὰ ἡ ἐκκρεμότης αὐτῆ, πού δὲν ὠφελεῖ οὔτε τὴν Ἐκκλησία, οὔτε καὶ τὰ πρόσωπα».

Ἀκολούθως ἔλαβε τὸν λόγον ὁ εἰσηγητὴς Σεβ. Μητροπολίτης Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ, ὡς πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τῆς διαχειρίσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν ἀρχῇ ἔθεσε τὸ ἐρώτημα περὶ τῆς νομιμότητος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου καὶ ἐπηκολούθησε συζήτησις. Ἐκ τῶν ὁμιλητῶν οἱ πλείστοι ὑπεστήριξαν ὅτι ἡ σύστασις

τῆς Ἐπιτροπῆς στηρίζεται εἰς τὸ ἄρθρον 4, ἐδάφ. στ' τοῦ Νόμου 590/1997 περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὴν συνέχειαν ὁ Σεβ. Καρυστίας ἀνεφέρθη εἰς τὸ πρῶτον θέμα τοῦ Πορίσματος, τὸ ὁποῖον εἶναι: Ἐλεγχος περὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν τεσσάρων δισεκατομμυρίων, πού ἔλαβεν ἡ Ἐκκλησία ἐκ τῶν Δημοσίων Ἐπενδύσεων. Καὶ εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ ἀνέγνωσε τὸ πρόσθετον Πόρισμα διὰ τὴν ἀπόδοσιν εὐθυνῶν ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο, ἔχον ὡς ἀκολουθῶς:

«Εἰς τὴν ὑπόθεσιν διαχειρίσεως τῶν 4 δις ἐκ τοῦ Προγράμματος Δημοσίων Ἐπενδύσεων ὑπέχουν κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς εὐθύναις:

α) Ἡ Δ.Ε. συλλογικῶς (ἀποτελουμένη ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Γεώργιον, ὡς πρόεδρον καὶ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Χίου κ. Διονύσιον, Ἡλείας κ. Γερμανόν, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμον, καὶ Μαντινείας κ. Ἀλέξανδρον), διότι, ἐνῶ ἐγνώριζεν ἢ ὠφείλε νὰ γνωρίζῃ τὴν παράνομον συγκρότησιν τῆς Ἐπιτροπῆς Διαχειρίσεως καὶ Παρακολουθήσεως Ἀναπτυξιακῶν Ἔργων (Ε.Δ.Π.Α.Ε.), ἰδίως ἐκ τῆς συμμετοχῆς εἰς αὐτὴν τοῦ κ. Ὁδ. Κοσμάτου ὡς ἀναδόχου τῶν ἀναληφθέντων ἔργων, καὶ τὴν ζημιογόνον δραστηριότητα αὐτῆς, δὲν ἐνήργησεν παρὰ τῆ Ἱερᾶ Συνόδου διὰ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν παράνομον λειτουργίαν αὐτῆς, κατὰ παραγνώρισιν τῶν καθηκόντων τῆς Δ.Ε.

β) Ἐπιπλέον ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Διευθυντὴς τῆς Ο.Υ. Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Διαυλείας κ. Δαμασκηνὸς καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Ο.Υ. Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Λεόντιος, ὑπέχουν εἰδικὴν εὐθύνην διὰ τὴν συμμετοχὴν των εἰς τὴν διαδικασίαν συγκροτήσεως τῆς Ε.Δ.Π.Α.Ε..

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος διὰ τὴν ἀνεπαρκῆ ἐνημέρωσιν τῆς Δ.Ι.Σ.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Διαυλείας κ. Δαμασκηνὸς διὰ τὴν παράλειψιν ἐπανεισαγωγῆς τοῦ θέματος τῆς συγκροτήσεως τῆς Ε.Δ.Π.Α.Ε. μετὰ τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τῆς εἰς τὴν Δ.Ι.Σ.

Καὶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Λεόντιος διὰ τὴν ἐγχείρισιν τοῦ σημειώματος

μετὰ τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς. Πλέον τούτων ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Λεόντιος ὑπέχει εὐθύνην διὰ τὴν μὴ σύννομον διαχείρισιν τῶν χρημάτων ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, δηλ. ἐνέργεια πληρωμῶν (πρὸς Κοσμάτον κ.λπ.), παροχὴ δωρεῶν.

Εὐθὺς ἀμέσως ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος ὁ ὁποῖος ἤρνηθη τὰς ἀποδιδόμενας εἰς αὐτὸν εὐθύναι, χρησιμοποιοῦσας ἔγγραφα στοιχεῖα καὶ ἐπιχειρήματα.

Ἀκολούθως ὠμίλησεν ὁ Σεβ. Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, ὁ ὁποῖος ἐξέθεσε τὰς ἀπόψεις του διὰ τὰς εὐθύναι τῶν εἰς τὸ πόρισμα ἀναφερομένων.

(Ἐκ τῆς Τριμελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Τύπου)

Τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 13ης Ὀκτωβρίου ἐπραγματοποιήθη καὶ ἐμβόλιμος Συνεδρία, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεπτύχθη ἡ Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Νικοδήμου καὶ ἐψηφίσθη ὁ νέος Κανονισμὸς τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου:

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. Νικοδήμου

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ἡ ἱστορία τῆς συντάξεως Κανονισμοῦ — ἀκριβέστερον Σχέδιον Κανονισμοῦ — περὶ τῆς συστάσεως καὶ λειτουργίας τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ὑπῆρξε περιπετειώδης.

Καταργηθέντος τοῦ γνωστοῦ Ο.Δ.Ε.Π., διὰ τοῦ Νόμου 1811/88, καὶ εἰς ἀντικατάστασιν τῶν πρότερον ἰσχυόντων Κανονισμῶν (ὑπ' ἀριθμ. 49/1990 καὶ 52/1990 ὡσαύτως), συνετάγη ἀρχικῶς νέος τοιοῦτος, ὑπὸ τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς περιόδου 1996-1997, ψηφισθεὶς καὶ δημοσιευθεὶς εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐτέθη ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Ι.Σ.Ι. τοῦ Ἰουλίου 1997. Ἡ πλειονοψηφία δὲ αὐτῆς τὸν κατεψήφισεν.

Ἐν συνεχείᾳ ἡ Δ.Ι.Σ. τῆς ληξιάσης περιόδου 1997-1998 κατήρτισε, δι' ἐμοῦ, νέον τοιοῦτον (ὑπ' ἀριθμ. 99/1997). Οὗτος ἐσχολιάσθη ὅτι δὲν εἶναι «νέος» ἀλλὰ ἀκολουθεῖ ἐν πολλοῖς τὸν κα-

ταψηφισθέντα, διαφοροποιούμενος εἰς ὀλίγαις μόνον διατάξεις. Αὐτὸ εἶναι ἀληθὲς ὁμολογούμενος. Ἀλλὰ ἦτο σκόπιμον. Διότι ὁ καταψηφισθεὶς ἦτο ἄξιος καλυτέρας τύχης. Καὶ ἐθεωρήσαμεν ὅτι ἐνδείκνυται νὰ διατηρηθοῦν τὰ περισσότερα ἄρθρα αὐτοῦ, νὰ ἐπενεχθοῦν δὲ μόνον εἰς κρίσμά τινα σημεία τροποποιήσεις ἀναγκαῖαι, κατὰ τὴν κρίσιν πολλῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν. Ἡ διατήρησις δὲ τοῦ κορμοῦ καὶ τοῦ κυρίου σώματος τῶν διατάξεων τοῦ προηγουμένου θὰ ἐπεδείκνυε καὶ θὰ ἀπεδείκνυε τὴν θετικὴν ἐν πολλοῖς ὑφ' ἡμῶν ἀξιολόγησιν ἐκεῖνου, κατ' ἀπροκατάληπτον ἡμῶν κρίσιν. Ἀπαραίτητον πάντως ἐθεωρήθη, νὰ τεθῆ τὸ νέον σχέδιον Κανονισμοῦ, ὡς καὶ ἐτέθη ὑπ' ὄψει καὶ σχολιασμὸν ὄλων τῶν μελῶν τῆς Ἱεραρχίας, καὶ βελτιούμενον νὰ δημοσιευθῆ καὶ νὰ ἀναμένῃ τὴν τελικὴν ἐγκρίσιν τῆς Ἱεραρχίας. Ἐλήφθησαν πολλὰ ἀπαντήσεις Σεβ. Μητροπολιτῶν. Ἐν ὄψει δὲ τού-

των συνεζητήθη κατ' άρθρον τὸ σχέδιον ἐν ἀντι-
παραβολῇ, ἀπὸ ἄρθρου εἰς ἄρθρον, πρὸς τὰς
παρατηρήσεις καὶ ὑποδείξεις τῶν ἀδελφῶν Ἱε-
ραρχῶν.

Ἐκ τῶν γενομένων ὑποδείξεων, ὅσαι υἰοθε-
τήθησαν ὑπὸ τῆς Δ.Ι.Σ. ἐνεσωματώθησαν εἰς τὸ
Σχέδιον. Αἱ λοιπαὶ δὲν ἐκρίθησαν ἀναγκαῖαι
καὶ ἀπόκεινται εἰς τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἱερᾶς Συνό-
δου. Διὰ τὴν ἀκριβείαν ὀφείλομεν νὰ διασαφή-
σωμεν ὅτι μόνον αἱ ἐκπρόθεσοι ἀπαντήσεις
Ἱεραρχῶν ἔμειναν ἐκτὸς συζητήσεως διότι ἡ
Ἱερὰ Σύνοδος δὲν ἐπανήλθεν ἐπὶ τοῦ θέματος
εἰς ἄλλην συνεδρίαν αὐτῆς. Ἄπασαι αἱ ἐμπρό-
θεσοι προτάσεις τῶν συνεζητήθησαν ἐπαρκῶς,
ἀλλὰ βεβαίως δὲν υἰοθετήθησαν ἅπασαι. Οὐχ
ἦττον ἐπηκολούθησαν μεταγενέστεραι παρατη-
ρήσεις ἐπὶ τοῦ Σχεδίου Κανονισμοῦ «περὶ συ-
στάσεως Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῆς Δ.Ι.Σ. ἐκπονηθέντος
καὶ μέλλοντος νὰ ψηφισθῇ ὑπὸ τῆς Ι.Σ.Ι.».

Αὗται διεβιάσθησαν ὑπὸ τῆς Ἀρχιγραμμα-
τείας εἰς ἡμᾶς, ἵνα λάβωμεν γνῶσιν καὶ ὑποβά-
λωμεν τὰς ἐπ' αὐτῶν ἀπόψεις ἡμῶν, τὸ ὁποῖον
καὶ ἐπράξαμεν καταθέσαντες εἰς τὴν Δ.Ι.Σ. τὴν
ἀπάντησιν ἡμῶν, ἣτις καταλήγει εἰς ἡμετέραν
εἰσήγησιν, ὅπως ὁ ὅλος φάκελος τοῦ ζητήματος
τούτου παραπεμφθῇ εἰς τελικὴν νομοτεχνικὴν ἐ-
πεξεργασίαν τῶν εἰδημόνων μελῶν τῆς εἰδικῆς
Ἐπιτροπῆς ἐλέγχου τῆς τέως Διαχειρίσεως τῶν
οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας κ.κ. Ν. Θέμελη καὶ
Κ. Τράκα, πρώην Προέδρου καὶ Ἀντιπροέδρου
τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὡς καὶ ἐγένε-
το. Μετὰ δὲ β' ἀναθεώρησιν ὑπὸ τοῦ κ. Τράκα
ὑποβάλλεται σήμερον εἰς τὴν Ι.Σ.Ι.

— Ὁ ὑπὸ κρίσιν Κανονισμός, ἐν τῷ 1ῳ ἄρ-
θρῳ, διαλαμβάνει ὅτι

Συνιστάται «Ἐκκλησιαστικὴ Κεντρικὴ Ὑπηρε-
σία Οἰκονομικῶν (Ε.Κ.Υ.Ο.) τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος», προσδιορίζει δὲ ὡς ἔργον αὐτῆς
«τὴν διαχείρισιν καὶ ἀξιοποίησιν... τῆς ἐν γένει
κινητῆς καὶ ἀκινήτου ἐκκλησιαστικῆς περιου-
σίας». Διασαφεῖ δὲ ὅτι πρόκειται περὶ «τῆς ἀνη-
κούσης εἰς τὸν καταργηθέντα ΟΔΕΠ καὶ τῆς
ἐκποιητέας μοναστηριακῆς». Ἡ τοιαύτη διασά-
φησις διαχωρίζει — ὀρθῶς — ὡς μὴ ἀνήκουσαν
εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Κεντρικῆς ταύτης Ὑπηρε-
σίας ἡ ἀνάμειξις εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν λοι-
πῶν καθ' ἕκαστον Ν.Π.Δ.Δ. (Μητροπόλεων καὶ
ἄλλων Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν). Καὶ αἴ-
ρεται τοιουτρόπως τυχὸν ἐπιφύλαξις δι' ἐνδεχο-

μένας ἐπεμβάσεις τῆς Κεντρικῆς Οἰκονομικῆς
Ὑπηρεσίας εἰς περιφερειακὰς (Μητροπολιτι-
κὰς) τοιαύτας καὶ τοὺς ἄλλους αὐτοτελεῖς Ἐκ-
κλησιαστικὸς Ὄργανισμούς.

— Τὸ 2ον ἄρθρον συναρτᾷ — ὀρθῶς καὶ πά-
λιν — τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Διαχείρισιν πρὸς
τοὺς ὁρισμοὺς τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῶν Νόμων
τοῦ Κράτους καὶ τῶν Κανονισμῶν τῆς Ἱερᾶς
Συνόδου.

— Τὰ ἐπόμενα ἄρθρα 4ον - 15ον καθορίζουσι
τὴν διάρθρωσιν τῆς Κεντρικῆς Οἰκονομικῆς Ὑ-
πηρεσίας. Καὶ δὴ

— Τὸ ἄρθρον 3 ὀρίζει τὴν στελέχωσιν αὐτῆς
οὕτω:

Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ κεφαλῆς συμπά-
σης τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας.

Γενικὴ Διεύθυνσις, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάγονται
4 ἐπὶ μέρους Διευθύνσεις (Διευθύνσεις διοικητι-
κῆ, Διευθύνσεις ἀξιοποιήσεως τῆς ἐκκλησιαστι-
κῆς περιουσίας, Διευθύνσεις Οἰκονομικῆ καὶ
Διευθύνσεις Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως).

— Τὸ 4ον ἄρθρον ἀναφέρεται εἰς τὴν ἱεραρ-
χικὴν θέσιν καὶ τὴν σύνθεσιν τῆς Διαχειριστικῆς
Ἐπιτροπῆς. Τάσσει αὐτὴν ὡς τὴν «ὑπερκείμενη
ἱεραρχικῶς βαθμίδα τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης».

Ὅρίζει τὴν σύνθεσιν αὐτῆς ἐκ τριῶν Ἀρχιε-
ρέων, ἐνὸς Ἡγουμένου καὶ τριῶν εἰδημόνων
καὶ ἐγκύρων λαϊκῶν μελῶν τ.ἔ. ἑπταμελῆ.

— Εἰς τὸ 5ον ἄρθρον ὀρίζεται ἡ ἐπιλογή τῶν
μελῶν τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τῆς
Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ὁποία ἐν τούτοις
Ἱερὰ Σύνοδος (τῆς προηγουμένης περιόδου
1997-1998), κατὰ τὴν θεώρησιν τῶν προσχεδίων
τοῦ Κανονισμοῦ, ἐτάχθη ὑπὲρ τοῦ διορισμοῦ αὐ-
τῶν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας. Ἐν
τῇ παρουσίᾳ συνάξει τῆς Ἱεραρχίας θὰ κριθῇ
ἀρμοδίως τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα. Ἡ θητεία τῆς Ἐ-
πιτροπῆς ὀρίζεται τριετῆς, δυναμένη νὰ ἀνανεω-
θῇ ἐφ' ἀπαξ. Προβλέπεται καὶ ἠτιολογημένη ἀν-
τικατάστασις αὐτῆς ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ὡς ἐνδε-
χόμενος ἐπαναπροσδιορισμὸς τῶν ἀντικαθιστα-
μένων μελῶν μετὰ τριετίαν.

— Τὰ ἐν τῷ 6ῳ ἄρθρῳ ὀριζόμενα περὶ ἀπαρ-
τίας καὶ πλειοψηφίας εἶναι τυπικὰ καὶ συνήθη.
Τὸ δὲ μέγιστον ὄριον τῶν 500.000 δραχμῶν, μέ-
χρι τοῦ ὁποίου θὰ εἶναι «τελειωτικαί» αἱ ἀπο-
φάσεις τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ πω-
λήσεως καὶ πολυχρονίου μισθώσεως ἀκινήτων,
ἐπιδέχεται ἀναπροσαρμογὴν, προβλεπομένην ἐν
τῷ ἄρθρῳ 22ῳ.

—Σημαντικότερον τὸ 7ον ἄρθρον, καθορίζει τὰς ἀρμοδιότητας τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Δὲν κατανοοῦμεν τὸ «προαποφασίζει». Δὲν εἶναι ἄραγε ἀρκετὸν «τὸ ἀποφασίζει... βάσει πλήρων γνωμοδοτήσεων τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας καὶ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας καὶ εἰσηγήσεων τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ». Τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον προβλέπεται ὅτι «ἐλέγχει τὴν πλήρη τήρησιν τῆς συνθέτου διοικητικῆς διαδικασίας διὰ τῆς πλήρους ἀσκήσεως τῆς ἀρμοδιότητος ἐκάστης Διευθύνσεως καὶ Ὑπηρεσίας».

Ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρος παραγράφων τοῦ δευτέρου σκέλους τοῦ ἄρθρου τούτου παρατηροῦμεν ὅτι

- ἡ παρ. 4, περὶ διενεργείας τεχνικοῦ ἐλέγχου ἢ ἐπανελέγχου διὰ μηχανικῶν τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης ἐπὶ τῶν ἐν γένει ἐκκλησιαστικῶν ἔργων, οὐχὶ ὀρθῶς εἰσάγεται διὰ τοῦ «διατάσσει». Διότι, προκειμένου περὶ τῶν ἐν γένει ἐκκλησιαστικῶν ἔργων, μάλιστα δὲ τῶν περιφερειακῶν ἐκκλησιαστικῶν μονάδων, ἔλεγχον διατάσσει, ἐὰν δεῖσῃ, μόνον ἡ Ἱερά Σύνοδος (Δ.Ι.Σ. ἢ Ι.Σ.Ι.) καὶ οὐδεὶς ἄλλος. Μόνον δὲ κατὰ παραγγελίαν καὶ ἀπόφασιν Συνοδικῆν δύναται νὰ ἀνατεθῇ εἰς εἰδήμονας τεχνικοὺς τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης ἢ ἐνέργεια τοιοῦτων ἐλέγχων. (Πρβλ. ἄρθρον 15, ἐνθα πρόκειται περὶ οἰκονομικῶν ἐλέγχων, καὶ δέον νὰ προστεθῇ ὅτι προαπαιτεῖται Συνοδικὴ ἐντολὴ δι' ἐνδεχομένους «ἐκτάκτους [ἐλέγχους] ἐπὶ τῶν διαχειρίσεων τῶν ἐπὶ μέρος ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων», οὐχὶ δὲ οἰκοθεν ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας).

- ἡ παρ. στ', περὶ συντάξεως ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης, ἀναθέτει ταύτην εἰς τὴν Διαχειριστικὴν Ἐπιτροπὴν, ἐπιφυλασσομένης, ὅπωςδῆποτε, τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Κανονισμοῦ τούτου ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου. Συναφῆς δὲ πρόβλεψις τῆς εἰσηγητικῆς Ἐκθέσεως τοῦ ὑπὸ κρίσιν Σχεδίου Κανονισμοῦ τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας εἰσηγεῖται ὅτι «ἐνδείκνυται ἢ σύστασις εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς συντάξεως Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ διὰ τὴν Τεχνικὴν Ὑπηρεσίαν, ἐνσωματωμένου εἰς τὸν ἐσωτερικὸν Κανονισμὸν τῆς Κεντρικῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας».

—Περὶ τοῦ Προέδρου τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς προβλέπει τὸ ἄρθρον 8. Τοῦ ἄρθρου τούτου ἐπισημαίνομεν τὴν παρ. 5, ὁρίζουσαν ὅτι

οὗτος «ὑπογράφει συμβάσεις δεσμευτικὰς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν». Συνεπῶς δὲ προϋποθέτει ὅτι δέον νὰ ἔχη τηρηθῆ «ἢ σύνθετος διοικητικὴ διαδικασία», τ.έ. ἡ ἐφαρμογὴ τῶν σχετικῶν διατάξεων τῶν Νόμων καὶ τῶν Κανονισμῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ «αἱ οἰκείαι ἐγκρίσεις Αὐτῆς, ὥστε (παρ. 6) ἡ ὑπογραφή τοῦ Προέδρου (νὰ) εἶναι ἢ καταληκτικὴ τῶν ὑπογραφῶν τῶν ἀρμοδίων ἐκκλησιαστικῶν ὀργάνων τῆς ἱεραρχικῆς κλίμακος». Μὲ ὁμοίαν δὲ ἀλληλουχίαν κρίσεως τῶν ὑπευθύνων παραγόντων τῆς Ὑπηρεσίας ὁ Πρόεδρος τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς «ἀποφαίνεται ὡς τελικὸς κριτῆς, ἐπὶ τῶν ἐκθέσεων ὑπηρεσιακῆς ἱκανότητος» τῶν Διευθυντῶν, Ἐπιθεωρητῶν καὶ προϊσταμένων τῶν κεντρικῶν ὑπηρεσιῶν (παρ. 7).

—Τὰ ἄρθρα 9ον καὶ 10ον ἀναφέρονται εἰς τὴν θέσιν καὶ τὰς ἀρμοδιότητας τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ. Αἱ σχετικαὶ διατάξεις ἔχουσι καλῶς. Αἱ ὑψηλαὶ εὐθύναι αὐτοῦ ἀναγράφονται εἰς τὰς παρ. 4-8 τοῦ ἄρθρου 10. Ἡ ὑπογραφή του ἐπικυρῶνει συμβόλαια, ἐγκρίνει δαπάνας (μέχρις 700.000 δρχ. ἀδιαιρέτως), δίδει ἰσχὴν εἰς πλειοδοτικούς διαγωνισμούς ἐκμισθώσεων (μέχρις ἐτησίου μισθώματος 2.000.000 δρχ.) καὶ ἡ παρουσία καὶ ὀρκοδοσία του σημαίνουν ἐκπροσώπησιν καὶ ἐπάγονται συνεπείας δικαστικὰς καὶ διοικητικὰς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Αὐτὸς δέ, ὡς πρῶτος ἢ δεῦτερος κριτῆς, ἀποφαίνεται δι' ἐκθέσεών του περὶ τῆς ὑπηρεσιακῆς ἱκανότητος ἐπιτελικῶν προσώπων τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας. Ὅθεν ἡ ἐπιλογὴ καὶ ὁ διορισμὸς τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ εἶναι λίαν ὑπεύθυνος ἀπόφασις τῶν ἐκλεκτόρων του μελῶν τῆς Δ.Ι.Σ. (ἢ τῆς Ι.Σ.Ι.).

—Τὰ ἄρθρα 11-15 διαλαμβάνουσι τὰ περὶ Διευθυντῶν καὶ Διευθύνσεων τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας. Καὶ συγκεκριμένως τὸ 21 ἄρθρον ἀποφαίνεται γενικῶς περὶ τοῦ διορισμοῦ, τῶν ἀπαιτουμένων προσόντων καὶ τῶν ἀρμοδιοτήτων αὐτῶν. Τὰ ἐπόμενα ἐξειδικεύουσι τὰς ἀρμοδιότητας τῶν ἐπὶ μέρος Διευθύνσεων τῆς Διοικητικῆς (ἄρθρ. 12), τῆς Διευθύνσεως ἀξιοποιήσεως (ἄρθρ. 13), τῆς Οἰκονομικῆς Διευθύνσεως (ἄρθρ. 14) καὶ τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως (ἄρθρ. 15).

Εἰς τὰ οἰκεία ταῦτα ἄρθρα ἀπεικονίζεται ἡ διάρθρωσις τῶν Τμημάτων καὶ Γραφείων τῶν ἐν λόγῳ Διευθύνσεων. Ἡ διάρθρωσις εἶναι μεθοδικὴ καὶ συστηματικὴ. Διερωτώμεθα μόνον, μή-

πως ὑπάρχει κατάτμησις καὶ ἐξειδίκευσις πέραν τοῦ δέοντος καὶ ἀντίστοιχος ἐπιβάρυνσις εἰς προσωπικὸν καὶ ἠϋξημένας δαπάνας. Ἴσως θὰ ἦτο δυνατὸς κάποιος περιορισμὸς τούτων διὰ συνενώσεως τῶν συναφῶν ἀρμοδιοτήτων ἄνευ μειώσεως τῆς ἀποδόσεως ἔργου καὶ οἰκονομικοῦ ὀφέλους διὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

Ὁ Κανονισμὸς (ἐν ἄρθρῳ 13 παρ. 1.3 ἐδάφ. ε καὶ εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν) ὑπόσχεται ὅτι ἐπιλύει τὸ πρόβλημα τῆς ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς Ἐκκλησίας παροχῆς ἀδείας ἀνεγέρσεως καὶ συντηρήσεως Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν κτισμάτων. Θέμα πολὺ σοβαρὸν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ εἴθε νὰ εὐδοκιμήσῃ ἢ λύσις του καὶ νὰ λυθοῦν τὰ χέρια μας ἐν προκειμένῳ.

— Πολλῶν δὲ Ἱεραρχῶν αἴτημα ἀποτελεῖ περαιτέρω ἢ ἀποκέντρωσις τῆς τοιαύτης δυνατότητος, ὥστε καὶ ἐπιτοπίως αἱ Μητροπόλεις καὶ τὰ Μητροπολιτικὰ Συμβούλια νὰ χειρίζονται καὶ νὰ ἐγκρίνωσι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τούτων, ἐπιφυλασσομένης τῆς ἐγκρίσεως τῶν μελετῶν ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ναοδομίας, ἐὰν ἡ Μητρόπολις δὲν διαθέτῃ ἰδίαν δυνατότητα ὑπάρξεως παρ' αὐτῇ ἐγκύρων μελετητῶν καὶ στατικῶν μηχανικῶν.

Εἰς τὸ αὐτὸ ἄρθρον (παρ. 1.4) γίνεται ἀναφορὰ εἰς τὸ προμνημονευθὲν ζήτημα τῆς συντάξεως ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ — καὶ εἰδικώτερον τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας — προβλέπεται δὲ συγκρότησις πρὸς τοῦτο ἰδίας Ἐπιτροπῆς, διὰ πράξεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, καὶ ὑποδεικνύεται ἡ δέουσα σύνθεσις αὐτῆς.

Ὡσαύτως τὸ ἄρθρον τοῦτο προνοεῖ χαράσσειν τὰ πλαίσια τῆς ἀρμοδιότητος τῶν Τμημάτων Ἀξιοποιήσεως Ἀκινήτων (παρ. 2), Ἐκμεταλλεύσεως Ἀκινήτων (παρ. 3) καὶ Ἀξιοποιήσεως χρημάτων καὶ χρεωγράφων (παρ. 4). Πάντα ταῦτα εἶναι συναφῆ πρὸς ἄλληλα καὶ συνεξεταστέα.

— Τὸ ἄρθρον 14 προσδιορίζει τὸ ἔργον τῆς Οἰκονομικῆς Διευθύνσεως καὶ τῶν Τμημάτων αὐτῆς: 1) Ἐσόδων, 2) Ἐξόδων, 3) Ταμείου, 4) Λογιστηρίου, καὶ 5) Προϋπολογισμοῦ καὶ Ἀπολογισμοῦ. Οὐσιαστικῶς πρόκειται περὶ Κανονισμοῦ καθορίζοντος τὰς ἐπὶ μέρος ἐνεργείας τῆς Διευθύνσεως ταύτης καὶ τῶν Τμημάτων αὐτῆς.

— Τὸ ἄρθρον 15, ἀναφερόμενον εἰς τὴν Διεύθυνσιν Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως, διαλαμβάνει ἀναλυτικῶς περὶ τῆς διενεργείας ἐλέγ-

χων, τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων, καὶ καθορίζει τὸ ἀντικείμενον καὶ τὰ ὄργανα ἀσκήσεως οἰκονομικοῦ ἐλέγχου. Νομίζομεν ὅτι καλῶς ἔχει.

— Σοβαρὸν ζήτημα ἀνακύπτει ἐκ τῶν ἄρθρων 16 καὶ 17, ὅπου προσδιορίζονται ἀφ' ἑνὸς τὰ «δημοσιολογιστικὰ ὄργανα», ὡς ἀποκαλοῦνται οἱ χειριζόμενοι τὰς δαπάνας ἐν γένει τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας (ὁ «διατάκτης», ὁ «ἐκκαθαριστής», καὶ ὁ «(δημόσιος) ὑπόλογος» (ἄρθρον 16) καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ «καταλογιστικὴ ἀρμοδιότης», τῶν ὀργάνων τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο θέμα — τοῦ καταλογισμοῦ χρηματικῶν ποσῶν — εἶναι ἐπίμαχον. Καὶ στασιάζεται διαμφισβητούμενον μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐξ ἀπόψεως ἀρμοδιότητος. Οὐχ ἦττον ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τῆς Οἰκονομικῆς Διαχειρίσεως τῶν πρότρυτα ἀρμοδιῶν δι' αὐτὴν κ. Κων. Τράκας, τέως Ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἐρρηνήσας τὸ θέμα ἀπὸ νομικῆς πλευρᾶς, θεωρεῖ ὅτι θεμελιούται ἐπαρκῶς ἡ ἀρμοδιότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν προκειμένῳ καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τὴν ἀπεμπολήσωμεν. Ἐχει ἐνημερωθεῖ περὶ τούτου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος καὶ θὰ τὸν παρεκάλουν νὰ διαφωτίσῃ ἐν συνεχείᾳ τὴν Ἱεραρχίαν.

— Τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 18 ὀρίζει περὶ τοῦ Γραφείου Θεσσαλονίκης, τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας, ὅπερ «λειτουργεῖ ὡς ἐξουσιοδοτημένον τμήμα τῆς Γ.Δ. διὰ τὴν περιοχὴν τῆς Βορείου Ἑλλάδος» ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ καὶ τῶν ἀρμοδιῶν Διευθύνσεων, τελεῖ δὲ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης. Περὶ τῆς στελεχώσεως αὐτῆς οὐδὲν προβλέπει ὁ Κανονισμὸς, ὡς θὰ ἐπρεπε.

— Τὰ ὑπόλοιπα ἄρθρα (19-24) εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, ἀκροτελεύτια.

Διορισμοὶ καὶ προαγωγαὶ ὑπαλλήλων (ἄρθρ. 19).

Κληρικοὶ ὑπάλληλοι (ἄρθρ. 20).

Πόροι ἐκκλησιαστικοὶ καὶ διάθεσις αὐτῶν (ἄρθρ. 21).

Ἀναπροσαρμογαὶ κονδυλίων, ὡς καὶ ὀρίου ἡλικίας τῶν ὀργάνων τῆς Ὑπηρεσίας (ἄρθρ. 22).

Κάλυψις τῆς δαπάνης ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ ἐν λόγῳ Κανονισμοῦ (ἄρθρ. 23) καὶ ἔναρξις ἰσχύος αὐτοῦ, καὶ κατάργησις ἀντιθέτων διατάξεων (ἄρθρ. 24) ρυθμίζονται καλῶς καὶ πρεπόντως. Καὶ οὐδὲν περὶ τούτων ἔχομεν περαιτέρω νὰ εἰσηγηθῶμεν ἢ νὰ παρατηρήσωμεν.

ΤΕΤΑΡΤΗ 14 καὶ ΠΕΜΠΤΗ 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1998

Τέλος, κατὰ τὰς Συνεδρίας τῆς Τετάρτης καὶ Πέμπτης (14-15 Ὀκτωβρίου) συνεχίσθη καὶ ὠλοκληρώθη ἡ ἀνάγνωσις, ὑπὸ τοῦ Σεβ. Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ, τοῦ Πορίσματος ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐλέγχου. Περί τῶν συζητηθέντων καὶ ἀποφασισθέντων τὰς δύο αὐτὰς ἡμέρας ἀναφέρονται τὰ δέοντα εἰς τὰ ἐκδοθέντα Ἀνακοινωθέντα:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ τῆς 14ης Ὀκτωβρίου 1998

Τὸ χθεσινὸν Ἀνακοινωθὲν τῆς 13.10.1998 συμπληροῦται ὡς ἀκολούθως:

1) Πρὸ τῆς τελευταίας παραγράφου: Ἐν συν-εχεῖα λαβὼν τὸν λόγον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος, ὑπεστήριξεν ὅτι ὅπως καὶ ἄλλαι Μητροπόλεις καὶ Ἱεραὶ Μοναὶ εἶχαν συμβληθῆ μετὰ γραφεῖα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον συνεβλήθη καὶ ἡ Μητρόπολις τοῦ διὰ συγκεκριμένον ἔργον τῆς, βεβαία διὰ τὴν νομιμότητα τῶν ὑπογραφεισῶν συμβάσεων. Ὁ Σεβ. ἐδήλωσεν ὅτι χρήματα ἐκ τῶν 4 δισ. τὰ ὁποῖα φέρονται ὡς προοριζόμενα διὰ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Νεαπόλεως εὐχαρίστως τὰ ἐκχωρεῖ εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον διὰ τοὺς σκοποὺς τῆς.

2) Ἡ τελευταία παράγραφος τοῦ χθεσινοῦ Ἀνακοινωθέντος διαμορφοῦται ὡς ἑξῆς: Ἀκολουθῶν λαβὼν τὸν λόγον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος ὠμίλησε ἀναιρετικῶς δι' ὅσα ὑπεστήριξεν ὁ Σεβ. Θηβῶν, χρησιμοποίησας ἔγγραφα καὶ ἐπιχειρήματα.

Κατὰ τὴν χθεσινοβραδυνὴν ἐμβόλιμον Συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χριστοδούλου, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἐνέκρινε ὁμοφώνως τὸν νέον Κανονισμὸν περὶ τῆς «Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Κατὰ τὴν σημερινὴν τακτικὴν Συνεδρίαν τῆς Ἱεραρχίας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χριστοδούλου, συνεχίσθη ἡ συζήτησις περὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν 4 δισ. καθ' ἣν ἔλαβον μέρος οἱ Σεβ. Μητροπολίται Κορίνθου κ. Παντελεήμων, Ἡλείας κ. Γερμανός, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. Τιμόθεος, Μονεμβασιάς καὶ

Σπάρτης κ. Εὐστάθιος, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος καὶ Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος.

Ἀκολουθῶν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καρυστίας κ. Σεραφεῖμ, ὡς πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου, συνέχισε τὴν ἀνάγνωσιν τῆς εἰσηγήσεώς του περὶ ἐνὸς ἐκάστου κεφαλαίου τοῦ ἐλέγχου, τὰ ὁποῖα εἶναι: «Ἀκίνητον Δέλτα Παλ. Φαλήρου», Μίσθωσις Ξενοδοχείου «ΗΛΕΚΤΡΑ», Μίσθωσις Λίμνης Βουλιαγμένης, Μεταλλεῖα Μαντουδίου Εὐβοίας, Κτῆμα Κοκκιναρῶ εἰς Κεφαλᾶρι Κηφισιάς, Οἰκόπεδα Βουλιαγμένης, Δισκοφορία καὶ Διαχειρίσις Λογαριασμῶν, Ἐξοδα Νοσηλείας Ἀρχιερέων, Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς, Συνοδικὸν Μέγαρον, «STATUS» Βουλιαγμένης καὶ Διαχειριστικὸς Ἐλεγχος.

Ἀνακοινώσεις καὶ συζητήσεις ἐπὶ τῶν ἄνω κεφαλαίων θὰ γίνουσι κατὰ τὴν αὐριανὴν Συνεδρίαν.

Ὡσαύτως μετὰ ἀπὸ πρότασιν τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου ἡ Ἱεραρχία ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσκειάν της καὶ τὰς εὐχαριστίας της πρὸς τὴν Πενταμελῆ Ἐπιτροπὴν Ἐλέγχου, ἣτοι τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ ὡς Πρόεδρον, τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμον καὶ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελέτιον καὶ τὰ λαϊκὰ μέλη κ. Νικόλαον Θέμελην καὶ κ. Κωνσταντῖνον Τράκαν καθὼς καὶ πρὸς τὸν Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀρχιμ. Ἀνθιμον Ἡλιόπουλον διὰ τοὺς κόπους εἰς τοὺς ὁποίους ὑπεβλήθησαν προκειμένου νὰ ἀχθῆ εἰς πέρας ὁ ἔλεγχος τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας.

(Ἐκ τῆς Τριμελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Τύπου)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ τῆς 15ης Ὀκτωβρίου 1998

Συνήλθε σήμερον, εἰς τὴν τελευταίαν τακτικὴν Συνεδρίαν τῆς παρούσης Περιόδου, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδοῦλου, εἰς τὴν συνήθη αἴθουσαν Συνεδριῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μεγάρου, εἰς τὸν χώρον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετρακῆ.

Γενομένης Προσευχῆς ἐνεκρίθησαν τὰ Πρακτικὰ τῆς Συνεδρίας τῆς Ι.Σ.Ι τῆς προτελευταίας ἡμέρας. Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμον, μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ ἀνακοινώσῃ εἰς τὸ Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας τὴν ἀπόδοσιν ἢ τὴν μὴ ἀπόδοσιν εὐθυνῶν εἰς Ἱεράρχας, συμφῶνως πρὸς τὸν δοθέντα χθὲς εἰς τὴν δημοσιότητα κατάλογον τῶν βασικῶν περιουσιακῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα διαχειρίζεται ἡ Οἰκονομικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ἐγένετο ἔλεγχος. Σημειοῦται ὅτι χθὲς τὸ ἀπόγευμα συνήλθεν εἰς Συνεδρίαν ἡ πενταμελὴς Ἐπιτροπὴ Ἐλέγχου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν, ἡ ὁποία ὠλοκλήρωσε τὸν ἔλεγχον τῆς υποθέσεως τοῦ κτιρίου «STATUS» τῆς Βουλιαγμένης, καταχωρισθέντος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀποτελέσματος εἰς τὸ γενικὸν Πόρισμα τοῦ Ἐλέγχου. Οὕτως, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος ἀνεκοίνωσε τὰ ἀκόλουθα:

Α. Κατὰ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ Πόρισμα τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν θεμελιοῦται οἰαδήποτε εὐθύνῃ διὰ τὰ μέλη τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς καὶ τὸν Διευθυντὴν τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας.

1. Εἰς τὴν μίσθωσιν τῆς Λίμνης Βουλιαγμένης.

2. Εἰς τὴν μίσθωσιν καὶ ἀνακαίνισιν τοῦ Ξενοδοχείου «Ἡλέκτρα».

3. Εἰς θέματα ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐπιχείρησιν Σκαλιστήρη εἰς τὰ Μεταλλεῖα Μαντουδίου Εὐβοίας.

4. Εἰς τὸν χειρισμὸν τῆς υποθέσεως τοῦ

κτήματος Κοκκιναρᾶ εἰς Κεφαλάρι Ἀττικῆς καὶ

5. Εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν οἰκοπέδων Βουλιαγμένης.

Β. Εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἀκινήτου κειμένου εἰς τὸ «Δέλτα» Παλαιοῦ Φαλήρου (ὑπόθεσις Βωβοῦ) ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι, ἐπειδὴ τὸ θέμα ἐξετάζεται ὑπὸ τῆς νέας Διοικούσης Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, δὲν εἶναι δυνατὸν ἀπὸ τοῦδε νὰ καταλογισθοῦν εὐθύναι.

Γ. Διὰ τὰς Δισκοφορίας καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν ἐξ αὐτῶν λογαριασμῶν, ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ Δ.Ι.Σ. ὡς διατάκτης ἐνέκρινε τὴν κίνησιν τῶν λογαριασμῶν αὐτῶν, δὲν ὑφίστανται εὐθύναι διὰ τὸν τότε Ἀρχιγραμματεὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Ἐπίσκοπον Διαυλείας κ. Δαμασκηνόν.

Δ. Διὰ τὰ ἔξοδα νοσηλείας τῶν Ἀρχιερέων δὲν δύναται νὰ ἀποδοθοῦν εὐθύναι, ἐφ' ὅσον ὑφίστανται Συνοδικαὶ ἀποφάσεις. Ὑποχρεοῦνται ὁμως οἱ λαβόντες νὰ ὑποβάλλουν εἰς τὴν Δ.Ι.Σ. τὰ νόμιμα δικαιολογητικά.

Ε. Ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς τῆς Ἐκκλησίας εὐρέθῃ διαχειριστικῶς ἐν τάξει.

ΣΤ. Ὡς πρὸς τὸν διαχειριστικὸν ἔλεγχον εὐθύνονται:

α) Ἡ αὐτὴ ὡς ἄνω Δ.Ε. διότι δὲν προέβη, ὡς ὀφείλει, εἰς τὴν σύνταξιν Προϋπολογισμῶν καὶ Ἀπολογισμῶν, οὕτως ὥστε διὰ τῆς μελέτης αὐτῶν θὰ ἦγετο εἰς τὴν πρόληψιν πολλῶν παρανόμων πράξεων τῆς Διοικήσεως (ιδίως τῶν ὑπερβολικῶν ποσῶν τῶν ἐπισκευῶν) ποῦ λεπτομερῶς ἀναφέρονται εἰς τὸ Πόρισμα.

β) Ὁ Διευθυντὴς τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Λεόντιος διότι:

1. δὲν εἰσηγήθη τὴν σύνταξιν τῶν Προϋπολογισμῶν καὶ Ἀπολογισμῶν καὶ

2. δὲν προέβαινε εἰς τὸν προσήκοντα ἔλεγχον τῶν πληρωμῶν ὡς ὁ κατὰ τὸν ἰσχύοντα Κανονισμὸν (ἄρθρ. 7 τοῦ 49/90) ὑπόλογος.

Ζ. Ὑπόθεσις διαχειρίσεως τῶν 4 δισ.:

Ὅσον ἀφορᾶ εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν 4 δισ. ἐκ τῶν Δημοσίων Ἐπενδύσεων ἰσχύουν

όσα ανέφερόθησαν λεπτομερῶς καὶ συνεζητήθησαν κατὰ τὰς Συνεδριάς τῆς 13ης καὶ 14ης Ὀκτωβρίου, τὰ ὅποια καὶ συμπεριελήφθησαν εἰς τὰ ἀνακοινωθέντα, μὴ διευκρινισθέντος τελικῶς περὶ τοῦ ποῖος ἔδωκε τὸ σημεῖωμα μὲ τὰ ὀνόματα διὰ τὴν συγκρότησιν καὶ τὸν διορισμὸν τῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Ἀναπτυξιακῶν Ἔργων.

Η. Ὑπόθεσις Ο.Τ. 34 Βουλευαγμένης (STATUS):

Ἡ Ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ εἰς χεῖρας τῆς στοιχεῖα διαμορφώνει τὴν γνώμην ὅτι:

1. Τὰ μέλη τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τῆς περιόδου ταύτης ὑπέχουν τυπικὴν εὐθύνην ὡς ἐκ τῆς ιδιότητός των ὡς μελῶν τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς, ὅχι ὁμῶς καὶ οὐσιαστικὴν εὐθύνην.

2. Ὁ τέως Διευθυντὴς τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Λεόντιος, εἰσηγητὴς τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς, ὑπέχει εὐθύνην, διότι ἐγνώριζε τὰς ὡς κατωτέρω συνεπείας, ἀφοῦ εἶχε ἄμεσον συνεργασίαν μὲ ὄργανα τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, εἰς τὰς παραλείψεις καὶ ἐνεργείας τῶν ὁποίων ὀφείλεται ὁ μὴ ἔλεγχος διὰ τὴν συμμόρφωσιν τοῦ ἀναδόχου εἰς τὰ συμφωνηθέντα.

3. Τὰ ἀρμόδια κατὰ τὴν αὐτὴν χρονικὴν περιόδον ὄργανα τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας ὑπέχουν εὐθύνην, διότι ἂν καὶ ἐγνώριζον τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ἀναδόχου δὲν ἐνήργησαν ὡς τὸ ὑπηρεσιακὸν χρέος των ἐπέβαλε οὔτε καὶ ὑπέδειξαν εἰς τὸν ἀνάδοχον νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις του, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ Ἐκκλησία νὰ ζημιωθῇ ἀναλόγως.

Ἐπηκολούθησε συζήτησις, καθ' ἣν πολλοὶ Ἱεράρχαι ἐξέφρασαν τὰς ἀπόψεις των, διετύπωσαν θέσεις καὶ ἐζήτησαν διευκρινίσεις, αἱ ὅποια καὶ παρεσχέθησαν.

Ἦδη ἡ διαδικασία εἶχε προχωρήσει ἰκανῶς καὶ τὸ Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας ἔδει νὰ ὀδηγηθῇ εἰς τὴν λήψιν μιᾶς τελικῆς ἀποφάσεως δι' ὅσα ἐξετέθησαν βάσει τοῦ Πορίσματος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐλέγχου. Κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, σταθμίσας τὸ βᾶρος τῶν καθηκόντων του καὶ τὸ μέγεθος τῆς εὐθύνης του ἔναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἔ-

κρινεν ἐπάναγκες καὶ ὠφέλιμον νὰ παρέμβῃ ὀφειλετικῶς, διὰ νὰ ὀδηγήσῃ τὴν Ἱεραρχίαν διὰ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τῆς συμπαραστάσεως πάντων τῶν συνεδρευόντων Ἱεραρχῶν εἰς αἴσιον καὶ εὐκαταῖον τέλος, μὲ κριτήριον τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἐπιείκειαν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἐνότητα τῆς Ἱεραρχίας. Βασικὸς καὶ κατευθυντήριος γνώμων τῆς βουλήσεως τοῦ Πρωθυεράρχου ἦτο τὸ καλῶς νοούμενον συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἡ πνευματικὴ οἰκοδομὴ τοῦ εὐσεβοῦς Λαοῦ καὶ ἡ ἐμπέδωσις τῆς ἐμπιστοσύνης αὐτοῦ πρὸς τὴν πατερικὴν ἡγεσίαν τῆς ποιμαινούσης αὐτὸν Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας του.

Οὕτως ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος, ποιούμενος ἔκκλησιν πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἱεράρχας καὶ συνεπῆς πρὸς τὰ διακηρυχθέντα ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν εἰσαγωγικὴν ὁμιλίαν του περὶ τὰ οἰκονομικά, παρουσίασε πρότασιν, τὴν ὁποίαν ἔθεσεν ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν. Ἡ πρότασις αὕτη ἔχει ὡς σκοπὸν, ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ ἐνισχύσῃ **τὸ αἶσθημα τοῦ Δικαίου** ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, κατὰ τὴν φράσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς «Δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς» καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ καταστήσῃ ἀδιάσειστον **τὸ γνώρισμα τῆς Ἐνότητος** τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, αἰτησαμένου παρὰ τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς «Πάτερ Ἄγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου».

Συγκεκριμένως ὁ Μακαριώτατος προέτεινε:

Ἄπαντες οἱ Σεβ. Μητροπολίται οἱ διατελέσαντες μέλη τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἐλεγχθεῖσαν περίοδον, πρότρουρα θεωρηθέντες – οἱ ἀνωτέρω – βάσει τοῦ Πορίσματος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ὑπέχουν εὐθύναν δι' ὅσα διεπιστώθησαν ὡς παρατύπως καὶ μὴ καλῶς ἔχοντα ἐν τῇ διοικήσει καὶ τῇ διαχειρίσει χρημάτων τε καὶ πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας:

1. νὰ ἀποδεχθῶν τὰς εὐθύναν των διὰ τὰς κατονομαζομένας παραλείψεις καὶ παρατυπίας κατὰ τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων των,

2. νὰ συμφωνήσουν ὅτι ἐπέδειξαν ἀνιδιοτελῆ ὀλιγωρίαν εἰς τινὰς περιπτώσεις τῆς διοικήσεως καὶ τῆς διαχειρίσεως οἰκονομικῶν ὑποθέσεων τῆς Ἐκκλησίας, ὡς αἱ ἀναγραφόμε-

μειναι εἰς τὸ Τελικὸν Πόρισμα τῆς Πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου καὶ ὅτι

3. ζητοῦν τὴν συγγνώμην καὶ τὴν συναντίληψιν τῶν ἀδελφῶν συνεπισκόπων των διὰ τὰς εὐθύναις ἃς ὑπέχουν καὶ διὰ τὴν ἀνιδιοτελεῆ ὀλιγωρίαν ἣν ἐπέδειξαν, ἐπειδὴ τὸ σφάλλιν ἀνθρώπινον καὶ ἡ ἄφεισις τῶν παραπτωμάτων εἶναι ἐντολὴ τοῦ Κυρίου.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος:

1) ἐκτιμήσασα προσηκόντως τὴν ὑπὸ τῶν ἀγίων ἀδελφῶν ἀποδοχὴν τῶν εὐθυνῶν εἰς τὰς ὡς ἄνω περιπτώσεις καὶ τὴν παραδοχὴν τῆς ὀλιγωρίας καὶ

2) τὴν αἰτηθεῖσαν συγγνώμην παρὰ τοῦ Σώματος τῆς Ἱεραρχίας, στοιχοῦσα δὲ πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου διὰ τὴν παροχὴν συγγνώμης, συνδιασκεψαμένη

Ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως:

Ὅπως παράσχη εἰς τοὺς ἀγίους ἀδελφοὺς τὴν συγγνώμην καὶ ἐκδηλώσῃ τὴν συναντίληψιν, ὁμολογήσῃ δὲ ὅτι περιβάλλει αὐτοὺς μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε ἀγάπης καὶ ἐμπιστοσύνης καὶ εὐχεται ὅπως οὐδέποτε πλέον παρεντύχουν παρόμοια προβλήματα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Πρὸς τούτοις ἡ Ἱεραρχία γνωρίζει πρὸς τὸν εὐσεβῆ λαὸν ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν ὡς ἄνω Ἱεραρχῶν ἔλαβεν ἢ κατεχράσθη χρήματα τῆς Ἐκκλησίας.

Ὡς πρὸς τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Κερνίτσης κ. Λεόντιον ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἀπεφάσισεν ὅπως, τὰ βάσει τοῦ Πορίσματος ἀφορῶντα εἰς αὐτόν, διαβιβασθοῦν εἰς τὴν Δ.Ι.Σ. διὰ τὴν κατ' αὐτὴν καὶ τὰ κατὰ νόμον περαιτέρω.

Ὡς πρὸς τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Διαυλείας κ. Δαμασκηνὸν ἡ Ι.Σ.Ι. ἀπεφάσισεν ὅπως διαβιβάσῃ εἰς τὴν Δ.Ι.Σ. τὰ ἀφορῶντα εἰς αὐτόν ὡς πρὸς τὴν τήρησιν καὶ τὴν κινήσιν τῶν λογαριασμῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐγγραφὴν εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς συνθέσεως καὶ τοῦ διορισμοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Ἀναπτυξιακῶν Ἔργων. (Ταῦτα ἀπεφάσισεν ἡ Ι.Σ.Ι. ἀνεξαρτήτως τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὸ Πόρισμα σχετικῶν).

Μετὰ πρότασιν τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος ἀπέσυρε τὴν μήνυσιν τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑποβάλλει ἐναντίον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου.

Ἡ Συνεδρίασις ἀκολούθως ἐλύθη ἐν μέσῳ ἀτμοσφαιρας ἐνότητος, καταλλαγῆς καὶ πνευματικῆς χαρᾶς τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν τῆς Ι.Σ.Ι.

(Ἐκ τῆς Τριμελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Τύπου)

Ἐπιμέλεια Χρονικοῦ: Εὐάγγελος Π. Λέκκος

ΒΙΒΛΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ - ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ, τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ (εἰσαγωγή - σχόλια: τοῦ πρωτοπρ. Δ. Στανιλοάε), Ἀθήναι 21990, σσ. 320.

ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΚΕΣ ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ, τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων (εἰσαγωγή - σχόλια καθηγ. Γ. Πατρῶνου), Ἀθήναι 21990, σσ. 244.

Η ΑΓΑΠΗ, προσεγγίσεις στό μυστήριο τοῦ Θεοῦ (Ἐπισκόπου Ἀχελώου Εὐθυμίου), Ἀθήνα 1994, σσ. 480.

ΕΦΟΔΙΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ, τοῦ πρωτοπρ. Ἀντ. Ἀλεβιζόπουλου, Ἀθήνα 51993, σσ. 432.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ τῶν πέντε πρώτων αἰώνων, ἐπιλογή κεμένων καθηγ. Γρ. Παπαμιχαήλ (†), Ἐν Ἀθήναις 21962, σσ. 288.

Η ΠΙΣΤΗ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ, ὀρθόδοξη δογματικὴ γιά τό σύγχρονο ἄνθρωπο, τοῦ καθηγ. Ἀθ. Δεληκωστόπουλου, Ἀθήνα 1992, σσ. 204.

«ΠΙΣΤΕΥΩ ΕἰΣ ἘΝΑ ΘΕΟΝ», ματιές στό ὀρθόδοξο δόγμα μέ βάση τό ἱερό Σύμβολο τῆς Πίστεως, τοῦ καθηγ. Ἀνδρ. Θεοδώρου, Ἀθήνα 1993, σσ. 304.

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ, ἀνάλυση τοῦ «Πιστεύω», τοῦ καθηγ. Ἀθ. Δεληκωστόπουλου, Ἀθήνα 1992, σσ. 32.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 100/1998
«Περὶ συστάσεως
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
(Ε.Κ.Υ.Ο.)»

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ
Εἰς τὸ σχέδιον Κανονισμοῦ
τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
περὶ συστάσεως Κεντρικῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας
διαχειρίσεως καὶ ἀξιοποιήσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας

Α. ΠΡΟΙΜΙΟΝ

Διὰ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Ν. 1811/1988 (Α 232) κατηγγήθη τὸ συσταθὲν, διὰ τοῦ Ν. 4684/1930, ΝΠΔΔ, ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν ΟΔΕΠ, καὶ εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ ὑπεισῆλθεν, ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑπηρεσίας, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὡς τὸ καθ' ὅλου ἐκκλησιαστικὸν ΝΠΔΔ, ἐκ τοῦ ἄρθρου 1 παρ. 4 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Α 146).

Διὰ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου 3 (ἐπανα)παρεσχέθη κανονιστικὴ ἐξουσία εἰς τὴν ΔΙΣ, ὅπως, δι' ἀποφάσεων αὐτῆς, δημοσιευομένων εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καθορίζεται ὁ τρόπος διοικήσεως, διαχειρίσεως καὶ ἀξιοποιήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας «ἐφαρμοζομένου κατὰ τὰ λοιπὰ τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ Ν. 590/1977».

Ἡ ἀνωτέρω παραπομπὴ εἰς τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Ν. 590/77 διαφυλάσσει τὴν, ἐπὶ τοῦ θέματος, κανονιστικὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ κανονιστικὴ αὐτὴ ἐξουσία, ἐκ τοῦ ἀπολαύοντος ἰδιαιτέρας συνταγματικῆς μερίμνης Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας (Κ.Χ.Ε.), ἔχει ὡς περιεχόμενον τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας (ἄρθρον 46 παρ. 2 Ν. 590/77), δηλαδὴ τὴν δέσμη τῶν κανόνων τοῦ ἱεροῦ καὶ πολιτειακοῦ δικαίου τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Συντάγματος, καὶ ὡς διαδικασίαν ἀπόφασιν τῆς ΔΙΣ καὶ ἔγκρισιν τῆς ΙΣΙ (ἄρθρου 46 παρ. 2 Ν. 590/77).

Ἡ ἐπὶ τοῦ θέματος κανονιστικὴ πράξις τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

ὡς τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς (ἄρθρον 3 Ν. 590/77), δύναται νὰ ρυθμίξει κατὰ βάσιν θέματα ἐσωτερικῆς φύσεως καὶ ν' ἀναθέτει εἰς ἄλλα ὄργανα τὴν λεπτομερειακὴν ρύθμισιν τούτων (Σ.τ.Ε. 1170/84, 2372/86, 1009, 1304/77), ὅπως τὴν ἀνακατανομὴν τῶν θεμάτων τῶν Διευθύνσεων καὶ τῶν Τμημάτων, τὴν ὀνομασίαν καὶ τὴν τήρησιν τῶν λογιστικῶν βιβλίων καὶ στοιχείων.

Τόσον ὁ ἰσχύων, ὑπ' ἀριθμ. 49/90, κανονισμός, ὅσον καὶ τὰ ἐπακολουθήσαντα σχέδια εἰς ἀντικατάστασιν τούτου, τὸ μὲν ὀνομάζουσι τὴν νέαν (μετὰ τὸν ΟΔΕΠ) Ὑπηρεσίαν ὡς Οἰκονομικὴν, τὸ δὲ θεωροῦν αὐτὴν ὡς διάδοχον τοῦ ΟΔΕΠ ἢ ἔχουν ἐπηρεασθεῖ ἀπὸ τὰς περὶ τούτου διατάξεις. Ἀλλὰ ἡ μὲν οἰκονομικὴ ὑπηρεσία ἀποτελεῖ, κατὰ τὴν Διοικητικὴν Ἐπιστήμην καὶ πρακτικὴν, μέρος τῆς καθ' ὅλου Διοικήσεως, ὁ δὲ ΟΔΕΠ ἀποτελεῖ ΝΠΔΔ.

Τὰ ΝΠΔΔ συνιστῶνται (καὶ καταγοῦνται) διὰ τυπικοῦ νόμου (ἀποκλειομένης τῆς κανονιστικῆς διοικητικῆς πράξεως καὶ αὐτοῦ τοῦ προεδρικοῦ διατάγματος) κατὰ τὴν ἐπιταγὴν τοῦ Ν. 843/1948. Ἀσκοῦν διοίκησιν ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν ὑποθέσεων, ὑποκείμενα μόνον εἰς κρατικὴν ἐποπτεῖαν, ἥτις περιλαμβάνει, κατὰ κανόνα, ἔλεγχον τῆς νομιμότητος τῶν πράξεων τῶν, καὶ μόνον κατ' ἐξαιρέσιν, δυνάμει διατάξεως νόμου, περιλαμβάνει καὶ οὐσιαστικὸν ἔλεγχον ἐπ' αὐτῶν. Ὁ ἔλεγχος τῆς νομιμότητος εἶναι ἀνεξαιρέτος ἀπὸ τὸ ἄρθρον 16 ΑΝ 1538/1950 διὰ πᾶν ν.π.δ.δ. (βλ. πορίσματα 30ετίας νομολογίας τοῦ Σ.τ.Ε., σελ. 127-131).

Β. ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Ἡ σχετική, πρὸς τὸ ὑπ' ὄψιν σχέδιον κανονισμοῦ, νομοθετικὴ καὶ νομολογιακὴ ἐπισκόπησις, ἴσως, καθιστᾷ πλέον οἰκείαν καὶ τὴν ἐπισκόπησιν τοῦ σχεδίου τούτου, ἐντεῦθεν δὲ καὶ προσήκουσαν τὴν, κατὰ περίπτωσιν, συμπλήρωσιν, μεταβολήν, ἀναδιατύπωσιν, ἐπὶ τὸ εὐχρηστότερον, εἰς Νέον Κείμενον, μὲ τὰς ἀπαιτουμένας εἰσηγητικὰς διευκρινήσεις καὶ παρατηρήσεις, ὡς ἀκολούθως:

Ἄρθρον 1

Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀποτελεῖ ἀναδιατύπωσιν τῶν ἄρθρων 1 καὶ 2 τοῦ Σχεδίου διὰ τὴν ὁποίαν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν τὰ ἐξῆς:

α. Ἡ συνιστωμένη ὑπηρεσία δὲν ἀποτελεῖ ν.π.δ.δ. ἀλλὰ ὄργανικὴν μονάδα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς ΔΙΣ καὶ ΙΣΙ, κατὰ τὴν, περὶ τούτων, εὐρείαν ἔννοιαν τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Κ.Χ.Ε. Ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἔχει ἰδίους σκοποὺς καὶ διοικήσιν ἰδίων ὑποθέσεων, ἀλλὰ τὸ καθ' ὅλου ν.π.δ.δ. τῆς Ἐκκλησίας (ἄρθρον 1 παρ. 4 Κ.Χ.Ε.). Κατ' ἀκολουθίαν δὲν προσιδιάζει ἢ ἀναφορὰ σκοποῦ καὶ διοικήσεως καὶ παρέλκει ἢ ἐπισήμανσις ὅτι ἢ συνιστωμένη Ὑπηρεσία «λείτουργεῖ ὡς ὄργανον τῆς ΔΙΣ».

β. Ἡ Οἰκονομικὴ Ὑπηρεσία ἀποτελεῖ, κατὰ τὴν Διοικητικὴν Ἐπιστήμην καὶ πρακτικὴν, μέρος τῆς καθ' ὅλου Διοικήσεως καὶ ἐν προκειμένῳ λειτουργεῖ ὡς Κεντρικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ὡς ΔΙΣ καὶ ΙΣΙ).

γ. Ὁ ἀνακαθορισμὸς τῆς, ἐν προκειμένῳ, ἐκκλησιαστικῆς περιορισίας τοῦ ἄρθρου 46 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/77, διὰ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Ν. 1811/88.

δ. Ἡ ἐνδεικνυομένη μεταφορὰ, ἐκ τοῦ πρώτου καὶ καθοριστικοῦ ἄρθρου περὶ τῆς Ὑπηρεσίας, τοῦ εἰδικοῦ θέματος περὶ τῶν πόρων πρὸς διαχείρισιν.

Ἄρθρον 2

Ἡ δέσμη τῶν κανόνων τοῦ (ἱεροῦ καὶ πολιτειακοῦ) δικαίου ἐκ τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Συντάγματος, διέπει πᾶσαν Διαχείρισιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ πᾶσαν ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησιαστικὴν Διαχείρισιν (ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου 3 παρ. 1 τοῦ Συν/τος). Ἐπίσης καὶ πᾶσαν

Ἐκκλησιαστικὴν Διαχείρισιν χρηματοδοτουμένην ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἢ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους διὰ τὸ ποσὸν τῆς χρηματοδοτήσεως. Ἡ κοινὴ δὲ πηγὴ τοῦ δικαίου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διαχειρίσεως ἐξασφαλίζει τὴν ἐνότητα αὐτῆς.

Ἡ σύνδεσις τόσον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ τοῦ δημοσίου συμφέροντος ὅσον καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς, τῆς κοινωνικῆς καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης, ἐκφράζει τὴν ἐνότητα τῆς (ὑπερτάτης) ἐννόμου τάξεως (ἄρθρα 25 παρ. 4 καὶ 106 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος).

Ἄρθρον 3

Μὲ τὸ ἄρθρον τοῦτο προσδιορίζεται ἢ συστηματικὴ διάρθρωσις τῆς Ὑπηρεσίας, ὥστε νὰ ἔπεται (καὶ νὰ θεωρεῖται ἀναμενομένη) ἢ ἀνάλυσις αὐτῆς.

Ἄρθρα 4-8

Τὰ ἄρθρα 4-8 ἀφοροῦν τὴν ἱεραρχικὴν ὑπεροχήν, τὴν σύνθεσιν, τὴν συγκρότησιν, τὴν λειτουργίαν καὶ τὰς ἀρμοδιότητας τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς (Δ.Ε.) καὶ τοῦ προέδρου αὐτῆς.

Ἡ τήρησις τῶν ἀρχῶν τοῦ ἄρθρου 2 ἐμπλουτίζει τὰς πράξεις τῆς Δ.Ε. Ἡ ἄμεσος δὲ ἐκτέλεσις πολλῶν, ἴσως τῶν περισσοτέρων πράξεων τῆς Δ.Ε., ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ἱεραρχικὴν θέσιν καὶ τὴν συγκρότησιν τῆς Δ.Ε., εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς ἐνεργείας καὶ εἰς τὴν ἀποσυγκέντρωσιν ὑπὲρ τῆς ἐλαφρύνσεως τοῦ ἔργου τῆς ΔΙΣ.

Ἡ καλὴ χρῆσις τῆς συνθέτου διοικητικῆς διαδικασίας προσδίδει πληρότητα εἰς τὰς πράξεις τῆς Δ.Ε. καὶ ὀξύνει τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν εὐθύνην τῶν συμμετεχόντων εἰς τὴν παραγωγήν τῆς ὑπηρεσιακῆς ἐνεργείας ἀρμοδίων ὀργάνων.

Καθίσταται πλέον οὐσιαστικὴ ἢ δραστηριότης τῆς Δ.Ε., ἰδίως διὰ τῆς ἐντολῆς διενεργείας ἐλέγχων.

Ἄρθρα 9-11

Τὰ ἄρθρα 9-11 ἀφοροῦν τὸν γενικὸν διευθυντὴν καὶ τοὺς διευθυντάς, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ ἔχουν ἀνάλογα προσόντα καὶ ἡλικίαν, περίπου ἐναρμονιζομένων μὲ τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρα 12-14

Τὰ ἄρθρα 12-14 καθορίζουν τὰς ἀρμοδιότητας τῶν τριῶν Διευθύνσεων τῆς Ὑπηρεσίας ταύ-

της. Καινοτομίες εισάγονται εις την Διεύθυνσιν Ἀξιοποιήσεως τῆς περιουσίας καὶ εις τὴν Οἰκονομικὴν Διεύθυνσιν, ἰδίως διὰ τῆς ἐξειδικεύσεως τῶν ὑπηρεσιακῶν καθηκόντων καὶ διὰ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν μὲ πληρότητα.

Ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία συνδέεται ἀρρήκτως μὲ τὴν ἀξιοποίησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Διὸ ἀποτελεῖ, εἰς τὸ παρὸν σχέδιον Κανονισμοῦ, μέρος τῆς Διευθύνσεως Ἀξιοποιήσεως.

Τὸ ἄρθρον 47 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 καθορίζει τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν χορήγησιν τῶν ἀδειῶν ἀνεγέρσεως ἢ ἐπισκευῆς Ἱ. Ναῶν κ.λπ., καθὼς καὶ τὴν, ἐπὶ γενικωτέρας φύσεως τεχνικῶν θεμάτων, ἀρμοδιότητα τῶν τοπικῶν Πολεοδομικῶν Γραφείων.

Ἐν τούτοις, μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ ΟΔΕΠ διὰ τοῦ Ν. 1811/1988, ἐκρίθη μὲ τὴν ἀριθ. 1749/1994 ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας (Σ.τ.Ε.), ὅτι «συγκατηργήθη καὶ ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία τοῦ ΟΔΕΠ» καὶ ὅτι «ἡ ἀρμοδιότης αὐτῆς περιήλθεν εἰς τὰ κατὰ τόπους Γραφεῖα Πολεοδομίας».

Τὸ πρόβλημα τῆς διαδικασίας χορηγήσεως ἀδειῶν διὰ τὴν ἀνέγερσιν Ἱ. Ναῶν κ.λπ. δὲν ἔλυσεν ὁ Κ. 66/1993, παρὰ τὴν σαφῆ ὀριοθέτησιν τῶν ἀρμοδιοτήτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους ἐκ τοῦ ἀναφερθέντος ἄρθρου 47 παρ. 2.

Διὰ τὴν ρύθμισιν καὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος ἐνδείκνυται ἡ σύστασις ἐιδικῆς ἐπιτροπῆς συντάξεως Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ διὰ τὴν Τεχνικὴν Ὑπηρεσίαν, ἐνσωματωμένου εἰς τὸν Ἐσωτερικὸν Κανονισμὸν τῆς Κεντρικῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 15

Ἡ Διεύθυνσις Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως θὰ ἐπιβεβαιῶναι καὶ θὰ ἐνισχύει τὸ αὐτοδιοίκητον τῆς Ἐκκλησίας (ἄρθρα 3 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος καὶ 1 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/77) εἰς τὴν πρᾶξιν, διὰ τῆς ἀσκήσεως τῆς ἐλεγκτικῆς καὶ δὴ τῆς καταλογιστικῆς ἀρμοδιότητος εἰς τὰς Διαχειρίσεις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου, ἐκ τῆς ἐνότητος δὲ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διαχειρίσεως, κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ παρόντος, καὶ τῶν τοιούτων ἰδιωτικοῦ δικαίου.

Ἐπ' ὅσιν ὅτι ἡ σύστασις καὶ δὴ ἡ πλήρωσις κενῶν ὀργανικῶν θέσεων ἀπόκειται εἰς τὴν δια-

κριτικὴν εὐχέρειαν τῆς Διοικήσεως, κατὰ παγίαν περὶ τούτου νομολογίαν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Ἐπομένως ὁ διορισμὸς Ἐπιθεωρητῶν ἀπόκειται εἰς τὴν εὐχέρειαν τῆς ΔΙΣ, τόσον ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὸν χρόνον πληρώσεως τῶν θέσεων.

Ἄρθρα 16 καὶ 17

Μὲ τὰ ἄρθρα 16 καὶ 17 καθορίζονται τὰ δημοσιολογιστικὰ ὄργανα καὶ ἡ καταλογιστικὴ ἀρμοδιότης τῶν διατακτῶν ἐπὶ τῶν δύο ἄλλων (δημοσιολογιστικῶν ὀργάνων) τῶν ἐκκαθαριστῶν (ὡς ὑπολόγων ἐπὶ ἐκκαθαρίσεως καὶ πληρωμῆς παρανόμων δαπανῶν) καὶ τῶν ὑπολόγων, ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴ διήκουσαν τὸ Νέον Δημοσιολογιστικὸν Σύστημα θεμελιώδη «ἀρχὴν τῆς ἐνότητος εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ δημοσίου τομέα» (βλ. ἄρθρα 54-56 Ν. 2362/95 καὶ εἰσηγ. ἐκθεσιν σελ. 1 καὶ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῆς συνεδριάσεως Κ'-1 Ν/μβρίου 1995, σελ. 891 ἐπ.).

Ἄρθρον 18

Τὸ Γραφεῖον Θεσσαλονίκης λειτουργεῖ ὡς Παράρτημα τῆς Ὑπηρεσίας αὐτῆς.

Ἄρθρα 19-20

Ἐπιλογή καὶ τοποθέτησις ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων

Περιέχουν ρυθμίσεις ἐκ τοῦ ἄρθρου 42 τοῦ Ν. 590/77 καὶ ἐκ τῶν ἄρθρων 2-5, 64 καὶ 77 ἐπ. τοῦ Καν. 5/78.

Αἱ προβλεπόμεναι εἰς τὸ ἄρθρον 3 τοῦ παρόντος θέσεις: Μία (1) Γενικοῦ Διευθυντοῦ καὶ Τέσσαρες (4) Διευθυντῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ὀρισθοῦν διὰ τοῦ κατ' ἄρθρον 7 παρ. 2 περίπ. θ τοῦ παρόντος Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ, καθὼς καὶ αἱ λοιπαὶ θέσεις τούτου, θὰ πληροῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ παρόντος.

Ἄρθρον 21

Μὲ τὸ ἄρθρον τούτο εἰσάγεται τὸ τεκμήριον τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ κατ' ὄλου ν.π.δ.δ. τῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τοὺς ἐν γένει ἐκκλησιαστικοὺς πόρους καὶ καθορίζεται ἡ διάθεσις τούτων.

Ἄρθρα 22-24

Κατὰ τὰ κείμενα αὐτῶν.

Ἀθήναι, 25.8.1998.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 100/1998
«Περὶ συστάσεως
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
(Ε.Κ.Υ.Ο.)»

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 3 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος
2. Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 1 παρ. 4,3, 4 περ. ε, 9, 42, 46 καὶ 47 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Α' 146).
3. Τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ Ν. 1811/1988 (Α' 231).
4. Τὴν ἀπὸ 4.9.1998 ἀπόφασιν τῆς Δ.Ι.Σ.
5. Τὴν ἀπὸ 13.10.1998 ἀπόφασιν Αὐτῆς

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 100/1998 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΝ ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 100/1998
«Περὶ συστάσεως
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ (Ε.Κ.Υ.Ο.)»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'
 Εἰσαγωγικαὶ διατάξεις

Ἄρθρον 1
 Σύστασις καὶ λειτουργία

1. Συνιστάται ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ (Ε.Κ.Υ.Ο.) διὰ τὴν διοίκησιν, διαχείρισιν, ἀξιοποίησιν τῶν χρημάτων, τῶν χρεωγράφων καὶ τῆς ἐν γένει κινητῆς καὶ ἀκινήτου ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ἥτοι τῆς ἀνηκούσης εἰς τὸν καταργηθέντα ΟΔΕΠ καὶ τῆς ἐκπονητέας μοναστηριακῆς τοιαύτης.
2. Ἡ Ε.Κ.Υ.Ο. τελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 2

Ἄσκησις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς
 Διοικήσεως καὶ Διαχειρίσεως

1. Ἡ κατὰ τὸ προηγούμενον ἀρθρον ἀσκουμένη Ἐκκλησιαστικὴ Διοίκησις καὶ Διαχείρισις διέπεται ἀπὸ τοὺς σχετικούς ὁρισμούς τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῶν Νόμων τοῦ Κράτους καὶ τῶν Κανονισμῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπιδιώκει δὲ τὴν προαγωγὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συμφέροντος, τοῦ ἐν γένει ἔργου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης.
2. Ἡ Ε.Κ.Υ.Ο. παρέχει ὑποστήριξιν εἰς Ἱ. Μητροπό-

λεις, Ἱ. Μονὰς καὶ Ἱ. Ναοὺς ἐπὶ οἰκονομικῶν, τεχνικῶν καὶ νομικῶν θεμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'
 Λειτουργία τῆς Ὑπηρεσίας

Ἄρθρον 3
 Διάρθρωσις τῆς Ὑπηρεσίας

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ (Ε.Κ.Υ.Ο.) ἔχει τὴν ἀκόλουθον διάρθρωσιν:

1. Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ (ΔΕ).
2. Διεύθυνσις.
 - 2.1. Τμῆμα Διοικήσεως.
 - 2.2. Τμῆμα Ἀξιοποιήσεως τῆς Περιουσίας.
 - 2.3. Τμῆμα Οἰκονομικῶν.
 - 2.4. Γραφεῖον Θεσσαλονίκης.
3. Διεύθυνσις Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως.

Ἄρθρον 4

Ἱεραρχικὴ θέσις καὶ σύνθεσις τῆς Δ.Ε.

1. Ἡ ΔΕ εἶναι ἡ ὑπερκειμένη ἱεραρχικῶς βαθμίδα τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης.
2. Συγκροτεῖται ἐκ τριῶν Ἀρχιερέων, ἐνὸς Ἡγουμένου Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τριῶν λαϊκῶν, ἐπιστημόνων γνωστοῦ κύρους, ἐχόντων γνώσεις καὶ ἐμπειρίαν περὶ τὰ οἰκονομικὰ θέματα, ἰδίως, τῆς Ἐκκλησίας.
3. Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὁ ἔχων τὰ πρεσβεῖα τῆς Ἀρχιερωσύνης Ἀρχιερεὺς.
4. Γραμματεὺς ὀρίζεται ὑπὸ τῆς ΔΕ κληρικὸς ἢ λαϊκὸς τῆς Ὑπηρεσίας αὐτῆς.

Ἄρθρον 5

Συγκρότησις τῆς Δ.Ε.

1. Τὰ μέλη τῆς Δ.Ε. διορίζονται, μετὰ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν, δι' ἀποφάσεως τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου (Δ.Ι.Σ.) διὰ μίαν τριετίαν, δυναμένην ν' ἀνανεωθῇ μόνον διὰ μίαν εἰσέτι τριετίαν.
2. Ἡ Δ.Ι.Σ. δύναται, δι' ἡτιολογημένης ἀποφάσεως Αὐτῆς, ν' ἀντικαταστήσῃ, ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, τὴν ΔΕ, μετὰ τῶν ἀντιστοίχων ἀναπληρωματικῶν μελῶν, διὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς θητείας τῆς, ἰδίως πρὸς τμηματικὴν ἀνανέωσιν αὐτῆς.
3. Οἱ ἀντικαθιστάμενοι δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν ὡς μέλη τῆς Δ.Ε. μετὰ μίαν τριετίαν ἀπὸ τῆς ἀντικαταστάσεώς των.

Ἄρθρον 6

Λειτουργία τῆς Δ.Ε.

1. Ἡ Δ.Ε. εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων τουλάχιστον πέντε μελῶν αὐτῆς, ἐξ ὧν τρία κληρικὰ μέλη.

2. Ἡ Δ.Ε. τηρεῖ τὰς βασικὰς ἀρχὰς τοῦ ἀρθροῦ 2 καὶ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

3. Αἱ ἀποφάσεις αὐτῆς λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν. Ἐν ἰσοψηφίᾳ νικᾷ ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου. Διὰ τὰς δικαιοπραξίας τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ παρόντος ἀπαιτεῖται ἐνισχυμένη πλειοψηφία τουλάχιστον ἐκ πέντε ψήφων.

Ἄρθρον 7

Ἄρμοδιότητες τῆς Δ.Ε.

1. Ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ ἀποφασίζει διὰ τὰς ἐν ἀρθρῷ 1 παρ. 1 τοῦ παρόντος ἀρμοδιότητας τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης, βάσει πλήρων γνωμοδοτήσεων τῆς Νομικῆς καὶ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας καὶ εἰσηγήσεων τοῦ Διευθυντοῦ, προσυπογραφομένων ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε ἀρμοδίων τμηματάρχων.

Πρὸς τοῦτο, ἐλέγχει τὴν πλήρη τήρησιν τῆς συνθέτου διοικητικῆς διαδικασίας διὰ τῆς πλήρους ἀσκήσεως τῆς ἀρμοδιότητος ἐκάστου Τμήματος.

2. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Δ.Ε. εἶναι τελειωτικά. Ἐκτὸς ἐὰν ἀφοροῦν εἰς τὴν πώλησιν ἢ ἀξιοποίησιν ἀκινήτων ἢ μακροχρόνιον μίσθωσιν τούτων (ἀρχικὴν μίσθωσιν ἢ ἀνανέωσιν μισθώσεως συνολικῶς ὑπὲρ τὴν ἔννεαετία) ἢ μίσθωσιν μὲ μηνιαῖον μίσθωμα ἀνώτερον τῶν ὀκτακοσίων χιλιάδων (800.000) δρχ. ἢ ἀγορὰν ἢ πώλησιν ἢ ἀξιοποίησιν ἢ μετατροπὴν χρεωγράφων καὶ ἐν γένει δικαιοπραξίας ἰδιαίτερας σημασίας, ὅποτε χρῆζουσι τῆς ἐγκρίσεως τῆς Δ.Ι.Σ. διὰ νὰ καταστοῦν τελειωτικά ἢ ἐκτελεστά.

3. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἢ Δ.Ε.:

α. Ἐγκρίνει τοὺς γενικοὺς ὅρους τῶν διακηρύξεων τῶν πλειοδοτικῶν ἢ μειοδοτικῶν διαγωνισμῶν μετὰ τῶν σχετικῶν τευχῶν καὶ

β. Ἐγκρίνει τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν.

γ. Ἀποφασίζει διὰ τὰς συμβάσεις καὶ παρακολουθεῖ τὴν ἐξέλιξιν αὐτῶν.

δ. Εἰσηγεῖται πρὸς τὴν Δ.Ι.Σ. Αἱ εἰσηγήσεις πρέπει νὰ εἶναι πλήρεις καὶ σαφεῖς.

ε. Διατάσσει τὴν διενέργειαν τεχνικοῦ ἐλέγχου ἢ ἐπανελέγχου διὰ μηχανικῶν τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔργων τῆς δικαιοδοσίας τῆς.

στ. Συντάσσει, ἀφ' ἑνός, τὸν Προϋπολογισμὸν καί, ἀφ' ἑτέρου, τὸν Ἀπολογισμὸν καὶ τὸν Ἰσολογισμὸν ἐκάστου ἔτους, τοὺς ὁποίους ὑποβάλλει δι' εἰδικῆς ἐκθέσεως τῆς, μετὰ τῆς τοιαύτης τῶν εἰδικῶν ἐλεγκτῶν (ἀρθρον 16, παρ. 4 ε τοῦ παρόντος) εἰς τὴν Δ.Ι.Σ. πρὸς ἐγκρίσιν.

ζ. Συντάσσει τὸν Ἐσωτερικὸν Κανονισμὸν συστάσεως τῶν θέσεων τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῆς εἰδικότερας διαρθρώσεως καὶ λειτουργίας τῶν ἐπὶ μέρους Μονάδων τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης, τὸν ὁποῖον ἐγκρίνει ἡ Δ.Ι.Σ.

η. Προτείνει εἰς τὴν Δ.Ι.Σ. τὸν διορισμὸν ὑπαλλήλων εἰς ὑπαρχούσας κενὰς ὀργανικὰς θέσεις μονίμου ἢ εἰδικοῦ ἐπιστημονικοῦ ἢ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ, καθὼς καὶ τὴν πρόσληψιν προσωπικοῦ μὲ σύμβασιν ἐργασίας ὠρισμένου χρόνου διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἀ-

προβλέπτου ἢ ἐπείγουσης ἢ εἰδικῆς ὑπηρεσιακῆς ἀνάγκης.

θ. Ἐγκρίνει τὰς δαπάνας ποσοῦ ἀνωτέρου τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυρίου τετρακοσίων χιλιάδων (1.400.000) δρχ.

ι. Ἐγκρίνει πρὸς ἀντιμετώπισιν μικροδαπανῶν, τὴν προκαταβολὴν ποσοῦ μέχρις ἐνὸς ἑκατομμυρίου (1.000.000) δρχ., ἐπὶ ἀποδόσει λογαριασμοῦ.

ια. Ἐνεργεῖ, ἠτιολογημένως, ὅ,τι ἐνδείκνυται διὰ τὴν εὐρυθμὸν λειτουργίαν τῆς Ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 8

Ἄρμοδιότητες τοῦ Προέδρου τῆς ΔΕ

1. Ὁ Πρόεδρος συγκαλεῖ εἰς τακτικὰς συνεδριάσεις τὴν Δ.Ε. ἀπαξ τουλάχιστον τοῦ μηνός, ἐκτάκτως δὲ ὡσάκις ἤθελε κρίνει ἀναγκαῖον.

2. Συνεργάζεται μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ὑπηρεσίας διὰ τὴν σύνταξιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῆς Δ.Ε., τὴν ὁποῖαν κοινοποιεῖ πρὸς τὰ μέλη αὐτῆς τουλάχιστον τέσσαρας (4) ἡμέρας πρὸ τῆς συνεδριάσεως, δι' οἰουδήποτε προσφόρου μέσου.

3. Ἐλέγχει τὴν ἀπαρτίαν τῆς συνεδριάσεως καὶ φροντίζει διὰ τὴν τήρησιν τῶν πρακτικῶν, ἔχων τὴν ἀποκλειστικὴν περὶ τούτων εὐθύνην. Τὰ πρακτικά ἐκάστης συνεδριάσεως καταχωρίζονται εἰς Η/Υ καὶ ἐκτυπούμενα βιβλιοδετοῦνται μετὰ τῶν συνοδευτικῶν στοιχείων ἐκάστου θέματος, ἀναγιγνώσκονται κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐπομένης συνεδριάσεως καὶ ὑπογράφονται ὑπὸ τῶν παρόντων. Ἐπὶ ἐπείγοντων θεμάτων τὰ πρακτικά συντάσσονται καὶ ἐπικυροῦνται αὐθημερόν.

4. Λαμβάνει γνώσιν τῆς εἰσερχομένης ἀλληλογραφίας καὶ ὑπογράφει τὰ δυνάμενα νὰ ἔχουν ἐννόμους συνεπειὰς διὰ τὴν Ὑπηρεσίαν ἐξερχόμενα ἔγγραφα.

5. Ὑπογράφει, κατ' ἐντολήν τῆς Δ.Ε., συμβάσεις δεσμευτικὰς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ἐφ' ὅσον ἐτηρήθη ἢ σύνθετος διοικητικὴ διαδικασία, ἤτοι ἐφ' ὅσον ἐτηρήθησαν αἱ σχετικαὶ διατάξεις τῶν Νόμων καὶ τῶν Κανονισμῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ παρεσχέθησαν αἱ οἰκείαι ἐγκρίσεις Αὐτῆς.

6. Ἡ ὑπογραφή τοῦ Προέδρου εἶναι ἡ καταληκτικὴ τῶν ὑπογραφῶν τῶν ἀρμοδίων ἐκκλησιαστικῶν ὀργάνων τῆς ἱεραρχικῆς κλίμακος.

7. Ἀποφαίνεται, ὡς τελικὸς κριτῆς, ἐπὶ τῶν ἐκθέσεων ὑπηρεσιακῆς ἰκανότητος τῶν Τμηματάρχων, τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιθεωρητῶν καὶ τῶν προϊσταμένων τῶν Γραφείων.

8. Ὅρίζει ἓνα ἐκ τῶν Τμηματάρχων τῆς Ὑπηρεσίας ὡς ἀναπληρωτὴν τοῦ ἀπουσιάζοντος ἢ κωλυομένου Διευθυντοῦ.

9. Ἐγκρίνει δαπάνας ποσοῦ ἄνω τῶν ἑπτακοσίων χιλιάδων (700.000) δρχ. καὶ μέχρι ἐνὸς ἑκατομμυρίου τετρακοσίων χιλιάδων (1.400.000) δρχ.

10. Προτείνει εἰς τὴν Δ.Ε. τὴν ἴδρυσιν προσωρινῶν γραφείων εἰς ἄλλας πόλεις ἢ ἀποστέλλει Κλιμάκια πρὸς ἀντιμετώπισιν ἀναφουομένων προβλημάτων, προκαθορίζων τὴν χρονικὴν διάρκειαν καὶ τὴν σχετικὴν δαπάνην.

11. Ἐπιλαμβάνεται πάσης ἐνεργείας συμβαλλούσης εἰς τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν τῆς Ὑπηρεσίας καὶ ἀσκεῖ τὴν ἐποπτείαν αὐτῆς.

Ἄρθρον 9
Διεύθυνσις

1. Ἡ θέσις τοῦ Διευθυντοῦ (μία) πληροῦται διὰ μίαν τριετίαν, εἴτε ἐκ τῶν Τμηματορχῶν τῆς Ὑπηρεσίας, εἴτε δι' ἀπευθείας διορισμοῦ, ὑπὸ τῆς Δ.Ι.Σ., ἐπιστήμονος, ἡλικίας μέχρις 67 ἐτῶν, ἐγνωσμένου κύρους καὶ ἤθους, μὲ ἐξαιρετικὴν διοικητικὴν ἰκανότητα καὶ πίστιν διὰ τὴν προαγωγὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ τοῦ ἀλληλενδέτου γενικοῦ συμφέροντος. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ Καν. 5/1978 τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ συμπληρωματικῶς τοῦ Ὑπαλληλικοῦ Κώδικος.

2. Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν δύνανται νὰ ὀρισθῆ, ὑπὸ τῆς Δ.Ι.Σ., κληρικός, παντὸς βαθμοῦ, μὲ ἀνάλογα προσόντα, ἀνεξαρτήτως ἡλικίας.

Ἄρθρον 10
Ἀρμοδιότητες Διευθυντοῦ

Ὁ Διευθυντὴς ἀσκεῖ τὰς ἀκολούθους ἀρμοδιότητας:

1. Προπαρασκευάζει καὶ εἰσηγεῖται τὰς ὑποβαλλόμενας εἰς τὴν ΔΕ ὑποθέσεις, κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 7 παρ. 1 τοῦ παρόντος, καὶ παρίσταται εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς ἄνευ ψήφου.

2. Εἰσηγεῖται εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς ΔΕ τὰ θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ ἐνημερώνει τοῦτον περὶ τῶν στοιχείων τῶν οἰκείων φακέλων.

3. Προϊσταται τῶν Τμημάτων τῆς Ὑπηρεσίας καὶ συντονίζει αὐτὰ, συνεργαζόμενος παράλληλως μὲ τὴν Νομικὴν Ὑπηρεσίαν, συντάσσει δὲ κατ' ἔτος τὰς ὑπηρεσιακὰς ἐκθέσεις τῶν Τμηματορχῶν.

4. Ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις τῆς ΔΕ καὶ ὑπογράφει τὰς σχετικὰς πράξεις καὶ συμβάσεις κατ' ἐντολὴν αὐτῆς.

5. Ἐγκρίνει δαπάνας μέχρις ὀλικοῦ ποσοῦ ἐπτακοσίων χιλιάδων (700.000) δρχ. ἀπαγορευομένης, ὑπ' εὐθύνη του, τῆς κατατμήσεως τοῦ ποσοῦ τῶν δαπανῶν δι' ὁμοειδῆ εἶδη καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ ὑπογράφει τὰς σχετικὰς συμβάσεις.

6. Ἀποφασίζει τὴν προκήρυξιν πλειοδοτικῶν διαγωνισμῶν ἐκμισθώσεως ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων, καθορίζει τοὺς ὅρους, ἐγκρίνει τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν, ἐφ' ὅσον τὸ ἐτήσιον μίσθωμα δὲν ὑπερβαίνει τὸ ποσὸν τῶν δύο ἑκατομμυρίων (2.000.000) δραχμῶν καὶ ὑπογράφει τὰς σχετικὰς συμβάσεις.

7. Μονογράφει πάντα τὰ ἐσερχόμενα ἔγγραφα καὶ ὑπογράφει τὰ ἐξερχόμενα, τὰ ὁποῖα δὲν συνεπάγονται δεσμεύσεις διὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

8. Ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ὡς τὸ καθ' ὅλου ΝΠΔΔ, ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ἐνώπιον παντὸς Δικαστηρίου καὶ πάσης Διοικητικῆς Ἀρχῆς, δίδων τοὺς ὅρκους, τὴν ἐπαγωγὴν τῶν ὁποίων ἀποφασίζει ἢ ΔΕ, φυλασσομένω

τῶν ὁρισμῶν τοῦ ἄρθρου 51 τοῦ Ν. 590/1977.

9. Ἐνημερώνει τὴν ΔΕ ἐπὶ τῶν διοικητικῶν καὶ τῶν ἐν γένει θεμάτων τῆς ΕΚΥΟ.

10. Κινεῖ τὴν πειθαρχικὴν διαδικασίαν κατὰ τῶν ὑποκειμένων εἰς αὐτὸν ὑπαλλήλων τῆς Ὑπηρεσίας.

11. Ἐποπτεύει τὸ Γραφεῖον τῆς Θεσσαλονίκης.

12. Συντάσσει τὰς ἐτησίαις ἐκθέσεις ὑπηρεσιακῆς ἰκανότητος τῶν Τμηματορχῶν καὶ τῶν προϊσταμένων τῶν Γραφείων.

13. Συντάσσει κατ' ἔτος ἐπιχειρησιακὸν σχέδιον στόχων καὶ ἐπιδιώξεων καὶ ὑποβάλλει τοῦτο εἰς τὴν Δ.Ε.

14. Συγκροτεῖ ἐπιτροπὰς πρὸς ἀντιμετώπισιν προκλιπτόντων ἐκάστοτε ζητημάτων.

15. Ἐνεργεῖ ἠτιολογημένως ὅ,τι ἐνδείκνυται διὰ τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν τῆς Ὑπηρεσίας, ἀναφέρων τὰς ἐνεργείας του εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δ.Ε.

Ἄρθρον 11
Τμηματορχαι

1. Αἱ θέσεις τῶν Τμηματορχῶν (τέσσαρες) πληροῦνται, εἴτε διὰ προαγωγῆς τῶν ἐχόντων τὰ νόμιμα προσόντα ὑπαλλήλων, εἴτε δι' ἀπευθείας διορισμοῦ, ἐπι τριετῆ θητεία, ἐπιστημόνων, ἡλικίας μέχρις 65 ἐτῶν, μὲ ἐξαιρετικὸν ἤθος, διοικητικὴν ἰκανότητα καὶ πίστιν διὰ τὴν προαγωγὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ τοῦ γενικοῦ συμφέροντος. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ Καν. 5/1978 τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ, συμπληρωματικῶς, τοῦ Ὑπαλληλικοῦ Κώδικος.

Εἰς τὰς θέσεις αὐτὰς δύνανται νὰ ὀρισθῶν καὶ κληρικοί, μὲ ἀνάλογα προσόντα, ἀνεξαρτήτως ἡλικίας.

2. Οἱ Τμηματορχαι παρακολουθοῦν, ἐλέγχουν, ἐποπτεύουν καὶ συντονίζουν τὰ, ὑπ' αὐτοῦς, Τμήματα καὶ Γραφεῖα, διὰ τὴν διαμόρφωσιν καὶ ὑποβολήν, πρὸς τὸν Διευθυντὴν, πλήρως ἠτιολογημένων προτάσεων, ὡς πρὸς τε τὴν νομιμότητα καὶ τὴν σκοπιμότητα τῆς ὑπηρεσιακῆς ἐνεργείας.

3. Συντάσσουν τὰς ὑπηρεσιακὰς ἐκθέσεις τῶν ὑπ' αὐτοῦς ὑπαλλήλων.

Ἄρθρον 12
Τμῆμα Διοικήσεως

Εἰς τὸ Τμῆμα τοῦτο ὑπάγονται, ἰδίως:

1. Τὸ Γραφεῖον Διοικητικοῦ:

α. Εἶναι ἀρμόδιον διὰ τὸν νόμιμον καὶ κανονικὸν διορισμὸν ἢ πρόσληψιν τοῦ προσωπικοῦ ἢ τὴν λήξιν τῆς ὑπηρεσιακῆς σχέσεως τούτου, καθὼς καὶ διὰ τὴν παρακολούθησιν τῆς καταλληλότητος καὶ ἀποδοτικότητός του.

β. Τηρεῖ τοὺς ὑπηρεσιακοὺς φακέλους τοῦ προσωπικοῦ.

γ. Παρακολουθεῖ τὴν ὑπηρεσιακὴν κατάστασιν τοῦ προσωπικοῦ καὶ εἰσηγεῖται ἢ ἐκτελεῖ τὰς νομίμους ἐνεργείας.

3. Τὸ Γραφεῖον Σχέσεων τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης μὲ ἄλλας Ἐκκλησιαστικὰς ἢ Δημοσίας Ὑπηρεσίας.

4. Τὸ Γραφεῖον Γραμματείας καὶ Πρωτοκόλλου.

5. Τὸ Γραφεῖον Μηχανοργάνωσης παρακολουθεῖ τὴν λειτουργίαν τῆς μηχανοργάνωσης καὶ εἰσηγείται πᾶν πρόσφορον μέτρον εἰς τὸν τμηματάρχην ἢ καὶ τὸν Διευθυντήν.

Ἄρθρον 13

Τμῆμα ἀξιοποιήσεως
τῆς περιουσίας καὶ κτηματολογίου

Εἰς τὸ Τμῆμα τοῦτο ὑπάγονται:

1. Ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία.

Συντάσσει τὰς μελέτας τεχνικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἔργων τῆς Ἐκκλησίας, ἐλέγχει τὰς παρ' ἰδιωτῶν συνταχθείσας ὡς ἄνω μελέτας τεχνικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἔργων καὶ ἐλέγχει τὰς κατασκευὰς αὐτῶν, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Καν. 55/1974 τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰς συμπληρωματικὰς τοιαύτας τῶν ἀντιστοίχων Νόμων 716/1977 καὶ 1418/1984, μετὰ τῶν ἐκτελεστικῶν τούτων Προεδρικῶν Διαταγμάτων, ὡς, ἐκάστοτε, ἰσχύουν.

1.2 Περιλαμβάνει τὰ ἀκόλουθα Γραφεῖα:

A. Γραφεῖον Ναοδομίας

B. Γραφεῖον Τοπογραφίας

Γ. Γραφεῖον Μελετῶν καὶ Προδιαγραφῶν

Δ. Γραφεῖον Δημοπρατήσεων καὶ Ἐπιβλέψεων

Ε. Γραφεῖον Συντηρήσεως Οἰκοδομῶν καὶ Κειμηλίων.

1.3 Ἰδιαίτερον Κεφάλαιον περὶ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, ἐντασσόμενον εἰς τὸν προβλεπόμενον Ἑσωτερικὸν Κανονισμὸν τοῦ ἀρθροῦ 7 παρ. 3 περίπτ. ζ' τοῦ παρόντος, θέλει μεταξὺ ἄλλων ὀρίσει περὶ αὐτῆς:

α. Τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὴν λειτουργίαν τῆς Ὑπηρεσίας.

β. Τὰς ἀρμοδιότητας τῶν ἐπὶ μέρους Γραφείων αὐτῆς.

γ. Τὸν βαθμὸν ἀποκεντρώσεως τῆς Ὑπηρεσίας.

δ. Τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκπονήσεως, ἐλέγχου καὶ ἐγκρίσεως τῶν τεχνικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν μελετῶν, καθὼς καὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀντιστοίχων ἔργων.

ε. Τὴν διαδικασίαν χορηγήσεως τῶν ἀδειῶν διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἢ ἐπισκευὴν τῶν Μητροπολιτικῶν Μεγάρων, Ἱερῶν Μονῶν καὶ Ἱερῶν Ναῶν, μετὰ τῶν κτισμάτων αὐτῶν, κατὰ τὴν εἰδικὴν περὶ τούτου πρόνοιαν ὑπὲρ τῆς ναοδομῆσεως τοῦ ἀρθροῦ 47 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὅπως συνεπληρώθη διὰ τοῦ ἀρθροῦ 29 παρ. 7 τοῦ Ν. 1577/1985.

στ. Τὴν σύστασιν τῶν θέσεων καὶ τὸν καθορισμὸν τῶν τυπικῶν καὶ οὐσιαστικῶν προσόντων τοῦ τεχνικοῦ καὶ λοιποῦ προσωπικοῦ.

ζ. Πᾶσαν λεπτομέρειαν σχετικὴν μετὰ τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν αὐτῆς.

1.4 Διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Κεφαλαίου τούτου θέλει συγκροτηθῆ, διὰ πράξεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, εἰδικὴ ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμένη

α. Ἐξ ἑνὸς Ἀρχιερέως, ὡς Προέδρου

β. Ἐξ ἑνὸς ἐγκρίτου νομικοῦ

γ. Ἐξ ἐμπείρων περὶ τὰ θέματα διπλωματούχων μηχανικῶν: ἐνὸς ἀρχιτέκτονος, ἐνὸς πολιτικοῦ μηχανικοῦ, ἐνὸς μηχανολόγου - ἠλεκτρολόγου καὶ ἐνὸς δασολόγου ἢ περιβαλλοντολόγου, ἢ ὁποῖα ἐντὸς εὐλόγου χρονικοῦ διαστήματος θὰ ἐξετάσῃ λεπτομερῶς τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν καὶ θὰ συντάξῃ τὸ σχέδιον τοῦ ἀνωτέρω Κανονισμοῦ.

1.5 Μέχρις ἐκδόσεως τοῦ ἀνωτέρω ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ - Κεφαλαίου ἐξακολουθοῦν νὰ ἰσχύουν αἱ κείμεναι διατάξεις.

1.6. Ἐκάστην ὑποβαλλομένην μελέτην θεωρεῖ ἐνυπογράφως ὁ ἀρμόδιος ἐλεγκτῆς μηχανικὸς τῆς Ὑπηρεσίας αὐτῆς, τὰς δὲ χορηγούμενας σχετικὰς ἀδείας συνυπογράφουν ὁ προϊστάμενος τοῦ ἀρμοδίου Γραφείου καθὼς καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Ὑπηρεσίας.

2. Γραφεῖον Ἀξιοποιήσεως Ἀκινήτων καὶ Κτηματολογίου.

α. Παρακολουθεῖ καὶ καταγράφει τὴν κατάστασιν τῶν ἀκινήτων τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

β. Συντάσσει ἠτιολογημένας, ἀπὸ νομικῆς καὶ τεχνικῆς ἀπόψεως, προτάσεις, περὶ τῆς ἀποδόσεως καὶ τῆς ἐν γένει ὠφελείας τῆς ἀνοικοδομήσεως, τῆς ἀντιπαροχῆς ἢ πωλήσεως, τὰς ὁποίας ὑποβάλλει εἰς τὸν προϊστάμενον τοῦ Τμήματος τούτου.

γ. Παρακολουθεῖ, ἐνεργῶς, τῇ συνεργασίᾳ τῆς Νομικῆς καὶ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τῶν ἀποφασισθέντων.

δ. Προϊστάμενος τοῦ Γραφείου τούτου ὀρίζεται κατὰ προτεραιότητα οἰκονομολόγος ἢ διπλωματούχος μηχανικός, μετὰ ἐπαρκῆ ἐμπειρίαν.

3. Γραφεῖον Ἐκμεταλλεύσεως Ἀκινήτων.

α. Προετοιμάζει καὶ παρακολουθεῖ τὰς μισθώσεις ἐν σχέσει πρὸς τὴν μισθωτικὴν ἀξίαν τῶν ἀκινήτων, τὴν ὀρθὴν ἐφαρμογὴν τῶν μισθωτικῶν συμβάσεων καὶ τὴν μισθωτικὴν συνέπειαν ἢ ἀσυνέπειαν τῶν μισθωτῶν (ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τὴν Νομικὴν Ὑπηρεσίαν).

β. Λαμβάνει ἢ εἰσηγείται τὰ προσήκοντα μέτρα κατὰ τῶν ἀσυνεπῶν μισθωτῶν (ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τὴν Νομικὴν Ὑπηρεσίαν).

γ. Προϊστάμενος τοῦ Γραφείου ὀρίζεται κατὰ προτεραιότητα οἰκονομολόγος ἢ πτυχιούχος πολιτικῶν ἐπιστημῶν ἢ διπλωματούχος μηχανικός, μετὰ ἐπαρκῆ ἐμπειρίαν.

4. Γραφεῖον Ἀξιοποιήσεως διαθεσίμων καὶ χρεωγράφων.

α. Παρακολουθεῖ τὰς χρηματιστηριακὰς ἐξελίξεις τῶν ἀξιογράφων καὶ τῶν νομισμάτων καὶ ἀναλόγως εἰσηγείται, πληροφορεῖ δὲ περὶ τούτων καὶ τὰς ἐχούσας σχετικὸν ἐνδιαφέρον Ἱερὰς Μητροπόλεις, Ἱερὰς Μονὰς καὶ Ἑνορίας.

β. Εἰσηγείται πρὸς τὴν Δ.Ε. τὴν ἐπωφελεστέραν ἀξιοποίησιν τῶν διαθεσίμων καὶ χρεωγράφων.

γ. Προϊστάμενος τοῦ Γραφείου ὀρίζεται κατὰ προτεραιότητα πτυχιούχος οἰκονομικῶν ἢ πολιτικῶν ἐπιστημῶν, μετὰ ἐπαρκῆ ἐμπειρίαν εἰς τὰ χρηματοοικονομικά.

Άρθρον 14
Τμήμα Οικονομικόν

Είς τὸ Τμήμα αὐτὸ ὑπάγονται ἰδίως:

1. Τὸ Γραφεῖον Ἑσόδων.

Ἐλέγχει τὰ παραστατικά τῆς εἰσπράξεως καὶ ἐκδίδει τὸ ἰσόποσον γραμμάτων εἰσπράξεως, τὸ ὁποῖον ὑπογράφει ὁ ἐκδότης ὑπάλληλος καὶ ὁ προϊστάμενος τοῦ γραφείου τούτου.

2. Τὸ Γραφεῖον Ἐξόδων.

α. Ἐλέγχει διεξοδικῶς τὴν νομιμότητα καὶ τὴν πληρότητα τῶν παραστατικῶν τῶν δαπανῶν, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν νόμων περὶ Λογιστικοῦ τῶν Ν.Π.Δ.Δ., τῶν φορολογικῶν καὶ τῶν διεπόντων τὴν σχέσιν νόμων. Ἐφ' ὅσον δὲ πληροῦνται αἱ νόμμοι προϋποθέσεις, ἐκδίδει τὸ οἰκεῖον τακτικὸν χρηματικὸν ἔνταλμα πληρωμῆς, τοῦ ποσοῦ τῆς δαπάνης ἀναγραφομένου ὁλογράφως καὶ ἀριθμητικῶς.

β. Τὸ ἔνταλμα προσυπογράφεται ἀπὸ τὸν ἐκδότην, ἀπὸ τοὺς προϊσταμένους τοῦ Γραφείου καὶ τοῦ Τμήματος, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸν Διευθυντὴν τῆς Ὑπηρεσίας.

3. Τὸ Γραφεῖον Ταμείου.

Ὁ ταμίας, μετ' ἔλεγχον τῆς ἀριθμητικῆς πληρότητος καὶ τῶν ἐξωτερικῶν στοιχείων τῶν παραστατικῶν, ἐνεργεῖ βάσει τῶν γραμματίων τὰς εἰσπράξεις καὶ βάσει τῶν ἔνταλμάτων τὰς πληρωμὰς.

4. Τὸ Γραφεῖον Λογιστηρίου.

α. Τηρεῖ μετ' ἐπιμέλειαν τὰ οἰκεῖα λογιστικὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα ἐνημερώνει καθ' ἑκάστην, ὡς καὶ τοὺς σχετικούς λογαριασμούς.

β. Τηρεῖ ὑποχρεωτικῶς ἰδιαιτέρους λογαριασμούς χρεωπιστώσεως δι' ἕκαστον μισθωμένον ἀκίνητον, ὡστε νὰ προκύπτει ἢ καθαρὰ, δι' ἕκαστον, θέσις.

γ. Καταρτίζει τὸν ἰσολογισμόν καὶ τὸν λογαριασμόν «Ἀποτέλεσμα χρήσεως».

δ. Ἐφαρμόζει βασικῶς τὸ Γενικὸν Λογιστικὸν Σχέδιον καὶ τὸν ἐκάστοτε ἰσχύοντα Κώδικα Φορολογικῶν Βιβλίων καὶ Στοιχείων.

ε. Ἐκκαθαρίζει τὰς ἀποδοχὰς τοῦ προσωπικοῦ.

5. Τὸ Γραφεῖον Προϋπολογισμοῦ - Ἀπολογισμοῦ.

Καταρτίζει, τὸν μὲν προϋπολογισμόν ἐκάστου ἔτους μέχρι τέλους Νοεμβρίου τοῦ προηγούμενου ἔτους, τὸν δὲ ἀπολογισμόν ἐκάστου ἔτους μέχρι τέλους Ἀπριλίου τοῦ ἐπομένου ἔτους, τοὺς ὁποίους ὑποβάλλει εἰς τὸν προϊστάμενον τοῦ τμήματος τούτου διὰ τὰ περαιτέρω.

α. Πρώτη ἐνέργεια ἐπ' αὐτῶν εἶναι ἡ, ἐν Συμβουλίῳ, ἐπεξεργασία ἀπὸ τὸν Διευθυντὴν τῆς Ὑπηρεσίας καὶ τοὺς Τμηματάρχας, εἰσηγουμένου τοῦ Προϊσταμένου τοῦ Τμήματος τούτου.

β. Δευτέρα ἐνέργεια εἶναι ἡ ἐπεξεργασία ἀπὸ τὴν ΔΕ, εἰσηγουμένου τοῦ Διευθυντοῦ.

γ. Τρίτη ἐνέργεια εἶναι ἡ ὑποβολή, μετ' ἐκθέσεως τῆς Διευθύνσεως Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως, καὶ ἡ συζήτησις εἰς τὴν Δ.Ι.Σ.

Δι' ἑκάστην ἐπεξεργασίαν συντάσσεται σχετικὴ ἔκθεσις.

Άρθρον 15
Γραφεῖον Θεσσαλονίκης

1. Τὸ Γραφεῖον τοῦτο λειτουργεῖ ὡς ἐξουσιοδοτημένον Τμήμα τῆς Διευθύνσεως διὰ τὴν περιοχὴν τῆς Βορείου Ἑλλάδος. Τὰ ὅρια τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Γραφείου καθορίζονται ἀπὸ τὴν Δ.Ε.

2. Συνεργάζεται μετ' τὸν Διευθυντὴν καὶ τὰ ἀρμόδια Τμήματα.

3. Ὑπόκειται εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς Ὑπηρεσίας, ἀσκοῦμενον ἐπὶ τῶν πράξεων καὶ τῶν προσώπων τούτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ἐκκλησιαστικὴ Οἰκονομικὴ Ἐπιθεωρήσις

Άρθρον 16

Διεύθυνσις Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως

1. Ἡ Διεύθυνσις αὕτη τελεῖ ὑπὸ τὴν Δ.Ε. καὶ ὑπάγεται ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Δ.Ι.Σ.

2. Διενεργεῖ ἐλέγχους καὶ ἐπιθεωρήσεις, τακτικούς μὲν ἀνὰ ἐξάμηνον ἐπὶ τῆς χρηματικῆς Διαχειρίσεως καὶ τῆς Διαχειρίσεως Ὑλικοῦ τοῦ Ν.Π.Δ.Δ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκτάκτους δὲ ἐπὶ τῶν Διαχειρίσεων τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων (ἄρθρον 1 παρ. 4 τοῦ Ν. 590/1977), ὡς ἀκολουθῶς:

3. α. Τακτικοὶ ἐλεγχοὶ διενεργοῦνται οἰκοθεν, κατ' ἐντολὴν τοῦ προϊσταμένου τῆς Διευθύνσεως αὐτῆς ἢ τοῦ Προέδρου τῆς Δ.Ε. ἢ τῆς Δ.Ε. ἢ τῆς Δ.Ι.Σ., ἐπὶ τῶν διαχειρίσεων τῆς Ὑπηρεσίας.

β. Ἐκτακτοὶ ἐλεγχοὶ διενεργοῦνται, μετ' αἴτησιν τοῦ διοικούντος συλλογικοῦ ὄργανου τοῦ Ν.Π.Δ.Δ. ἢ τοῦ οἰκεῖου Ἀρχιερέως, ἐπὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου τῆς περιφερείας τῆς Μητροπόλεως του (ἄρθρα 1 παρ. 4, 29-31, 35-36 καὶ 39 τοῦ Ν. 590/1977) καὶ ἐγκρίσιν τῆς Δ.Ι.Σ. Αἱ αἰτήσεις ὑποβάλλονται πρὸς τὴν Δ.Ι.Σ. καὶ εἶναι ὑποχρεωτικαὶ διὰ τὴν ἐκδοσὴν ἐντολῆς ἐλέγχου.

4. Ὁ ἐλεγχος ἀσκεῖται:

α. Ἐπὶ τῶν παραστατικῶν τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν.

β. Ἐπὶ τῶν καταχωρίσεων τούτων εἰς τὰ οἰκεῖα λογιστικὰ βιβλία.

γ. Ἐπὶ τῶν χρηματικῶν ὑπολοίπων.

δ. Ἐπὶ τῶν ἀξιογράφων.

ε. Ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν καθὼς καὶ τῶν Ἀπολογισμῶν καὶ Ἰσολογισμῶν.

στ. Ἐπὶ παντὸς ἄλλου σχετικοῦ στοιχείου.

5. Ὁ ἐλεγχος διενεργεῖται ἀπὸ ἐπιθεωρητὰς τῆς Διευθύνσεως ταύτης, καλουμένους Ἐπιθεωρητὰς Ἐκκλησιαστικῶν Διαχειρίσεων ἢ Οἰκονομικούς Ἐπιθεωρητὰς τῆς Ἐκκλησίας.

α. Οἱ Ἐπιθεωρητὰ ἔχουν τὰς ἀρμοδιότητας τῶν Ἐπιθεωρητῶν Δημοσίων Διαχειρίσεων. Ἐφαρμόζουσι τὰς οἰκειὰς διατάξεις κατὰ τὸ ἄρθρον 14 τοῦ παρόντος.

β. Εἶναι πτυχιούχοι νομικῶν ἢ οἰκονομικῶν ἢ πολιτικῶν ἐπιστημῶν μετ' εὐδόκιμον ἐλεγκτικὴν πεῖραν.

γ. Έπιθεωρηταί (θέσεις τρείς), με βαθμούς Γ έως Α τής κατηγορίας Π.Ε., είτε όρίζονται υπάλληλοι τής Έπηρεσίας ταύτης είτε μετατάσσονται έκκλησιαστικοί υπάλληλοι ή υπάλληλοι του Κράτους ή κρατικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, είτε διορίζονται δια διαγωνισμού.

δ. Οί Έπιθεωρηταί, τελούντες υπό τον έλεγχο και την έποπτεία του Μακαριωτάτου Προέδρου τής Δ.Ι.Σ., ενεργούν επί όνόματι και δια λογαριασμόν τής Δ.Ι.Σ.

6. Η έντολή έλέγχου καθορίζει:

β. Τήν χρονικήν διάρκειαν του έλέγχου.

γ. Τās τυχόν ημέρας καταβολής αποζημίωσης εκτός έδρας, ως και τὸ μέσον μεταφοράς, κατά τὰ ισχύοντα επί δημοσίων υπαλλήλων.

7. Τὸ πόρισμα του έλέγχου υποβάλλεται εἰς τὸν Προϊστάμενον τής Διευθύνσεως, ὁ ὁποῖος μετά τῶν ἀναγκαίων διευκρινίσεων αὐτοῦ, υποβάλλει τούτο εἰς τήν Δ.Ι.Σ. και τὸ κοινοποιεῖ εἰς τήν Δ.Ε., καθὼς και εἰς τὸ αἰτήσαν τὸν έλεγχον έκκλησιαστικὸν νομικὸν πρόσωπον.

8. Προϊστάμενος τής Διευθύνσεως τοποθετεῖται εἰς τῶν έπιθεωρητῶν, ὁ ὁποῖος ἔχει τὰ μείζονα τυπικά και οὐσιαστικά προσόντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

Λογιστικὸν τῶν Ν.Π.Δ.Δ. τής Έκκλησίας

Άρθρον 17

Πόροι

1. Πόροι του καθ' ὄλο Ν.Π.Δ.Δ. τής Έκκλησίας τής Ελλάδος εἶναι οἱ ἀναφερόμενοι εἰς τὸ άρθρον 46 παρ. 1 του Ν. 590/1977, ὅπως ἐκάστοτε ισχύει, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ άρθρον 3 του Ν. 1811/1988, και ὅσοι δὲν ἔχουν εἰδικὸν προορισμὸν ὑπὲρ έκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου.

2. Οἱ πόροι ἐκ του ἀλληλοχρέου λογαριασμοῦ διατίθενται, δι' ἀποφάσεως τής Δ.Ι.Σ., μετά ἀπὸ πρότασιν τής Δ.Ε. λαμβανομένης δια τής ἐνισχυμένης πλειοψηφίας του άρθρου 6 παρ. 3 του παρόντος, δια:

α. Τὰ λειτουργικά έξοδα τής Έρας Συνόδου (Δ.Ι.Σ. και Ι.Σ.Ι.).

β. Τās ἀποδοχὰς τῶν ὑπηρετούντων υπαλλήλων εἰς τήν Δ.Ι.Σ. και τὰ λοιπὰ έξοδα λειτουργίας τῶν Έπηρεσιῶν Αὐτῆς.

γ. Τὸ ἐν γένει ποιμαντικόν, πνευματικόν, κοινωνικόν και φιλανθρωπικὸν ἔργον τής Έκκλησίας, ως και τήν ἀνάπτυξιν τῶν δημοσίων και διεθνῶν σχέσεων τής Έκκλησίας.

δ. Τήν ἀντιμετώπισιν ἐκτάκτων κοινωνικῶν ἀναγκῶν, προερχομένων ἐκ φυσικῶν και ἄλλων καταστροφῶν.

ε. Τήν οικονομικήν ἐνίσχυσιν οικονομικῶς ἀδυνάτων Έρῶν Μητροπόλεων και Έρῶν Μονῶν, ως εἰδικὸς Κανονισμὸς ὀρίζει.

στ. Τήν ἀνάπτυξιν τής έκκλησιαστικῆς ἐκπαιδεύσεως και τήν χορήγησιν ὑποτροφῶν, ως εἰδικὸς Κανονισμὸς ὀρίζει.

ζ. Τās λογίας πρὸς ἄλλας Έκκλησίας.

η. Εἴ τι ἕτερον ἤθελε καθορίσει ἡ Δ.Ι.Σ. δι' ἀποφάσεών Της, ἐν τῷ πνεύματι και τῶν διατάξεων του άρθρου 2 του παρόντος.

Άρθρον 18

Δημοσιολογιστικά ὄργανα

1. Διατάκτης εἶναι τὸ διοικοῦν τὸ έκκλησιαστικὸν Ν.Π.Δ.Δ. συλλογικὸν ὄργανον (άρθρον 12 ΝΔ. 496/1974), τὸ ὁποῖον ἀναλαμβάνει ὑποχρεώσεις εἰς βάρος πιστώσεων του προϋπολογισμοῦ του Ν.Π.Δ.Δ. και προσδιορίζει τās ἀπαιτήσεις κατά τούτου (άρθρον 20 Ν. 2362/1995), ὅπως, κατά περίπτωσιν, ἡ Δ.Ι.Σ., τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον, τὸ Έγουμενοσυμβούλιον, τὸ Έκκλησιαστικὸν Συμβούλιον, κατά τούς ὀρισμοὺς τῶν Νόμων και τῶν Κανονισμῶν τής Έρας Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος.

Κύριος διατάκτης του Ν.Π.Δ.Δ. τής Έκκλησίας τής Ελλάδος εἶναι ἡ Δ.Ι.Σ., τῶν δὲ λοιπῶν έκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ., ὀριζομένων εἰς τὸ άρθρον 1 παρ. 4 Ν. 590/1977, τὰ κατά τὸν νόμον τούτον οικεία Συμβούλια (Μητροπολιτικά, Έγουμενοσυμβούλια κ.λπ.).

2. Έκκαθαριστῆς τῶν δαπανῶν εἶναι γενικῶς ὁ προϊστάμενος του Οἰκονομικοῦ Τμήματος τής Ε.Κ.Υ.Ο., ἐπὶ τῶν λοιπῶν δὲ Έκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ. ὁ, ὑπὸ του Προέδρου του διοικοῦντος συλλογικοῦ ὄργανου, ὀριζόμενος έκκλησιαστικὸς υπάλληλος, κληρικὸς ἢ λαϊκός.

3. Υπόλογος εἶναι ὁ διαχειριστῆς χρημάτων, ἀξίῶν ἢ ὑλικῶν τῶν έκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ. (άρθρον 1 παρ. 4 του Ν. 590/1977), ἔστω και ἄνευ νομίμου ἐξουσιοδοτήσεως, καθὼς και οἰοσδήποτε ἄλλος θεωρεῖται ἐκ του Νόμου δημόσιος ὑπόλογος (άρθρον 54 παρ. 1 και 56 παρ. 4 του Ν. 2362/1995).

4. Έλεγχον ἐπὶ τῶν έκκλησιαστικῶν Έκκαθαριστῶν και Υπολόγων ἀσκοῦν οἱ (κύριοι) Διατάκται τῶν έκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ., οἱ Έκκλησιαστικοί Έπιθεωρηταί, οἱ Έπιθεωρηταί Δημοσίων Διαχειρίσεων και τὸ Έλεγκτικὸν Συνέδριον (άρθρον 32 παρ. 2 του ΝΔ 496/1974 και ἄρθρα 33 παρ. 2 και 54 παρ. 3 του Ν. 2362/1995).

Άρθρον 19

Καταλογιστικὴ ἀρμοδιότητα

1. Αρμοδιότητα χρηματικοῦ καταλογισμοῦ ἔχουν οἱ ἀσκοῦντες τὸν έλεγχον κατά τὸ άρθρον 18 παρ. 4 του παρόντος (κύριοι Διατάκται τῶν έκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ., οἱ Έκκλησιαστικοί Έπιθεωρηταί, οἱ Έπιθεωρηταί Δημοσίων Διαχειρίσεων και τὸ Έλεγκτικὸν Συνέδριον) και διαπιστώσαντες ἔλλειμμα διαχειρίσεως ἢ παράνομον πληρωμὴν δαπάνης, θεωρουμένης ως ἔλλειμμα.

2. Ο καταλογισμὸς ἀσκεῖται:

α. Επὶ τῶν Έκκαθαριστῶν, δια τήν ἐκκαθάρισιν μη νομίμων δαπανῶν ἐκ δόλου ἢ βαρείας ἀμελείας αὐτῶν (άρθρον 33 παρ. 1 του Ν. 2362/1995).

β. Επὶ τῶν Υπολόγων δια τὰ ἔλλειμματα εἰς τήν διαχείρισίν των (άρθρον 56 παρ. 1 του Ν. 2362/1995).

γ. 'Επί τών υπηρεσιακών οργάνων, τὰ ὁποῖα ἐκ δόλου ἢ βαρείας ἀμελείας ἐξέδωσαν παρανόμους διοικητικές πράξεις ἢ συνέπραξαν εἰς τὴν μὴ τήρησιν τών νομίμων διαδικασιῶν πραγματοποιήσεως τῆς δαπάνης (ἄρθρον 56 παρ. 4α τοῦ Ν. 2362/1995).

δ. 'Επί τών λαβόντων, ἐφ' ὅσον ὑπέχουν εὐθύνην διὰ τὴν μὴ τήρησιν τών νομίμων διαδικασιῶν.

ε. 'Επί τών ἀχρεωστικῶς λαβόντων εἰς πᾶσαν περιπτώσιν ἀχρεωστικῶς πληρωμῆς (ἄρθρον 56 παρ. 4β τοῦ Ν. 2362/1995).

3. Ἐλλειμμα διαχειρίσεως εἶναι ἡ ἔλλειψις χρημάτων, ἀξιών, ἐνσήμων ἢ ὑλικού. Ὡς ἔλλειμμα χρημάτων θεωρεῖται καὶ πᾶσα πληρωμὴ, ἡ ὁποῖα (ἄρθρον 56 παρ. 1):

α. Δὲν ἀνάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ὑπολόγου.

β. Ἐγένετο ἄνευ τών προβλεπομένων ἐκ τών ἰσχυουσῶν διατάξεων δικαιολογητικῶν.

γ. Ἀφορᾶ εἰς δαπάνας διὰ τὰς ὁποῖας δὲν ἐτηρήθησαν αἱ νόμιμοι διαδικασίαι ὑπὸ τοῦ Ὑπολόγου.

δ. Ἐγένετο ἀχρεωστικῶς, ἀπὸ ὑπαιτιότητα τοῦ ὑπολόγου.

ε. Εἶναι ἄσχετος μὲ τὸν σκοπὸν τῆς διαχειρίσεως.

Ὁ ὑπόλογος καταλογίζεται μὲ τὸ ποσὸν τοῦ ἐλλείμματος.

4. Ἡ ἀναπλήρωσις τοῦ ἐλλείμματος, ἡ ἔκδοσις τῆς καταλογιστικῆς πράξεως, ἡ ἀσκησις τῶν κατ' αὐτῆς ἐνδίκων μέσων καὶ βοηθημάτων ὑπὸ τών καταλογιζομένων καὶ πᾶσα λεπτομέρεια καταλογισμοῦ, ρυθμίζονται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 56 τοῦ Ν. 2362/95.

Ἄρθρον 20

Συμφωνία διὰ λογαριασμὸν ἐκκλησιαστικῶν
Ν.Π.Δ.Δ.

1. Αἱ συμβάσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ., αἱ ὁποῖαι συνεπάγονται ἔσοδον ἢ δαπάνην τούτων, συνολογοῦνται ὡς πρὸς τὰς προϋποθέσεις, τὴν ἐκπροσώπησιν, τὸν τύπον καὶ τὴν διαδικασίαν, κατὰ τὰς σχετικές διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 79 ἕως καὶ 83 τοῦ Ν. 2362/1995, ἀναλόγως ἐφαρμοζομένας.

2. Ἡ καθ' οἰονδήποτε τρόπον παραβίασις τῶν διατάξεων τούτων ἐπάγεται τὴν ἀπόλυτον ἀκυρότητα τῆς συμβάσεως κατὰ τὸ ἄρθρον 85 τοῦ αὐτοῦ Νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Ὑπαλληλικὸν Προσωπικὸν

Ἄρθρον 21

Διορισμός, προαγωγή καὶ τοποθέτησις
τῶν ὑπαλλήλων

1. Ὁ διορισμὸς ἢ ἡ πρόσληψις καὶ ἡ προαγωγή τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης γίνεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων (Καν. 5/1978) καὶ συμπληρωματικῶς τοῦ Ὑπαλληλικοῦ Κώδικος (Π.Δ. 611/1977), αἱ δὲ ἀποδοχαὶ τούτων καθορίζονται ἀπὸ τὸ μισθολόγιον τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

2. Ὁ διορισμὸς ἢ ἡ πρόσληψις τῶν μετακλητῶν ὑπαλλήλων καὶ πάντων τῶν ἐκτὸς ὀργανικῶν θέσεων (ἄρθρον 89 Π.Δ. 611/1977) γίνεται δι' ὠρισμένην χρονικὴν περίοδον δι' ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ. μετ' εἰσήγησιν τῆς Δ.Ε., αἱ δὲ ἀποδοχαὶ τούτων καθορίζονται δι' ὁμοίων ἀποφάσεων τῆς Δ.Ι.Σ.

3. Ἡ τοποθέτησις πάντων τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης γίνεται δι' ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ., μετ' εἰσήγησιν τῆς Δ.Ε.

Ἄρθρον 22

Ὑπαλληλικά καθήκοντα εἰς Κληρικούς

Δι' ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ., μετ' εἰσήγησιν τῆς Δ.Ε., δύνανται νὰ ἀνατίθενται παραλλήλως ὑπαλληλικά καθήκοντα εἰς τὴν Ὑπηρεσίαν καὶ εἰς ἀγάμους ἢ ἐγγάμους κληρικούς, ἔχοντας τὰ προβλεπόμενα διὰ τὰς θέσεις προσόντα, ἀνεξαρτήτως ἡλικίας.

Ἡ ἀνάθεσις γίνεται δι' ὠρισμένην χρονικὴν περίοδον, δυναμένην ν' ἀνανεωθῇ ἢ νὰ παύσῃ πρὸ τῆς λήξεως αὐτῆς, κατ' ἐλευθέραν ἐκτίμησιν τῆς Δ.Ε. καὶ τῆς Δ.Ι.Σ.

Εἰς τοὺς κληρικούς αὐτοὺς καταβάλλεται μηνιαία ἀποζημίωσις μέχρι τὰ δύο τρίτα τῶν καθαρῶν ἀποδοχῶν τῆς κυρίας θέσεώς των, δι' ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Γενικαὶ Διατάξεις

Ἄρθρον 23

Ἀναπροσαρμογὴ ὁρίων

Τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ παρόντι ὅρια ἡλικίας τῶν οργάνων τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης καθὼς καὶ τῶν χρηματικῶν ποσῶν, δύνανται νὰ ἀναπροσαρμόζονται δι' ἀποφάσεων τῆς Δ.Ι.Σ.

Δι' ὁμοίων ἀποφάσεων τῆς Δ.Ι.Σ. καθορίζεται καὶ ἀναπροσαρμόζεται ἡ ἀποζημίωσις τοῦ Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τῆς Δ.Ε.

Ἄρθρον 24

Κάλυψις Δαπάνης

Ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύνανται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἄρθρον 25

Ἐναρξίς ἰσχύος - Καταργούμεναι διατάξεις

Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ἀπὸ τῆς ὁποίας καταργοῦνται οἱ ὑπ' ἀριθμ. 49/1990, 52/1990, καὶ 92/1997 Κανονισμοί, ὡς καὶ πᾶσα ἀντίθετος διάταξις, γενικὴ ἢ εἰδική.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ὀκτωβρίου 1998

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλῆς

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 98/1997

«Περὶ λειτουργίας, διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ εἰς τὴν Ἑνορίαν Μοδίου καὶ εἰς θέσιν Ρεντίνας Ἱεροῦ Προσκυνηματος Ἁγίας Μαρίνης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου».

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».
2. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1200/30.12.1996 Πρᾶξιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικοδήμου.
3. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 20/8.1.1997 πρότασιν αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον.
4. Τὴν ἀπὸ 24.3.1997 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Ἐκκλησίας.
5. Τὴν ἀπὸ 1.4.1997 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου.
6. Τὴν ἀπὸ 31.7.1997 Ἀπόφασιν Αὐτῆς,

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 98/1997 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΝ, ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 98/1997

«ΠΕΡΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΝΟΡΙΑΝ ΜΟΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΙΣ ΘΕΣΙΝ ΡΕΝΤΙΝΑΣ ΙΕΡΟΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΟΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΙΣΣΟΥ, ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΚΑΙ ΑΡΔΑΜΕΡΙΟΥ»

Ἄρθρον 1

Τὸ εἰς τὴν περιφέρειαν Ρεντίνας τῆς Ἑνορίας Μοδίου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου, «Ἱερὸν Προσκύνημα Ἁγίας Μαρίνης» ἀποτελεῖ Ἱερὸν Προσκύνημα καὶ ἴδιον Νομικὸν Πρόσωπον, κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 1 παρ. 4 καὶ 59 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὑπαγόμενον εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου.

Ἄρθρον 2

Τὸ Ἱερὸν Προσκύνημα τελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱερισσοῦ,

Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου καὶ διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, συγκροτούμενης ὑπὸ τοῦ ἐκάστοτε Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου, ὡς Προέδρου (ἄρθρον 59, παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977), ἢ τοῦ νομίμου αὐτοῦ ἀναπληρωτοῦ, ἐκ δύο κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἤτοι τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Περιφέρειας, ὡς Ἀντιπροέδρου καὶ τοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος, καὶ ἐκ δύο λαϊκῶν εὐυπόληπτων προσώπων τῆς Ἑνορίας Μοδίου, μετὰ τῶν ἀναπληρωματικῶν των. Τὰ μέλη διορίζονται καὶ παύονται διὰ Πράξεως τοῦ Μητροπολίτου, διὰ θητεῖαν τριῶν ἐτῶν, ἢ ὅποια δύναται νὰ ἀνανεωθῇ.

Ἄρθρον 3

1. Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ, κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς συνεδρίαν, συγκροτεῖται εἰς σῶμα καὶ ἐκλέγει μετὰ τῶν μελῶν της τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμίαν αὐτῆς, συνέρχεται δὲ εἰς συνεδρίαν συγκαλουμένην ὑπὸ τοῦ Σεβ. Προέδρου, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἀνάγκας τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι τιμητικὸν καὶ ἄμισθον.

2. Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρισταμένων ἀπαραιτήτως τοῦ Σεβ. Προέδρου ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ του καὶ τριῶν τουλάχιστον ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς. Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν τῶν παρόντων, νικώσης ἐν ἰσοψηφίᾳ τῆς ψήφου τοῦ Προέδρου. Εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ὑπόκεινται ἀποφάσεις τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ σοβαρῶν θεμάτων.

Ἄρθρον 4

Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὰς ἐξῆς ἀρμοδιότητας:

1. Μεριμᾶ διὰ τὴν διοίκησιν καὶ τὴν χρηστὴν διαχείρισιν τῶν ἐσόδων καὶ τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ Ἱεροῦ προσκυνηματος.
2. Καταρτίζει τὸν ἐπίσημον Προϋπολογισμόν,

Ἀπολογισμὸν καὶ Ἰσολογισμὸν τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων καὶ ὑποβάλλει τούτους πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον.

3. Ἀποφασίζει διὰ τὴν διάθεσιν τῶν ἐσόδων συμφώνως πρὸς τὰ προβλεπόμενα εἰς τὸ ἄρθρον 7 τοῦ παρόντος.

4. Τηρεῖ τὰ ἀπαιτούμενα διοικητικὰ καὶ διαχειριστικὰ βιβλία (Πρωτοκόλλου, Πράξεων Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, Ταμείου, Ἀφιερωμάτων καὶ Τιμαλφῶν, Κτηματολογίου, Στελέχη ἀποδείξεων καὶ πληρωμῶν, κ.λπ.), τὰ ὁποῖα προηγουμένως θεωροῦνται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

5. Προσλαμβάνει καὶ ἀπολύει τὸ μὴ κληρικὸν προσωπικὸν τὸ ὁποῖον κρίνεται ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον καὶ ἀρτίαν λειτουργίαν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, τοῦ Προσκυνημάτων καὶ τῶν λοιπῶν δραστηριοτήτων.

Ἄρθρον 5

Τὸ Νομικὸν Πρόσωπον τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων ἐκπροσωπεῖται ἐνώπιον πάσης Διοικητικῆς καὶ Δικαστικῆς Ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ του, ἢ μέλους τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, ὀριζομένου πρὸς τοῦτο διὰ Πράξεως τοῦ Σεβ. Προέδρου.

Ἄρθρον 6

Πόροι τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων εἶναι:

1. Αἱ εἰσπράξεις ἐκ κηροῦ, δίσκων, κυτίων, ἱεροτελεστιῶν καὶ ἐξ ἐκποιήσεως ἐλαίου, εἰσφορῶν καὶ ἀφιερωμάτων.

2. Αἱ ὑπὲρ τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων δωρεαί, προσφοραί, κληρονομίαι, κληροδοσίαι, καὶ λοιπαὶ πάσης φύσεως ἀφιερώσεις καὶ εἰσφοραὶ τῶν πιστῶν.

3. Τὰ εἰσοδήματα ἐκ τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων.

4. Αἱ τυχόν ἐπιχορηγήσεις ἐξ οἴουδήποτε φορέως.

Ἄρθρον 7

Τὰ ἔσοδα τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων διατίθενται:

1. Διὰ τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν καὶ συντήρησιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, τὴν ἀνοικοδόμησιν νέων κτιρίων κατὰ τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ, τὸν ἐξωραϊσμὸν καὶ τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ πέριξ χώρου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστή τοῦτο Πνευματικὸν Κέντρον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ νὰ προσφέρῃ τὴν μαρτυρίαν τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸν Λαὸν τοῦ Θεοῦ.

2. Διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ λαϊκοῦ προσωπικοῦ, ψάλτου, νεωκόρου, φύλακος κ.λπ.

3. Διὰ τὴν οἰκονομικὴν βοήθειαν καὶ συντήρησιν τῆς Ἑνορίας Ἁγίας Τριάδος Μοδίου, δι' ἔργα κοινωνικῆς μερίμνης τῆς Κοινότητος Μοδίου καὶ διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἱεραποστολικοῦ, φιλανθρωπικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἄρθρον 8

Αἱ θέσεις Προσωπικοῦ τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων εἶναι:

Μία (1) θέσις Ἐφημερίου καὶ μία θέσις Διακόνου, διοριζομένων κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ Νόμου. Κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Προέδρου καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων δύναται, διὰ Πράξεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, νὰ ἀποσπασθῇ καὶ δεύτερος Ἐφημέριος ἐκ τῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Ἐκ μίᾶς (1) θέσεως ἱεροψάλτου, νεωκόρου, φύλακος, κηπουροῦ καὶ καθαριστῆρας. Αἱ ἀνωτέρω θέσεις λαϊκοῦ προσωπικοῦ καλύπτονται διὰ Πράξεως τοῦ Σεβ. Προέδρου προσωρινῶς καὶ ἀναλόγως πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τὴν οἰκονομικὴν δυνατότητα τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων.

Ἄρθρον 9

Ζητήματα τὰ ὁποῖα δὲν προβλέπονται εἰς τὸν παρόντα Κανονισμόν, ρυθμίζονται διὰ Πράξεων τοῦ Σεβ. Προέδρου καὶ τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 10

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς τροποποιεῖται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου.

Ἄρθρον 11

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ ἐπίσημον Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον 12

Ἐκ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31ῃ Ἰουλίου 1997

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Διαυλείας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 99/1998 «Περί συστάσεως και λειτουργίας τής Ειδικής Συνοδικής Έπιτροπής Παρακολουθήσεως Εύρωπαϊκῶν Θεμάτων»

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έχουσα υπ' ὄψει:

1) Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 4 ἐδάφ. ε' και 10 παράγρ. 4 και 5 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

2) Τὴν ἀνάγκη ἀμέσου ἐπικοινωνίας μετὰ τὰ θεσμικὰ ὄργανα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως και τὰς ἐν αὐτῇ λειτουργούσας Ὑπηρεσίας, πρὸς ἀξιοποίησιν τῶν ὑπ' αὐτῶν παρεχομένων πληροφοριῶν ἐπὶ διαφόρων εὐρωπαϊκῶν θεμάτων,

3) Τὴν ἀπὸ 13.10.1998 Ἀπόφασιν τῆς Ι.Σ.Ι., περὶ συστάσεως «Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων»

4) Τὴν ἀπὸ 16.10.1998 Ἀπόφασιν τῆς Δ.Ι.Σ.,

ψηφίζει

τὸν ὑπ' ἀριθμ. 99/1998 Κανονισμόν Αὐτῆς ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 99/1998 «ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ»

Ἄρθρον 1

Παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ συνιστᾶται ἐπταμελῆς «Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων» τελοῦσα ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐποπτεῖαν τῆς τε Ἱερᾶς Συνόδου και τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου αὐτῆς.

Ἄρθρον 2

Ἡ Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπιδιώκει, καλλιεργεῖ, ἀναπτύσσει και παρακολουθεῖ:

α) τὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τὰ θεσμικὰ ὄργανα τῆς Ε.Ε. πρὸς ἀμοιβαίαν ἐνημέρωσιν και ἀξιοποίησιν τῶν ἐκατέρωθεν πληροφοριῶν ἐπὶ συζητουμένων θεμάτων κοινῶς ἐνδιαφέροντος τόσοσ ἐκκλησιαστικοῦ ὅσον και κοινωνικοῦ χαρακτῆρος,

β) τὴν συνεργασίαν μετὰ τῆς Ε.Ε. και τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου ἐπὶ θεμάτων μορφωτικῶν, πολιτιστικῶν και κοινωνικῶν,

γ) τὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν διαμόρφωσιν και ἐφαρμογὴν ἀναλόγων κοινοτικῶν προγραμμάτων και τὸν συντονισμόν ἐφαρμογῆς των εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν και τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις,

δ) τὸν γενικὸν συντονισμόν τῶν φορέων τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως ἐν γένει και τῶν λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν δραστηριοτήτων τῶν ἐν Ἑλλάδι ἰδιωτικῶν φορέων πρὸς ἀποτελεσματικὴν ὑποβολὴν τῶν ὑπευθύνων προτάσεων των πρὸς τὴν Ε.Ε.,

ε) τὴν ἀμεσον συνεργασίαν μετὰ τὸ ἐν Βρυξέλλαις Γραφεῖον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον 3

Ἐντὸς τοῦ ἀνωτέρω γενικοῦ περιγράμματος κινουμένη ἡ Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ δύναται νὰ ἐπιλέγη κατὰ περίπτωση τὰ προσφορώτερα μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τῆς. Ταῦτα δύναται νὰ εἶναι:

α. Ἡ συγκρότησις ἐν Ἀθῆναις ἢ ἀλλαχοῦ ὁμάδων ἐργασίας ἢ ὑποεπιτροπῶν, ἐπανδρωμένων διὰ καταλλήλου προσωπικοῦ, και ἡ παρακολούθησις δι' αὐτῶν τῶν σημειουμένων ἐξελίξεων εἰς τὸν χῶρον τῆς Ε.Ε. ἐπὶ θεμάτων τὰ ὁποῖα ἀπτονται τῶν ἐνδιαφερόντων τῆς.

β. Ἡ ὀργάνωσις και διατήρησις Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῇ Ε.Ε. ἐν Βρυξέλλαις, μετὰ τῆς ὁποίας συνεργάζεται στενῶς πρὸς ἀποτελεσματικώτεραν ἐπίτευξιν και ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐπιδιώξεων αὐτῆς.

γ. Ἡ συνεργασία μετὰ τὰς ἀρμοδίας πολιτειακὰς ἀρχάς.

δ. Ἡ μελέτη τῶν προκηρυσσομένων ὑπὸ τῆς Ε.Ε. προγραμμάτων και ἡ προετοιμασία πρὸς ὑλοποίησιν των ὑπὸ τῶν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν Ὑπηρεσιῶν και Ὁργανισμῶν.

ε. Ἡ στενὴ συνεργασία μετὰ τοὺς φορεῖς τῆς Ε.Ε. και τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως διὰ τὴν ἐπιμόρφωσιν και κατάλληλον ἀξιοποίησιν τοῦ ἀνθρωπίνου δυναμικοῦ πρὸς ἐπιφέλη ἀξιοποίησιν και τὸν ἀρτίοτερον καταρτισμόν τῶν προτάσεων και προγραμμάτων τῆς Ε.Ε., ὡς και τὴν ἀξιολόγησιν των.

στ. Ἡ παρακολούθησις τῶν κυκλοφορούντων ἐντύπων τῆς Ε.Ε. τῶν περιλαμβανόντων χρησίμους πληροφορίες, ἢ ἴδρυσις και διατήρησις εἰδικῆς βιβλιοθήκης περιεχομένης τὰς ἐκδόσεις αἱ ὁποῖαι ἔχουν σχέσεις μετὰ τοὺς σκοποὺς τῆς, ἢ μέσῳ τοῦ INTERNET ἐπικοινωνία και συνεργασία.

ζ. Ἡ ἐκδοσις εἰδικοῦ περιοδικοῦ φυλλαδίου εὐκολύνοντος τοὺς ἐνδιαφερομένους περὶ τὰ εὐρωπαϊκὰ προγράμματα τῆς Ε.Ε. και ἡ ἐνημέρωσις των περὶ τῶν παρεχομένων ἐκάστοτε εὐκαιριῶν.

η. Ἡ ἐπιλογή κατὰ περίπτωσιν τῶν φορέων τῶν διαθετόντων ἀξιοπιστίαν, ἐγκυρότητα και ὑπευθυνότητα δι' ἀνάθεσιν εἰς αὐτοὺς συγκεκριμένου ἔργου ἐκτελέσεως και ἐφαρμογῆς προγραμμάτων τῆς Ε.Ε. ὑπὲρ τῶν ἐνδιαφερομένων ἐκκλησιαστικῶν φορέων.

θ. Τέλος, ἡ ἀξιοποίησις παντὸς κατὰ τὴν κρίσιν τῆς προσφόρου μέσου πρὸς ὑλοποίησιν τῶν προσφερομένων δυνατοτήτων.

Ἄρθρον 4

Ἡ ἐπταμελῆς Ἐπιτροπὴ διορίζεται ὑπὸ τῆς ΔΙΣ, προτάσει τοῦ Μακαριωτάτου, ἐπὶ τριετῆ ἠθετα, ἀπαρτιζομένη α) ἐκ τεσσάρων ἐν ενεργεῖα Ἀρχιερέων, β) ἐκ τοῦ Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, και γ) ἐκ δύο λαϊκῶν, ἀπάντων ἐχόντων εἰδικὰς γνώσεις και ἐμ-

πειρίαν περί τὰ εὐρωπαϊκὰ προγράμματα καὶ θέματα. Τῆς Ἐπιτροπῆς προεδρεύει ὁ ἔχων τὰ πρεσβεία Ἀρχιερέως, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ ἐπομένου τῆ τάξει Ἀρχιερέως. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι τιμητικὸν καὶ ἀμισθον.

Ἄρθρον 5

Ἡ Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποφασίζει ἐπὶ παντὸς ζητήματος ἀναγομένου εἰς τὸν κύκλον τῶν κατὰ τὰ ἄνω ἐπιδικωμένων σκοπῶν καὶ ἀρμοδιοτήτων τῆς, ἐνεργεῖ δὲ τὰ δέοντα ἀναφερομένη πάντοτε εἰς τὸν Μακαριώτατον Πρόεδρον τῆς ΔΙΣ μετὰ τοῦ ὁποίου συνεργάζεται ἐπὶ παντὸς ζητήματος ἀπαιτούντος εἰδικὴν κάλυψιν, ἐκείνου δὲ κρίνοντος ποῖα θέματα θὰ καλυφθοῦν καὶ δι' ἀποφάσεως τῆς ΔΙΣ. Ἡ διεκπεραίωσις τῶν ἀποφασισθέντων διενεργεῖται ὑπὸ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱεράς Συνόδου.

Ἄρθρον 6

Ἡ Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ συνεργάζεται μετὰ πάσης μὴ Κυβερνητικῆς Ἀστικῆς Ἐταιρείας μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρονται: ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλληλεγγύη, τὸ Κέντρον Ἐπαγγελματικῆς Καταρτίσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ Ἰνστιτούτον Ἐπαγγελματικῆς Καταρτίσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁμοίως συνεργάζεται μετὰ παντὸς ἄλλου ὁμοειδοῦς φορέως (τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων) δυναμένου νὰ ὑλοποιῇ εὐρωπαϊκὰ προγράμματα. Δὲν ἀποκλείεται ἡ συνεργασία καὶ μὲ σχετικούς φορεῖς ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 7

Παρὰ τῆ Ἐπιτροπῆ διορίζεται ὡς Γραμματεὺς κληρικὸς διαθέτων τὰ ἀπαραίτητα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα, ἤτοι: τὴν γνῶσιν δύο τουλάχιστον εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐμπειρίαν καὶ γνῶσιν σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὸν χαρακτήρα τῆς Ἐπιτροπῆς. Οὗτος διορίζεται ὑπὸ τῆς ΔΙΣ διὰ προτάσεως τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου. Ὁ Γραμματεὺς ἔχει τὴν εὐθύνην τῆς ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Γραφείου τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς προωθήσεως τῶν θεμάτων.

Ἄρθρον 8

Ἡ ΔΙΣ, τῆ προτάσει τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς, δύναται νὰ προσλαμβάνῃ τὸ κατάλληλον καὶ ἀναγκαῖον προσωπικὸν πρὸς διεκπεραίωσιν τοῦ, ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις, περιγραφομένου ἔργου τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς.

Ἄρθρον 9

Ἡ Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ συνεδριάζει ἐπὶ τῆ βάσει ἡμερησίας διατάξεως μετὰ πρόσκλησιν τοῦ Σεβ. Προέδρου τουλάχιστον ἅπαξ τοῦ μηνός. Ἐκτακτοὶ συνεδρίαὶ δύνανται νὰ ὀρίζωνται παρὰ τοῦ Σεβ. Προέδρου εἴτε κατὰ τὴν κρίσιν του εἴτε κατόπιν αἰτήματος τεσσάρων τουλάχιστον μελῶν. Αἱ προσκλήσεις διὰ τὰς τακτικὰς συνεδρίας ἀποστέλλονται πρὸς τὰ μέλη τουλάχιστον τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῆς συνεδρίας. Τῶν συνεδριῶν

σεων τηροῦνται Πρακτικά. Ἡ Ἐπιτροπὴ συντάσσει κατ' ἔτος τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμόν τῆς, ὁ ὁποῖος κατόπιν ἐπεξεργασίας ὑπὸ τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας, ἐγκρινόμενος ὑπὸ τῆς ΔΙΣ καλύπτει τὰς δαπάνας λειτουργίας τῆς. Εἰς ἴδιον τραπεζικὸν λογαριασμόν τῆς Ἐπιτροπῆς κατατίθεται κατ' ἔτος ἐφάπαξ παρὰ τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ προβλεπόμενον παρὰ τοῦ ἐγκεκριμένου Προϋπολογισμοῦ ποσὸν τῶν ἐτησίων δαπανῶν λειτουργίας αὐτῆς. Εἰς τὸ τέλος ἐκάστου οἰκονομικοῦ ἔτους ἡ Ἐπιτροπὴ συντάσσει τὸν Ἀπολογισμόν τῆς, ὁ ὁποῖος ἐγκρίνεται διὰ τῆς ὡς ἄνω διαδικασίας ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ ὑποβάλλεται πρὸς ἐγκρισιν πρὸς τὴν Δ.Ι.Σ. μετὰ τῶν παραστατικῶν τῶν γενομένων δαπανῶν.

Ἄρθρον 11

Ἡ εἰς τὸ ἐδάφιον β' ἄρθρον 3 τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀναφερομένη ἐν Βρυξέλλαις Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῆ Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσει ἀποτελεῖ ἐξηρητημένην ἐξωτερικὴν Ὑπηρεσίαν τοῦ Ν.Π.Δ.Δ. «Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος» καὶ τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν καὶ τὸν ἐλεγχον τῆς ΔΙΣ. Τὰ τῆς ἔδρας, σφραγίδος, ἀρμοδιοτήτων, διοικήσεως, καθηκόντων προσωπικοῦ κ.λπ., ρυθμίζονται δι' Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας, συντασσομένου ἐντὸς ἐξαμήνου ὑπὸ τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐγκρινόμενου ὑπὸ τῆς ΔΙΣ.

Ἄρθρον 12

Ὁ παρῶν Κανονισμὸς ἐγκρίνεται ὑπὸ τῆς Δ.Ι.Σ. καὶ ἐφαρμόζεται ὑπὸ τὴν εὐθύνην τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς, τροποποιεῖται δὲ ἀποφάσει τῆς Δ.Ι.Σ.

Ἄρθρον 13

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἄρθρον 14

Ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Κανονισμοῦ τούτου, ὁ ὑπ' ἀριθμ. 68/1994 Κανονισμὸς «Περὶ λειτουργίας τοῦ Γραφείου Σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως» (Φ.Ε.Κ. 39/τ. Α'/21.3.1994) καταργεῖται.

Ἄρθρον 15

Ἐκ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ ὑπολογισθῇ.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 16ῃ Ὀκτωβρίου 1998

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλῆς

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 101/1998
«Περί συστάσεως, ὀργανώσεως καί λειτουργίας τῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄρθρο 2
 Σκοπὸς

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψει:

1) Τὴν ἐντυπωσιακὴ πρόοδο τῶν βιοϊατρικῶν ἐφαρμογῶν καὶ ἰδίως τῆς Γενετικῆς Μηχανικῆς μὲ ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργοῦνται νέες ἠθικὲς εὐαισθησίαι στὸ Χριστεπώνυμο Πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας.

2) Τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἐκφράζη ὑπεύθυνη γνώμη στὴν ἐρευνα τῆς ἀλήθειας στὰ ἐπὶ μέρους ἀνακύπτοντα βιοϊατρικὰ προβλήματα, μὲ γνώμονα πάντοτε τὸ ὀρθόδοξο ἦθος, τὸν θεῖο λόγο, τὴν Πατερικὴ Γραμματολογία καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴ παράδοση.

3) Τὴν ἀνάγκη νὰ συσταθῆ μία Συμβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ, στὴν ὁποία θὰ μετέχουν εἰδικοί ἐπιστήμονες γιὰ τὴν μελέτη καὶ διερεύνηση τῶν θεμάτων, ποὺ ἀνακύπτουν ἀπὸ τὶς βιοϊατρικὲς ἐφαρμογές, ὥστε ἡ Ἱερά Σύνοδος νὰ ἔχη πλήρη καὶ ἐγκυρὴ ἐνημέρωση ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν.

4) Τὶς διατάξεις τῶν ἄρθρων 4 ἐδάφ. ε' καὶ 10 παράγρ. 5 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

5) Τὶς ἀπὸ 2.10.1998 καὶ ἀπὸ 16.10.1998 Ἀποφάσεις τῆς Δ.Ι.Σ. καὶ τὴν ἀπὸ 13.10.1998 Ἀπόφασιν τῆς Ι.Σ.Ι.,

Ψηφίζει

τὸν ὑπ' ἀριθμ. 101/1998 Κανονισμὸν Αὐτῆς ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 101/1998
«ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ, ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Ἄρθρο 1
 Σύσταση

Συνιστάται Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ μὲ τὴν ἐπωνυμία «ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ», ἡ ὁποία ἀποτελεῖ συμβουλευτικὸ ὄργανο τῆς Ἐκκλησίας σὲ θέματα βιοϊατρικῶν ἐφαρμογῶν.

Σκοπὸς τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἡ ἀπὸ ὀρθόδοξου χριστιανικῆς πλευρᾶς διερεύνηση, θεώρηση καὶ γνωμάτευση ἐπὶ θεμάτων καὶ προβλημάτων ἀναφαινομένων ἐκ τῆς Βιοηθικῆς καὶ Ἱατρικῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐρευνας καὶ ἀπτομένων τῆς ψυχοσωματικῆς ὀντότητος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ὡς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ καὶ γενικώτερα τῆς φύσεως ὡς δημιουργήματος τοῦ Θεοῦ.

Ἄρθρο 3
 Συγκρότηση τῆς Ἐπιτροπῆς

α. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑννέα (9) μέλη καὶ συγκροτεῖται: ἀπὸ ἓναν ἐκπρόσωπο τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος καὶ προεδρεύει, δύο Καθηγητὲς τῆς Θεολογίας, τρεῖς τῆς Ἱατρικῆς, ἓναν τῆς Βιολογίας ἢ Γενετικῆς, ἓναν Νομικὸ Σύμβουλο καὶ ἓναν Δημοσιογράφο.

β. Τὰ μέλη διορίζονται ἀπὸ τὴν Διарκή Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ ἐνιαύσια θητεία, δυναμένη νὰ ἀνανεωθῆ. Μὲ τὴν πράξη διορισμοῦ ὀρίζονται καὶ τρία ἀναπληρωματικὰ μέλη, ἀνὰ ἓνα ἀπὸ τὴν Θεολογικὴ, Ἱατρικὴ καὶ Νομικὴ ἐπιστήμη, ὥστε νὰ ἀναπληροῦν τὰ τακτικὰ μέλη σὲ περίπτωση κωλύματος.

Ἄρθρο 4
 Ἀρμοδιότητες

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει ἐνδεικτικὰ τὶς παρακάτω ἀρμοδιότητες:

α. Ἐνημερώνει καὶ προτείνει στὴν Ἱερά Σύνοδο τὰ πορίσματά της γιὰ συγκεκριμένα θέματα τῶν βιοϊατρικῶν ἐφαρμογῶν, ὥστε ἡ Ἐκκλησία νὰ ἔχη ὑπεύθυνη καὶ κατοχυρωμένη ἀποψη.

β. Ἀξιοποιεῖ τοὺς τομείς τῆς Βιοηθικῆς, ὥστε νὰ μεταδώσῃ τὴν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας περὶ ψυχῆς καὶ ἀνθρώπου καὶ νὰ μεταφέρῃ τὸ φρόνημα καὶ τὸν λόγο Της μέσα ἀπὸ μιά νέα καὶ σύγχρονη διάλεκτο ἐπικοινωνίας.

γ. Ὄργανώνει σὲ συνεργασία μὲ ἄλλους φορεῖς, ἀκαδημαϊκοὺς, νομικοὺς καὶ κοινωνικοὺς, συνέδρια, ἡμερίδες, σεμινάρια καὶ ἐνημερωτικὲς ὀμιλίαι.

δ. Προβαίνει σε έκλαϊκευτικές ή θεολογικές εκδόσεις, ή έγγραφα διαβήματα προς ανάιρεση έσφαλμένων θέσεων για την ενημέρωση του ευρύτερου κοινού.

ε. Έπηρεάζει, όπου αυτό είναι δυνατό και έφικτό, αποφάσεις σχετικές τών άρμοδίων κοινωνικών, πολιτικών και νομικών φορέων.

στ. Αποστέλλει εκπρόσωπο τής Έκκλησίας με υπόδειξη τής Ίεράς Συνόδου σε συνέδρια, έπιτροπές, κοινωνικές έκπομπές κ.τ.λ.

ζ. Γενικά μελετά κάθε θέμα που κατά την κρίση της έμπίπτει στην άρμοδιότητά της και τó όποιο άφορά την Έκκλησία.

Άρθρο 5 Σύμβουλοι

Για την έπιβοήθηση του έργου τής Έπιτροπής, κατά την διάρκεια τής θητείας της, ή Ίερά Σύνοδος διορίζει και μικρό άριθμό Συμβούλων. Ός Σύμβουλοι έπιλέγονται προσωπικότητες άδι-αμφισβητήτου κύρους, καταρτίσεως και έπιπέδου, πνευματικής και κοινωνικής έξειδικευμένης γνώσεως και γενικής καλλιέργειας, προς τούς όποιους ή Έπιτροπή προσφεύγει συμβουλευτικώς, όταν αυτή κρίνει, πρό τής εκδόσεως του τελικού πορίσματος στο υπό συζήτηση θέμα.

Άρθρο 6 Διαδικασία - Έπιλογή θεμάτων

Η Έπιτροπή συνέρχεται με έγγραφη πρόσκληση του Προέδρου αυτής τουλάχιστον άπαξ του μηνός. Τά προς συζήτηση θέματα προτείνονται άπό την Ίερά Σύνοδο τής Έκκλησίας. Σε περίπτωση που ή Ίερά Σύνοδος δέν έχει προτείνει θέμα προς συζήτηση, ή Έπιτροπή έπιλέγει τó υπό συζήτηση θέμα διά ψηφοφορίας τών μελών της.

Μετά την συζήτηση τών θεμάτων συντάσσεται έγγραφη γνωμοδότηση - πόρισμα, ή όποία υποβάλλεται στην Ίερά Σύνοδο προς έγκριση.

Άρθρο 7 Πόροι

Πόροι τής Έπιτροπής είναι:

α. Η έπιχορήγηση τής Ίεράς Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος.

β. Κάθε άλλη έπιχορήγηση ή συνδρομή άπό φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ήμεδαπούς ή άλλοδαπούς φορείς.

γ. Ειδικά τó Κέντρο Βιοϊατρικής Ήθικής

Δεοντολογίας άναλαμβάνει τά λοιπά έξοδα (έξοπλισμός βιβλιοθήκης, συνδρομές στο Internet ή περιοδικά, γραφικά κ.λπ.).

Άρθρο 8 Χώρος εργασιών

Χώρος συναντήσεων, μελέτης και εργασίας τής Έπιτροπής Βιοηθικής είναι οι έγκαταστάσεις του Κέντρου Βιοϊατρικής Ήθικής και Δεοντολογίας, που φιλοξενείται στο Μετόχιο τής Αναλήψεως τής Ίεράς Μονής Σίμωνος Πέτρας του Άγίου Όρους, που βρίσκεται στον Βύρωνα.

Άρθρο 9 Σφραγίδα

Η Έπιτροπή δύναται να χρησιμοποιεί για τά πορίσματα και τίς εισηγήσεις της σφραγίδα, στην όποία άναγράφεται έξωτερικά «ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ» και έσωτερικά «ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ», στο μέσο δέ φέρει τó σημείο του Σταυρού.

Άρθρο 10

Η ίσχύς του Κανονισμού αυτού άρχίζει άπό την δημοσίευσή του στην Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως και τó επίσημο Δελτίο «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» τής Έκκλησίας τής Ελλάδος.

Άρθρο 11

Άπό τίς διατάξεις του παρόντος Κανονισμού προκαλείται δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, τó ύψος τής όποιας δέν μπορεί να προσδιορισθί.

Άθήνα, 16 Όκτωβρίου 1998

† Ό Άθηνών ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ό Άρχιγραμματεύς
Άρχιμ. Δανιήλ Πουρτσουκλής

Γιά πληροφορίες και παραγγελίες βιβλίων άπευθύνεσθε:

Άποστολική Διακονία, Ίασίου 1 – 115 21 Άθήνα.
Τηλ. (01) 72 28 008. Fax (01) 72 38 149 (Κεντρική διάθεση).

Βιβλιοπωλεία: Δραγατσανίου 2 (πλ. Κλαυθμώ-
νος) Άθήνα. Τηλ. (01) 33 10 977, 32 28 637
(καί Fax).

Έθν. Άμύνης 9α και Τσιμισκή – Θεσ/νίκη. Τηλ.
(031) 275 126. Fax 278 559.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

ΠΡΑΞΙΣ 643

Άρθρον 1

Έχοντες υπ' όψει:

1. Τάς διατάξεις τών άρθρων 29, παράγρ. 2 και 67 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος».

2. Τάς διατάξεις του άρθρου 20 παράγρ. 2 του υπ' αριθμ. 1/1969 Κανονισμού τής Ιεράς Συνόδου (Φ.Ε.Κ. 185/τ. Α'/11.9.1970).

3. Τάς πρὸς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τής ἐπαρχίας ἡμῶν ὑποχρεώσεις καὶ δὴ πρὸς τοὺς Νέους τής πόλεως Ἄρτης.

4. Τὴν ὑπ' αριθμ. 4/25.5.1998 Πράξιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἱ. Ν. Ἁγίου Δημητρίου Ἄρτης ἐγκριθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου (Πράξις 782/5.6.1998).

5. Τὴν ὑπ' αριθμ. 131/5.6.1998 πρότασιν ἡμῶν πρὸν τὴν Ἱεράν Σύνοδον.

6. Τὴν ἀπὸ 10.7.1998 Ἐγκριτικὴν Ἀπόφασιν τής Δ.Ι.Σ.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΜΕΝ

Συνιστῶμεν ἐν Ἄρτῃ Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΝΟΡΙΑΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΡΤΗΣ» τής Ιεράς Μητροπόλεως Ἄρτης με σκοπὸν τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν τών κατοίκων τής Ἄρτης καὶ δὴ τών Νέων, τὴν βίωσιν ὑπ' αὐτῶν τής Ὁρθοδόξου ζωῆς καὶ Παραδόσεως, τὴν ψυχαγωγίαν καὶ τὴν προσφορὰν ἀγάπης καὶ στοργῆς.

Τὰ τής διοικήσεως καὶ λειτουργίας τοῦ συσταθέντος Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος καθορίζονται ὑπὸ ἰδιαίτερου κανονισμοῦ.

Ἡ παρούσα Πράξις, ἐγκριθεῖσα ὑπὸ τής Ιεράς Συνόδου νὰ δημοσιευθῆ εἰς τὴν ἔφημερίδα τής Κυβερνήσεως καὶ τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 22α Ἰουλίου 1998

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ο Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Περί συστάσεως καὶ λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐνοριακὸν Πνευματικὸν Κέντρον» τής ἱ. Μητροπόλεως Ἄρτης.

Σύστασις, ἔδρα, σφραγίς

Συνιστάται εἰς τὸν Ἱερόν Ναὸν Ἁγίου Δημητρίου Ἄρτης, Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐνοριακὸν Πνευματικὸν Κέντρον Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἄρτης».

Ἡ ἔδρα του εἶναι τὸ ἐπὶ τής ὁδοῦ Σκουφᾶ 91, 93 ἰσόγειο, ἰδιοκτησίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἄρτης, ἢ χρήσις τοῦ ὁποῦοι παρεχωρήθη δι' αὐτὸν τὸν λόγον ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, εἰς τὸ ἐν λόγῳ ἴδρυμα.

Τὸ Πνευματικὸν Κέντρον ἔχει ἰδικὴν του σφραγίδα, ἣτις φέρει κυκλικῶς εἰς πρῶτον κύκλον τὰς λέξεις «ΕΝΟΡΙΑΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ», εἰς δεῦτερον κύκλον «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ» καὶ ἐν τῷ κέντρῳ Σταυρόν.

Άρθρον 2

Σκοποὶ τοῦ Ἐνοριακοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου

Σκοποὶ τοῦ Ἐνοριακοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἄρτης εἶναι:

1. Ἡ κατανόησις ἀπὸ τοὺς ἐνοριτάς καὶ μάλιστα τοὺς νέους, τής ἀποστολῆς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἡ γνώσις καὶ βίωσις τής Ὁρθοδοξίας καὶ τής Ὁρθοδόξου παραδόσεως.

2. Ἡ ὑποβοήθησις τής οἰκογενείας με κάθε πρόσφορον μέσον εἰς τὴν ἀγωγήν τών παιδιῶν.

3. Ἡ παρότρυνσις μελέτης πνευματικῶν - μορφωτικῶν βιβλίων.

4. Ἡ ψυχαγωγία τών νέων καὶ ὄλων ἐν γένει τών ἐνοριτῶν.

5. Ἡ προσφορὰ ἀγάπης καὶ στοργῆς μέσα ἀπὸ ἐκκλησιαστικὰς, πολιτιστικὰς καὶ μορφωτικὰς ἐκδηλώσεις.

6. Ἡ καλυτέρα προσέγγισις καὶ ἐπικοινωνία ἐφημερίων καὶ ἐνοριτῶν ἀλλὰ καὶ ἐνοριτῶν μεταξύ των.

Άρθρον 3

Μέσα διὰ τὴν ἐπίτευξιν τών σκοπῶν

Οἱ παραπάνω σκοποὶ θὰ ἐπιτευχθοῦν:

1. Μετὴν διοργάνωσιν ὁμιλιῶν - διαλέξεων - βιβλιοπαρουσιάσεων κ.τ.λ.

2. Μὲ τὴν λειτουργία σχολῶν γονέων, κατηχητῶν, ἀγιογραφίας, μουσικῆς.

3. Μὲ τὴν λειτουργία κατηχητικῶν σχολείων καὶ κύκλων Ἀγιογραφικῆς μελέτης.

4. Μὲ τὴν λειτουργία βιβλιοθήκης.

5. Μὲ τὴν διδασκαλίαν ἐθνικῶν παραδοσιακῶν χορῶν.

6. Μὲ τὴν διοργάνωσιν τμημάτων καλλιτεχνικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν δραστηριοτήτων.

7. Μὲ φροντιστηριακὰ μαθήματα ἐνισχυτικὰ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

8. Μὲ τὴν λειτουργίαν χριστιανικοῦ βιβλιοπωλείου.

9. Μὲ τὴν λειτουργίαν ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ.

10. Μὲ τὴν διοργάνωσιν ἐκδρομῶν, ἐκθέσεων, προβολῶν.

11. Μὲ τὴν λειτουργίαν αἰθούσης δεξιῶσεων, μνημοσύνων.

12. Μὲ τὴν ἐκδοσιν περιοδικοῦ ἐντύπου.

Καὶ μὲ κάθε ἄλλο πρόσφορον μέσον, ποῦ θὰ ἀποφασίζει κάθε φορὰ τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρον 4

Κεντρικὴ ὀργάνωσις - διοικήσις

Τὸ Ἐνοριακὸν Πνευματικὸν Κέντρον ὑπόκειται εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ διοικητικὴν ἐποπτείαν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἄρτης καὶ διοικεῖται ἀπὸ πενταμελὲς Συμβούλιον, ποῦ ἀπαρτίζεται ἀπὸ α) ἕναν ἐφημέριον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου ὡς Πρόεδρον, β) ἕν μέλος τοῦ ἐκάστοτε Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου καὶ τρεῖς λαϊκοὺς ἄνδρες ἢ γυναῖκες ποῦ προτείνονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον καὶ διορίζονται ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἄρτης.

Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος ἐκλέγει μὲ ψηφοφορίαν τὸν Ἀντιπρόεδρον, τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμίαν καὶ ἀναφέρει τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐκλογῆς εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ἄρτης.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος ἐκπροσωπεῖ αὐτὸ ἐνώπιον κάθε Διοικητικῆς, Δικαστικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς. Ὄταν κωλύεται ὁ Πρόεδρος τὸν ἀναπληροῖ ὁ Ἀντιπρόεδρος. Ὄταν παρίσταται ἀνάγκη ὄρκου ὁ Πρόεδρος μπορεῖ νὰ ἐξουσιοδοτῇ ἕν τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ.

Ὁ Γραμματεὺς τηρεῖ ἀρχεῖον, βιβλίον πράξεων, πρωτόκολλον ἀλληλογραφίας καὶ ὑπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου τὴν ἀλληλογραφίαν καὶ τὰ ἐντάλματα πληρωμῶν.

Ὁ Ταμίας τηρεῖ βιβλίον ταμείου, φάκελλον ἀποδείξεων καὶ ἐνταλμάτων.

Ἡ θητεία τῶν μελῶν ὀρίζεται τριετῆς μὲ δικαίωμα ἐπαναδιορισμοῦ.

Οἱ ἀπαρτίζοντες τὸ Δ.Σ. προσφέρουν τὰς ὑπη-

ρεσίας των ἀμισθί. Μέλη τὰ ὁποῖα δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τὰ καθήκοντά τους ἢ προβαίνουν εἰς ἐνεργείας ποῦ ἔρχονται εἰς ἀντίθεσιν μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου παύονται καὶ ἀντικαθίστανται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου κατόπιν προτάσεως τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 5

Ἄρμοδιότητες τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

1. Τὸ Δ.Σ. ἐπιλαμβάνεται κάθε ὑποθέσεως ποῦ ἀφορᾷ εἰς τὴν συμπληρωματικὴν ἀνέγερσιν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων, τὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος καθὼς καὶ τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας του.

2. Καταρτίζει τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν καὶ ἀπολογισμὸν, ὁ ὁποῖος ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον.

3. Μεριμᾷ διὰ τὴν ἐξεύρεσιν οἰκονομικῶν πόρων.

4. Συνέρχεται ἔπειτα ἀπὸ πρόσκλησιν τοῦ Προέδρου ἢ αἴτησιν τουλάχιστον τριῶν Μελῶν τοῦ Δ.Σ.. Διὰ τὴν ὑπαρξιν ἀπαρτίας πρέπει νὰ παρευρίσκηται ὁπωσδήποτε ὁ Πρόεδρος.

5. Ἀποφασίζει καὶ διὰ κάθε ἄλλο θέμα διὰ τὸ ὁποῖον δὲν γίνεται λόγος εἰς τὸν παρόντα κανονισμὸν.

Ἄρθρον 6

Προσωπικὸν ἐργασίας

Διὰ τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος τὸ Δ.Σ. δύναται νὰ ἀποφασίζῃ τὴν πρόσληψιν τοῦ ἀπαραιτήτου προσωπικοῦ, ἀναλόγως πρὸς τοὺς στόχους καὶ σκοποὺς του, ἱκανοῦ νὰ ἐργασθῇ εἴτε ἐπ' ἀμοιβῆ, εἴτε ἀμισθί.

Ἄρθρον 7

Τηρούμενα βιβλία

Τὸ Ἰδρυμα τηρεῖ τὰ κάτωθι βιβλία:

1. Βιβλίον κτηματολογίου.
2. Πρωτόκολλον ἀλληλογραφίας.
3. Βιβλίον Πράξεων Δ.Σ.
4. Βιβλίον ταμείου καὶ διπλότυπα εἰσπράξεων, πληρωμῶν καὶ χρηματικῶν ἐνταλμάτων θεωρημένων ὑπὸ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἄρτης.

Ἄρθρον 8

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος καὶ περιουσία αὐτοῦ

Πόροι διὰ τὴν καλὴν καὶ ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

1. Χρηματικὰ ποσὰ προερχόμενα ἀπὸ τακτικὴν ἢ ἑξακτον ἐνίσχυσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἄρτης, εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὁποῖου θὰ ἐγγράφεται κατ' ἔτος σχετικὸν κονδύλιον.

2. Ἐπιχορηγήσεις τοῦ Δημοσίου ἢ κάθε ἄλλου Ὄργανισμοῦ.

3. Τὰ ἔσοδα ἐκ τοῦ Χριστιανικοῦ Βιβλιοπωλείου.

4. Δωρεές καὶ κληρονομίες ὑπὲρ τοῦ Ἰδρύματος.

5. Ἔσοδα καὶ εἰσπράξεις ἀπὸ πώλησιν ἐντύπων ἢ ἀπὸ λαχειοφόρους ἀγορὰς ἢ ἄλλας προσφόρους ἐκδηλώσεις.

6. Πᾶν ἕτερον ἔσοδον προερχόμενον ἐκ νομίμου καὶ χρηστῆς πηγῆς.

Ἄρθρον 9

Διάθεσις τῶν πόρων

Οἱ πόροι τοῦ Ἰδρύματος διατίθενται μὲ πολλὴν προσοχὴν καὶ σπουδῆν:

1. Διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου.

2. Διὰ τὴν προμήθειαν βιβλίων ἢ ἄλλων ὑλικῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν λειτουργίαν του.

3. Διὰ τὴν διοργάνωσιν ἐορτῶν, ὁμιλιῶν, συνεδρίων, ἐκδηλώσεων, ἐκδρομῶν ἐν γένει ἀπαραιτήτων εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου.

4. Διὰ τὴν πληρωμὴν τυχόν ἐμπίσθου προσωπικοῦ, τὸ ὁποῖον θὰ προσλαμβάνεται ἀναλόγως τῶν στόχων καὶ προγραμμάτων τοῦ Κέντρου.

5. Διὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ ἐνημερωτικοῦ ἐντύπου καὶ τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ εἰς τοὺς συνδρομητὰς.

6. Διὰ φιλανθρωπικούς σκοπούς.

7. Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν, ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἄρτης.

8. Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν κάθε ἄλλου κοινωφελοῦς πνευματικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον εἶναι σύμφωνον μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἐνοριακοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου.

Ἄρθρον 10

Μεγάλοι Εὐεργέται - Εὐεργέται - Δωρηταὶ

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, δύναται νὰ ἀνακηρύξη Μεγάλους Εὐεργέτας, Εὐεργέτας καὶ Δωρητὰς, εἴτε ἐν ζωῇ, εἴτε μετὰ θάνατον ἄτομα τὰ ὁποῖα ἐβοήθησαν ὑλικῶς ἢ ἠθικῶς τὸ Πνευματικὸν Κέντρον, ἀναγράφοντας τὰ ὀνόματά των εἰς σχετικὴν θέσιν ἐντὸς τῆς μεγάλης αἰθούσας του.

Ἄρθρον 11

Ὁ παρῶν κανονισμὸς δύναται νὰ τροποποιηθῆ μὲ ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐγκρίσει τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἄρτης, ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἄρτης.

Ἄρθρον 12

Ἐν περιπτώσει διαλύσεως τοῦ Ἐνοριακοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, ἅπανα ἡ κινητὴ καὶ ἀκίνητος περιουσία του περιέρχεται εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Δημητρίου Ἄρτης.

Ἄρθρον 13

Ὁ παρῶν Κανονισμὸς ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἄρθρον 14

Ἐκ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἄρτης, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπολογισθῆ.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 22α Ἰουλίου 1998

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΣΕΡΡῶΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ

ΠΡΑΞΙΣ

Περὶ συστάσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος
ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν

«ΜΑΣΙΜΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΣΕΡΡῶΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ»

Ἡμεῖς ὁ Μητροπολίτης Σερρῶν καὶ Νιγρίτης Μάξιμος, ἔχοντες ὑπ' ὄψει:

1) Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 1 παράγρ. 4 καὶ 29 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἐν συνδυα-

σμῶ πρὸς τὸ ἄρθρον 20 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ὄργανισμοῦ Διοικήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σωμάτων καὶ Ὄργάνων» (ΦΕΚ 185/τ. Α'/1970).

2) Τὰς ὑποχρεώσεις ἡμῶν πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρῶν καὶ Νιγρίτης.

3) Τὰς ἀνάγκας λειτουργίας τῶν Σχολῶν Βυζαντινῆς Μουσικῆς καὶ Βυζαντινῆς Ἀγιογραφίας τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρῶν καὶ Νιγρίτης, καθὼς καὶ τὰς λοιπὰς ἀνάγκας πολιτιστικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτῆς.

4) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 401/10.8.1998 πρότασιν ἡμῶν πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον.

5) Τὴν ἀπὸ 21.8.1998 Γνωμάτευσιν τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας.

6) Τὴν ἀπὸ 27.8.1998 Ἐγκριτικὴν Ἀπόφασιν τῆς Δ.Ι.Σ.

Ἀποφασίζομεν

Συνιστῶμεν ἐν Σέρραις Ἐκκλησιαστικὸν Ἴδρυμα, τελοῦν ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρῶν καὶ Νιγρίτης καὶ φέρον τὴν ἐπωνυμίαν: «ΜΑΞΙΜΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ» μὲ σκοπὸν τὴν ἐρευναν καὶ διὰδοσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, τὴν καλλιέργειαν τῆς βυζαντινῆς ἀγιογραφίας, τὴν ὀργάνωσιν συνεδρίων, τὴν λειτουργίαν Κέντρου Ἐπαγγελματικῆς Κατάρτισεως ἐκκλησιαστικῶν τεχνῶν καὶ τὴν προώθησιν πρωτοβουλιῶν πολιτιστικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἡ διοικήσις, διαχειρίσις καὶ ἡ ἐν γένει ὀργάνωσις, συγκρότησις καὶ λειτουργία τοῦ ἐν λόγῳ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ρυθμίζονται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ κατωτέρω Κανονισμοῦ.

Ἡ παρούσα Πράξις νὰ δημοσιευθῇ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Σέρραις τῇ 18ῃ Σεπτεμβρίου 1998

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης ΜΑΞΙΜΟΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

**ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ
ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑΝ
«ΜΑΞΙΜΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ»**

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Σύστασις - Ἔδρα - Σφραγίς - Σκοποί.

Ἄρθρον 1

Συνιστάται ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Σερρῶν καὶ Νιγρίτης καὶ ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν αὐτῆς Ἐκκλησιαστικὸν Ἴδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΜΑΞΙΜΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ».

Ἄρθρον 2

Ἔδρα τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ πόλις τῶν Σερρῶν καὶ δὴ τὸ δαπάναις τοῦ Σέβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερρῶν καὶ Νιγρίτης κ. Μαξίμου ἀνεγερθὲν ἐπὶ τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Νίκου Νικολάου ἀριθμ. 21 κειμένου οἰκοπέδου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ὁμώνυμον κτίριον.

Ἄρθρον 3

Τὸ Ἴδρυμα ἔχει ἴδιαν κυκλοτερῆ σφραγίδα, ἀναγράφουσαν τὸν πλήρη τίτλον αὐτοῦ καὶ φέρουσαν εἰς τὸ κέντρον τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

Ἄρθρον 4

Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α) Ἡ προαγωγή τῆς μελέτης καὶ ἐρεῦνης τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς παραδόσεως καὶ ἡ διάδοσις αὐτῆς μέσῳ τῆς ἰδρυθείσης ἀπὸ τοῦ ἔτους 1990 καὶ λειτουργούσης ἔκτοτε διηνεκῶς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρῶν καὶ Νιγρίτης «ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΑΣ Ο ΝΕΟΣ».

β) Ἡ συντήρησις, διὰδοσις καὶ ἐρευνα τῆς βυζαντινῆς ἀγιογραφίας διὰ τῆς λειτουργίας τῆς ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1992 ἰδρυθείσης Σχολῆς Βυζαντινῆς Ἀγιογραφίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρῶν καὶ Νιγρίτης.

γ) Ἡ ἔκδοσις ἢ ἡ ἐπανεκδοσις μουσικῶν ἐκκλησιαστικῶν κειμένων νέων καὶ παλαιῶν συνθετῶν.

δ) Ἡ ὀργάνωσις συνεδρίων διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν ἐπιστημονικῶν ἀπόψεων καὶ πορισμάτων ἐπὶ θεμάτων τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ τῆς βυζαντινῆς ἀγιογραφίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας μεταξὺ ἀποστολῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ κυρίως τοῦ Βαλκανικοῦ χώρου.

ε) Ἡ λειτουργία βιβλιοθήκης, ἐχοῦσης σχέσιν μὲ τὰς ὡς ἄνω τέχνας.

στ) Ἡ παραγωγή καὶ διάθεσις ὀπτικοακουστικῶν μέσων τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ δημοτικῆς μουσικῆς παραδόσεως.

ζ) Ἡ λειτουργία Κέντρου Ἐπαγγελματικῆς Κατάρτισεως ἐκκλησιαστικῶν τεχνῶν (ἀγιογραφίας, ψηφιδογραφίας, ξυλογλυπτικῆς) καὶ

η) Ἡ προώθησις πρωτοβουλιῶν πολιτιστικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἀποφασιζομένων, κατὰ περίπτωσιν, ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Διοίησις καὶ ἀρμοδιότητες

Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Ἄρθρον 5

1. Τὸ Μαξίμειον Πνευματικὸν καὶ Πολιτιστικὸν Κέντρον διοικεῖται ὑπὸ ἐπταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀπαρτιζομένου ἐκ τοῦ Μητροπολίτου Σερρῶν καὶ Νιγρίτης, ὡς Προέδρου, καὶ ἕξ (6) λαϊκῶν μελῶν, διακρινομένων διὰ τὰ πνευματικά, πολιτιστικά καὶ κοινωνικά των ἐνδιαφέροντα.

2. Ἄπαντα τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου διορίζονται ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, κατόπιν προτάσεως τοῦ Μητροπολίτου Σερρῶν καὶ Νιγρίτης. Ἡ θητεία των εἶναι τριετής, δυναμένη νὰ ἀνανεωθῇ, καὶ τὸ ἀξίωμα των τιμητικὸν καὶ ἀμισθον.

3. Πάν μέλος απέχον άδικοιολογήτως τριών συνεχομένων συνεδριών του Διοικητικού Συμβουλίου δύναται να άντικαθίσταται υπό του Μητροπολιτικού Συμβουλίου, προτάσει του Μητροπολίτου.

Άρθρον 6

1. Το Διοικητικόν Συμβούλιον συγκροτείται εις σώμα έντός δέκα ήμερών από του διορισμού των μελών του και εκλέγει τον Άντιπρόεδρον, τον Ταμίαν και τον Γραμματέα αυτού.

2. Το Διοικητικόν Συμβούλιον συνέρχεται εις συνεδριάν μετά από πρόσκλησιν του Προέδρου αυτού ή μετά από έγγραφον αίτησιν τεσσάρων, τουλάχιστον, μελών, εις την όποιάν υποχρεούνται να αναφέρουν και τα θέματα δια τα όποία ζητούν την σύγκλησιν αυτού.

3. Το Διοικητικόν Συμβούλιον εύρίσκειται εις νόμιμον άπαρτίαν και άποφασίζει έγκύρωσ όταν παρίστανται, τουλάχιστον, τέσσερα μέλη.

4. Αί άποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνονται κατά πλειοψηφίαν, έν περιπτώσει δέ ίσοψηφίας ύπερισχύει ή ψήφος του Προέδρου.

5. Συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου είναι άκυρες, εάν δέν παρίσταται ό Πρόεδρος ή ό άναπληρωτής του.

6. Οί διευθυνταί των Σχολών Βυζαντινής Μουσικής και Βυζαντινής Άγιογραφίας μετέχουν των συνεδριών του Διοικητικού Συμβουλίου ως εισηγηταί, όσακις συζητούνται θέματα άφορώντα εις την λειτουργίαν των έν λόγω Σχολών.

Άρθρον 7

1. Ό Άντιπρόεδρος άναπληροί τον Πρόεδρον μετά από έγγραφον έξουσιοδότησιν του Προέδρου.

2. Ό Ταμίας είναι υπεύθυνος δια την προετοιμασίαν καταρτίσεως των έτησίων οικονομικών προϋπολογισμών και άπολογισμών του Ίδρύματος, τους όποιους υποβάλλει προς όριστικήν κατάρτισιν και έλεγχον εις το Διοικητικόν Συμβούλιον, άρμόδιον δια την περαιτέρω προώθησιν αυτών προς έγκρισιν υπό του Μητροπολιτικού Συμβουλίου. Επίσης ό Ταμίας έλέγχει τα Γραμμάτια Εισπράξεων και τα Έντάλματα Πληρωμών, τα όποία συνυπογράφονται υπό του Προέδρου του Ίδρύματος ή του άναπληρωτού αυτού.

3. Ό Γραμματεύς διεξάγει την άλληλογραφίαν, την όποιάν θέτει υπ' όψει του Προέδρου, και τηρεί τα Πρακτικά των συνεδριών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρον 8

Το Διοικητικόν Συμβούλιον έχει άρμοδιότητα δια την έν γένει διοίκησιν και διαχείρισιν του Ίδρύματος. Ειδικότερα:

α) Άποφασίζει δια πάν θέμα άφορον εις την εκπλήρωσιν των σκοπών αυτού.

β) Συνεργάζεται μετά των διαφόρων πολιτιστικών και κοινωνικών φορέων, καθώς και μετά των φορέων τής Τοπικής Αυτόδιοικήσεως δια την προαγωγήν και επίτευξιν των σκοπών του Ίδρύματος.

γ) Καταρτίζει τον έτήσιον προϋπολογισμόν και άπολογισμόν του Ίδρύματος και υποβάλλει αυτούς προς έγκρισιν εις το Μητροπολιτικόν Συμβούλιον τής Ίεράς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης.

δ) Μεριμνά δια την έξεύρεσιν και έξασφάλισιν των άπαραιτήτων δια την όμαλήν λειτουργίαν του Ίδρύματος οικονομικών πόρων.

ε) Διοικεί και διαχειρίζεται την περιουσίαν του Ίδρύματος και

στ) Άποφασίζει δια πάν έτερον θέμα, μη προβλεπόμενον ειδικώς εις τον παρόντα Κανονισμόν και τό όποίον άφορά άμέσως ή έμμέσως εις την εκπλήρωσιν των σκοπών του Ίδρύματος.

Άρθρον 9

Το Διοικητικόν Συμβούλιον δέν έχει άρμοδιότητα δια τα εκπαιδευτικά θέματα των Σχολών Βυζαντινής Μουσικής και Βυζαντινής Άγιογραφίας, τα όποία ρυθμίζονται βάσει των ίσχυόντων έκάστοτε νόμων «Περί μουσικών και εικαστικών τεχνών».

Άρθρον 10

Το Ίδρυμα εκπροσωπείται υπό του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου ή, κατόπιν εισηγήσεως αυτού και σχετικής πράξεως του Διοικητικού Συμβουλίου, υπό μέλους αυτού ένώπιον πάσης δικαστικής και διοικητικής Άρχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Προσωπικόν του Ίδρύματος

Άρθρον 11

1. Δια την εύρυθμον λειτουργίαν του Ίδρύματος δημιουργούνται αί κάτωθι θέσεις:

α) Μία θέσις έμμίσθου γραμματέως.

β) Μία θέσις βοηθοϋ γραμματείας.

γ) Μία θέσις λογιστου (έμμίσθου ή έλευθέρου επαγγελματίου) και

δ) Δύο θέσεις υπαλλήλων γενικών καθηκόντων.

2. Τα προσόντα των υποψηφίων δια την πλήρωσιν των έν λόγω θέσεων είναι ανάλογα των καθηκόντων, τα όποία θα κληθούν να εκτελέσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Πόροι του Ίδρύματος και διάθεσις των -

Τηρούμενα βιβλία

Άρθρον 12

Πόροι του Ίδρύματος είναι:

α) Αί έπιχορηγήσεις τής Ίεράς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης.

β) Αί δωρεαί, κληρονομίαί και κληροδοσίαι υπέρ του Ἰδρύματος.

γ) Αί ἐπιχορηγήσεις του Κράτους.

δ) Αί εἰσφοραὶ Δήμων, Κοινοτήτων και Ὁργανισμῶν.

ε) Τυχόν ἔσοδα ἐκ τῆς ἀξιοποιήσεως προγραμμάτων του Ἑλληνικοῦ Κράτους ἢ ἐτέρων ὑπερεθνικῶν φορέων (Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, UNESCO κ.λπ.).

στ) Τὰ διδάκτρα ἐκ τῆς παρεχομένης ἐκπαιδεύσεως τῶν μαθητῶν τῶν ἐπὶ μέρος Σχολῶν, αἱ ὁποῖαι λειτουργοῦν εἰς τὰ πλαίσια του Ἰδρύματος, καθὼς και τυχόν ἔσοδα ἐκ τῆς συμμετοχῆς μαθητῶν εἰς σεμινάρια ἢ ἄλλα προγράμματα σπουδῶν.

ζ) Τὰ ἔσοδα ἐκ τῆς ἐκδόσεως και διαθέσεως μουσικῶν βιβλίων, κασετῶν ἢ δίσκων.

η) Ἐσοδα ἐκ τῆς, τυχόν, διαθέσεως βυζαντινῶν εἰκόνων ἢ ἀγιογραφῆσεως Ἱ. Ναῶν και λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν χώρων.

θ) Τὰ ἔσοδα ἐκ τῆς διοργανώσεως συναυλιῶν, ἐκθέσεων, συνεστιάσεων ἢ ἐράνων και

ι) Πάν ἄλλον νόμιμον ἔσοδον μὴ κατονομαζόμενον ἀνωτέρω.

Ἄρθρον 13

Οἱ πόροι του Ἰδρύματος, κατόπιν ἀποφάσεων του Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ, διατίθενται:

α) Διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν του Ἰδρύματος.

β) Διὰ τὴν συντήρησιν και λειτουργίαν τῶν πάσης φύσεως ἐγκαταστάσεων αὐτοῦ.

γ) Διὰ τὴν προμήθειαν τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν λειτουργίαν του ἀναλωσίμων ὑλικῶν (γραφικὴ ὕλη, πετρέλαιον θερμάνσεως, ὑλικά καθαριότητος κ.λπ.).

δ) Διὰ τὴν ἀμοιβὴν του εἰς τὸ Ἴδρυμα ἀπασχολουμένου διὰ συμβάσεως ἐξηρητημένης ἐργασίας ἢ συμβάσεως ἔργου προσωπικοῦ και τὴν καταβολὴν τῶν ἀσφαλιστικῶν ἢ ἄλλων εἰσφορῶν, αἵτινες βαρύνουν τὸ Ἴδρυμα και ἀπορρέουν ἐκ τῶν ἀνωτέρω συμβάσεων ἐργασίας ἢ ἔργου.

ε) Διὰ τὴν ἐκδοσιν βιβλίων ἢ τὴν παραγωγὴν ὀπτικοακουστικῶν μέσων και

στ) Διὰ τὴν προαγωγὴν τῶν σκοπῶν του Ἰδρύματος, συμφώνως πρὸς τὰς ἐκάστοτε ἀποφάσεις του Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ.

Ἄρθρον 14

1. Τὸ Ἴδρυμα τηρεῖ τὰ ἐξῆς βιβλία: α) Βιβλίον Πρωτοκόλλου, β) Βιβλίον Πρακτικῶν του Δ.Σ., γ) Βιβλίον Ταμείου, δ) Διπλότυπα Γραμματίων εἰσπράξεων και πληρωμῶν.

2. Ἄπαντα τὰ τηρούμενα βιβλία του Ἰδρύματος εἶναι ἠριθμημένα και τεθεωρημένα ὑπὸ του Προέδρου του Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχη ἐκ του νόμου ὑποχρέωσις θεωρήσεως μερικῶν

ἐξ αὐτῶν ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Δημοσίας Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

Εἰδικαὶ Διατάξεις

Ἄρθρον 15

Μετὰ τὴν δημοσίευσιν του Κανονισμοῦ διορίζονται ἀμέσως τὰ μέλη του πρώτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου, συμφώνως ταῖς διατάξεσι του παρόντος, ἢ θητεία τῶν ὁποίων λήγει τὴν 31ην Δεκεμβρίου 2001.

Ἄρθρον 16

Πᾶσα δαπάνη, ἣτις θὰ γίνεταί ἐφεξῆς διὰ τὴν τελειότεραν ὀργάνωσιν του Ἰδρύματος, βαρύνει τὸν προϋπολογισμὸν αὐτοῦ, ὅστις και θὰ καταρτισθῆ εὐθὺς μετὰ τὸν διορισμὸν και τὴν συγκρότησιν εἰς σῶμα του πρώτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου του Ἰδρύματος.

Ἄρθρον 17

1. Τὸ Ἴδρυμα διαλύεταί δι' ἀποφάσεως του Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης, ὅταν διαπιστωθῆ ὅτι δὲν ὑπηρετεῖ τοὺς σκοποὺς διὰ τοὺς ὁποίους συνεστήθη ἢ ὅταν παρεκκλίνῃ τῶν σκοπῶν αὐτοῦ ἢ ὅταν καθίσταται ἀνέφικτος ἢ λειτουργία του.

2. Εἰς περίπτωσιν διαλύσεως του Ἰδρύματος ἢ περιουσία του περιέρχεται εἰς τὸ Νομικὸν Πρόσωπον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης.

Ἄρθρον 18

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς τροποποιεῖται δι' ἀποφάσεως του Διοικητικοῦ Συμβουλίου του Ἰδρύματος, ἐγκρινομένης ὑπὸ του Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης.

Ἄρθρον 19

Ἡ ἰσχὺς του παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως και εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἄρθρον 20

Ἐκ τῶν διατάξεων του παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος του προϋπολογισμοῦ του νομικοῦ προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῆ.

Ἐν Σέρραις τῆ 18ῃ Σεπτεμβρίου 1998

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Σερρῶν και Νιγρίτης ΜΑΞΙΜΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΝΥΣΣΗΣ, ΠΝΕΥΜΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ.

Εισαγωγή - Ἐπιλογή - Ἐποπτεία Στυλ. Γ. Παπαδόπουλου, ἐκδ. «ΤΕΡΤΙΟΣ», Κατερίνη 1997, σσ. 400.

Ἡ πολύτιμη προσφορὰ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, ἐπισκοποῦ Νύσσης, προβάλλεται σήμερα ἴσως περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ὑπόλοιπους Πατέρες. Τὰ ἔργα του ἐκδίδονται σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, εἰδικοί μελετητὲς ἀποτιμῶν τὴν ποικίλην προσφορὰ του μὲ τὴν παρουσίαση εἰδικῶν μελετῶν, διατριβῶν, ἀρθρῶν κ.λπ.

Θαυμαστὲς τοῦ ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο συνέρχονται σὲ διεθνή συνέδρια, ὅπου παρουσιάζονται πλευρὲς τῆς ἁγίας του προσωπικότητος. Γιὰ τὰ ἑλληνικὰ πράγματα ιδιαίτερη ἐντύπωση ἔχει προκαλέσει ἡ πραγματοποίησις τοῦ ΙΓ' Συνεδρίου Πατερικῆς Θεολογίας, Σεπτ. τοῦ ἔτους 1994, στὴν Ἀθήνα. Ἦδη βρῖσκεται στὸ τέλος τῆς ἡ ἐκτύπωση τῶν πρακτικῶν.

Οἱ ἐκδόσεις «ΤΕΡΤΙΟΣ», ποὺ ἐπιδεικνύουν ιδιαίτερη εὐαισθησία σὲ παρόμοια θέματα, μὲ εὐχαρίστησις ἀνέλαβαν νὰ παρουσιάσουν τὸ εἰδικὸ ἀφιέρωμα στὸν ἅγιο Γρηγόριο, ποὺ πονήθηκε ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Καθηγητὴ τῆς Πατρολογίας κ. Στυλ. Παπαδόπουλο, καὶ τοὺς συνεργάτες του (Ι. Στουφή, Ἰωάν. Χατζηουρανίου, Ἰ. Θεοδώρου, Β. Μαστοροπούλου, Στ. Καραχάλια, π. Δ. Γιαννακόπουλο, Ἐ. Δημητριάδου, Μητροπ. Κένυας Σεραφεῖμ, Ν. Δρατσέλα, Φ. Μάλαινο, Δ. Κακαλέτρη, Εὐ. Πονηρὸ καὶ Ἀν. Σταυρόπουλο).

Ὁ τόμος περιλαμβάνει Εἰσαγωγή στὴ Θεολογία, τὸ βίο καὶ τὰ ἔργα τοῦ Γρηγορίου, καὶ ἐπιλεγμένα Κείμενα, ποὺ μεταφράστηκαν στὴ νεοελληνικὴ ἀπὸ ὁμάδα νέων Θεολόγων ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας γενικότερα.

Ὁ ἀναγνώστης ἔχει τὴν εὐκαιρία μὲ αὐτὸ τὸν τόμο νὰ ἐμβαθύνει στὸ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ στὸ λόγο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, ἐπισκοποῦ Νύσσης.

Ι. Γ. Χ'.

Ἰερός Μονῆς Βατοπαιδίου, «**Η ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ**» (τόμ. Α'), Ἅγιον Ὄρος 1997, σελ. 423.

Πρέπει ἐδῶ νὰ σημειώσω, παρενθετικά, πῶς, ἀρκετοὶ Ἄγιορεῖτες καὶ ἀγιορεῖτικα Μοναστήρια ἐρωτοτροποῦν πότε μὲ κονδύλια τῆς Εὐρώπης, πότε μὲ χορηγοὺς ποὺ ἔχουν οἰκονομικὰ συμφέροντα, καὶ ξανοίγονται σὲ διάφορες πρωτοβουλίες ἢ ἐκδόσεις, ποὺ

δὲν συμβιβάζονται μὲ τοὺς μοναστικούς σκοποὺς καὶ τὶς παραδόσεις τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ὅσοι ξέρουν τὰ πράγματα καὶ παρακολουθοῦν μὲ ἀγάπη καὶ εἰλικρινὲς ἐνδιαφέρον τὰ πράγματα καὶ τὶς ὅποιες ἐξελίξεις καὶ δραστηριότητες, καταλαβαίνουν τί ἐννοῶ καὶ δὲν θὰ μὲ παρεξηγήσουν. Οἱ ἄλλοι, ὅσοι δηλ. θέλουν νὰ παραδοθεῖ τὸ «Περιβόλι τῆς Παναγίας» στὸν κάθε κοσμικὸ καταπατητὴ (εἴτε στὸ χῶρο τῆς λογοτεχνίας, εἴτε στὸ χῶρο τῆς εἰκονογραφίας, εἴτε στὸ χῶρο τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, εἴτε σὲ παντοδαπὰ τουριστικὰ τερτίπια καὶ ἀνοίγματα), γιὰ νὰ εἶναι ἱκανό, Αὐτὸ καὶ οἱ Μοναχοὶ του, νὰ παρακολουθοῦν τὸν νῦν αἰῶνα τὸν ἀπατεῶνα καὶ τὴν ἐποχὴ μας, ὅτι νὰ τοὺς πείσ, ὅταν δὲν συμφωνεῖ μὲ τὰ σχέδιά τους, θὰ σοῦ ἐπιθεθοῦν ὀπωσδήποτε καὶ θὰ σοῦ κολλήσουν κάποια ρετσινὰ καθυστερημένου, σκοταδιστοῦ κ.π.ἄ. Ὅμως, ὅσο βλέπουμε τοὺς Μοναχοὺς ν' ἀφήνουν τὸν Κανόνα τους καὶ τὸ κελλί τους καὶ νὰ «συσχηματίζονται» μὲ τὴ σύγχρονη κοινωνία, βγαίνοντας στὸν κόσμο, δὲν θὰ πάψουμε νὰ φωνάζουμε αὐτὰ ποὺ γράφαμε πρὶν σαράντα σχεδὸν χρόνια στὰ σχόλια τοῦ «Γεροντικοῦ» γιὰ τὴν «ἀποταγή» καὶ τὴ σχέση τῶν Μοναχῶν μὲ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου: «ἀποτάσσομαι» ἀφῆνω, ἐγκαταλείπω, ἀπαρνοῦμαι (ἐννοεῖται, τὸν κόσμον). Τοῦτο συχνάκις λέγεται διὰ τοὺς Μοναχοὺς, ὅπου θεώρησαν τὰ πάντα «σκύβαλα», ἀπαρνήθηκαν τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου, καὶ ὑπήκοοι ὡσάν τὰ ἔρημα καὶ γυμνὰ στρουθία, καὶ παρθένοι ὡς τὰ ἄγρια κρίνα τῶν βουνῶν, ἔδωκαν σῶμα καὶ ψυχὴν εἰς τὸν Χριστόν, ἀπὸ ἀπόλυτον ἀγάπην πρὸς Αὐτὸν καὶ ἀπὸ θεῖον ἔρωτα». «Τί θὰ ἔλεγεν ἄρᾳ γε ἐὰν ἐζούσε σήμερα ὁ Μ. Βασίλειος καὶ ἔβλεπε μοναχοὺς μικροσχήμους καὶ μεγαλοσχήμους, χειροθετημένους καὶ χειροτονημένους, νὰ ἔχουν καταστήματα, λογαριασμοὺς σὲ Τράπεζες, καταθέσεις... Ἐγκατέλειψαν, οἱ δύστυχοι «ἀμόναχοι», τὸ διακόνημα καὶ τὸ ἐργόχειρόν τους καὶ ἔγιναν πραγματευτάδες. Δι' αὐτοὺς θὰ ἦτον ὅπως δήποτε πολὺ δριμύτερα τὰ λόγια τοῦ Μεγάλου Καισαρέως, ὅπου εἶχε τὴν ἀκτημοσύνην καὶ τὴν ἀποταγὴν ὅλων τῶν κοσμικῶν φροντίδων, ὡς πρώτην θύραν ἀπ' ὅπου ὁ μοναχὸς ἐπέρνα εἰς τὸν ἀγγελικὸν βίον» (ἐκδ. «Ἀστέρος», Ἀθ. 1961, σελ. 143' σχόλιο στὸν λόγο «καὶ τὸν συγκλητικὸν ἀπώλεσας, καὶ μοναχὸν οὐκ ἐποίησας»). Κλείνει ἐδῶ ἡ κάπως μακρὰ παρένθεσις.

Τὸ βιβλίον, ποὺ ἐδῶ μᾶς ἀπασχολεῖ, ἀποτελεῖ μιὰ ἐπαινετὴ ἐξάιρεση καὶ τιμὰ καὶ τὴν Ἰ. Μ. Βατοπαιδίου ποὺ τὸ ἐξέδωκε, ἀλλὰ καὶ τὸν Ἄθω καὶ τοὺς Μοναχοὺς του, γενικότερα. Πρόκειται γιὰ τὸν Α' τό-

μο ένός σημαντικώτατου έργου, δηλ. τής «Πανηγυρικής», ό όποίος περιλαμβάνει τά μέλη τών κυριωτέρων Έορτών του λειτουργικού έτους, από τόν μήνα Σεπτέμβριο έως τόν Μάιο. Έλπίζουμε σύντομα νά έκδοθει και ό Β' τόμος τής, πού θά περιλαμβάνει όλα τά υπόλοιπα μέλη του όγκώδους και πολύτιμου χειρογράφου τής «Πανηγυρικής», δηλ. τά μουσικά κείμενα τών Έορτών από τόν Ιούνιο έως τόν Αύγουστο. Η «Πανηγυρική» περιέχεται στόν μουσικό κώδικα 1601 τής Ι. Μ. Βατοπαιδίου και ήταν έως σήμερα ανέκδοτη. Είναι έργο του μελοποιού και έξηγητού (από τήν παλαιά μουσική γραφή στη νέα) *Ματθαίου Βατοπαιδίου του Έφρεσίου* (1774-1849). Ό Ματθαίος έγραψε (κατά τόν ειδικό Καθηγητή κ. *Γρηγ. Θ. Στάθη*, πού καταλογογράφησε όλους τούς μουσικούς κώδικες του Άθω) γύρω στους 40 κώδικες, με έργα δικά του και «έξηγήσεις», απ' τούς όποιους έχουν έντοπιστεί οί 39. Για τόν Ματθαίο και τό έργο του, καθώς και για τήν «Πανηγυρική», μάς δίνει αρκετά στοιχεία ό κ. *Κ. Άγγελίδης*, θεολόγος, πρωτοψάλτης και μουσικοδιδάσκαλος, στην Είσαγωγή του Α' τόμου. Ό Κώστας Άγγελίδης είχε και τήν γενική έπιμέλεια στη σπουδαία αυτή έκδοση, όπου είχε για συνεργάτες στην καλλιτεχνική άντιγραφή (κατά τόν τρόπο τών παλαιών κωδικογράφων), στη μουσική έπεξεργασία, στη σήμανση τών μελωδικών έλξεων και τών ισοκρατημάτων, στη ζωγραφική και πολύχρωμη απόδοση έπιτίλων και πρωτογραμμάτων τούς: *Μιχάλη Στρουμπάκη, Γιώργο Κωνσταντίνου, Κωνσταντίνο Λανάρα, Κωνσταντίνο Στεργίου, Δημήτρη Χατζηλαοστόλου και τη Σοφία Λουκά*.

Ό τόμος είναι πολύτιμο κειμήλιο για τό κάλλος τής βυζαντινής του έκδόσεως, αλλά και απόκτημα για τούς ιεροψάλτες και τούς μουσικοδιδασκάλους. Η έκδοση αυτή όντως είναι μιá προσφορά στόν πνευματικό μας πολιτισμό, καθώς μάς κάνει κοινωνούς με τήν πλούσια μουσική παράδοση του Άγ. Όρους, απ' τό όποιο –σ' αυτόν τόν τομέα– τόσα πολλά έχουμε νά πάρουμε. Και περιμένουμε, με χρηστές έλπίδες.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Πέτρου Μανουήλ Έφρεσίου, ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΟΡΘΟΥ), έκδ. «Έλληνικής Βυζαντινής Χορωδίας», Άθήνα 1997, σσ. ιη' + 502.

Ό τόμος αυτός (Β' τόμος τής Άνθολογίας) ίσως είναι ό μοναδικός πού έκδόθηκε από τό σχεδιασμένο για τρεις τόμους έργο του *Πέτρου Μανουήλ Έφρεσίου*, και γνώρισε τήν πρῶτη του έκδοση (πανομοιότυπη με τήν παρούσα) στο Βουκουρέστι, τό 1830. Η έκδοση έχει προκαλέσει τήν περιέργεια και τό ένδιαφέρον τών ειδικών ως πρὸς τόν τρόπο «στοιχειοθεσίας» και έκτυπώσεως, για τόν όποιο μάς μιλά ό Ι-

διος στόν Πρόλόγο του «Πρὸς τούς ιδέαν τής τυπογραφίας έχοντας» (σελ. ια' έξ.). Και είναι πρὸς τιμήν του κ. *Λυκούργου Άγγελόπουλου* και του χορηγού τής έκδόσεως κ. *Κων/νου Μάτιγκα*, πού ανέλαβαν τήν πρωτοβουλία, τόν κόπο και τή δαπάνη, για νά προσφέρουν στους ιεροψάλτες, τούς μουσικοδιδασκάλους και τούς έραστὰς τής πατροπαράδοτης εκκλησιαστικής μουσικής τό σπουδαίο αυτό έργο. Ό κ. Άγγελόπουλος, μάλιστα, έγραψε κι ένα έξασέλιδο κατατοπιστικό κείμενο «Άντι Πρόλόγου», όπου ενημερώνει τόν φιλόμουσο αναγνώστη για τό βιβλίο, τήν τυπογραφική του εμφάνιση, τόν άνθολόγο και για κάποιες λεπτομέρειες στη μουσική γραφή και μεταγραφή, πού είναι χρησιμώτατες για τούς ειδικούς. Ό Διευθυντής τής «Έλληνικής Βυζαντινής Χορωδίας» και Άρχων Πρωτοψάλτης τής Άγιωτάτης Άρχιεπισκοπής Κων/πόλεως, έξηγει και σχολιάζει διάφορα δύσκολα σημεία του βιβλίου (κυρίως τήν ένέργεια τών μουσικών σημαδίων) και ύπογραμμίζει τή συνέπεια και τήν ακρίβεια του Πέτρου –και στη θεωρία και στην πράξη– φέροντας παραδείγματα από συνθέσεις ή μεταγραφές - έξηγήσεις του ίδιου, πού περιλαμβάνονται στόν παρόντα β' τόμο τής Άνθολογίας του.

Τά Περιεχόμενα του Τόμου είναι σέ μέλος *είρμο-λογικό, ήχηρατικό* και μερικά κρατήματα σέ *παπαδικό*. Αρχίζοντας από τά «Τριαδικά», προχωρεί στους «Πολυελέους (10 διαφόρων ήχων), τά «Άντίφωνα» (κατ' ήχον), άργά «Πάσα πνοή» (διαφόρων – και δικό του στόν δ' ήχο) κ.λπ., τά άργά του Ιακώβου Πρωτοψάλτου (τά πιό γνωστά μας), τά ΙΑ' «Έωθινά» (άργά έπίσης, του Ιακώβου) και σύντομες «Δοξολογίες» (Πέτρου Λαμπαδαρίου και Γρηγορίου Πρωτοψάλτου). Πολλά μαθήματα του τόμου είναι σχεδόν άγνωστα στους μουσικοφιλολογούντας, και νομίζω πώς θά είναι όντως πολύτιμο απόκτημα, ιδιαίτερα για τούς μουσικοδιδασκάλους και τούς ιεροψάλτες.

Θά κλείσω τό σύντομο τούτο σημείωμα, μ' ένα παράθεμα λίγων γραμμών από τόν πρόλογο του Πέτρου Μανουήλ Έφρεσίου, πού χαρακτηρίζουν τό ποιόν του μεγάλου άνδρός: «Οί γευσόμενοι ούν του καρπού τούτου, ήν τινα πικρίαν άπαντήσητε, σύγγνωτε δια ταύτα τή άνθρωπίνη φυσική άδυναμία ής οί πάντες κατά τό μάλλον και ήττον μετέχομεν τήν δέ γλυκύτητα λογίσασθε εις τήν απόδοσιν του άπαραιτήτου ιεροϋ χρέους, όπερ έκαστος όφείλει, ως εκ του πλεονασμού του αναλόγως έμπιστευθέντος αυτώ ταλάντου, νά συνεισφέρει εις τήν του Γένους βελτίωσιν, ότι κλέος τό ευρύ, μετέρχεται ή ήμετέρα Πατρις» (σελ. ιβ'-ιγ').

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Άρ. Πρωτ. 4605, Διεκπ. 1554 Ἀθήνησι 29.10.1998

ΠΡΑΞΙΣ

Ἡ Διарκῆς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τό ἄρθρον 67 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τό ἄρθρον 6 παρ. 1 τῆς ὑπ' ἀριθμ. 47/73 Κανονιστικῆς Διατάξεως, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς διατάξεις τῆς παραγρ. 2 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 7/1970 Κανονισμοῦ.

3. Τὴν ἀπὸ 2.10.1998 Ἀπόφασιν Αὐτῆς

Ἀποφασίζει

Ἐγκρίνει τὸν διορισμὸν τῶν κάτωθι, ὡς μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος «ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΣΟΥΜΕΛΑ» τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Βερροίας καὶ Ναούσης ἐπὶ τριετὴ θητεία, ἀρχομένη ἀπὸ 15.8.1998.

Τακτικὰ Μέλη:

1. Τανιμανίδης Γεώργιος, 2. Ἀποστολίδης Παῦλος, 3. Παπαδόπουλος Λεωνίδα, 4. Βιόπουλος Ἰωάννης, 5. Κοσμίδης Κοσμάς, 6. Ἀκριτίδης Κων/νος, 7. Γιακουστίδης Εὐθύμιος, 8. Παπαδόπουλος Παναγιώτης, 9. Χαριτωνίδης Σάββας, 10. Μωυσιάδης Ἰωάννης, 11. Σωτηριάδης Κων/νος.

Ἀναπληρωματικὰ Μέλη:

Παυλίδης Κων/νος, Χρυσοστόμου Γεώργιος, Ταμαμίδης Σάββας, Δημητριάδου Ἀνατολή, Ποταμόπουλος Παναγιώτης, Λειβαδόπουλος Κων/νος, Παπαδόπουλος Χαράλαμπος, Κωνσταντινίδης Ἀναστάσιος, Ψωμιάδης Γεώργιος, Παπαδάκης Θεολόγος, Κουλαουζίδης Γεώργιος.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

† Ὁ Σταγῶν καὶ Μετεώρων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

† Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ΚΛΕΟΠΑΣ

† Ὁ Μυτιλήνης, Ἐρεσοῦ καὶ Πλωμαρίου ΙΑΚΩΒΟΣ

† Ὁ Λήμνου καὶ Ἀγίου Εὐστρατίου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

† Ὁ Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

† Ὁ Βερροίας καὶ Ναούσης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

† Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης ΑΝΔΡΕΑΣ

† Ὁ Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ἀρχιμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλῆς

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 37, πργρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περί ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἀγίου Ἐλευθερίου ὁδοῦ Ἀχαρνῶν καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν Ἐφημερικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28ῃ Σεπτεμβρίου 1998

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τῶν ἄρθρων 38, παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2799/16.12.1982 Ἀπόφασιν Ἡμῶν «Περί κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς Ἐνοριακοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», καὶ προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς

Ἀγίου Ἰωάννου - Λεωφ. Βουλιαγμένης καὶ 2) Ἀγίας Φιλοθέης - ὁμωνύμου Δήμου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/1α τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ, «Περί ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2ῃ Νοεμβρίου 1998

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περί ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκει-

μένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Μαγούλας
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτᾳ τῆ 23ῃ Ὀκτωβρίου 1998

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Λαγκαδᾶ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἰ. ναῷ

Ἁγίας Παρασκευῆς Λαγκαδᾶ
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Λαγκαδᾶ τῆ 24ῃ Ὀκτωβρίου 1998

† Ὁ Λαγκαδᾶ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ζωοδόχου Πηγῆς Πετρωτοῦ
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Λαγκαδᾶ τῆ 3ῃ Νοεμβρίου 1998

† Ὁ Λαγκαδᾶ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Ἁγίας Αἰκατερίνης Πρεβέζης, 2) Ἁγίας Τριάδος

Πρεβέζης, 3) Ἁγίου Παύλου Νικοπόλεως Πρεβέζης, 4) Γεν. τῆς Θεοτόκου, Καλογερικοῦ Ἄρτας, 5) Ἁγίου

Θωμᾶ Λυγιάς Πρεβέζης
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πρεβέζῃ τῆ 25ῃ Ὀκτωβρίου 1998

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Ἰωάννου Φλώκα Ἀχαΐας
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Πάτραις τῆ 27ῃ Ὀκτωβρίου 1998

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Καταθέσεως Ἐσθῆτος Θεοτόκου, Βλαχέρνης
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ἄρτῃ τῆ 29ῃ Ὀκτωβρίου 1998

† Ὁ Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Άγίου Άνδρέου Όάσεως Αϊγιαλείας, 2) Τιμίου Προδρόμου Πλάκας Καλαβρύτων και 3) Άγίου Άθανασίου Καμενιάνων Καλαβρύτων

καλούμεν τους βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τών άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Αϊγίω τή 30ή Όκτωβρίου 1998

† Ό Καλαβρύτων και Αϊγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Κασσανδρείας

Έχοντες ύπ' όψει τὰς διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος» και τών άρθρων 33 - 37 του ύπ' άριθ. 2/1969 Κανονισμού τής Ίεράς Συνόδου «Περί Ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τήν κενήν όργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίερού Ναού

Άγίου Νικολάου Νέας Φωκαίας
καλούμεν τους βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τής άνωτέρω κενής θέσεως.

Έν Πολυγύρω τή 3η Νοεμβρίου 1998

† Ό Κασσανδρείας ΣΥΝΕΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Σισανίου και Σιατίστης Ίερά Μονή Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Μικροκάστρου

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

Προστίθεται εις τόν Κανονισμόν τής Ίεράς Μονής που δημοσιεύτηκε εις τό Περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» (έτος ΟΓ, τεύχος 1, Άριθ. 18), άρθρον με άριθμόν 29Α τό όποϊόν έχει ως εξής:

Άρθρον 29Α

Κατόπιν συγκλήσεως τής Όλομελείας τής Άδελφότητος τής Ίεράς Μονής και διά τής ύπ' άριθμόν 6 Πράξεως αύτης, άποφασίζεται όμοφώνως ή διά παντός και μηδενός έξαιρουμένου κατάπαυσις τής τελείας του Γάμου έντός του Καθολικού και τών Παρεκκλησιών τής Ίεράς Μονής ως άπαδούσης εις τό Μοναστικόν τούτο Καθίδρυμα, εις τό όποϊόν από πενταετίας έγκαταβιοί ή ως άνω Γυναικεία Μοναστική Άδελφότης.

Έν τή Ίερά Μονή τή 6η Όκτωβρίου 1998

Ή Καθηγουμένη
Θεολογία Κεραμίδα, Μοναχή
και αι συν έμοι άδελφαί.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
Ω. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ
Τηλ. και Fax 72.18.308

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ό Άθηνών και πάσης Έλλάδος ΧΡΙΣΤΟΛΟΥΛΟΣ

† Ό Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ό Καισαριανής ΓΕΩΡΓΙΟΣ

† Ό Μεσογαίας και Λαυρεωτικής ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Όμότ. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Άρχων Διδάσκαλος του Εύαγγελίου τής Μ.Χ.Ε.
Τακτικόν Μέλος τής «Ευρωπαϊκής Άκαδημίας
των Έπιστημών και των Τεχνών»

Έκ του Τυπογραφείου τής Άποστολικής Διακονίας
Ίασίου 1, 11521 Άθήναι, Τηλ. 7210.734
Προϊστάμενος: Σωκράτης Μαυρογόνatos

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ή Τακτική Σύγκλησις τής Ίεράς Συνόδου τής Ίεραρχίας τής Έκκλησίας τής Έλλάδος (6-15 Όκτωβρίου 1998) — Εισηγήσεις τών: Μακ. Αρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Έλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου και τών Σεβ. Μητροπολιτών: Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου, Δρυϊνουπόλεως, Παγωνιανής και Κονίτσης κ. Άνδρέα, Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου κ. Προκοπίου, Ίωαννίνων κ. Θεοκλήτου, Σερρών και Νιγρίτης κ. Μαξίμου, Τερισσοῦ, Άγίου Όρους και Άρδαμερίου κ. Νικοδήμου, Πατρών κ. Νικοδήμου. — Άνακοινωθέντα. (Επιμέλεια Χρονικού: Εύάγγελος Π. Λέκκος).

Εισηγητική Έκθεσις και Κανονισμός 100/1998 «Περί συστάσεως Έκκλησιαστικής Κεντρικής Υπηρεσίας Οικονομικών (Ε.Κ.Υ.Ο.)».

Κανονισμοί 98/1997, 99/1998, 101/1998.

Πράξεις Συστάσεως Έκκλησιαστικών Ίδρυμάτων.

Βιβλιοκρισία.

Παράρτημα.